

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 4

ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนใน
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศไทย เพื่อบริการเข้าสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(The Management Information System for Community Tourism Impact
Assessments Decision Support System for Laos PDR and Thailand
for Achieving ASEAN Economic Community)

โดย

ชลิตดา มัธยมบุรุษ และคณะ

กรกฎาคม 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 4

ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนใน
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(The Management Information System for Community Tourism Impact
Assessments Decision Support System for Laos PDR and Thailand
for Achieving ASEAN Economic Community)

คณะผู้วิจัย

อาจารย์ชลิตดา มัชฌิมบุรุษ
อาจารย์จิระพงศ์ ไชยชาวงค์
Bounchan Sayasithsena

สังกัด

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
Ministry of Information Culture and
Tourism, Lao PDR

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนการดำเนินการวิจัยตลอดระยะเวลาของโครงการ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธุ์ สโรบล อาจารย์ประจำวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้ล่งลับ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พาวิณ มะโนชัย รักษาการแทนรองอธิการบดี ฝ่ายยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวมถึงสำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ที่อำนวยความสะดวกในการประสานงานระหว่าง สกว.และคณะผู้วิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.จันทรวีภา ธนะโสภณ ผู้อำนวยการฝ่ายอุตสาหกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และทีมงานที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ขอขอบพระคุณหน่วยงานราชการในจังหวัดต่างๆที่คณะผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ตลอดจนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วัฒนธรรม และท่องเที่ยว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชาวบ้านเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และภาคเอกชนทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เกี่ยวข้องที่เอื้อเพื่อให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่วิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่มนักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัยทุกท่าน ที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจ ผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้ลุล่วงลงได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

กรกฎาคม 2558

บทสรุปผู้บริหาร

ภาคประชาชนเองที่ได้เห็นการเติบโตของปริมาณนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เห็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยว โดยที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการมีส่วนรับประโยชน์ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย แต่ชุมชนต้องเป็นผู้ดูแลรักษา และทำความสะอาดท้องที่ของตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในหลายพื้นที่ เหล่านี้เองทำให้ประชาชนได้เห็นและตระหนักต่อปัญหา หลายพื้นที่หลายชุมชนจึงได้เข้าร่วมแก้ไขปัญหามา ร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น หลายชุมชนที่มีความพร้อมและตัดสินใจเข้ามามีบทบาทการจัดการท่องเที่ยว มีโอกาสได้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมา จนเกิดการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชน ที่เราเรียกว่า “การท่องเที่ยวชุมชน” (Community Tourism)

การศึกษาระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการศึกษาเพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล และศึกษาศักยภาพและผลกระทบจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ของทั้ง 2 ประเทศ โดยที่ระบบสารสนเทศที่จะนำมาใช้นั้น จะสามารถช่วยในการเก็บข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจในเรื่องพฤติกรรม และผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ช่างบ้าน ข้อมูลรูปแบบการท่องเที่ยว และข้อมูลผลกระทบของการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทย ในเขตพื้นที่วิจัย แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยแขวงละสามหมู่บ้าน และที่จังหวัดพะเยา เชียงราย อุดรดิตถ์ และน่าน ประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการจัดการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย
3. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ 4 แขวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ผลกระทบด้านวัฒนธรรมในพื้นที่แขวงหลวงพระบางนั้น การท่องเที่ยวชุมชนส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติด้านวัฒนธรรมนั้น พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนมีพฤติกรรมเลียนแบบนักท่องเที่ยว เช่น การแต่งกายตามแบบตะวันตก จากเดิมที่นุ่งซิ่นกลายเป็นการสวมใส่กางเกงยีนส์ หรือ การเพิ่มขึ้นของสถาบันเชิงสมัยใหม่ ทำให้เยาวชนไม่สนใจที่จะอนุรักษ์หวงแห่นแบบแผนประเพณีดั้งเดิมของตน อีกทั้งยังมีปัญหาเสียดสี การค้าประเพณีที่ผิดกฎหมาย และการทะเลาะวิวาทในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ด้านแขวงอุดมไซประชาชนกังวลต่อการที่วัยรุ่นจะเลียนแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติจนเกินงาม และไม่เคร่งครัดต่อแบบแผนปฏิบัติของชนเผ่า ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านที่ทำการสำรวจเป็นชนเผ่าลื้อ ส่วนผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อด้านวัฒนธรรมของแขวงหลวงน้ำทา นั้นไม่มีผลกระทบมากนัก เนื่องจาก ภายในชุมชนหมู่บ้าน มีความรู้สึกหวงแหนในวัฒนธรรมของตน (ชนเผ่าแลนแต่น) มีการรณรงค์ผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้านให้คนรุ่นใหม่อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า เห็นได้จากการที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงแต่งกายแบบชนเผ่า และท้ายสุด คือ แขวงบ่อแก้วนั้นชาวบ้านมีการรับมือการเข้ามาของนักท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเท่ากับว่าภายในชุมชนมีการสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมชนเผ่าของตน

ด้านผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนแขวงหลวงพระบางมีความเปลี่ยนแปลงในด้านที่ดี เช่น การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ต้องเผชิญกับผลกระทบจากการที่ค่าครองชีพสูงขึ้น และการที่ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชน ไม่ได้ตกอยู่กับคนในพื้นที่เท่าที่ควร แต่เป็นคนจากนอกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์มากกว่า ด้านแขวงอุดมไซนั้นหน่วยงานราชการได้จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแก่ชาวบ้าน เพราะก่อนหน้านี้ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแขวงอุดมไซยังมีไม่มาก ประชาชนไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการ การต้อนรับนักท่องเที่ยว ส่วนแขวงหลวงน้ำทาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวชุมชนในหมู่บ้านมีการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดตั้งปฏิบัติการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นการรวมตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ของทางการและชาวบ้าน เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และแขวงบ่อแก้วมีการเส้นทางเชื่อมต่อจากถนนหลักกับถนนเข้าหมู่บ้าน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัว จากการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจของแขวงหลวงพระบางนั้น การท่องเที่ยวชุมชนได้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การพัฒนาทักษะภาษาต่างชาติ การพัฒนาคุณภาพของสินค้าที่ระลึกตามความต้องการของตลาด การปรับปรุงที่พัก ร้านอาหาร สำหรับนักท่องเที่ยว แต่

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เมื่อขาดการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี ชาวบ้านบางคนละทิ้งอาชีพในภาคการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลัก มาสู่การประกอบธุรกิจในภาคการท่องเที่ยว แต่ไม่มีความเชี่ยวชาญมากพอก็ทำให้ขาดทุนและรายได้ไม่เท่าเดิม ด้านแขวงอุดมไซจากการศึกษาพบว่า การที่แขวงอุดมไซเป็นจุดเชื่อมต่อของเส้นทางเหนือ - ใต้ ตะวันออก - ตะวันตก ของประเทศนั้น จะได้ประโยชน์จากการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงระหว่างกันในเขตภาคเหนือของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนแขวงหลวงน้ำทากลับแสดงความคิดเห็นว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีถนนที่เชื่อมโยงจากประเทศจีน R 3 A ทำให้มีรายได้จากการบริการท่องเที่ยว ชาวบ้านจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน และแขวงบ่อแก้วนั้น เกิดการขยายตัวของตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น มีการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน ทั้งนี้ หน่วยราชการในพื้นที่และแผนกท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วยังได้จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนามาตรฐานของสินค้า และจัดหาช่องทางจำหน่ายนอกประเทศ

ด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงหลวงพระบางมีปัญหาการจัดการกับสิ่งปฏิกูลที่เพิ่มมากขึ้นยังไม่ดีพอ ปริมาณขยะของชุมชนและนักท่องเที่ยวรวมกันแล้วเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาน้ำเน่าเสียตามแหล่งน้ำธรรมชาติ ด้านแขวงอุดมไซนั้น การท่องเที่ยวชุมชนยังไม่ได้สร้างผลกระทบในพื้นที่ เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากนัก อีกทั้งแต่ละหมู่บ้านเองก็มีการรณรงค์ให้รักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นประจำ มีการสร้างห้องน้ำที่ได้มาตรฐานตามแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ส่วนแขวงหลวงน้ำทา พบว่า ประชาชนในพื้นที่ให้การดูแลจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา มีการตัดไม้ทำลายป่ากันอย่างกว้างขวางเพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร แต่ในปัจจุบันมีการอนุรักษ์ป่าไม้ไว้เพื่อการท่องเที่ยวและความยั่งยืนทางธรรมชาติของชุมชน และสุดท้าย ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของแขวงบ่อแก้วนั้น มีการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน แต่ยังไม่ทั่วถึงและไม่เป็นระบบเท่าที่ควร แต่ในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น ตาดน้ำย่อน ได้มีการจัดการความสะอาดเป็นอย่างดีจากความร่วมมือของทางการและชาวบ้านในพื้นที่

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ 4 จังหวัดของประเทศไทย ในด้านวัฒนธรรมของพื้นที่หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้ทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง แต่กลับช่วยให้เกิดความพยายามของชุมชนในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น เพราะประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นจุดเด่น ด้านหมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่า ชุมชนท้องถิ่นของตนสามารถรักษาจารีตประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ได้เป็นอย่างดี แต่ก็มี ความกังวลเช่นกันถึงอนาคตเมื่อมีการขยายตัวของการท่องเที่ยว

ชุมชนมากขึ้น ด้านหมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี นั้น ชาวบ้านได้ให้ความเห็นว่า คนรุ่นใหม่ขาดการเอาใจใส่ในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สูงอายุ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของทางราชการมีการจัดประเพณีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวอยู่เป็นประจำ และหมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้สร้างผลกระทบด้านลบมากเท่าใดนัก แต่ยังเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามให้คงอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสความเป็นบ้านฮวกอย่างแท้จริง เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ย่า อาหารท้องถิ่นอย่าง หลามบอน การทอผ้าแบบดั้งเดิม สัตว์ประจักษ์อย่างเต่าปูลู

ด้านผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนมิได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงมีการดำเนินชีวิตกันตามปกติ อาชีพหลักอย่างเกษตรกรรมยังคงดำเนินต่อไป ส่วนรายได้เสริมจากการประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้มีอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ชาวบ้านก็มีความพร้อมตลอดเวลาที่จะต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว ด้านหมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่า ผลกระทบในปัจจุบันยังคงมีไม่มาก ยกเว้นตลาดการค้าชายแดนทุกวันเสาร์ที่มีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งจากไทยและลาวเข้ามาจำนวนมาก ส่วนวันธรรมดาอื่นๆ นักท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย ด้านหมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กลับพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงมาก จากเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อกับเขตพรมแดนลาว แม้ว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว แต่ก็ทำให้มีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากภาคการขนส่งและภาคการเกษตร และหมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา นั้นมีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว คนในชุมชนมีความตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวชุมชน และเห็นว่าจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อหารือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายพบว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้เพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจมากเท่าใดนัก ผลตอบแทนจากนักท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมยังมีน้อยมาก เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากและไม่ต่อเนื่อง เช่น การให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านที่ไม่ได้มีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว หรือไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันในภาคบริการการท่องเที่ยว ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชน ด้านหมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่า เป็นเพียงทางผ่านไปยังเมืองหงสา เมืองหลวงพระบางประเทศลาวและ

เมืองเดียนเบียนฟูของประเทศเวียดนาม ส่วนพื้นที่ในส่วนอื่นๆ อาจจะไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมาจากคนภายนอกชุมชน ส่วนหมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กลับพบว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีอยู่ยังมีไม่มากและยังขาดศักยภาพมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้ อีกทั้ง หน่วยงานราชการท้องถิ่นยังขาดแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาในพื้นที่ เป้าหมายคือการข้ามพรมแดนเพื่อไปท่องเที่ยวในประเทศลาว และหมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่า รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว จำกัดอยู่เฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว(ฤดูหนาว) เท่านั้น ซึ่งบางครั้งมีนักท่องเที่ยวมากจนที่พักแรมในพื้นที่ไม่สามารถรองรับได้ แต่ในช่วงเวลาอื่นนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย โฮมสเตย์หรือรีสอร์ทหลายๆ แห่ง ขาดรายได้และต้องปิดกิจการไปชั่วคราว ทำให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นทั้งผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร รถบริการนำเที่ยว ผู้นำเที่ยว เกิดความรู้สึกท้อแท้

ด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวชุมชนในหมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบว่า ภายในชุมชนมีระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้ดี มีการจัดเก็บและคัดแยกประเภทของขยะ มีถังขยะตามจุดต่างๆ ของหมู่บ้าน และส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ด้านหมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่านพบว่า มลพิษทางเสียงและมลพิษทางอากาศมีเพิ่มขึ้น อันเป็นผลพวงมาจากการขยายตัวของการค้าขายแดน จำนวนรถบรรทุกสินค้าเพิ่มมากขึ้น ผังการจราจรไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการขยะยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดน และมีการทำลายแหล่งทรัพยากรป่าไม้เพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ ส่วนพื้นที่หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี เนื่องจากการเป็นเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว ทำให้เป็นเส้นทางสำคัญในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรอย่างข้าวโพด สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างจำนวนมาก เกิดมลพิษทางอากาศจากควันท่อไอเสียรถบรรทุก รถพ่วง ฝุ่นละอองตามท้องถนน และยาฆ่ามอดที่คลุกพ่นมากับข้าวโพด รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนบ่อยครั้ง เนื่องจากการจราจรที่แตกต่างกันของทั้ง 2 ประเทศด้วย และหมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนยังมีอุปสรรค เช่น การจัดการเกี่ยวกับขยะและสิ่งปฏิกูล การขาดแคลนน้ำเนื่องจากน้ำอุปโภคที่ใช้ในหมู่บ้านมาจากประปาภูเขาซึ่งเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มลพิษทางเสียงและทางอากาศอันเกิดจากยานพาหนะของนักท่องเที่ยวด้วย

ในส่วนงานขอรหัสสารสนเทศนั้น เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นมาให้สามารถรองรับการเก็บข้อมูลในทุกพื้นที่ ทั้งที่ลงพื้นที่ไปแล้ว และ จะดำเนินการลงพื้นที่ต่อไปในอนาคตรวมทั้งสามารถประเมิน

คะแนนของแบบสอบถามได้โดยอัตโนมัติโดยที่นักวิจัยไม่ต้องใช้โปรแกรมอื่นในการวิเคราะห์คะแนนเพิ่มเติม และสามารถประยุกต์ใช้กับโครงการอื่นที่มีลักษณะเดียวกันด้วย

จากการศึกษาผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยพบว่า การบริหารจัดการทั้งด้านการให้บริการที่พัก และแหล่งท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังไม่มีดีพอนัก โดยเฉพาะในหลายพื้นที่ยังมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนแบบจำกัด ทำให้การที่นำรายได้มาพัฒนาระบบการท่องเที่ยวชุมชนเป็นไปได้ยาก ต้องอาศัยการเลี้ยงชีพอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมในทางที่น่าเป็นห่วงโดยเฉพาะทางเมืองใหญ่และพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับพื้นที่ที่เจริญทางวัตถุแล้ว เป็นต้น ดังนั้นทางผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรต้องมีการแนะนำ ช่วยเหลือวางนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นแนวทางระยะยาวเพื่อความยั่งยืนของคนในชุมชน และ สิ่งแวดล้อม และ หาทางป้องกันปัญหาทางสังคม และ เศรษฐกิจที่อาจจะเกิดตามมาจากความเจริญที่หลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่ด้วยอีกทาง

บทคัดย่อ

ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นักท่องเที่ยวเข้ามาที่จะเรียนรู้ เข้าใจวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่นที่ไปเยือน สิ่งดึงดูดพวกเขาเหล่านั้น คือ พื้นที่ หรือ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่ยังไม่มีนักท่องเที่ยวไปถึงหรือไปน้อยมาก พื้นที่เหล่านี้ส่วนมากอยู่ในห่างไกล อยู่ในชนบท อยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ เพราะ ที่เหล่านั้นยังมีความใหม่และวิถีการดำเนินชีวิตที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งพื้นที่เหล่านั้นเป็นพื้นที่ขาดการเตรียมตัวในการรับมือกับนักท่องเที่ยวที่ดี รวมไปถึง ผลกระทบต่อชุมชนที่อาศัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การศึกษาเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเป็นการศึกษาผลกระทบด้านดีและด้านลบต่อกับชุมชน และการพัฒนาระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจในเรื่องของผลกระทบการท่องเที่ยว กระบวนการวิเคราะห์ใช้ทั้งแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในสี่ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านศิลปวัฒนธรรม การลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะเป็นสี่แขวง แต่ละแขวงลงพื้นที่ที่ละสามหมู่บ้าน เป็นสิบสองแห่ง และ หมู่บ้านละหนึ่งหมู่บ้านของ 4 จังหวัดในประเทศไทย รวมสิบหกพื้นที่ทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระบบการจัดการสารสนเทศจะเป็นระบบจัดเก็บ จัดการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการลงพื้นที่โดยใช้ คำสำคัญเป็นหลักในการดึงข้อมูลมานำเสนอ ข้อเสนอของการลงพื้นที่ที่จะถูกจัดทำและส่งไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งทางหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อประโยชน์ด้านการนำผลการศึกษาไปใช้ในระบับนโยบาย และ รักษาความสมดุลการใช้ชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยหลักการในเรื่อง ความเป็นชุมชนที่ยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์คนในชุมชน

ABSTRACT

Flooding number of tourists are coming into Thailand and Loas PDR. They come to see, to learn, to understand, and to live like the locals. The attractions that brought them there are the unseen or untouched sites. Most of these sites are in a rural area or a small village because they wanted to touch the fresh nesses of the unique life style. Almost entirely of the communities had not been well-prepared for tourists, and unexpected such a collateral effects to their communities.

This study has a purpose to find out both pros and cons of the community tourism impacts and to develop the management information system for decision support system on the impact assessment. The analytical methods of this study will use both qualitative and quantitative approaches to conclude within four issues; society, economic, environment, and culture. The three selected Loas villages of each province of the four provinces (twelve villages in total) and four Thai selected villages/provinces had been researched and data collected. The Management Information System was developed and used for collecting the data and analyzing the impacts thru key words. According to the conclusion, optimum and potential solutions will be figured and passed on to the stakeholders (villagers and government sectors). The desired end result should be beneficial to the locals, and be able to maintain their ways of life at the same time; “sustainable community tourism unique nesses and sufficient profit to the locals.”

keywords: Community tourism, Sustainability, Impacts, Loas PDR

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(3)
บทสรุปผู้บริหาร	(4)
บทคัดย่อภาษาไทย	(10)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(11)
สารบัญ	(12)
สารบัญตาราง	(14)
สารบัญภาพ	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
การท่องเที่ยวชุมชน	5
หน่วยงานที่จัดการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย	56
ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
กรอบความคิดในงานวิจัย	77
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	78
สถานที่ดำเนินวิจัย	78
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	78
เครื่องมือและความเชื่อมั่น	78
การเก็บข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
ขั้นตอนการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ	80

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	83
ผลวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบ	83
การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
และประเทศไทย	
ผลวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม	88
และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุน	
การตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัย	
ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย	
ผลการศึกษาเพื่อจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ	97
ในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐ	
ประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	135
สรุปผลการศึกษา	135
อภิปรายผลการศึกษา	144
ข้อเสนอแนะการวิจัย	145
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	149
ภาคผนวก ก ดาต้าดิกชันนารี (Data Dictionary)	150
ภาคผนวก ข การนำผลงานวิจัยไปนำเสนอในงานประชุมวิชาการนานาชาติ	172
ภาคผนวก ค ภาพประกอบในการลงพื้นที่วิจัย	178
ภาคผนวก ง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาธิปไตย	184
ประชาชนลาว (2012 - 2020)	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวชุมชน	12

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงองค์ประกอบหลัก 5 ด้านของการท่องเที่ยวชุมชน	11
2	ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนซึ่งชุมชนอยู่ในฐานะ ผู้ถูกท่องเที่ยว	19
3	แสดงความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนซึ่งชุมชนอยู่ในฐานะ ผู้กำหนดการท่องเที่ยว	21
4	แสดงวิวัฒนาการของการท่องเที่ยว	26
5	แสดงวงจรการทำงานของการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน	55
6	แสดงบทบาทของระบบสารสนเทศกับการจัดการ	61
7	แสดงระดับการจัดตัดสินใจภายในองค์กร	62
8	แผนภาพแสดงการทำงานทั้งหมดของระบบของผู้ใช้งานทุกคน	84
9	แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้ใช้ทั่วไป	85
10	แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้อำนวยการแผนวิจัย	85
11	แผนภาพแสดงถึง function การทำงานของนักวิจัย	86
12	แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้ดูแลระบบ	86
13	แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆและ ทำการดึง ข้อมูลด้านต่างๆ ในระบบ	87
14	แสดงหน้าแรกของผู้ใช้ทั่วไป	98
15	แสดงข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและ ประเทศไทย	99
16	แสดงข้อมูลพื้นที่วิจัย	104
17	แสดงแบบสอบถามแบบตัวเลือก	107
18	แสดงรูปภาพพื้นที่วิจัย	113
19	แสดงรูปภาพแผนที่	114
20	แสดงรูปภาพดาวนโหลดเอกสาร	115
21	แสดงการเข้าสู่ระบบของผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ	116
22	แสดงการเพิ่มข้อมูลส่วนตัว	117
23	แสดงหน้าจอแก้ไขข้อมูลส่วนตัว	118
24	แสดงการกรอกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์	119

ภาพที่	สารบัญภาพ	หน้า
25	แสดงคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์	121
26	แสดงคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์	123
27	แสดงการดูรายงาน	125
28	แสดงเพิ่มข้อมูลพื้นที่วิจัย	126
29	แสดงเพิ่มนักวิจัย	127
30	แสดงการแก้ไขข้อมูลนักวิจัย	128
31	แสดงกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล	129
32	แสดงการเพิ่มรูปภาพพื้นที่วิจัย	130

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปลายปี พ.ศ. 2558 กลุ่มประเทศในอาเซียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเป็นการรวมกลุ่มที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานภายในกลุ่มประชาคมอาเซียน ระบบเศรษฐกิจที่เคยเป็นระบบเดี่ยว จะกลายเป็นระบบกลุ่ม นักท่องเที่ยวจะเกิดการไหลอย่างรวดเร็วสามารถเดินทางไประหว่างประเทศได้อย่างสะดวกด้วยระบบ “One Visa” การท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้จะทำได้โดยสะดวกการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ในการแบ่งรูปแบบการท่องเที่ยว องค์การท่องเที่ยวโลก (www.unwto.org) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว ไว้ 3 รูปแบบคือ คือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ โดยประกอบด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณีและการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบทและ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการท่องเที่ยว กับความต้องการอื่นเพิ่มเติมซึ่งประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์และการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวซึ่งรูปแบบดังกล่าวสามารถพบได้ทุกภาคของภูมิภาคอาเซียน กับการเดินทางของนักท่องเที่ยว (Goeldner and Ritchie, 2009: 428)

ในส่วนของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันพบว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวไร้แบบแผนทำตามใจตนเองและสังคมมากกว่าพิจารณาพฤติกรรมที่แท้จริงของการท่องเที่ยว อีกทั้งกระแสการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social media network) ทั้ง Facebook foursquare รวมทั้ง trip advisors ซึ่งถือเป็นช่องทางหนึ่งของทางการตลาดที่มีอิทธิพลมากในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากนี้ข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนระบบออนไลน์เองก็มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว (Motivation from web) ดังนั้นข้อมูลทางการท่องเที่ยวย่อมช่วยให้นักท่องเที่ยวมีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวใน ซึ่งจะทำให้มีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเดินทางมาท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนร้อยละ 80 ต้องการเข้าชม หรือศึกษา ท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก (วาริชต์ มัยยมบุรุษ, 2552) สำหรับในประเทศไทยนักท่องเที่ยวต้องการเข้าชม อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและพื้นที่เชื่อมโยง เป็นต้น เชื่อมโยง เป็นต้น ส่วนในประเทศกัมพูชา นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวในอังกอร์วัด หรือนครวัด ส่วนทางประเทศสาธารณรัฐมาเลเซีย นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยว เมืองมะละกา เป็นต้น สำหรับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกอย่างหลวงพระบาง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น วัด น้ำตก เพื่อให้ตนเองได้ท่องเที่ยวครบองค์ประกอบของการท่องเที่ยว นอกจากนี้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความสวยงามทางด้านธรรมชาติ ทางด้านวัฒนธรรม และทางด้านประวัติศาสตร์ และมีศักยภาพในการท่องเที่ยว โดยได้รับการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาครัฐ ให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและนอกประเทศ ในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้เติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และชุมชน ซึ่งเป็นโอกาสอันดีสำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่จะใช้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น

จากข้อมูลเบื้องต้น การท่องเที่ยวนั้นเหมือนเหรียญสองด้านคือมีทั้งข้อดีและข้อเสีย สิ่งสำคัญคือหากเราสามารถทราบผลกระทบ (ข้อเสีย) ได้ล่วงหน้าก็จะสามารถช่วยบรรเทาหรือป้องกันได้พอสมควร แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ต้องอาศัยเวลาและผู้เชี่ยวชาญลงไปศึกษาและตรวจสอบในแต่ละครั้ง ซึ่งจะทำให้เสียเวลาและทำให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหาล่าช้า หรือบางครั้งไม่ทันต่อสถานการณ์ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ร่วมในเก็บข้อมูล และศึกษาศักยภาพและผลกระทบจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจำนวน 4 แขวง คือ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง และในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของไทย ได้แก่ พะเยา เชียงราย อุดรดิตถ์ และน่าน ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยที่ระบบสารสนเทศที่จะนำมานั้น จะช่วยในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจในเรื่องพฤติกรรมและผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งระบบจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะขึ้นมา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การศึกษานี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่ติดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีด่านข้ามแดนทั้งด้านถาวรและด่านชั่วคราว

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษานี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ โดยจะศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเชียงราย หรือท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดน่าน
2. ภาคเอกชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย โดยสัมภาษณ์กับเจ้าของ/ผู้จัดการของบริษัทท่องเที่ยว หรือ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว
3. ประชาชนในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดน่าน โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น จำหน่ายสินค้าที่ระลึก หรือนำชมสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ศึกษาตาม วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวชุมชน
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว
3. ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการศึกษาผลกระทบด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ 4 จังหวัด ภาคเหนือของประเทศไทย และ พื้นที่ 4 แขวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ได้ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยว ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว ข้อมูลรูปแบบการท่องเที่ยว และข้อมูลผลกระทบการท่องเที่ยว 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม
3. ได้ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศไทย เพื่อรองรับกับแผนงานหรือ กลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ หมายถึง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีที่ระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และ รายงานให้แก่ทางผู้ใช้งาน (User) หรือ ผู้บริหาร (Administrator) โดยที่ระบบสารสนเทศที่จะนำมาใช้นั้น จะช่วยในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจในเรื่องพฤติกรรมและผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งระบบจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะขึ้นมา เพื่อนำมาตัดสินใจการดำเนินงานหรือป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในอนาคต

การท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคม กำหนดทิศทางโดยชุมชน ชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของและสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยการท่องเที่ยวดังกล่าวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้ใช้แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 การท่องเที่ยวชุมชน
- 2.2 หน่วยงานที่จัดการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย
- 2.3 ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบความคิดในงานวิจัย

2.1 การท่องเที่ยวชุมชน

การมีส่วนร่วมและการกระจายประโยชน์สู่ท้องถิ่นถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนา นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงแผนแม่บทการท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ต่างก็ให้บทบาทและความสำคัญเป็นอย่างสูง จึงเปรียบเสมือนโอกาสที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้ใช้โอกาสนี้เป็นจุดที่ดึงเอาการพัฒนามารับใช้ชุมชนท้องถิ่น ให้ชุมชนมีสิทธิมีเสียงในการพัฒนา และเกิดการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

2.1.1 ความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

ช่วงระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 จนกระทั่งปัจจุบัน โครงสร้างด้านสาธารณูปโภคมีมากขึ้น ภาพรวมของเศรษฐกิจเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น แต่กระบวนการพัฒนาเหล่านั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างน้อย 2 ด้านคือ คนยากจนมีเพิ่มขึ้น และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมลดน้อยลงไปจนกระทั่งอยู่ในสภาวะค่อนข้างวิกฤต

ภาพผลกระทบระดับกว้างนี้เชื่อมโยงถึงชุมชนหลายแห่งที่ล่มสลายลง ชุมชนไม่มีพลังที่จะเรียนรู้การรวมตัวกันฟื้นฟูและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพึ่งตนเองได้ แม้กระนั้นก็ตามก็ยังมีบางชุมชนสามารถดำรงสภาพพลังของชุมชนได้ในหลายพื้นที่ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เท่าทัน และปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้

ในเรื่องการท่องเที่ยว แนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนนั้นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญคือ การเตรียมความพร้อมของชุมชนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนต้องมีปัจจัยที่สนับสนุน 7 ประการ คือ

1) โครงสร้างทางสังคมเป็นแบบแนวนอน หมายถึง สัมพันธภาพทางอำนาจในชุมชนเป็นไปอย่างเท่าเทียมการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งปัจจัยนี้จะก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี เกิดความร่วมมือและการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนอย่างกว้างขวาง

2) ระบบเศรษฐกิจพึ่งตนเอง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านคือ การผลิต การบริโภค การสะสม และการกระจายส่วนเกิน ซึ่งประชาชนมีสิทธิเข้าถึงและจัดการทรัพยากร มีรูปแบบการผลิตที่ตอบสนองความต้องการตนเองเป็นหลัก และเชื่อมโยงกับระบบนิเวศที่เน้นเรื่องการพออยู่ พอกิน ไม่สะสมมาก กระจายส่วนเกินสู่ญาติมิตร และสังคม

3) ค่านิยมจากศาสนา มีอุดมการณ์ในการใช้ชีวิตที่เชื่อเรื่องกรรม การเคารพอบน้อมต่อธรรมชาติที่หล่อหลอมเป็นจิตวิญญาณของตนและชุมชน

4) กระบวนการเรียนรู้เพื่อดำรงอยู่ของชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ของท้องถิ่น การสืบสานภูมิปัญญาดั้งเดิมจากครอบครัว วัด สถานประกอบการโดยการสังเกต ฟัง ถาม ทดลองทำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการเรียนรู้และนำมาปฏิบัติจริง

5) กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติที่มีหลากหลายตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นของชุมชนและมีการทำงานในรูปแบบการปรึกษาหารือ แสวงหาความร่วมมือในการทำงาน

6) ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้นที่เห็นเป็นรูปธรรมคือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งเปรียบเสมือนความมั่นคงและระบบสวัสดิการชุมชน

7) มีกลไกที่เอื้อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารตลอดเวลา มีที่พบปะในชุมชน มีกระบวนการถ่ายทอดโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน

ปัจจัยเอื้อทั้ง 7 ประการ เป็นการเสริมสร้างความพร้อมของชุมชน ให้เกิดการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ส่วนหน่วยงานภายนอกหรือปัจจัยภายนอกจะเป็นเพียงผู้ที่มาจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น ชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาด้วยตนเอง ซึ่งชุมชนที่มีปัจจัยที่เหมาะสมมีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมจะเป็นจุดแข็งของสังคมไทยนั่นก็คือสิ่งที่เราเรียกว่า “วัฒนธรรมชุมชน” นั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีนโยบายการกระจายอำนาจการเงิน การคลังของประเทศสู่องค์กรการปกครองท้องถิ่น มีการถ่ายโอนอำนาจสู่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้องค์กรท้องถิ่นองค์กรชุมชนมีความพร้อมยิ่งขึ้น ทั้งด้านกฎหมายความชอบธรรมที่จะสามารถใช้อำนาจเพื่อการดูแลและจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วยตนเอง

ปัจจัยสำคัญที่สุดคือ ภาคประชาชนเองที่ได้เห็นการเติบโตของปริมาณนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เห็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยว โดยที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการ มีส่วนรับประโยชน์ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย แต่ชุมชนต้องเป็นผู้ดูแลรักษา และทำความสะอาดท้องที่ของตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุดในหลายพื้นที่ เหล่านี้เองทำให้

ประชาชนได้เห็นและตระหนักต่อปัญหา หลายพื้นที่หลายชุมชนจึงได้เข้าร่วมแก้ไขปัญหา เข้าร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น หลายชุมชนที่มีความพร้อมและตัดสินใจเข้ามามีบทบาทการจัดการท่องเที่ยว มีโอกาสได้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมา จนเกิดการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชน ที่เราเรียกว่า “การท่องเที่ยวชุมชน” (Community Tourism)

2.1.2 แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่กำหนดมาจากรัฐ การมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นเพียงแค่การรับรู้จากการสั่งการจากส่วนกลาง การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของชุมชนเริ่มมีในช่วงการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มีการพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และในช่วงการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่ได้ให้ความสำคัญและบทบาทของคนในท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และได้ถูกบรรจุอยู่ในหลายมาตราในรัฐธรรมนูญ เช่น มาตราที่ 46 มาตราที่ 290 เป็นต้น

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ทางสังคมและการจัดสรรทรัพยากร และเป็นการกระทำโดยสมัครใจต่อกิจกรรมและโครงการ

อคิน รพีพัฒน์ ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของประชาชน เนื่องจากเหตุผลพื้นฐานคือ ชาวชนบทที่ประสบปัญหาย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่บุคคลภายนอกเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรกับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงประกอบกิจกรรมจะทำให้ประชาชนมีความผูกพันกันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์ยืนยาว
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อค้นคว้า เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องอันเกิดจากการดำเนินกิจกรรมซึ่งจะได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาหนทางปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ มองการมีส่วนร่วมว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนา และควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย
 - 1.1 การตัดสินใจริเริ่ม ซึ่งเป็นขั้นตอนระบุปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ประสบปัญหา ย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด
 - 1.2 การตัดสินใจวางรูปโครงการ เป็นการตัดสินใจว่าโครงการควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีวิธีการปฏิบัติแต่ละกิจกรรมอย่างไร
 - 1.3 การตัดสินใจการบริหารจัดการโครงการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ (Implementation) ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคทรัพย์สิน แรงงาน วัสดุต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวัตถุ หรือทางด้านสังคม
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น ร่วมให้ความคิดเห็นต่างๆ ในการประเมินผลโครงการ หรือการแสดงถึงความพอใจหรือไม่พอใจต่อโครงการ

สำหรับในประเทศไทยการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ได้มีรูปแบบนัก ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลของประชาชน ทำให้ขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ หรือเลือกดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งหมายรวมถึงการท่องเที่ยวชุมชนด้วยเช่นกัน

การท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน” โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

จากแนวคิดการท่องเที่ยวชุมชน ที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทางการวางแผน แผนปฏิบัติการของตนเองโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา

แบบองค์รวมและเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อเป็นกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

7. การท่องเที่ยวชุมชน จะต้องมีความมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ

8. รายได้ที่ได้รับการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายวิถีชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ

ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอก

ชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2.1.3 ความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวชุมชน คำ 2 คำมีการใช้ในวงการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก และมีการให้ความหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งในเรื่องนี้จะพยายามแยกความแตกต่างของความหมาย และแนวคิดของ 2 คำนี้ให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีการกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านพื้นที่: เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และแหล่งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งนั้น
- 2) ด้านการจัดการ: เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม
- 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ: เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
- 4) ด้านการมีส่วนร่วม: เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่มีต่อท้องถิ่นนั้น มีขอบเขตตั้งแต่การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาจัดการแหล่งท่องเที่ยว และครอบคลุมถึงการที่ท้องถิ่นสามารถเข้ามาควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

การท่องเที่ยวชุมชน (Community Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของและสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้านพร้อมกันทั้งการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบหลัก 5 ด้านของการท่องเที่ยวชุมชน
ที่มา : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2543

จากภาพอธิบายได้ดังนี้ การท่องเที่ยวชุมชน เป็นการพัฒนาที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และต้องดำเนินงานที่ครบทั้ง 5 ด้าน คือ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นการมองการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวมจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ซึ่งในแต่ละด้านหากมีการจัดการที่ดีก็จะเกิดความยั่งยืน เป็นการใช้องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวชุมชน

ประเด็นเปรียบเทียบ	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	การท่องเที่ยวชุมชน
1. วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว	1. รับผิดชอบแหล่งธรรมชาติ เอกลักษณ์ท้องถิ่นและวัฒนธรรม ท้องถิ่น	1. รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และ ตอบสนอง ความต้องการของชุมชน
2. ความเป็นเจ้าของ	2. ไม่ได้กำหนดว่าใครเป็นเจ้าของ	2. ชุมชนเป็นเจ้าของ
3. การจัดการท่องเที่ยว	3. ไม่ได้กำหนดว่าเป็นใครเป็น ผู้จัดการ	3. ชุมชนเป็นผู้จัดการ
4. การศึกษา	4. กระบวนการเรียนรู้เรื่อง สิ่งแวดล้อม	4. กระบวนการเรียนรู้ระหว่าง นักท่องเที่ยวกับคนและชุมชน ท้องถิ่น
5. การเชื่อมโยงของการ ท่องเที่ยวกับองค์ประกอบ ต่าง ๆ	5. เน้นหลักการจัดการด้านพื้นที่ และการเปิดโอกาสในคนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม	5. เน้นหนักเรื่องการพัฒนาแบบ องค์รวมครอบคลุมเรื่องเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สังคม และ การเมือง

2.1.4 การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

เมื่อชุมชนมีความพร้อมมีปัจจัยเอื้อต่อการเข้ามามีบทบาทจัดการการท่องเที่ยวพอสมควรแล้ว ผู้นำชุมชนและแกนนำที่หลากหลาย ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อบต. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียน เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เป็นต้น ร่วมกันประชุมสัมมนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นการฝึกกำลังความคิด สร้างสรรค์ ประสานแนวคิดของทุกคนให้เป็นภาพเดียวกัน ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมาย เป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนในระยะต่อไป มิใช่คนภายนอกจัดทำแผนให้เหมือนในอดีต

ชุมชนหลายแห่งตัดสินใจเปิดการท่องเที่ยวชุมชนและเป็นฝ่ายจัดการเองนั้น มีรูปแบบการคิดตัดสินใจด้วยการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบร่วมกัน คือ

1. มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามามีการจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่าง ๆ องค์กรท่องเที่ยวชุมชนเอง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้มีพื้นฐานการคิดจากชุมชนเองที่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด นอกจากนั้นแล้ว ชุมชนเองยังต้องการความเข้าใจความร่วมมือของนักท่องเที่ยวให้เคารพในกฎ กติกาที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของคนต่างวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งมาจากการกำหนดจากวิสัยทัศน์ที่จัดทำร่วมกันในชุมชนและนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม ให้มีความชัดเจนขึ้นโดยชุมชนจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่ต้องเอื้ออำนวยการเรียนรู้ต่อกันและกันได้ เช่น การท่องเที่ยวชุมชนที่ไปเยือนชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน นักท่องเที่ยวควรเกิดการเรียนรู้บทบาทของชาวประมงขนาดเล็กที่ทำหน้าอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งด้วย

2. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวได้เข้าใจ ให้คุณค่า ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนให้กลับฟื้นคืนสภาพได้ระยะต่อไป และสร้างความรู้สึกรักชื่นชมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3. เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชน ที่เผชิญต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวแบบเดิม ให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการลดผลกระทบดังกล่าว และจัดระเบียบชุมชนให้เป็นระบบที่ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

4. เพื่อเป็นเครื่องมือการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตกับสาธารณะชนภายนอก

5. เพื่อเป็นการให้อำนาจกับชุมชนสร้างความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรและการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

6. สร้างรายได้เสริมและผลประโยชน์อื่น ๆ ในชุมชน (จะต้องมีอาชีพหลักอยู่แล้วไม่ใช่พึ่งแต่การท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว)

7. ทำให้มีสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

จะเห็นได้ว่าในมิติของชุมชนไม่ได้มองเรื่องรายได้เป็นเรื่องหลัก ผิดกับในระดับนโยบายการท่องเที่ยวมักจะให้ความสำคัญเรื่องรายได้เป็นอันดับแรก หากเอาคุณค่า วิธีคิดที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในสังคมไทย อันได้แก่การมีน้ำใจ ความเอื้ออารี ประกอบกับการมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ ความรักในศิลปวัฒนธรรม อันเป็นทุนทางสังคมของคนไทย ก็จะทำให้การริเริ่มและมองการท่องเที่ยวได้ถูกทิศทางยิ่งขึ้น

2.1.5 การประเมินความเป็นไปได้

เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนภายนอก ดังนั้นทักษะ ความชัดเจน การจัดการให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชุมชนเองยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อ และการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชุมชนเองต้องสามารถคาดการณ์และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนนั้น มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปราย ระดมความคิดเห็น จากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วยมติของชุมชนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบการประเมินอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ผู้นำชุมชนและกลุ่มแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหามาได้แบบชัดเจน และมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อทิศทางการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้องมีการคิดไตร่ตรองวินิจฉัย และร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการลดผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

3. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมนี้ หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณาแล้วว่า มีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นงานหนึ่งขององค์กรนั้น ๆ แต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรต้องเป็นไปตามความโปร่งใส เพราะมีผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

4. การพิจารณาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หรือของดีในชุมชนเพื่อจัดปรับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องต่อชุมชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้น้อยที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

5. ความพร้อมของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น คือจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พัก อาหาร การดูแลความปลอดภัย การนำพานักท่องเที่ยว การสื่อความหมาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มแกนนำในชุมชนเท่านั้น ควรมีระบบกระจายที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

6. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่จะรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสามารถจัดปรับกระบวนการให้เหมาะสม สอดคล้องยิ่งขึ้น และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลดผลกระทบของการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

7. ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ต้องบูรณาการความต้องการความเพิลิตเพิลินความตื่นตัวและการเรียนรู้ให้เป็นโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

2.1.6 การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากประชาชนภายในชุมชน ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการปรึกษาหารือ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น นับเป็นความเจริญก้าวหน้าที่สร้างความสำนึกและความสามารถให้เกิดขึ้นแก่บุคคลในชุมชนนั้น 5 ประการคือ

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จิตใจหรือตั้งใจอย่างมีเป้าหมายและทิศทาง โดยมีแผนการหรือโครงการไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ด้วย

2. เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ขึ้นในพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และมูลเหตุจูงใจ เพื่อช่วยให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

3. เกิดการจัดระเบียบชุมชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างปัจเจกชนกับกลุ่มชุมชนในชุมชนหนึ่ง ๆ และนำความผาสุกมาสู่สมาชิกในชุมชน ซึ่งการจัดระเบียบชุมชนมักต้องดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ชุมชน
2. การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กร
3. การจัดแผนและโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะหน้าของชุมชน

4. การสร้างผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนขึ้นเพื่อให้เป็นผู้รับช่วงงานพัฒนาชุมชนต่อไป

การท่องเที่ยวเป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยาก ที่ว่ายากนั้นก็เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยม การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนหลุดออกจากฐานการผลิตเดิมในภาคการเกษตร สู่อุตสาหกรรมบริการ กำลังซื้อที่สูงกว่าของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนด “สินค้า” และ “บริการ” ได้ตามความต้องการ ดังแสดงในภาพที่ 2.2 ทำให้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกรวบจําจากวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยว เรียกว่า “การท่องเที่ยว” เป็นดาบสองคม และมีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในงานพัฒนา

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเปิดหมู่บ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว ชุมชนควรจะต้อง “รู้ตัว” เข้าใจและตระหนักต่อการท่องเที่ยวนี้ตลอดจนมีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเตรียมความพร้อมชุมชน ซึ่งผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนควรมีกระบวนการทำงาน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้ชุมชนในการพิจารณาทั้งด้านบวกและลบของการท่องเที่ยว ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะมีเฉพาะผู้นำหรือกลุ่มสนใจ
2. ขั้นที่ 2 สร้างการมีส่วนร่วม เป็นการดึงเอากลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวชุมชน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ และผู้นำทั้งที่เป็นทางการและผู้นำทางธรรมชาติมาพูดคุยเรื่องผลดี-ผลเสีย อีกครั้ง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกันตัดสินใจเรื่องร่วมกัน
3. ขั้นที่ 3 ศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยการทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อศึกษาในหัวข้อดังนี้

- การสำรวจทางกายภาพ
 - ทำแผนที่รอบนอก (แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกิน)
 - แผนที่รอบในหมู่บ้าน (แสดงที่ตั้งของบ้านเรือน ทรัพยากรคนสร้าง และทรัพยากรธรรมชาติ)
- ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน มีปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน
- ศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรเพื่อ

การท่องเที่ยว

- ศึกษากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ซึ่งผลการศึกษาจะทำให้เห็นศักยภาพ – ข้อจำกัดของชุมชน และปัญหาของชุมชนร่วมกัน

4. ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ทั้งในด้านศักยภาพ-ข้อจำกัด โอกาสและความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้จะทำให้ชุมชนได้มองเห็นด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงเรื่องการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และอาจพบว่าเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เรื่องการท่องเที่ยวเลยก็เป็นไปได้

5. ขั้นที่ 5 ร่วมกันพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน อาทิ

- รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันไปมีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันดึงเอกลักษณ์ให้เห็นร่วมกันก่อนนำสู่การเผยแพร่ออกไป
- ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมมากนัก เช่น การปรับทางเดินในป่าเขา เป็นต้น
- ปรับปรุงบ้านพักและความสะอาดภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
- ฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้างเวทีเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งความพร้อมจำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

6. ขั้นที่ 6 วางรูปแบบการบริหารจัดการ ในขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาทำงาน หรืออาจใช้องค์กรที่ชุมชนมีอยู่เดิมแต่เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวโปรแกรมและราคาการจัดสรรผลประโยชน์สู่ชาวบ้านและชุมชน และมาตรการในการป้องกันผลกระทบ โดยอาจจะเป็นการสร้างกฎ-กติกา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

7. ขั้นที่ 7 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับรู้และช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจ

8. ขั้นที่ 8 ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้อาจมีการจัดท่องเที่ยวนำร่องเพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นทิศทางต่อไปในอนาคต

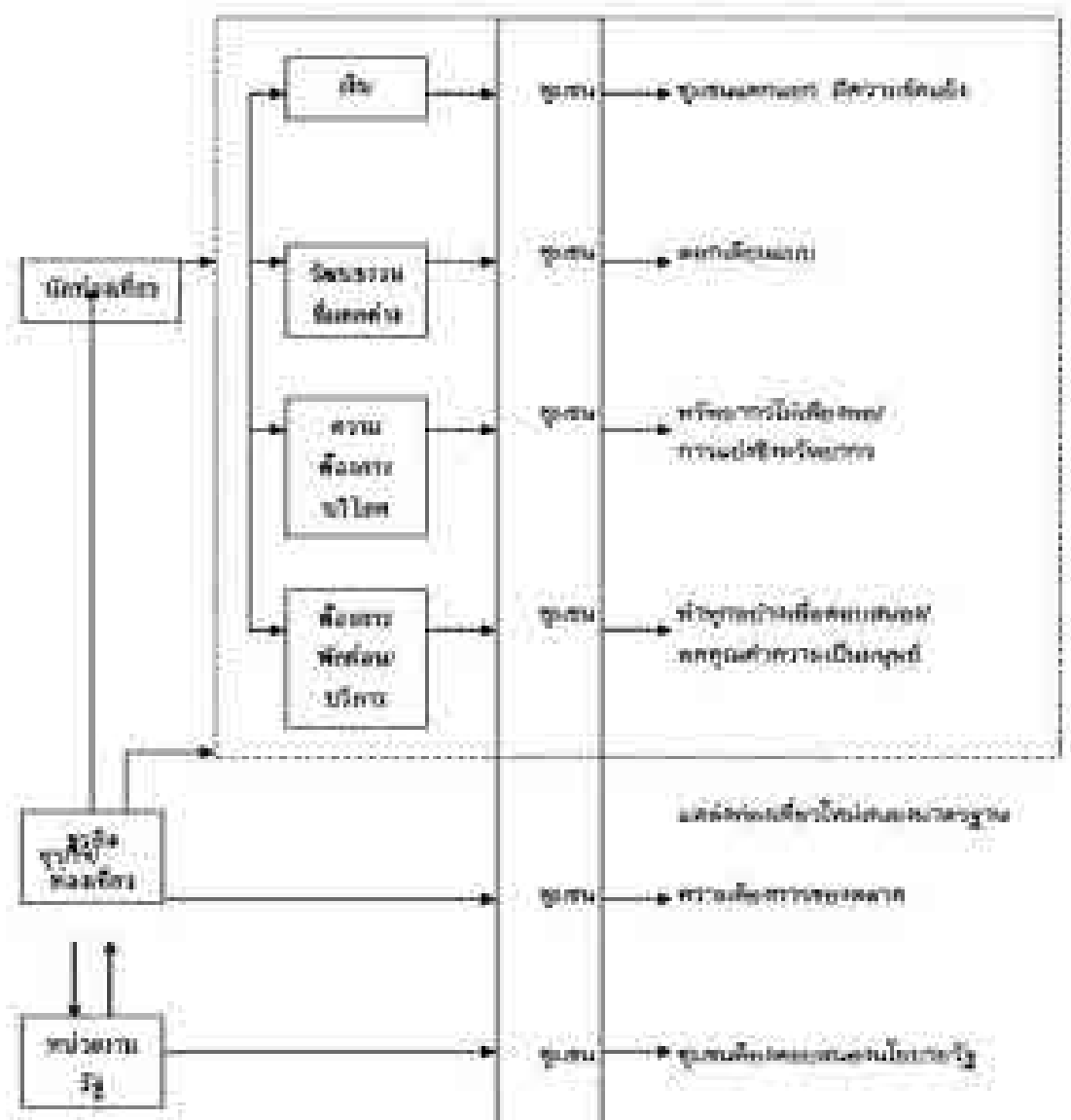
9. ขั้นที่ 9 ประเมินผล ในขั้นตอนประเมินผล อาจแยกออกมาเป็น 2 ส่วน คือการประเมินผลและสรุปบทเรียนหลังเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง และการประเมินผลเป็นช่วง ๆ เช่น ทุก ๆ 3-6 เดือน เป็นต้น ซึ่งการประเมินผลจะช่วยให้เกิดการทบทวนตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่อง

10. ขั้นที่ 10 พัฒนาองค์กร

- การฝึกอบรม เช่น การบริหารจัดการ การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อความหมาย เป็นต้น

- การศึกษาดูงาน สำหรับแกนนำองค์กรชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยวเพื่อเสริมโลกทัศน์ พัฒนาทักษะการบริหาร การจัดการในชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันเพื่อเป็นตัวอย่างนำไปประยุกต์ หรือเป็นบทเรียนที่ชุมชนต้องพึงระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้และวางมาตรการป้องกันไว้แต่เริ่มแรก

เมื่อดูกระบวนการทั้ง 10 ขั้นตอนแล้ว จะเหมือนการทำงานพัฒนาปดินั่นเอง แต่สิ่งที่ยากก็คือเรื่องท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่ค่อยเคยมาก่อน และไม่มั่นใจว่าตนเองจะทำได้ แต่ละคำถามในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการเตรียมชุมชน จะต้องเป็นการปลุกกระตมสำนึกท้องถิ่น ให้คนท้องถิ่นอยากรู้จักตัวเอง และเกิดภาคภูมิใจในตนเอง การท่องเที่ยวก็จะเกิดความชัดเจนมากขึ้นว่า เป็นการเข้ามาเพื่อให้ชุมชนได้นำเสนอตัวเองต่อสาธารณะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวนอกจากปลุกสำนึกของชุมชนแล้ว ยังเป็นการสร้างสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม และการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนที่เขาได้มาเยี่ยมชม ดังแสดงภาพที่ 2

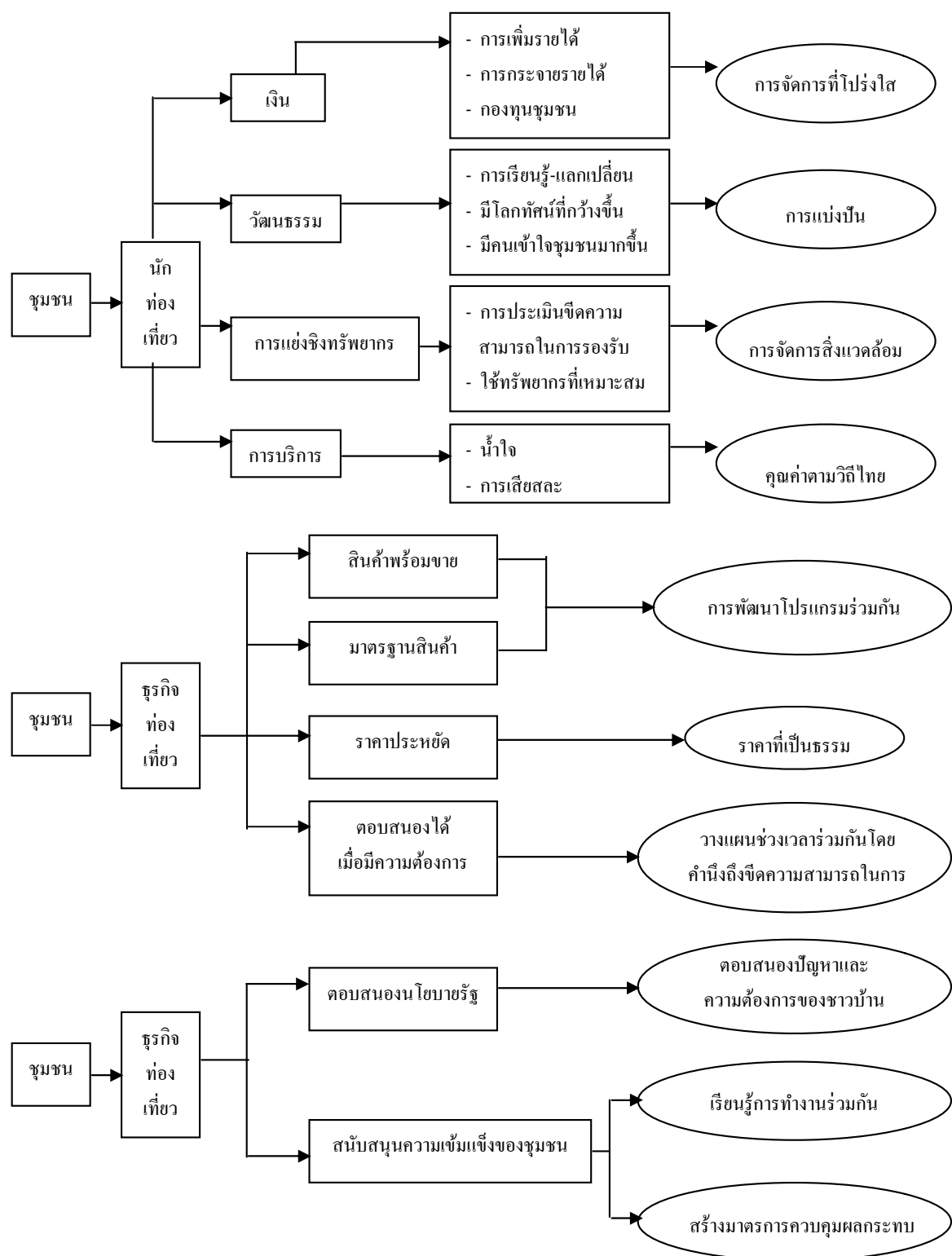

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งชุมชนอยู่ในฐานะผู้ถูกท่องเที่ยว

จากภาพอธิบายได้ ดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชน นักท่องเที่ยวจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยมองชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น มีการเข้าถึงตรงกับชุมชนเมื่อไรก็ได้ จำนวนกี่คนก็ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนเป็นอย่างมากหลายด้านด้วยกัน
- ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทนำเที่ยวเกี่ยวกับชุมชน บริษัททัวร์เป็นผู้จัดการนำพานักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน และมองชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น มิได้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันมากนัก ไม่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและผลประโยชน์จะอยู่กับบริษัททัวร์เป็นส่วนใหญ่

- ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชน หน่วยงานของรัฐเองเข้าสู่ชุมชนโดยตรงเพื่อการปฏิบัติตามแผนงานพัฒนาต่าง ๆ โดยชุมชนเป็นเพียงผู้ให้ความร่วมมือ และตอบสนองตามความต้องการเท่าที่สามารถทำได้ มีการทำงานแบบสั่งการ (TOP - DOWN) เป็นส่วนใหญ่ ในขณะเดียวกันรัฐเองยังมีอิทธิพลพอที่จะสนับสนุนให้บริษัททัวร์ดำเนินท่องเที่ยวในชุมชนให้มากขึ้น และบริษัททัวร์ก็จะจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวกระตุ้นการบริโภคการท่องเที่ยวชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งในรูปแบบนี้สัมพันธ์คนภายนอกกับคนในชุมชนจะเป็นไปด้วยความไม่เท่าเทียม บุคคลภายนอกเป็นผู้กำหนด และมักเกิดผลกระทบเชิงลบต่อชุมชน

ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกับชุมชน ซึ่งชุมชนอยู่ในฐานะผู้กำหนดการท่องเที่ยว

จากภาพอธิบายได้ ดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ชุมชนมีการจัดการรองรับเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และการให้บริการที่อยู่บนความเหมาะสมด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวต้องให้ความเคารพต่อกฎกติกาของชุมชน และสัมผัสได้ถึงความร่วมมือและการแบ่งบทบาทการทำงาน ภายในชุมชน

- ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทนำเที่ยวกับชุมชน ชุมชนจะมีการประชุมปรึกษาหารือกับ บริษัทธุรกิจท่องเที่ยวล่วงหน้าถึงโปรแกรมการท่องเที่ยว มาตรฐานบริการจากชุมชน ราคา กิจกรรมที่สามารถตอบสนองได้และจัดปรับให้เหมาะสมกับเวลา ฤดูกาล จำนวนนักท่องเที่ยวที่ ชุมชนสามารถรองรับได้ และการสรุปบทเรียนร่วมกันเพื่อพัฒนาเนื้อหา รูปแบบ และกระบวนการ เรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน และการทำงานร่วมกันระหว่างบริษัทนำเที่ยวกับชุมชน

- ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชน ชุมชนและหน่วยงานของรัฐควรมีการสื่อสาร 2 ทางเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ชุมชนสามารถตอบสนองกับนโยบายได้ และสิ่งที่รัฐควรตอบสนองและ สนับสนุนชุมชนได้ เช่น การออกกฎระเบียบเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันผลกระทบซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายควรมีเวทีการสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกันเป็นระยะ ๆ และควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.1.7 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวชุมชน

การทำงานชุมชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องไม่มองด้านหนึ่งด้านใดเท่านั้น แต่ต้องมองแบบ องค์กรรวม ทุกองค์ประกอบของชุมชนจะเชื่อมโยง กระทับต่อกันและกันตลอดเวลา และอีกด้านหนึ่ง ภายในชุมชนเองก็มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้น การจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างภายในชุมชนกับภายในชุมชนภายในชุมชนกับภายนอกชุมชน จึงมีระดับและ ความสัมพันธ์ที่ซ้อนทับปะปนกันอยู่ ซึ่งคนทำงานชุมชน และแกนนำชุมชนควรทำความเข้าใจการ เคลื่อนไหวเหล่านี้ให้ได้ถูกต้อง ถูกเวลา และแม่นยำในการมองไปข้างหน้า หรือการคาดการณ์ แนวโน้มได้พอสมควร

โดยหลักการการทำงานแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ ชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจขั้น สุดท้าย และเมื่อเป็นมติแล้วสมาชิกส่วนใหญ่ย่อมรู้สึกเป็นเจ้าของและพยายามผลักดันมันให้เป็น รูปธรรมให้ได้ แต่ขณะเดียวกันจะมีสมาชิกในชุมชนนั้นจำนวนหนึ่งที่จะเป็นฝ่ายตรวจสอบ คัดค้าน การกระทำดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ซึ่งแกนนำชุมชนและสมาชิกส่วนใหญ่ต้องหนักแน่น อดทน เสียสละ และพร้อมให้ตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาไม่ทอดทิ้งจึงจะยังผลให้เกิดความสำเร็จได้ ซึ่งเหล่านี้ ล้วนมาจากปัจจัยที่เป็นลักษณะของ “คนและระบบสังคม” ในชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก

2.1.7.1 ปัจจัยสนับสนุน

1. ชุมชนมีเอกลักษณ์ของดี ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนที่ดำรงอยู่มาเป็นระยะเวลาพอสมควรจนถึงปัจจุบัน ซึ่งวิถีชีวิตยังคงได้รับการสืบทอดต่อไปในคนรุ่นใหม่
2. ชุมชนมีฐานการผลิตที่พึ่งตนเองในด้านการเกษตร อันเป็นวิธีการผลิตที่สืบเนื่องมาอย่างยาวนานเป็นหลัก
3. สภาพปัจจุบันของทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนยังอุดมสมบูรณ์ และเชื่อมโยงเป็นรากฐานของเอกลักษณ์วัฒนธรรมชุมชนได้ เช่น การทำสวนสมรม (การปลูกผลไม้หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน) เป็นต้น
4. ชุมชนมีประสบการณ์การทำงานแบบมีส่วนร่วมระดับหนึ่งเป็นเบื้องต้น ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน การจัดการปัญหาของคนในชุมชนได้พอสมควร ทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การประสานงานภายใน ภายนอกชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทางการวางแผนการปฏิบัติการและการจัดการ
5. การท่องเที่ยวเป็นความต้องการของชุมชน ชุมชนรู้เป้าหมายของการทำงาน เชื่อมโยงสู่กิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชนได้
6. ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมรับรู้ เรียนรู้ มีส่วนร่วมในทุกระดับตามบทบาทของชุมชนที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงของชุมชน และชาวบ้านที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน
7. ชาวบ้านได้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การกระจายผลประโยชน์และปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
8. การท่องเที่ยวชุมชนต้องเป็นกิจกรรมที่สร้างงาน สร้างคน กระจายบทบาทในทุกส่วนตั้งแต่ผู้อาวุโส เยาวชน ผู้หญิง ชาวบ้านทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมตลอดเวลา
9. ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เขานุรักษ์และวัฒนธรรมที่สืบทอดก่อให้เกิดผลประโยชน์ในมิติทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
10. การท่องเที่ยวชุมชนต้องมีองค์กรชุมชนรองรับ จะเป็นกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรเดิมที่มีลักษณะดำเนินการด้วยตัวเองได้ มีระบบการนโยบายที่ชัดเจนและมีระบบการเงินที่โปร่งใสและชาวบ้านสามารถตรวจสอบได้ มีความเข้มแข็งของประชาชนและองค์กรท้องถิ่น
11. ต้องก่อผลต่อการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
12. มีความสามารถเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคและระดับชาติ

2.1.7.2 ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด

1. องค์กรชุมชนและแกนนำขาดความรู้เท่าทันสถานการณ์ภายนอก เพราะบางครั้งชาวบ้านมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ
2. การเข้ามาของหน่วยงานภายนอกที่เร่งรัดดำเนินนโยบายเพื่อสร้างผลงานมากกว่าตอบสนองความต้องการของชุมชน และชุมชนขาดการเตรียมความพร้อม
3. การเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ของผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวในการแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เข้ามาสร้างเงื่อนไขและต่อรองกับชุมชนเพื่อผลทางธุรกิจเป็นราย ๆ ไป จะทำให้ชุมชนขาดพลังการต่อรอง
4. การขาดการยอมรับของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวชุมชนเองไม่มั่นใจต่อกฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้หน่วยงานภายนอกเป็นผู้ดูแล และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่ทรัพยากรเหล่านี้อยู่ในชุมชนมานานแล้ว
5. การเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถที่ชุมชนและธรรมชาติจะรองรับได้ และในบางชุมชนยังไม่มีข้อกำหนดเรื่องความสามารถในการรองรับ
6. การที่ชุมชนไม่สามารถรู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวทั้งจำนวนคน จำนวนวัน และวัตถุประสงค์หรือความคาดหวังในการท่องเที่ยว ต้องรองรับการท่องเที่ยวที่ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า บางครั้งภาระจะตกกับผู้นำ และอาจสร้างความขัดแย้งได้ในเรื่องการจัดการและการกระจายรายได้

2.1.8 แนวทางสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชน

1. การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนประกอบด้วย ขอบเขตพื้นที่มีทรัพยากรธรรมชาติ มีทรัพยากรคนสร้างขึ้น มีวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง มีครอบครัวจำนวนหนึ่งที่อยู่ร่วมกันมาเป็นระยะเวลาพอสมควร เมื่อมีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อชุมชนพอสมควร ดังนั้น สิ่งหนึ่งว่าการท่องเที่ยวชุมชนต้องมีโอกาสได้รับข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อพินิจพิจารณาผลที่เกิดขึ้น ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจะทำให้ชุมชนสามารถกำหนดการท่องเที่ยวชุมชนเป็นเพียงกิจกรรมรองที่ต้องเชื่อมโยงกับภาคการผลิตหลักของชุมชนได้ และทำให้ชุมชนไม่ต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวแต่เพียงด้านเดียว
2. การส่งเสริมรณรงค์ตลาดเพื่อสังคม หน่วยงานสนับสนุนทั้งภาครัฐ บริษัทธุรกิจท่องเที่ยว องค์กรพัฒนาเอกชน การร่วมรณรงค์ เผยแพร่แนวคิด รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนสู่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบเดิม ตลอดจนทั้งดำเนินการมีส่วนร่วมเสริมชุมชนให้มีขีดความสามารถในการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และควรต้องมองว่าการดำเนินการเรื่องนี้เป็นการลงทุน หรือการดำเนินการที่ต้องใช้ระยะเวลานาน หากเป็นการลงทุนก็เป็นการลงทุนระยะยาว

3. ผลักดันให้รัฐมนตรีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน 4 ด้านด้วยกัน คือ

- 1) การให้สิทธิชุมชนอย่างแท้จริงเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หมายรวมถึงสิทธิชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในชุมชนด้วย
- 2) การพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยว
- 3) สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวชุมชนกับกลุ่มเป้าหมายที่ถูกต้อง
- 4) จัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนการท่องเที่ยวสู่ชุมชนโดยตรง

2.1.9 แนวโน้มการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

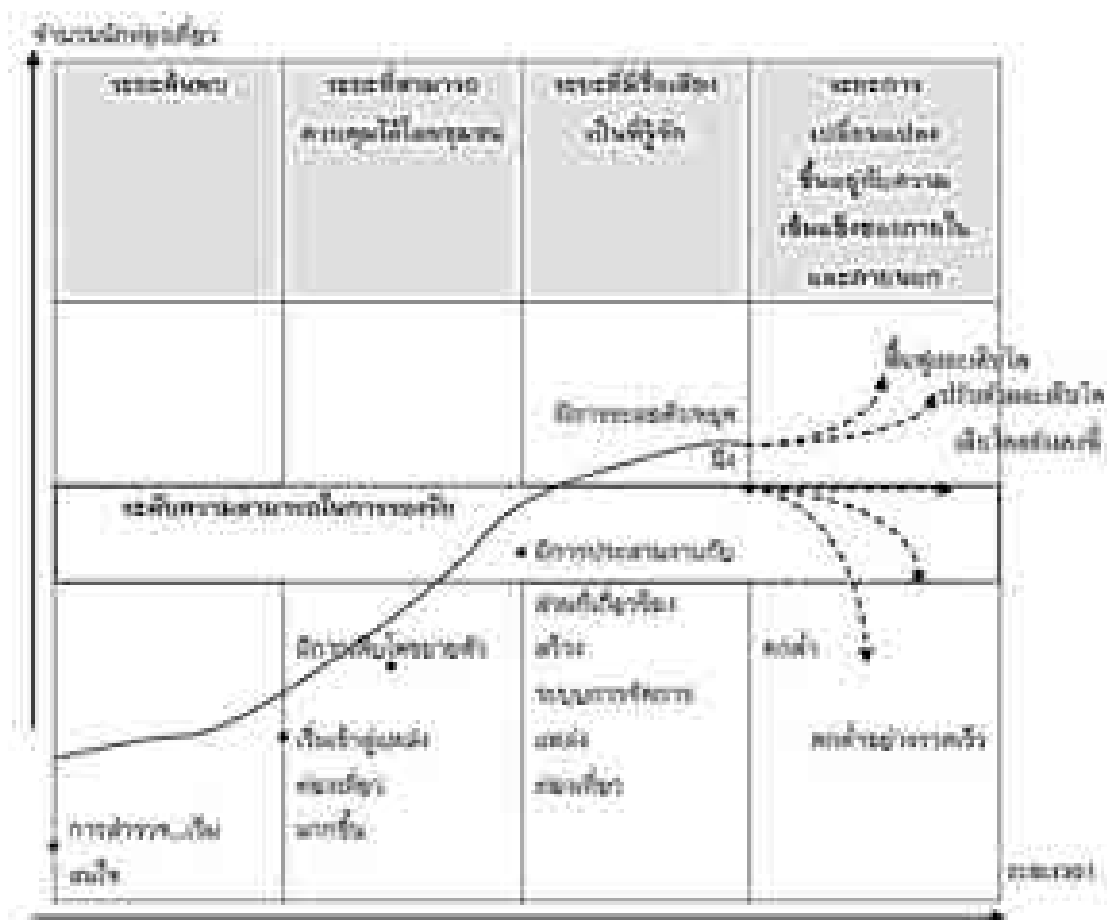
ท่ามกลางกระแสการเติบโตของการท่องเที่ยว นักวิจัย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมได้วิเคราะห์คาดการณ์ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว แต่ก็ไม่สามารถจุดรั้งให้การท่องเที่ยวชะลอการเติบโตได้

นักวิชาการที่ชื่อ บัตเลอร์ (Butler) ได้วิเคราะห์วงจร-วิวัฒนาการของการท่องเที่ยวไว้เมื่อ พ.ศ. 2523 โดยการแบ่งช่วงเวลาการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ระยะ แสดงในภาพที่ 4 ดังนี้

1. ช่วงเริ่มต้น: มีการสำรวจ บุกเบิก
2. ช่วงเกี่ยวพัน: มีนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น
3. ช่วงการพัฒนา: การท่องเที่ยวเริ่มเติบโต
4. ช่วงพัฒนาอย่างเข้มข้น: มีการท่องเที่ยวเข้ามามากและหนาแน่น
5. หยุดนิ่ง: ช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่าน (หัวเลี้ยว-หัวต่อ)
6. ช่วงสุดท้าย: ขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายอย่าง ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้ง 5 แนวทาง

กล่าวคือ

- 6.1 ผ่านการเรียนรู้ เข้มแข็ง มีคุณภาพที่จะเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 6.2 มีการเติบโตแต่ในอัตราที่ลดลง
- 6.3 อยู่กับที่ มีเสถียรภาพ ไม่ขึ้น-ไม่ลง
- 6.4 นักท่องเที่ยวค่อย ๆ ลดลง
- 6.5 นักท่องเที่ยวลดลงอย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 4 ภาพแสดงวิวัฒนาการของการท่องเที่ยว (Buller,1980)

หากเปรียบเทียบจากกราฟแล้ว การท่องเที่ยวชุมชน ไม่ได้ต้องการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ต้องการนักท่องเที่ยวคุณภาพและมีการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถและในปริมาณที่เหมาะสมที่ชุมชนต้องการ และความสามารถทางธรรมชาติจะรองรับได้ ซึ่งที่ผ่านมahanำชุมชนทั้ง 3 แห่งไปเปรียบเทียบกับกราฟดังกล่าว ชุมชนก็อยู่ในระยะที่ 3 ซึ่งต้องติดตามกันต่อไปว่า เมื่อผ่านระยะที่ 5 การท่องเที่ยวในชุมชนจะเป็นอย่างไร แต่สิ่งสำคัญไปกว่านั้นก็คือ การนำผลการวิเคราะห์และการคาดการณ์ไปวางแผนร่วมกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต หากชุมชนไม่เข้มแข็งและไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่ดี ในทางกลับกันหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะใช้การคาดการณ์นี้ในการวางแผนเพื่อการทำงานร่วมกับชุมชน มิใช่รอเพียงการเก็บเกี่ยวแต่เป็นการร่วมกันพัฒนา ก็น่าจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

หากหวังให้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ “ไม่ใช่คำตอบ” การท่องเที่ยวนี้ “มิได้เป็นเพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวใหม่” ที่ใช้ระบบหรือกลไกแบบเก่าในการทำงานหากแต่ถ้าคิดว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยชุมชน เป็นทางเลือกแห่ง

ความหวังที่สร้างสรรค์การท่องเที่ยวแบบใหม่ที่ไปไกลกว่าคำว่า “รายได้” แต่หมายรวมถึง “ความเข้าใจของคนในสังคม การเสริมพลังชุมชนให้เข้มแข็ง และความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม” ทุกฝ่ายต้องช่วยกันอย่างจริงจัง และสร้างสรรค์กระบวนการทำงานแบบใหม่ มองชุมชนเป็นศูนย์กลาง และพัฒนาฐานการผลิตทางการเกษตรให้พึ่งพาตนเองได้ การท่องเที่ยวจะเข้าไป “เสริมศักยภาพชุมชน” มากกว่า “ทำลาย” ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา

การท่องเที่ยววันนี้จะเติบโตขึ้น แม้ว่าภายใต้การเติบโตนั้นเราจะมองเห็นความ “ไม่ชอบธรรม” ทั้งการเข้ามาครอบงำขององค์กรข้ามชาติ เช่น ธนาкарโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ กองทุนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโพ้นทะเลของประเทศญี่ปุ่น ในรูปของเงินช่วยเหลือหรือเงินกู้เพื่อการลงทุน เราอาจจะยังไม่เห็นความจริงจิงของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แม้ว่าจะมี ความพยายามในการก่อกระแสเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวชุมชน หากแต่ยังอยู่เพียงแค่การสร้างรูปแบบใหม่ การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวยังเป็นภารกิจหลัก ภารกิจเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเป็นเพียงคำกล่าวเพื่อแสดงความชอบธรรม แต่ขาดกระบวนการขั้นตอน วิธีการทำงานเข้าสู่ความเข้มแข็งของชุมชนได้จริง

และหากจะคาดการณ์ในภายหน้า บทเรียนของการทำงานการท่องเที่ยวชุมชนจะยังคงเป็นแนวคิดการทำงานที่เป็นทั้งเครื่องมือและเป็นวิธีการทำงานเพื่อนำสู่การพัฒนาชุมชน พัฒนาคนยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ระดับหนึ่ง และด้วยสถานการณ์ที่สังคมเปิดกว้างขึ้น ยอมรับความหลากหลายมากขึ้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมมากขึ้นนั้นจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมตัวของชุมชนที่เข้าดำเนินกิจกรรมนี้ จนสามารถคงสภาพการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นผู้กำหนด เป็นผู้ดำเนินการ และเป็นผู้ร่วมรับประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ในมิติการเรียนรู้อีกด้านหนึ่งของสังคมไทย

2.1.10 กรณีศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

ในส่วนนี้ได้นำตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการดำเนินการท่องเที่ยวชุมชนมาเป็นกรณีศึกษาทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันโดยแต่ละชุมชนที่ยกมาเป็นตัวอย่าง ล้วนแล้วแต่เป็นชุมชนเลือกที่จัดวางเรื่องการท่องเที่ยวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่มุ่งหวังที่จะพัฒนากิจกรรมนี้เพื่อสู่วงจรธุรกิจการท่องเที่ยว ชุมชนเหล่านั้นให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยตนเองเพื่อความยั่งยืนของชุมชน จึงพบว่าแต่ละชุมชนที่นำเสนอ จึงมีกระบวนการทำงานที่ไม่มีสูตรสำเร็จขึ้นอยู่กับสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่

2.1.10.1 กรณีศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย

1. เกะยาว : ชุมชนประมงพื้นบ้าน

อ่าวพังงาขึ้นชื่อว่าเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นที่พึ่งพาอาศัยของชาวประมงบริเวณรอบอ่าวพังงา 3 จังหวัด คือ กระบี่ พังงา และภูเก็ต เกะยาวน้อยทอดตัวอยู่บริเวณกลางอ่าวพังงา อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดพังงา ความสัมพันธ์ทางการค้าแบบแน่นกับทางภูเก็ต ถ้าซื้อปัจจัยการผลิตก็จะมุ่งไปที่กระบี่

ในอีกด้านหนึ่ง อ่าวพังงา เป็นพื้นที่มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเป็นถ้ำลอด เขาพิงกัน เกาะปันหยี หรือเกาะห้อง ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมมาพายเรือแคนูชื่นชมความงามของถ้ำ โขดหิน ป่าโกงกางอันเป็นประดิษฐ์กรรมทางธรรมชาติที่สวยงามก็อยู่ในน่านน้ำนี้ทั้งสิ้น แต่ชาวบ้านเกาะยาวที่เป็นชาวมุสลิมก็ไม่ได้ข้องเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ในบริเวณนี้แต่อย่างใด

สิ่งที่ชาวบ้านใส่ใจก็คือการออกเรือหาปลา ที่เรียกว่า “ประมงชายฝั่ง” อันเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมที่สืบทอดกันมานับร้อยปี หากแต่เริ่มวิกฤตขึ้นทุกทีหลังจากเริ่มมีการประมงเพื่อการค้า และพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมส่งออกจึงเป็นตัวเร่งให้ชาวประมงเร่งจับปลาให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ การลดลงของสัตว์น้ำประกอบกับน้ำมันมีราคาแพงมากขึ้น ทำให้เรือประมงขนาดใหญ่หันเข้ามารุกล่าจับปลาในเขตพื้นที่ 3 กิโลเมตรจากชายฝั่ง ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นที่ทำมาหากินของชาวบ้าน และด้วยลักษณะเครื่องมือที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทำให้ทะเลวิกฤต สัตว์น้ำลดลงจำนวนมาก

การรวมกลุ่มเพื่อปกป้อง “หม้อข้าว” ของชุมชน ในรูปของชมรมชาวประมงพื้นบ้านเกาะยาว ใน พ.ศ. 2538 หลังจากได้เรียนรู้ประสบการณ์จากกระบี่และตรัง เรื่องพลังชุมชนในการอนุรักษ์ ชมรมฯ ได้ประสานความร่วมมือกับข้าราชการ ออกตรวจจับเรือประมงผิดกฎหมายอยู่เป็นระยะ แต่ยังไม่สามารถหยุดการลักลอบได้ ด้วยเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยและความเร็วของเรือ ทำให้การจับกุมเป็นไปด้วยความยากลำบาก บางครั้งจับได้ก็ต้องปล่อยไปเพราะมีผู้มีอิทธิพลครอบงำอยู่

การที่คนภายนอกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาของชาวบ้าน และทำให้เรื่องราวการต่อสู้เพื่อพิทักษ์ทรัพยากรชายฝั่งได้แพร่หลายออกไป ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นขององค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยชุมชน

กรณีเกาะยาวเป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

2. บ้านห้วยฮี้ : ชุมชนแห่งขุนเขา ขนเผ่าปกาเกญอ

แม่ฮ่องสอน มีสภาพภูมิประเทศที่แวดล้อมไปด้วยทิวเขาสลับซับซ้อน มีชุมชนเล็ก ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายชนเผ่าแทรกตัวอยู่ตามที่สูงและหุบเขา ความสวยงามทางธรรมชาติ ผืนป่าที่สมบูรณ์ อันเป็นแหล่งกำเนิดของความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งความน่าสนใจในเรื่องวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนเผ่าเป็นจุดดึงดูดใจที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยว แต่การเดินทางหลายร้อยโค้งผ่านภูเขาที่ทอดยาวอย่างไม่รู้จบทางรถยนต์ หรือการเดินทางโดยเครื่องบินที่บางครั้งไม่สามารถจอดได้ เพราะว่าสนามบินอยู่ในหุบเขาที่บางครั้งเต็มไปด้วยหมอกจากธรรมชาติ และหมอกควันที่เกิดจากการเผาไร่ของชาวบ้านในฤดูแล้ง ความยากลำบากในการเข้าถึง ทำให้แม่ฮ่องสอนยังคงรักษาความงดงามทางธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้พอสมควร

ในทำนองเดียวกัน บ้านห้วยฮี้ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยง ที่เรียกตัวเองว่า “ปกาเกญอ” ตั้งบ้านเรือนอยู่บนเขาที่สูง รายล้อมด้วยป่าเต็งรัง ป่าไผ่ ป่าดิบเขา และป่าสน อยู่ในระดับความสูง 900-1,600 เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นชุมชนเล็ก ๆ ขนาด 28 หลังคาเรือน มีคนอาศัยอยู่ประมาณ 200 คน อยู่ไกลจากแม่ฮ่องสอนทางทิศตะวันออก 26 กิโลเมตร ตามถนนลูกช้างของ รพช. (โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท) ซึ่งเพิ่งสร้างเสร็จเมื่อปี 2539 และมีการซ่อมแซมทุกปีเนื่องจากการพังทลายของดินและการทรุดตัวของถนน ความยากลำบากในการเดินทางและการกระจายตัวของชุมชนกะเหรี่ยงในบริเวณนี้และมีประชากรไม่มากนัก ทำให้การพัฒนาในความหมายของรัฐ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ยังเป็นไปอย่างช้า ๆ มีเพียงถนนลูกรัง ไม่มีไฟฟ้า มีเพียงแผงโซลาร์เซลล์ ซึ่งทำให้มีพลังงานไฟฟ้าใช้สำหรับโทรศัพท์และโทรศัพท์มือถือไม่ขาดข้าวสารจากเมืองและส่วนกลาง ทำให้ชาวบ้านในเส้นทางแม่ฮ่องสอน-ห้วยปูลิง-ป่าสนวัดจันทร์ ยังคงรักษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้ และยังมีลักษณะการพึ่งตนเองค่อนข้างสูง

ชาวกะเหรี่ยง เป็นชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสอดคล้องประสานสัมพันธ์กับธรรมชาติ อยู่อาศัยกับป่าพึ่งพาป่าและรักษาป่าเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีระบบการเกษตรที่เรียกว่าไร่หมุนเวียน กล่าวคือมีการแปลงผืนป่าเป็นไร่ข้าวซึ่งมีได้มีแต่เฉพาะข้าวเท่านั้นยังผสมผสานเมล็ดพันธุ์พืชอีกหลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น พักทอง ข้าวโพด ถั่ว ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างแหล่งอาหารในที่ดินแปลงเดียวกัน เมื่อครบรอบการผลิตก็เวียนไปถางไร่ใหม่เวียนกันไปจนครบ 6-8 รอบจึงเวียนกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งตรงจุดนี้กลายเป็นจุดเปราะบางที่ทรากราชการและคนทั่วไปมักจะคิดว่าเป็นการทำไร่เลื่อนลอย แต่ทว่าการทำไร่หมุนเวียนในลักษณะนี้มีได้บุกเบิกพื้นที่ใหม่ เพียงแต่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนในพื้นที่เดิมที่เคยทำแต่ครั้งบรรพบุรุษ ทำให้ผืนดินฟื้นคืนความสมบูรณ์ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ย แต่ละขั้นตอนการผลิตนับแต่การเลือกพื้นที่ การถางและการเผา การเพาะปลูกดูแลและเก็บเกี่ยวคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ล้วนแล้วแต่กระทำด้วยความเคารพและอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ผ่านบทเพลงและคำกลอนสอนใจที่เรียกว่า “ฮือฮา” หรือการ

สัมผัสโดยใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านเพียงชั่วข้ามคืนก็สามารถรับรู้ได้โดยผ่านวิถีของชุมชน รวมทั้งความผูกพันระหว่างคนกับป่าที่แน่นแฟ้นด้วยความเชื่อ คำสอน และการใช้ประโยชน์จากป่าที่เป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหาร และยารักษาโรค ส่วนเครื่องนุ่งห่มก็ได้วัสดุจากป่าไปย้อมสีให้เกิดความสวยงาม

ปัจจุบันชุมชนมิได้อยู่โดยพึ่งพาป่าอย่างโดด ๆ แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับชุมชนอื่น และสังคมในบริบทที่กว้างขวางมากขึ้น เป็นชุมชนที่ขึ้นทะเบียนหมู่บ้านกับกรมการปกครอง เด็ก ๆ ได้เรียนหนังสือในระบบการศึกษาภาคบังคับ มีความจำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับภายนอกมากขึ้น เงินตราไม่เคยมีความหมายก็กลายเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของชีวิตที่จำเป็นต้องมีสำรองไว้ยามฉุกเฉินเรื่องการเจ็บป่วย การติดต่อราชการ หรือการศึกษาสำหรับลูกหลาน ในขณะที่ระบบการผลิตในไร่หมุนเวียนที่เป็นรากฐานของชีวิตกำลังเป็นข้อหาว่าทำลายป่า ระบบการพึ่งตนเองของชุมชนกำลังถูกสั่นคลอนด้วยปัจจัยภายนอกที่มีอาจควบคุม

กรณีบ้านห้วยฮี้เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

3. ชุมชนทุ่งหลวง : หมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา จ.สุโขทัย

ชุมชนบ้านทุ่งหลวง อ.ศรีมาศ จ.สุโขทัย เป็นชุมชนที่เก่าแก่ในอดีตปรากฏในหลักศิลาจารึกที่ 9 จารึกสรศักดิ์กล่าวว่าที่บ้านทุ่งหลวงมีหนองน้ำขนาดใหญ่คือหนองทอง ชาวบ้านใช้ดินจากแหล่งนี้ผลิตเครื่องปั้นดินเผามาช้านาน แต่เดิมใช้เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์จากภูมิปัญญาของท้องถิ่นมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น ยังผลให้ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุโขทัย อีกทั้งกรรมวิธีการผลิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ทำให้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน ชุมชนทุ่งหลวง และมีบางหมู่บ้านเช่น หมู่ 2 ชาวบ้านทำเป็นอาชีพหลักทั้งหมู่บ้าน ทุ่งหลวงมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและรักถิ่นและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาให้การทำเครื่องปั้นดินเผาที่ระยะหนึ่งไม่ได้รับความสนใจจากคนในชุมชน ลูกหลานไม่สนใจจะสืบต่อ พวกเขาก็ตกไปทำงานในโรงงานในเมืองเหลือแต่คนแก่ ๆ พอเศรษฐกิจตกต่ำ คนก็ตกงานต้องกลับมาอยู่บ้าน หนุ่ม ๆ สาว ๆ ที่เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ก็พากันกลับมาอยู่บ้าน คนแก่คนแก่ของชุมชนก็ช่วยกันสอนเด็ก ๆ หนุ่มสาวเหล่านั้นจนปัจจุบันไม่มีใครออกไปทำงานต่างจังหวัด พวกที่เรียนจบใหม่ ๆ ไปสมัครทำงานที่ไหนก็ลำบาก กลับมาทำงานเครื่องปั้นดินเผาอยู่บ้านทุ่งหลวงพอเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้สบาย ทำเป็นอาชีพทุกบ้านทำเป็นอาชีพเสริมบ้าง อาชีพหลักบ้าง

จากความร่วมมือร่วมใจของคนในหมู่บ้าน และการส่งเสริมด้านเทคนิคความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากภาครัฐรวมไปถึงความตั้งใจจริงของคนในชุมชน ที่คิดประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผารูปแบบและลายใหม่ ๆ จนบ้างชิ้นได้รับรางวัลและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้

ประกาศให้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านทุ่งหลวง อ.ศรีมาศ จ.สุโขทัย เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น ในปี พ.ศ. 2539

การที่ชุมชนหรือท้องถิ่นใดที่มีการสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษอย่างต่อเนื่องลงสู่รุ่นลูกหลาน สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการยกย่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนให้ถือเป็นต้นแบบของการนำไปปฏิบัติแก่ชุมชนหรือท้องถิ่นอื่นต่อไป

จากอดีตจนถึงปัจจุบันชุมชนบ้านทุ่งหลวงเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ราษฎรในชุมชนแต่ละหลังคาเรือนมีการดำเนินธุรกิจการผลิตที่พัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการผลิตด้วยตนเองที่ยั่งยืน ผลจากการกระทำการผลิตอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้หัตถกรรมแหล่งนี้เติบโตและสามารถขยายตลาดไปสู่ส่วนกลางและถ้าหากได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้วจะทำให้ตลาดขยายถึงขั้นส่งออกได้ ส่งผลให้อุตสาหกรรมประเภทนี้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ราษฎรมีเศรษฐกิจดีลดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองหลวง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ในการส่งเสริมและกระจายรายได้ให้กับราษฎรในภูมิภาค ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วยคนในชุมชนเองและไม่ทิ้งถิ่น

สำหรับผู้มาเยือนหมู่บ้านทุ่งหลวง ดินแดนวัฒนธรรมแห่งนี้ นอกจากจะได้สัมผัสกลิ่นอายของเครื่องปั้นดินเผา บรรยากาศของวิถีการดำรงชีพ ยังจะได้เที่ยวชมและเคารพสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อดโตแห่งวัดบึงทุ่งหลวง ซึ่งมีประวัติการสร้างอันยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 1885 และของเก่าแก่โบราณวัตถุต่าง ๆ ที่เก็บไว้ที่วัดแห่งนี้พร้อมประวัติและเรื่องราวอันยาวนานจากปากต่อปากที่เล่าขานคนเฒ่าคนแก่ รุ่นแล้วรุ่นเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่ทวน และอภินิหารของหลวงพ่อดโต พร้อมตำนานพื้นบ้านของชุมชนแห่งนี้

ด้วยศักยภาพดังกล่าวของชุมชน และการประชาสัมพันธ์ที่ดีหมู่บ้านแห่งนี้พัฒนาให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบทเพื่อการท่องเที่ยวตามโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาอาชีพและกระจายรายได้สู่หมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยอาศัยกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นหลักส่งเสริมให้เกิดรูปแบบของธุรกิจชุมชนและตามมาด้วยการให้การสนับสนุนแนวคิดด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนทุ่งหลวง สร้างและพัฒนาบุคคลในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ในด้านการบริหารและจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนของตนเองได้ นำไปสู่การเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบทเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

กรณีบ้านทุ่งหลวงเป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism

4. คีรีวง : ชุมชนแห่งขุนเขา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คีรีวงเป็นชุมชนของคนที่มีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติมากกว่า 200 ปี เล่าสืบต่อกันมาว่า บรรพบุรุษของคนที่นี้เป็นไพร่หนี่ทพมาจากไพร่บุรีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-2) ดังนั้น ถิ่นฐานที่ตั้งจึงค่อนข้างห่างไกลจากศูนย์กลางการปกครองและอยู่ในป่าเขาที่พอจะดำรงชีพอยู่ได้

คีรีวงตั้งอยู่ที่ราบระหว่างภูเขาที่โอบล้อมชุมชนอยู่ทั้ง 3 ด้าน เป็นดินแดนต้นน้ำของลำน้ำสำคัญที่หล่อเลี้ยงชาวนครศรีธรรมราช วิถีชีวิตที่เสมือนตัดขาดจากโลกภายนอกจำต้องดำรงอยู่อย่างพึ่งพาธรรมชาติ เป็นที่มาของภูมิปัญญาการทำสวนสมรม สวนเกษตรบนที่สูงที่มีไม้หลายชนิดอยู่ร่วมกัน

ชีวิตของคนที่นี่ต้องฝ่าฟันกับความยากลำบากแต่ก็ไม่เคยทำให้คนคีรีวงละทิ้งถิ่นฐาน เมื่อครั้งต้องติดต่อกับภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าก็ช่วยกันขุดเรือบรรทุกผลไม้จากสวนไปแลกข้าวและของใช้จำเป็น เมื่อล่าคลองต้นเขินก็ช่วยกันสร้างถนน เมื่อเกิดวาทภัยปี 2505 อุทกภัยปี 2518 ก็ไม่เคยคิดจะอพยพหนีปัญหา กลับร่วมแรง-ร่วมใจกันพัฒนาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

เหตุการณ์ครั้งร้ายแรงที่สุดที่มาพิสูจน์ความเข้มแข็งของคีรีวงอีกครั้ง ได้แก่ อุทกภัยปี 2531 ต้นไม้หลายร้อยต้น ก้อนหินก้อนใหญ่หิมมา พร้อมน้ำป่าไหลบ่าลงมาจากเขา นำความสูญเสียมาสู่ชาวบ้านคีรีวงจนยากที่จะลืมได้ แต่คนคีรีวงก็ไม่ยอมหนีถอยไปไหน กลับพิสูจน์ให้คนภายนอกได้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในการเผชิญหน้ากับปัญหาและค่อย ๆ แก้ไขด้วยปัญญาและความสามัคคี

วิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ และข้อจำกัดทางภูมิประเทศได้ก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสัมพันธ์กับภายนอกได้อย่างมั่นคงและเป็นตัวของตัวเอง เช่น การทำสวนสมรมก่อให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดผลผลิตที่หลากหลายก่อรายได้ทั้งปี ไม่ต้องพึ่งพาพืชชนิดใดชนิดเดียวทำให้ไม่ต้องขึ้นต่อกลไกตลาดมาก แม้แต่เรื่องการตลาดชาวคีรีวงบางส่วนก็เข้าไปมีบทบาททางการรับซื้อผลผลิตเสียเอง ซึ่งราคาอาจไม่แตกต่างจากตลาดภายนอกมากนัก แต่คนคีรีวงก็ยินดีที่จะขายให้คนข้างในมากกว่าชาวบ้านที่เป็นพ่อค้าก็ไม่กล้าเอาเปรียบด้านราคา

นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์ยังมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของชาวบ้าน และได้พิสูจน์ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิกหลังเกิดอุทกภัย อีกทั้งสมาชิกก็ได้พิสูจน์ความซื่อสัตย์หายไปด้วย

หลังวิกฤตการณ์เรื่องอุทกภัยในปี 2531 ผ่านไป คีรีวงมีผู้คนรู้จักมากขึ้น ทั้งมาศึกษาหาความรู้และนำความรู้จากภายนอกมาแลกเปลี่ยนกับชุมชน ก่อเกิดกลุ่มกิจกรรมใหม่ ๆ

ขึ้นมามากมาย เช่น กองทุนเดมิสี่เขียวใส่เขาหลวง กลุ่มมัตย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มแม่บ้านทุเรียนกวน กลุ่มดงดิบบุรี กลุ่มเสริมพัฒนา กลุ่มใบไม้ กลุ่มบ้านสมุนไพร กลุ่มจักสาน เป็นต้น

5. ชุมชนบ้านหาดบ้าย

หมู่บ้านหาดบ้าย อ.เชียงของ จ.เชียงราย เป็นชุมชนชาวไทลื้อ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง เอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือ หัตถกรรมทอผ้า โดยจะทอในเวลาว่างหลังจากการทำไร่ทำนาแล้ว และจะนำมาจำหน่ายที่ศูนย์ของกลุ่มแม่บ้านและตามเทศกาล งานประเพณีต่าง ๆ

นอกจากนั้นระหว่างเส้นทางสู่หมู่บ้านยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่สามารถเยี่ยมชมได้ เช่น สามเหลี่ยมทองคำ เส้นทางระหว่างเชียงแสน-เชียงของซึ่งเหมาะสำหรับจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบจักรยานภูเขา และ อ.เชียงของยังเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ปลาบึก (ปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก)

กรณีชุมชนบ้านหาดบ้ายเป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism

2.1.10.2 กรณีศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนของต่างประเทศ

1. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม : ชุมชน Hung Phong

หมู่บ้าน Hung Phong อยู่ในอำเภอ Giong Trom จังหวัด Ben Tre เป็นหมู่บ้านที่โดดเด่นทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม มีอายุเก่าแก่ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ทั้งยังปลูกไม้ป่าไว้เป็นบริเวณกว้างขวาง อาทิเช่น ไม้ก๊อก ต้นกก และมีสัตว์เลื้อยคลานมากมายหลายชนิดที่ขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นแหล่งรายได้หลักของคนในท้องถิ่นนี้ และมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า Con-Oc : Con แปลว่าเกาะเล็ก ๆ และ Oc แปลว่าสัตว์เลื้อยคลาน นอกจากนี้ในหมู่บ้านจะมีพื้นที่สำหรับปลูกอ้อย มะพร้าว และเป็นสวนผลไม้เขตร้อน ยังมีแหล่งรายได้ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมซึ่งทำจากต้นมะพร้าว การเลี้ยงกุ้ง และปลาน้ำจืด

กรณีชุมชน Hung Phong เป็นแนวคิดแบบ Ecotourism

2. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เพื่อเตรียมการป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยว และสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในปี 2542 รัฐบาลลาวได้ขอความร่วมมือจาก UNESCO ให้ทำโครงการนำร่องที่จังหวัดหลวงน้ำทา โดยโครงการนี้เป็นความร่วมมือของรัฐบาลลาว ผ่านการท่องเที่ยวลาว กระทรวงเกษตรและป่าไม้ กระทรวงข่าวสารและวัฒนธรรม ร่วมกับ UNESCO หน่วยอาสาสมัครประเทศนิวซีแลนด์ และโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจากประเทศเนเธอร์แลนด์ และอาสาสมัครของสหประชาชาติ (SUNV) เรียกชื่อโครงการว่า โครงการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลวงน้ำทา มีการสร้างกรอบและแนวทางการปฏิบัติในเรื่อง กฎระเบียบของการท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับ ค่าธรรมเนียมในการเดินป่า การอบรมและรับรองคุณภาพของมัคคุเทศก์ การให้บริการและอำนวยความสะดวก การป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เป็นการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานของรัฐเป็นแกนนำและการสนับสนุนทางด้านเทคนิควิธีการจากองค์กรต่างประเทศ

ชุมชน Pak Beng อำเภอ Pak Beng จังหวัด Odomxai เป็นกรณีศึกษาตัวอย่างของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนของลาวที่โดดเด่นทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มน้อย ทั้งยังเป็นตลาดที่ขายสินค้าพื้นเมืองของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ หุบเขา

ชุมชน Pak Beng เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

3 กัมพูชาประชาธิปไตย : ชุมชน Koh Dach

หมู่บ้าน Koh Dach ซึ่งตั้งอยู่ทางต้นน้ำของกรุงพนมเปญ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีอาชีพทอผ้าไหม ซึ่งเป็นอาชีพที่สืบทอดมาถึง 3ชั่วอายุคน และในเดือนพฤศจิกายนจะมีการจัดเทศกาลทางน้ำ ซึ่งในงานนี้จะมีการจัดการแข่งเรือขึ้นด้วย

4. สหภาพเมียนมาร์ : ชุมชน Wan Pon

หมู่บ้าน Wan Pon มีความโดดเด่นทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ มีการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์คือ การทำเครื่องปั้นดินเผาในแบบดั้งเดิม

ชุมชน Wan Pon เป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism

5. ประเทศออสเตรเลีย

เป็นกรณีศึกษาที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ เนื่องจากเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างไรก็ตาม น่าสนใจที่จะศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการ เรามักได้ยินเสมอว่าหากจะดูรูปแบบการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จน่าจะเป็นอย่างออสเตรเลีย ช่วงที่มีกระแสเรื่อง Ecotourism ใหม่ ๆ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวก็ใช้ Ecotourism เป็นเสมือนสัญลักษณ์ในการโฆษณาการท่องเที่ยวซึ่งหากมองตามหลักการแล้ว อย่างน้อย Ecotourism ต้องมีชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย มิฉะนั้นก็เป็นเพียงแค่ Nature Base Tourism ทางองค์กรพัฒนาเอกชนของออสเตรเลีย (NEAP และ EAA) ได้สร้างรูปแบบการให้มาตรฐานกับผู้ประกอบการด้านนี้โดยแบ่ง

การให้มาตรฐานออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ Nature Based Tourism, Wildlife Tourism และ Ecotourism โดยนักท่องเที่ยวก็ให้การยอมรับในมาตรฐานนี้ และผู้ประกอบการก็มีการปรับตัวเพื่อนำเสนอลักษณะการท่องเที่ยวของตนอย่างชัดเจนมากขึ้นไม่ใช่ทำไปโดยไม่มีหลักการ

ตัวอย่างกรณีศึกษาของ Australia 2 ชุมชน

1. ชุมชน Manyallaluk : The Dreaming Place

Manyallaluk เป็นชุมชน Aborigin มีประชากร 150 คน พื้นที่ของหมู่บ้านประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร ทิศตะวันออกติดกับเมือง Katherine ในเขต North Territory และอุทยานแห่งชาติ Kakadu สภาพพื้นที่เต็มไปด้วยก้อนหินรูขรุขระสูง ๆ ต่ำ ๆ การท่องเที่ยวใน Manyallaluk ดำเนินการโดยชุมชนอะมอริจินส์ มีโปรแกรมทัวร์ 1 วัน และ 2 วัน ไว้บริการ นักท่องเที่ยวให้เลือก สามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี ประกอบด้วยที่พักที่มีลักษณะเป็น camping ground 16 units ชุมชนผลิตกระแสไฟเอง มีที่จอดรถ (caravan park) ร้านค้า ชุมชนที่ขายสินค้า OTOP ของชุมชน รวมถึงของใช้ของกินที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวที่ Manyallaluk มักจะเป็นผู้ที่มาจากเมือง Darwin โดยรถยนต์ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง ระยะทางจาก Darwin มาถึงเมือง Katherine 310 กิโลเมตร และจากเมือง Katherine บริษัททัวร์จะจัดรถไปส่งที่ Manyallaluk หรืออาจจะเข้าถึงชุมชน Manyallaluk ด้วยตนเองถ้าขับรถ

ก่อนปี ค.ศ. 1990 ชุมชนนี้มีประชากรน้อยกว่า 50 คนอาศัยอยู่ ประชาชนไม่ได้รับการว่าจ้างงานเต็มเวลา คุณภาพของที่พักอาศัยไม่ดี ไม่มีกระแสไฟฟ้าหรือโทรศัพท์ ชาวบ้านต้องเดินทางถึง 35 กิโลเมตรไปเมือง Barunga หรือถ้าจะไปเมือง Katherine จะยิ่งไกลกว่า เพียงเพื่อหาซื้อของใช้หรือรับบริการด้านสุขภาพ แต่หลังจากรัฐบาลกลางได้จัดสรรเงินมาให้โดยผ่านมาทางชุมชน Barunga ในปี ค.ศ. 1990 เพื่อพัฒนาชุมชนทั้งสองแห่งนี้ เงินที่รัฐบาลจัดสรรมาให้มุ่งที่จะจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานแก่ชุมชน สภาพที่พักอาศัย รวมถึงสาธารณสุขมูลฐานแก่ชุมชน ซึ่งชุมชน Manyallaluk ก็เป็นชุมชนหนึ่งที่ได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการของรัฐบาลในครั้งนี้ด้วย

การท่องเที่ยวของชุมชน Manyallaluk เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชนพื้นเมืองในชุมชนกับกลุ่มผู้มาเยือน (short – stay visitors) ด้วยโปรแกรมทัวร์ 1 วันหรือ 2 วัน เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักค้างคืน หรือมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ชุมชนต้องปรับปรุง และสร้างสรรค์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงถนนเข้าชุมชนที่พัก นักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ สำนักงานชุมชน และรวมไปถึงร้านค้าในชุมชน ตลอดจนถนนหนทางและทางเดินในหมู่บ้าน ภูมิสถาปัตยกรรมของชุมชนให้เหมาะสม โดยได้รับงบประมาณ

สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (Community Development Enterprise Program : CDEP) ในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงการจัดซื้อรถยนต์เพื่อรับส่งนักท่องเที่ยวจากเมือง Katherine มาชุมชนที่จะเข้ามาพักค้างคืนท่ามกลางบรรยากาศกลางป่า (bush camp) ตามโปรแกรมทัวร์ 2 วัน ปีแรก ๆ ของการดำเนินการ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยี่ยมเยือนชุมชนโดยการส่งผ่านมาจากบริษัททัวร์ภายนอกที่หักเปอร์เซ็นต์รายได้ส่วนหนึ่ง เป็นผลให้รายรับของนักท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับจะน้อย เป็นเหตุให้ชุมชนพยายามหาแนวทางที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นนักท่องเที่ยวเดี่ยว (Independent Tourist) ที่จองโดยตรงกับ Manyallaluk ดังนั้นในปี ค.ศ. 1994 ชุมชน Manyallaluk ได้จัดทำโบชัวร์ 40,000 ฉบับโดยผ่านที่ปรึกษาด้านการตลาดที่เมือง Darwin โดยผู้จัดการและไกด์ 1 คนของชุมชนไปออกบูทโชว์ (trade shows) ที่เมือง Darwin และ Sydney

ในปี ค.ศ. 1994, 1995 และ 1996 Manyallaluk ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ 3 ปีซ้อนจาก The Third Aboriginal and Torres Strait Islander Tourism Award ในฐานะที่จัดการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน

จุดเด่นของชุมชน Manyallaluk คือ ความสามารถในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนกับธุรกิจได้อย่างลงตัวเหมาะสม ประชากรของชุมชนเริ่มเดินทางกลับถิ่นกลับสู่ครอบครัวตน เพราะได้รับรู้ว่า Manyallaluk เหมาะสมสำหรับที่จะกลับมาใช้ชีวิต ไม่มีการดื่มสุรา ในปี ค.ศ. 1993 ชุมชนมีกฎหมายห้ามทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวดื่มสุราอย่างเด็ดขาด สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับชุมชนในสายตาของคนภายนอก ทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี ชุมชนมีความสุขสงบและน่าอยู่ หลังจากปี ค.ศ. 1993 การบริหารวิสาหกิจท่องเที่ยว ชุมชน Manyallaluk ดำเนินการเอง เป็นผู้กำหนดแนวทางของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งหน่วยงานของรัฐที่เคยเป็นพี่เลี้ยงให้ โดยทำในรูปของ Manyallaluk Aboriginal Corporation

2. ชุมชน Dwelling up Forest Heritage Centre

ชุมชน Dwelling up เป็นตำบลเล็ก ๆ ที่มีโรงเรียนป่าไม้ตั้งอยู่แต่เดิม ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง Pinjarra ในเขตออสเตรเลียตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งอยู่ห่างจากเมือง Perth 100 กิโลเมตร เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาท่องเที่ยว ถนนที่ตัดผ่านไปตามเทือกเขาที่จะเข้า Dwelling up ทำให้ผู้ขับขีมองเห็นทัศนียภาพอันสวยงามของมหาสมุทรอินเดียและเกาะ Peel เมืองนี้เมื่อเริ่มก่อตั้งเป็นตำบลเล็ก ๆ ที่ทำการชุดแรกในปลายศตวรรษที่ 19 และในต้นปี 1952 เกิดไฟป่าไหม้เผาทำลายอาคารไม้เกือบทั้งหมด ยกเว้นตัวโรงแรม Dwelling up มีทางเข้าไปสู่ตัวเมืองเป็นถนนที่รถยนต์สามารถขับผ่านเข้ามาเที่ยวเมืองได้โดยตรง หรือจะใช้เส้นทางรถไฟท่องเที่ยวตัดผ่านหุบเขา Hot Lam ซึ่งเชื่อมระหว่างเมือง Pinjarra กับเมือง

Dwelling up แต่เดิมมีการทำเหมืองซุดแร่ ต่อมาปลูกอ้อย แต่รัฐบาลให้ปิดเหมืองแร่ลูมิเนียมกับโรงงานน้ำตาล เพราะไม่ต้องการให้โรงงานเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม และเนื่องจาก Dwelling up อยู่ติดกับ Lane Poole Reserve เป็นแหล่งสันถนาการป่าไม้ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมากกว่า 250,000 คนต่อปี เป็นป่าอนุรักษ์ของชุมชนที่จะดำเนินการได้ต้องเห็นชอบจากสภาตำบล (Forest recreation area) ชุมชนนี้ตั้งอยู่ในหุบเขาล้อมรอบด้วยไม้เนื้อแข็งต้น Jarrah เป็นทำเลที่ดีติดกับแม่น้ำ Murray ในอดีตคนพื้นถิ่นโบราณใช้เป็นป่าแหล่งชุมนุมก่อนที่ชาวตะวันตกจะเข้ามาซื้อที่ดินฐาน คนโบราณที่เป็นพวกเก็บของป่า ล่าสัตว์จะชุมนุมกันบริเวณนี้เพื่อมาพบปะแลกเปลี่ยนสินค้า ที่มาแท้จริงความหมายของ Dwelling up ในความหมายของพวกอะมอริจินิส คือ ชุมชนใกล้แม่น้ำ

การจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ป่าชุมชน Dwelling up (Dwelling up's Forest Heritage Centre) เป็นผลของความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมป่าไม้กับกระทรวงอุตสาหกรรมป่าไม้กับกระทรวงอนุรักษ์และจัดการที่ดิน ซึ่งได้รับการอุดหนุนงบประมาณทั้งจากหน่วยงานระดับแคว้น รัฐบาลกลาง และองค์กรเอกชน แต่ในระดับชุมชนศูนย์แห่งนี้จัดการโดยคณะกรรมการอิสระที่มีจุดประสงค์ดำเนินการโดยไม่หวังผลกำไร มีพันธกิจเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักเข้าใจตื่นตัวเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงกลวิธีในการใช้งานบริโภคป่าไม้ เข้าใจถึงคุณประโยชน์ของป่าไม้และให้รู้จักใช้อย่างมีประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดอย่างยั่งยืน และเหนืออื่นใดต้องยังประโยชน์แก่พลเมืองที่อาศัยในชุมชนมากที่สุด ศูนย์นี้ได้นำเสนอตัวอย่างที่ดีที่สุดในการผสมผสานงานของอุตสาหกรรมป่าไม้เข้ากับงานพิทักษ์ป่า โดยใช้แบบจำลองทางการศึกษาที่มุ่งให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากป่าและการบริหารจัดการดังกล่าวตามแนวทางซึ่งกำลังมีการปฏิบัติในท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศออสเตรเลียมุ่งศึกษาแนวทางการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนในระยะยาวที่จะคงไว้เพื่อให้ประโยชน์และการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น การดำเนินงานในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการส่วนหนึ่งที่จะเป็นการเพิ่มรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น เพิ่มโอกาสการจ้างงานให้แก่คนในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่คนในถิ่น สมาชิกในชุมชนส่วนมากในปัจจุบันเข้าทำงานโดยตรงกับศูนย์แห่งนี้ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมกับมีการพัฒนารูปร่างย่อย ที่ทำการผลิตสินค้าโดยใช้ฝีมือให้สอดคล้องไปตามการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว การบริการด้านอาหารและการจัดเลี้ยงแก่นักท่องเที่ยวดำเนินการโดยผู้ประกอบการรายเล็กของคนในชุมชน

ปลายศตวรรษที่ 19 มีการสร้างทางรถไฟเชื่อมกับ Pinjarrah เป็นผลให้ชุมชน Dwelling up กลายเป็นชุมชนที่ประกอบธุรกิจด้านป่าไม้ และดำเนินการเรื่อยมา ที่ตั้งของชุมชนอยู่ติดกับเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและพรรณพืช ครอบคลุมพื้นที่ 160,000 เอเคอร์ ซึ่งถือว่าใหญ่ที่สุดในขณะนั้น

ในปี ค.ศ. 1928 มีการจัดตั้งป่าไม้เขตขึ้นที่เมือง Dwelling up ถือเป็นการเปิดยุคใหม่ของการจัดการป่าไม้ โดยมุ่งให้บริหารจัดการไม้แปรรูป ค.ศ. 1952 มีการก่อตั้งโรงเรียนสอนวิชาป่าไม้ระดับรัฐขึ้น โรงเรียนป่าไม้ที่ตั้งขึ้นในชุมชนที่เชื่อมต่อถึงกันที่ดำรงชีวิตสอดคล้องการทำงานตามนโยบายของการอนุรักษ์ป่าไม้สืบเนื่องมาจากทุกวันนี้ แม้ในปี ค.ศ. 1991 โรงเรียนป่าไม้ปิดตัวลง แต่ศูนย์อนุรักษ์ป่าโดยชุมชนยังคงดำเนินการอยู่ ตัวอาคารยังคงใช้เป็นที่พักอบรมสำหรับโครงการฝึกอบรมบุคลากรในระดับวิชาชีพและใช้เป็นที่พักงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือเป็นการบริหารดูแลโดยชุมชนซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งศึกษาอบรม ชุมชนถือเป็นเกียรติภูมิอันเด่นชัดและเป็นความภาคภูมิใจของชุมชน

ศูนย์อนุรักษ์ป่าโดยชุมชนกลายเป็นที่ใช้ประโยชน์ของชุมชนในแง่เสริมสร้างความเข้าใจความผูกพันของวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นที่ผูกพันเป็นอุตสาหกรรมป่าไม้เนื่องจากเติบโตมาพร้อมกับโรงเรียนป่าไม้ที่ยุบไป ใช้เป็นที่จัดนิทรรศการที่มุ่งเน้น Ecotourism มีการจัดกิจกรรมสันตนาการนอกสถานที่และนิทรรศการที่มีรูปแบบเชิงปฏิสัมพันธ์ แสดงขั้นตอนการผลิตไม้แปรรูป สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ไม้ในรูปแบบต่าง ๆ แนะนำหลักสูตรของอุตสาหกรรมป่าไม้ เช่น โครงการที่เข้าอบรมเป็นเวลา 1 วันเต็มและมีภาคสนาม ซึ่งโครงการอบรมนี้จัดและดำเนินการโดยคนในท้องถิ่น ได้รับการตอบรับจากสาธารณชนและนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีผลงานในแง่การจัดการวัฒนธรรมชุมชนป่าไม้เป็นไปอย่างยั่งยืน จัดให้มีการแสดงผลผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ในท้องถิ่น เน้นให้ชุมชนตระหนักซึ่งสนองตอบนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในปี ค.ศ. 1992 ศูนย์ได้รับเงินทุนจากรัฐบาลกลางเข้าช่วยโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามนโยบายการจัดการป่าแห่งชาติ (NFPS) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มุ่งกระตุ้นให้จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยกำหนดเป็นกฎหมายดังนี้คือ การจัดการท่องเที่ยว, สันตนาการ, ผลิตภัณฑ์ โดยไม่ใช่ไม้ ศูนย์นี้ถือเป็นทางเลือกที่จะตอบสนองนโยบายกฎหมายฉบับนี้

แนวทางที่จะไปสู่จุดหมาย (design and access)

ลักษณะของอาคารศูนย์อนุรักษ์ป่าไม้โดยชุมชนนี้ ทางกายภาพก่อสร้างเป็นรูปใบไม้ใหญ่ 3 ใบ และทางเดินใต้ดิน

1. ตึกใบไม้ใหญ่เป็นศูนย์แสดง, สาธิตและฝึกอบรมในการทำอุตสาหกรรมไม้แปรรูป
2. ตึกใบไม้ด้านทิศตะวันตกเป็นห้องแสดงนิทรรศการและขายผลิตภัณฑ์
4. เป็นทางเดินยาว 400 เมตร นำนักท่องเที่ยวดูโครงสร้างของต้นไม้ใต้ดินส่วนแสดงผลกระทบททางธรรมชาติของน้ำและไฟฟ้า ทางเดินแยกส่วนเป็นวงกลม นักท่องเที่ยวจะเห็นความเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาลของพรรณไม้ สัตว์ป่า และในช่วงท้ายสุดจะมีสะพานเดินพา

นักท่องเที่ยวเป็นระยะทางสั้น ๆ ขึ้นสู่ยอดไม้ (sky walker) ศึกษาสภาพป่าจากมุมมองในที่สูง และจากมุมมองในเบื้องสูงนี้ นักท่องเที่ยวยังมองเห็นช่างศิลป์ทำงานในโรงเรียน (school of wood) ซึ่งเป็นการนำเสนอทุกกิจกรรมในการเดินเพียงครั้งเดียว

5. บริษัทผลิตอลูมิเนียม ALCOA ซึ่งเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ศูนย์แห่งนี้ และ CALM กำลังวางแผนที่จะสร้างอุโมงค์ใต้ดินลอดช่องป่าจารา ที่แสดงวงจรชีวิตของต้นไม้ประมาณ 30 เพอร์เซ็นต์ที่อยู่ใต้ดิน โครงการนี้จะช่วยทำให้ศูนย์แห่งนี้ได้ผสมผสานเข้ากับแนวคิดทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการจัดการดูแลรักษา รวมกันอยู่ในที่เดียวในศูนย์นี้

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของออสเตรเลียตะวันตก (Western Australian Tourism Commission) ให้การสนับสนุนความคิดของการจะทำอุโมงค์ลอดของ ALCOA และ CALM และถือเป็นบริษัทของเอกชนที่เป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างในแง่บทบาทของเอกชนที่ให้การสนับสนุนและมีส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนท้องถิ่น

มีการวางแผนระยะ 5 ปี ที่จะดึงดูดจำนวนนักท่องเที่ยวปีละ 7,500 คน และการมีส่วนร่วมโดยตรงของชุมชน ภาคเอกชนร่วมมือกับศูนย์จัดงานป่าไม้ประจำปีเป็นเวลา 1 อาทิตย์ สถานที่จัดงานตั้งอยู่กลางป่าจารา แสดงการทำกระดาษ จัดดอกไม้ ปั่นเส้นใย แกะสลัก การแสดงพร้อมประกอบเรื่องราว การเดินป่า จัดนิทรรศการเครื่องเรือน เข้าชมโรงเลื่อย และนั่งรถไฟไอน้ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากกว่า 15,000 คน ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชน

โรงเรียนสอนทำดอกไม้แปรรูป (the School of Wood) เป็นช่องทางให้ช่างฝึกหัดได้พัฒนาทักษะ โดยผู้มีฝีมือในท้องถิ่นจะเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอด จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ค้าปลีก รายย่อยอื่น ๆ มีผลประโยชน์ร่วมกับศูนย์

มีการให้บริการที่พักแรมคืนในบริเวณศูนย์ โดยใช้หอพักของสถานศึกษาเดิม แต่เปลี่ยนชื่อเป็น JARRAH FOREST LODGE ที่รับนักท่องเที่ยวได้ 32 คน แม้จะมีขนาดค่อนข้างเล็ก แต่ก็ช่วยให้ผู้เข้าพักได้ใกล้ชิดกับบรรยากาศป่าไม้ และใช้เป็นที่พักประชุม สัมมนา ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นอกจากนี้ชุมชนในท้องถิ่นยังสามารถใช้อาคารสถานที่เพื่อเปิดตัวหรือแสดงสินค้า แสดงผลงานทางศิลป์ บรรดาศิลปินในชุมชนท้องถิ่น เช่น ผู้ผลิตผ้าพิมพ์บนผืนผ้าไหม นักสังคมสงเคราะห์ รวมถึงนักศึกษาจากโรงเรียนสอนแปรรูปไม้ ต่างมีมุมมองที่สอดคล้องกันในแง่ที่ศูนย์เป็นศูนย์กลางของการผสมผสานระหว่างการทำงานของศิลปินและการเข้าเที่ยวชมของนักท่องเที่ยว เป็นการประสานระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น การสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะของงานฝีมือท้องถิ่นในอดีตจากคนรุ่นเดิมที่ส่งผลต่อรากเหง้าวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสู่ผู้ฝึกรุ่นใหม่ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการชื่นชม สรรเสริญ ในอนาคตแม้พันธกิจของศูนย์มุ่งให้ความสำคัญในการสืบสานวัฒนธรรมชุมชนป่าไม้ และให้ระบบนิเวศของป่า

ดำเนินไปอย่างยั่งยืน คงอยู่ต่อไปชั่วลูกหลาน แม้จะมีการใช้ประโยชน์จากป่าแห่งนี้มานานถึง 150 ปีจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์เดียวคือการประสานความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าศักยภาพของการพัฒนาโครงการนี้เป็นผลสำเร็จที่ยอดเยียมระหว่างผู้มีส่วนร่วมระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนระดับภูมิภาค และระดับชุมชน ซึ่งได้แก่

1. อุตสาหกรรมไม้แปรรูป
2. ภาคอุตสาหกรรมทรัพยากรป่าไม้
3. การท่องเที่ยวชุมชน
4. อุตสาหกรรมเหมืองแร่
5. กระบวนการพัฒนาและอนุรักษ์ผืนดิน

ถือเป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

6. ประเทศ Canada 2 ชุมชน คือ Chemainus และ Saint Jacobs

1. ชุมชน Chemainus : The Little Town That Did (เมืองเล็ก ๆ ที่ประสบความสำเร็จ) : เคไมนัสเป็นเมืองเล็ก ๆ ซึ่งตั้งอยู่บนเกาะแวนคูเวอร์ห่างจาก Trans – Canada Highway ที่ใช้เวลาในการขับประมาณ 1 ชั่วโมงจากเมือง Victoria ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้น British Columbia นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเคไมนัสที่มาจากชายแดนอเมริกาใช้เส้นทางผ่านเมือง Seattle และ Port Angeles ผ่านมาทาง Victoria ส่วนผู้ที่เดินทางจากเมือง Vancouver และเมือง Tsawwassen ซึ่งตั้งอยู่บนแผ่นดินใหญ่ของประเทศแคนาดา เส้นทางสู่เมืองที่ไม่ว่าจะมาด้วยเส้นทางใดก็ตามจะผ่านทัศนียภาพที่สวยงาม ป่าเขา ยอดเขาที่มีหิมะปกคลุม ผืนมหาสมุทรที่เปิดโล่งของ Pacific

ยุคบุกเบิก ราว ๆ ปี ค.ศ. 1950 พื้นที่แถบนี้ทั้งหมดถูกถือครองโดยบริษัท Hudson Bay Company ปลายปี ค.ศ. 1950 มีกลุ่มคนขาวเข้ามาซื้อที่ดินและหาประโยชน์กับทรัพยากรป่าไม้ด้วยผืนป่าแห่งนี้อุดมสมบูรณ์เป็นที่ดึงดูดให้คนมาทำธุรกิจป่าไม้มาก ที่ตั้งเหมาะสมมีสายน้ำจากธารน้ำตกที่มีความแรงพอที่จะหมุนกังหันน้ำใช้ในการเลื่อยซุง ในปี ค.ศ. 1962 มีโรงเลื่อยแห่งแรกเปิดทำการในเขตชายฝั่งแปซิฟิกนี้และเติบโตท่ามกลางชุมชนเล็ก ๆ นี้ จนในที่สุดชุมชนโดยรวมได้ขยายตัวจนสร้างเป็นเมืองขึ้น ในปลายปี ค.ศ. 1880 มีการสร้างทางรถไฟซึ่งมีผลต่อการชักลากไม้ ทำให้ตัวเมืองขยายตัวลง และในตอนต้น ค.ศ. 1920 มีประชากรเพียง 600 คน ครั้งหนึ่งเป็นคนจีน ญี่ปุ่น และอินเดียนเผ่า Salish เนื่องจากเมืองนี้โตจากอุตสาหกรรมอย่างเดียว การเติบโตของเศรษฐกิจขึ้นลงตามกระแสธุรกิจป่าไม้ ในศตวรรษที่ 20 มีความต้องการไม้

เพิ่ม จำนวนประชากรขยาย ตัวเมืองขยายตาม อุตสาหกรรมตกต่ำ คนตกงาน ธุรกิจของเขา โรงเลื่อยหลายแห่งปิด และเปิดตามความต้องการของตลาด

ในปี ค.ศ. 1970 ธุรกิจโรงเลื่อยของเมืองตกต่ำขนาดหนัก พบแต่ป้ายประกาศ ขายทั่วเมือง เจ้าของโรงเลื่อยขาดทุนติดต่อกันเป็นเงิน 15 ล้านดอลลาร์แคนาดา ขณะเดียวกันมีการอุดหนุนจากกองทุนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งนายกเทศมนตรีชื่อ Graham Bruce เสาะหาแนวทางที่จะใช้เงินดังกล่าวเพื่อช่วยเมือง มีชาวเยอรมันผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในธุรกิจชื่อ Karl Schutz เสนอความคิดใช้ภาพเขียนบนฝาผนังกลางแจ้งเป็นเครื่องดึงดูดผู้มาเยือนเมือง ในปี ค.ศ. 1982 ข้อเสนอของ Karl ได้รับการยอมรับ แม้จะมีข้อโต้แย้งบ้าง แต่ก็สรุปร่วมกันว่าธุรกิจท่องเที่ยวจะเป็นทางรอดของเมือง ได้เริ่มต้นจากเขียนภาพ 27 ภาพ ที่บรรยายความเป็นมาของเมือง จนปัจจุบันมี 33 ภาพ ซึ่งเพิ่มเรื่องราวของผู้อพยพ รุ่นแรกชาวญี่ปุ่นและชาติอื่น ๆ ภาพสุดท้ายเขียนเสร็จ 1996 ภาพเขียนยุคนี้บรรยายถึงเรื่องราวของเมืองเป็นหลัก และมีการตั้งชื่อภาพให้สอดคล้องกับกิจกรรมเด่นของผู้ที่มีชื่อเสียงของคนในท้องถิ่น บางภาพเขียนจากภาพร่างเสกิตจากภาพถ่ายจริง เป็นเรื่องราวของชาวแพที่ลากท่อนซุงผ่านป่ามายังโรงเลื่อย มีภาพของชุมชนชาวจีน บรรยายชาวจีนอพยพที่มีตัวตนจริงในชุมชนและสร้างวีรกรรมช่วยเหลือคนในท้องถิ่นที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีบางภาพที่บรรยายเรื่องราวของอินเดียในท้องถิ่นนี้ ท้ายสุดเป็นภาพเขียนบรรยายเรื่องราวชุมชนญี่ปุ่น เถลิมฉลองการก่อตั้ง Victoria Lumber and Manufacturing Company มีภาพเขียนโดยจิตรกรชาวญี่ปุ่นยกย่องการก่อตั้งลูกเสือ Japanese Canadian แม้ว่าจิตรกรผู้นี้จะถูกจับเข้าค่ายกักกันในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เมืองออนตาริโอที่ห่างออกไปจากเมือง Chemainus ถึง 3,200 กิโลเมตร แต่เมื่อได้รับการปลดปล่อยก็กลับมามีส่วนร่วมเขียนภาพเพื่อระลึกถึงบ้านเกิดเมืองนอนของตนในเมืองนี้ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเขียนภาพเป็นเงิน 300,000 เหรียญแคนาดา ได้มาจากองค์กรทุกระดับทั้งจากชุมชนท้องถิ่น, รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น ภาพลักษณ์ของตัวเมืองเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิงจากป้ายติดขายอาคารและธุรกิจของเมือง กลายภาพเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลกลับมาเยี่ยมชนเมืองนี้ จนมีสิทธิ์ที่จะเรียกได้ว่า “The Little Town That Did”

การท่องเที่ยวของเมือง Chemainus เจ้าของความคิดนี้ เห็นศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของชายฝั่งตะวันตกของแคนาดาและเชื่อมโยงไปถึงเกาะแวนคูเวอร์ที่น่าจะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เพราะมีศักยภาพที่ดึงดูด ผู้คนได้เป็นล้าน ๆ คน ฉะนั้นธุรกิจท่องเที่ยวดูเหมือนจะเป็นทางออก แต่ปัญหาคือภารกิจที่จะทำและวิสัยทัศน์ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยว ทำอย่างไรจะดึงดูดผู้คนที่ผ่านมาเส้นทาง Trans Canadian Highway ให้แวะเข้ามา Chemainus เจ้าของความคิดนี้คิดจะใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจของเมือง โดยใช้ภาพเขียนดังกล่าวเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้แวะเวียน จนในปัจจุบันมีคนแวะมาเยี่ยมชมประมาณ

400,000 คนต่อปี จุดประสงค์บางส่วนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้เวลาในเมืองหลายชั่วโมง บางส่วนพักค้างแรม บริษัทท่องเที่ยวในนครแวนคูเวอร์บรรจุโปรแกรมเที่ยวเมือง Chemainus เข้าไว้ในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่บริษัทขาย ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวจะมีรถ Coach เข้ามาถึง 25 คันต่อ 1 วัน

หลังจากการเริ่มเขียนภาพแรก กระบวนการส่งเสริมการขายดำเนินไปพร้อมกันด้วยเจ้าของความคิดเห็นว่าต้องใช้เวลาในการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวจาก 15,000 คนต่อปีในระยะแรก กลายเป็นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พร้อม ๆ กับจำนวนภาพเขียนที่เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของเมืองเติบโต มีคนหนุ่มสาวย้ายถิ่นเข้ามาทำธุรกิจ ผู้คนวัยเกษียณเลือกที่จะใช้เป็นบ้านปลาย เป็นผลให้ธุรกิจรีสอร์ทและบ้านพักที่สวยงามเกิดขึ้น คณะกรรมการผู้บริหารชุมชนได้เน้นเรื่องการก่อตั้งร้านค้าโดยชุมชนเป็นผู้จัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์ ที่ผลิตใน Chemainus เท่านั้น ซึ่งได้แก่การเป่าแก้ว เครื่องปั้นดินเผา จุดเด่นของผู้ประกอบการเป็นหญิง ผู้ที่มาจับจ่ายใช้สอยเป็นผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อสูง ต้องการงานศิลป์ที่มีคุณภาพและได้รับบริการที่ดี ลูกค้ามักกลับมาดูรูปภาพของเมืองซ้ำ ตัดใจในเรื่องของการบริการและบรรยากาศของเมือง มีการสร้างเฮียเตอร์ แม้กระทั่งการวางผังเมือง มีการห้ามสร้างศูนย์การค้าขนาดใหญ่ที่มีรูปทรงเป็นเหลี่ยมหรือกล่องที่เทอะทะ พนักงานขายในร้านค้าปลีกของชุมชนเข้ารับการอบรมด้วยความสมัครใจ เพราะคิดว่าตนเองมีโอกาสเป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็กด้วย มีการจูงใจด้วยคำพูดที่ว่า โอกาสจะเป็นสำหรับทุกคนที่ทำงานหนัก และทุ่มเทพลังความคิดกับงานอย่างเต็มที่ โรงเลื่อยเก่าแก่คูเมือง เปิดทำการอีกครั้งในปี ค.ศ. 1985 ใช้เครื่องจักรกลที่ทันสมัย คือ เทคโนโลยีแสงเลเซอร์เพื่อผลิตไม้แปรรูปสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างส่งออกไปญี่ปุ่นโดยตรง ทำให้อุตสาหกรรมโรงเลื่อยเป็นผู้ว่าจ้างงานรายใหญ่ที่สุดของเมืองอีกครั้ง เห็นได้ชัดว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเมืองนี้ได้ขยายออกไปหลายรูปแบบทางเลือก

การพัฒนาทางเศรษฐกิจของเมืองนี้ใช้ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นหนทางในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้เมืองมุ่งสืบสานวัฒนธรรมเรื่องราวของผู้คนในเมืองของท้องถิ่น ก่อให้เกิดทางเลือกของเส้นทางธุรกิจหลายรูปแบบจากนักท่องเที่ยวที่กลับมาเที่ยวซ้ำ และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดธุรกิจใหม่ ๆ เพื่อรองรับความต้องการของตลาด จึงมีการสืบสานแนวทางศิลปะอื่น ๆ เช่น ประดับสวน ตกแต่ง อาคารบ้านเรือนด้วยศิลปะแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ตัวเมือง ให้เมืองต่าง ๆ ทั่วโลกแลกเปลี่ยนการเขียนภาพของบ้านเมือง วิสัยทัศน์ของ Karl Schutz ที่เริ่มใช้ภาพฝาผนังเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งได้มีชุมชนอื่นมากกว่า 100 ชุมชนที่ใช้สูตร outdoor art เป็นตัวดึงดูดและกระตุ้นให้ผู้คนมาเยือนเมืองของตน จนประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับเมือง Chemainus

2. ชุมชนSaint Jacobs

Saint Jacobs ตั้งอยู่ทางภาคกลางเฉียงไปทางตอนใต้ของออนตาริโอ ห่างจากโตรอนโต 75 กิโลเมตร มีประชากร 1,600 คน ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ 1.5 ล้านคนต่อปี เป็นชุมชนยุคต้นในเขต Waterloo เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากยุโรปในต้น ค.ศ. 1800 เนื่องจากเป็นเขตที่มีดินอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำหลายสาย ใกล้หมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ตลาดการเกษตร Outlet Mall หรือที่เรียกว่าศูนย์จำหน่ายสินค้าปลีกในราคาส่ง และมีโรงงานผลิตถั่วและแหล่งปลูก จุดเด่นของชุมชน Saint Jacobs คือ ประชาชนในชุมชนนับถือศาสนาคริสต์นิกายเมนนอน โบราณสถานที่ดูแลรักษาอย่างดีตั้งอยู่ในเขตศูนย์กลางของชุมชน มีแม่น้ำสายสำคัญชื่อโคเนสต์กา (Conestoga) และเป็นบ้านเกิดของนักอุตสาหกรรมเด่นที่มีชื่อเสียงผู้ก่อตั้งอุตสาหกรรมไฟฟ้าพลังน้ำ (Hydro electric public Utility)

พื้นฐานด้านธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชน ต้นปี ค.ศ. 1970 คนส่วนใหญ่แหว่ชุมชนนี้เพียงเข้ามาชมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งนับถือคริสต์ลัทธิเมนนอน การดำรงชีวิตของผู้คนที่นี้ยังมีสภาพเหมือนในศตวรรษที่ 19 คือใส่เสื้อสีดำ ใช้รถเทียมม้าเป็นพาหนะ ปรากฏให้เห็นทั่วไปทั้งเมือง มีชาวเมนนอนในท้องถิ่นบางคนเกิดความรู้สึกว่าหากปล่อยให้สภาพการณ์เป็นเช่นนี้ ชุมชนนี้จะเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวและปริมาณของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไป ดังนั้นนักธุรกิจชื่อ Milo Shantz จึงร่วมกับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ จัดตั้งศูนย์ศึกษาการสื่อความหมายทางวัฒนธรรม (Mennonite Interpretative Centre) เพื่อเป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลของความเชื่อในลัทธินี้แก่นักท่องเที่ยวและประสานงานกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่จะปรับตัวรับสภาพเปลี่ยนแปลงทางการท่องเที่ยว ที่จะก่อให้เกิดกับชุมชนนี้ เนื่องจากในขณะนั้นพื้นที่รอบชุมชนมีปัญหาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ ผู้คนขายที่ดินเพื่ออพยพไปอยู่ที่อื่น มีนักลงทุนเริ่มเข้ามากว้านซื้อที่ดินเพื่อทำบ้านจัดสรรและโรงงาน มีความพยายามปรับตัวต่อสภาพทางเศรษฐกิจที่กำลังถดถอย เช่น เปิดภัตตาคาร Stone Crock ในปี ค.ศ. 1975 เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยดัดแปลงมาจากร้านสะดวกซื้อนับจากนั้นมา 25 ปี คนในชุมชนได้ปรับภูมิทัศน์ด้านธุรกิจ มีการปลูกต้นไม้ประดับ 2 ข้างถนน ซึ่งมีภัตตาคารเปิด 2 ด้านของถนนรับนักท่องเที่ยว มีร้านขายของที่ระลึก ซึ่งดำเนินการโดยคนในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวโดยตรง สินค้าที่มีชื่อคือผ้าทอปักมือเป็นลวดลายที่ทำจากผ้าหลากสี

ปลายปี ค.ศ. 1970 โรงโม่แป้ง Snider เปลี่ยนตัวเองเป็นศูนย์รวบรวมและจัดแสดงสินค้าหัตถกรรมสินค้าพื้นเมือง ดัดแปลงไซโล ตู้ขนสินค้า เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงศูนย์หัตถกรรม ซึ่งได้รับการยอมรับระดับชาติให้เป็นตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาค มีการเพิ่มบริการท่องเที่ยวโดยใช้รถม้าลากพานักท่องเที่ยวชมเมืองและเชื่อมโยงไปยังเมืองใกล้เคียง คือ Waterloo ซึ่งจัดตลาดนัดการเกษตรจำนวนกว่า 400 บูธ มีศูนย์ Outlet Mall สินค้าจาก

โรงงาน โรงมหรสพ ขนาด 120 ที่นั่ง ถือเป็นการขยายชุมชนท่องเที่ยวเป็นกลุ่มตามประเภทของสินค้า มีการเน้นภาพลักษณ์ของเมืองให้มีการบูรณะและสงวนรักษาอาคารและสถานที่สำคัญให้อยู่สภาพดั้งเดิม แม้แต่ป้ายบอกชื่ออาคาร ถนนหนทาง ให้ทำสัญลักษณ์หรืออักษรเหมือนเดิม การทำให้เป็นเอกลักษณ์ทั้งเมือง ถือเป็นจุดสำคัญในการเข้ามาเที่ยวชมชุมชน Saint Jacobs

การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้หญิงและวัยรุ่นเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน Saint Jacobs เป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจการภาคค้าปลีกและงานบริการทุกระดับ คนหนุ่มสาวเริ่มเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมบริการ สามารถพัฒนาทักษะและประสบการณ์ไปสู่เป็นเจ้าของกิจการเอง (A host of work place) งานประจำที่สำคัญของชุมชนแห่งนี้คืองานเทศกาลผ่านววมซึ่งได้รับการอุดหนุนจากโบสถ์ 3 แห่ง และชุมชนขนาดใหญ่อื่นๆ รวมตัวกันจัดงานประมุขชายผ่านววมปี เพื่อหาทุนอุดหนุนคณะกรรมการกลางมีอาสาสมัครกว่า 200 คนที่ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงได้ร่วมกันจัดงานประจำปีในเวลา 5 วัน มีการแสดงแฟชั่นโชว์ประมุขสินค้า ซึ่งระดมเงินทุนเพื่ออุดหนุนกิจกรรมชุมชน ในแต่ละปีงานเทศกาลดังกล่าวสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมถึง 100,000 คนต่อปี สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับธุรกิจท้องถิ่นเป็นจำนวนมหาศาล คนในชุมชนให้ความสำคัญและเต็มใจมาช่วยงาน จนกล่าวได้ว่างานอาสาสมัครดังกล่าวเป็นงานสำคัญของชุมชนโบราณนี้ นอกจากนี้การเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวต่างเมืองเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเชื้อเชิญสมาชิกของ Service Club ของแต่ละเมืองให้เดินทางมาร่วมกิจกรรมหรืองานการกุศลเป็นครั้งคราว สมาชิกจากเมืองอื่นจะเดินทางมาร่วม Outlet Mall ร่วมมือกับองค์กรการกุศลและบริษัทเอกชนระดับนานาชาติให้มีกิจกรรมเพื่อระดมทุนในลานจอดรถของ Mall นับเป็นความร่วมมือของทั้งภาครัฐและเอกชนในชุมชน

ตลาดสินค้าเกษตรกรรมเป็นตัวอย่างอันดี ในช่วงฤดูท่องเที่ยวมีผู้มาช่วยเปิดแผงขายของ 400 แผง 2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งมีส่วนช่วยผู้ประกอบการค้าปลีกรายย่อย สามารถหาแหล่งระบายสินค้าและเพิ่มยอดขายโดยผู้ประกอบการรายใหญ่ช่วยอุดหนุน นอกจากนี้ในระยะแรกมีการเปิดให้บริการที่พักเป็นแบบ B และ B ต่อมาเปิดเป็นโรงแรมเพียง 1 แห่ง แต่ชุมชนกระตุ้นให้เปิดที่พักแบบ B และ B เพิ่มขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านรับเงินสด ภาคอุตสาหกรรมบริการอาหารมีการใช้ระบบ Profit Sharing ภัตตาคารบางแห่งกระตุ้นลูกค้าซื้อหุ้น ธุรกิจค้าปลีกขายยาดัว เจ้าของยอมให้สินเชื่อยาวแก่ผู้เช่า อาคารบางแห่งเจ้าของยอมให้ผู้เช่าแบ่งจ่ายค่าเช่าตามอัตราส่วนของยอดขาย

งานส่งเสริมการตลาดของชุมชน ในระยะแรกมุ่งการตลาดในฐานะ Single Destination ซึ่งมืองค์ประกอบได้แก่ตลาดการเกษตร Outlet Mall ชุมชนโบราณ ต่อมา มีการทำการส่งเสริมการตลาดในรูปคณะกรรมการของเมือง จัดทำเว็บไซต์ ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ทุกอย่างเป็นรูปแบบ ส่วนการส่งเสริมการโฆษณาวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดำเนินการทำข้อมูลเกี่ยวกับการทำพิธี

การทางศาสนา เผยแพร่สิ่งพิมพ์ นำเสนอในรูปนิทรรศการ จัดทำ Museum ของชุมชน ที่แสดงกรรมวิธีทำน้ำตาลเมเปิ้ล สาธิตการปักผ้าฉนวน ซึ่งมีส่วนกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม นอกเหนือจากนี้มีการเล่นสเกตน้ำแข็งในฤดูหนาวตลอดลำน้ำ นำนักท่องเที่ยวชมธรรมชาติในฤดูหนาว

การเรียนรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยวหากเติบโตอย่างมีการสอดประสานร่วมกัน แก้ปัญหาและท้าทายจากปัจจัยภายนอก สามารถฟันฝ่าอุปสรรคเป็นหนทางไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งชุมชน Saint Jacobs เป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการ ซึ่งยึดหลักการของงานเป็นเหตุเป็นผล โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

ทั้ง 2 ชุมชนของ Canada เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

7. สาธารณรัฐประชาชนจีน : ชุมชนภูเขาหิมะยูหลง

ตั้งอยู่ในเขตแคว้นยูนนานทางภาคใต้ของจีนติดกับเขตปกครองตนเองเขตภูมิภาคจุกุซายคือทัศนียภาพภูเขาสูงและภาพอาคารบ้านเรือนทั้งที่ได้รับอิทธิพลภาคเหนือ ภาคใต้ และการไปเที่ยวชมโค้งแม่น้ำแยงซีโค้งแรก การไปเที่ยวชมหุบเขา ไปดูชุมชนวัฒนธรรมนาซี (NAXI) และวัดในพุทธศาสนิกายหมวกแดง ทางเส้นนี้รวมเอาเมืองโบราณหลี่เจียว ซึ่งตั้งอยู่บนที่ราบสูงเหนือทะเล 2,400 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เป็นที่ยอมรับเป็นนครแห่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระดับโลก เรียกภาษาถิ่นว่าต้าเหยิน ประกอบด้วยตรอกซอกซอย กำแพง คูเมือง โบราณ ผู้คนใช้ชีวิตเหมือน 700 ปี เชื่อว่าเป็นที่ตัวเมืองหลวงอาณาจักรน่านเจ้า (ตาลีฟู) (ชายความเก่าแก่ของเมือง) คณะกรรมการบริหารเขตหลี่เจียวครอบคลุม 4 เขต พื้นที่คลุม 7,425 ตารางเมตร มีประชากรเพียง 1 ล้านเศษ จุดเด่นทางกายภาพในพื้นที่เขตนี้คือ ภูเขาหิมะยูหลง หรือที่รู้จักกันดีในหมู่คนจีนโบราณคือภูเขาหิมะมังกรหยก (Jade Dragon Snow Mountain) เพราะมีรูปทรงคล้ายสิงห์โต และมังกรขนาดใหญ่ปกคลุมหิมะขาวโพลนตลอดปี ตั้งอยู่ห่าง 35 กิโลเมตร ด้านเหนือนครหลี่เจียวสูง 5,596 เมตร พื้นที่ส่วนนี้ถือเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และยังเป็นที่ตั้งของธารน้ำแข็ง 11.6 ตารางเมตร ที่อยู่ใต้สุดของซีกโลกเหนือเป็นจุดเด่นทางภูมิศาสตร์ ในวงการท่องเที่ยวถือเป็นแข่งกรีลาของนักธรรมชาติวิทยาเพราะในแคว้นยูนนานมี Speci ของพืชประมาณ 13,000 สายพันธุ์ และมากกว่าครึ่งของจำนวนเหล่านี้ถูกพบในเขตอุทยานหิมะแห่งนี้ รวมทั้งสัตว์หายากเช่น แพนด้า ไก่ฟ้า แมวป่า เสือดาว

ในเขตนี้เป็นที่ตั้งของชุมชนชาวนาซีจำนวน 280,000 คน ซึ่งเป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อย 56 กลุ่ม ชนพื้นเมืองเหล่านี้สืบเชื้อสายจากชาวธิเบตที่ร่ำรวย มีจุดเด่นทางสังคมวิทยา ที่เน้นเพศหญิงเป็นใหญ่ในสังคม ชนเผ่านี้เพิ่งจะพัฒนาระบบการเขียนภาษารูปภาพเมื่อ 1 พันปีที่แล้วนี้ จะพบเห็นคนเหล่านี้ในเครื่องแต่งกายประจำเผ่าอยู่ทั่วไปในเมืองหลี่เจียว รวมทั้งการแสดงดนตรี

พื้นเมืองในภัตตาคารเกือบทุกแห่ง นักท่องเที่ยวส่วนมากเดินทางโดยเครื่องบินจากคุนหมิงใช้เวลา 45 นาที หรือโดยถนนจากเมืองเสียวกวน จิ้นเจียง หรือคุนหมิง

กระบวนการพัฒนา ปี ค.ศ. 1993 มีการก่อตั้งแผนดำเนินงานเขตภูเขาหิมะยูหลง โดยคณะกรรมการท้องถิ่นระดับแคว้น ได้ต่อแผนการทำงานเป็นขั้นตอนและทำวิจัยควบคู่กันไปด้วย โดยมุ่งเน้นการสงวนรักษาสภาพทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม มีผู้แทนจากท้องถิ่น ในหลายหน่วยปกครองเข้าไปร่วมทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อดูแลสาธารณูปโภคและมาตรฐานบริการของ นักท่องเที่ยว ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 พื้นที่เขตนี้ทำงานสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็นทุกด้านเช่น ถนน ไฟฟ้า การสื่อสาร คมนาคม จัดหาน้ำสะอาดและระบบกำจัดน้ำเสีย โดยการร่วมทุนกับ กิจกรรมร่วมค้าของบริษัทเอกชนทั้งในและนอกประเทศ ทำให้มีเงินหลายล้านหยวนไหลเข้ามาในเขต ปกครองแห่งนี้ เช่น การร่วมทุนกับบริษัทฮ่องกงสร้าง Cable Car รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจ ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว ปี 1997 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนยูหลง มากกว่า 260,000 คน และพุ่งเป้าหมายเพิ่ม 30 เปอร์เซ็นต์ต่อปี จนถึงปี 2000 60 เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มายังเขาที่ถูกใช้อยู่ในกิจกรรมท่องเที่ยวยูหลง snow mountain อัตราการใช้จ่ายต่อหัวตกเฉลี่ยคนละ 400 หยวน ถือเป็นดัชนีชี้ถึงความก้าวหน้าของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของภูมิภาคนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชากรของชุมชนในเขตนี้ก่อนมีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว ยังชีพด้วยภาคเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ โดยในประชาคมนี้อาการติดต่อกับโลก ภายนอกขาดการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีรายได้ต่อหัวต่อปี 70 ดอลลาร์ เมื่อมีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวทำให้มีการจ้างงานและโอกาสขยายธุรกิจชุมชนหลายแห่ง ทำให้ก่อตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทของกิจกรรมในชุมชน ซึ่งมีผู้นำแต่งตั้งโดยสภาเมืองหลี่เจียง กลุ่มสตรีชาวนาซี พื้นเมืองได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเด่นชัดสามารถเพิ่มโอกาส แสดงดนตรี การแสดง พื้นเมือง ขายหัตถศิลป์ ร้านอาหารริมทาง เกิดการกระจายรายได้แก่ครอบครัวชนบท ผู้ประกอบการ 11 ราย จัดอบรมคนรุ่นหนุ่มสาวทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์สอดแทรกจิตสำนึกในการ สงวนรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ วิถีชีวิตพื้นบ้าน โรงงานผลิตสินค้าพื้นเมืองหลายแห่งสามารถ พื้นฟูกิจการงานหัตถกรรมท้องถิ่นให้มีผลกำไร เช่น โรงงานฟอกหนัง โรงงานทำเสื้อผ้าและสีย้อมผ้า โบราณ

ความยั่งยืน คณะกรรมการกำหนดแนวพัฒนามาบทบาทการจัดการโครงสร้างสิ่ง
อุปโภคพื้นฐานให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปริมาณที่เหมาะสม เน้นสร้างสมดุลระหว่างแหล่ง
ท่องเที่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลา เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงผลกระทบ
สภาพแวดล้อมทุกด้าน รมรงค์ห้ามย่ำย่ำก่อนหินจากเส้นทางเดินท่องเที่ยว การจัดการขยะและสิ่ง
ปฏิกูล การทำลายต้นไม้

ในขั้นต่อไปมีการวางแผนให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสกับวัฒนธรรมชนเผ่า
พื้นเมืองและกลุ่มน้อยอื่น ๆ เช่น ชาวไบ (Bai) ชาวหยี (yi) และชาวธิเบต เป็นการยกย่องและ
เชิดชูวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยท้องถิ่นในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น รถกระเช้าและการจัด
สวน นิทรรศการกลางแจ้งก้อนน้ำแข็งและสลัก (Glacia Park) เพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวในระดับ
ความสูงชันเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งของแหล่งท่องเที่ยวนี้ยังคงดำเนินต่อไป โดยมุ่งหาจุด
สมดุลย์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่จะเปิดรับนักท่องเที่ยวและกิจกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละ
ช่วงเวลาให้มากที่สุด โดยมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เปิดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
โดยตรงในการตัดสินใจและได้ผลประโยชน์ส่วนหน้ากัน

ชุมชนภูเขาหิมะยูหลงเป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

8. Hongkong : Saikung สวนหลังบ้านของฮ่องกง

ชุมชน Saikung ตั้งอยู่ในเขตปกครองใหญ่อันดับ 2 ของจีนอยู่ปลายสุดของเกาะลูน
เนื้อที่ 12,680 เฮกเตอร์ ซึ่งรวมถึงจำนวนเกาะชายฝั่งอีก 70 แห่ง ครั้งหนึ่งชุมชนแห่งนี้เป็น
หมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ซึ่งมีเพียงคนฮ่องกงท้องถิ่นเข้ามาเยี่ยมชม พักผ่อน แต่ปัจจุบันได้กลาย
สภาพมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งต่างชาติและท้องถิ่นให้มาชื่นชมกับภูมิประเทศอัน
สวยงาม อาหารทะเลรสเลิศ และมาใช้สนามกอล์ฟสาธารณะเพียงแห่งเดียวของฮ่องกง จนมีคน
ขนานนามว่าชุมชนนี้เป็นเสมือนสวนหลังบ้าน เพราะอยู่ห่างเพียงขับรถ 20-30 นาที จากย่าน
ธุรกิจของเกาะลูน และยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ของฮ่องกง

ยุคแรกเริ่มของการพัฒนาระหว่าง ปี ค.ศ. 1950 – 1960 ชุมชนนี้เป็นเพียง
หมู่บ้านชาวประมงและเป็นที่ตั้งของอู่ต่อเรือขนาดเล็ก ในตอนต้นปี ค.ศ. 1980 การทำประมง
ท้องถิ่นอยู่ในสภาพตกต่ำ ผู้คนตกงาน มีเพียงทัศนียภาพของท้องถิ่นและชายหาดที่สามารถเข้าถึงได้
ง่ายบนเกาะต่าง ๆ ที่พื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเขตอื่นให้เข้ามาเที่ยวในชุมชนนี้ จึงได้มีการเริ่มพัฒนา
ธุรกิจท่องเที่ยวให้ขยายตัว ซึ่งรูปแบบการพัฒนายังไม่เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านใดด้านหนึ่งเป็น
พิเศษ จนถึงช่วงปลายปี ค.ศ. 1980 รัฐบาลฮ่องกงเข้ามากำหนดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
โดยให้สภาท้องถิ่นร่วมมือกับรัฐโดยตรง มีคณะทำงานเฉพาะกิจด้านต่าง ๆ ศึกษาศักยภาพของการ

สร้างชุมชนแห่งนี้ให้เข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว โดยการเปิดภัตตาคารและร้านค้าปลีกเพิ่มขึ้น จัดเทศกาลอาหารทะเลในปี ค.ศ. 1992 และจัดต่อเนื่องทุกปี ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภูมิภาค นานาชาติมาร่วมงาน ในปี ค.ศ. 1996 ได้จัดสร้างสะพานเทียบเรือและท่าเรือเชื่อมกับเกาะเป็นที่ตั้งภัตตาคารและชมการแข่งขันเรือ

สิ่งดึงดูดและกิจกรรมคือ การเน้นจุดเด่นของการบริโภคอาหารทะเลในชุมชนนี้ถือการให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้ออาหารทะเลสดจากแผง หรือเรือประมงชายหาดและสั่งให้ภัตตาคารปรุงอาหารทะเลที่เลือกซื้อได้ทันที ซึ่งต่อมาสามารถเพิ่มกิจกรรมเสริมได้อีกคือ เสนอบริการล่องเรือชมท่าเรือไปพร้อม ๆ กันด้วย จัดแข่งขันเรือมังกรทุกปี ในวันที่ 5 เดือน 5 ของปฏิทินจีนเพื่อระลึกถึงกวีผู้ซึ่งโดดน้ำตายประท้วงการคอร์รัปชันกลายเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไปด้วย การแข่งเรือมังกรของชุมชนนี้เป็นแห่งแรกที่มีทีมต่างชาติเข้าร่วม และจัดเทศกาลยกย่องหินหัว (in Hau) เจ้าแม่พิทักษ์ท้องทะเลตามลัทธิเต๋า ซึ่งชาวประมงท้องถิ่นเคารพบูชาจนกลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ นักท่องเที่ยวต่างชาติพากันเดินทางมาสักการะ มีการสร้างสนามกอล์ฟสาธารณะ ซึ่งมีการฝึกสอนหรือคนท้องถิ่นสามารถเที่ยวชมธรรมชาติในบริเวณสนามกอล์ฟได้ อนาคตจะมีการแข่งในระดับนานาชาติด้วย บนเกาะ Sai kung มีการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติหลายเส้นทาง มีชายหาด 3 หาด และท่าเทียบเรือโดยสารเชื่อมระหว่างเกาะต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีการสร้างโบราณสถาน ซึ่งรองรับผู้คนจากเกาะฮ่องกงมาทำมิตซาถึง 10,000 คน แต่ละปี Sai Kung รับนักท่องเที่ยว 1.7 ล้านคน เข้า - ไป - เย็นกลับ 80 เปอร์เซนต์มาจากฮ่องกง ปัจจุบันจำนวนต่างชาติเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ผลกระทบต่อชุมชน แต่งตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นประกอบด้วยสมาชิก 17 ท่านเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประสานกับรัฐบาลกลางในกิจกรรมต่าง ๆ กรรมการเหล่านี้มีอายุทำงาน 4 ปี มีถิ่นที่อยู่ฮ่องกง สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวฮ่องกง (HKTA) เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งอุดหนุนและมีส่วนช่วยคณะกรรมการนี้ด้วย สภาพชีวิตของผู้คนในชุมชนนี้เปลี่ยนไปอย่างมาก ผู้ชายซึ่งเดิมมีอาชีพทำประมง เปลี่ยนมารับจ้างเป็นผู้ควบคุมเรือท่องเที่ยว ซึ่งจอดอยู่ที่ท่าเทียบเรือทำให้มีเวลาทำงานได้ทั้งที่ทำเรือและทะเลในตอนกลางวัน ไม่ต้องออกทะเลข้ามวันข้ามคืน ส่วนใหญ่สมัยก่อนสามีและภรรยาจะออกเรือไปด้วยกันทั้งลูกให้อยู่กันเอง แต่ในปัจจุบันครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกันที่ทำเรือ ผู้หญิงมีโอกาสสร้างรายได้อุดหนุนครอบครัวด้วยการทำอาหารเล็กน้อยขายเรือนักท่องเที่ยว บางคนเข้าหุ้นส่วนทำธุรกิจกับภัตตาคาร เด็กสามารถเข้าโรงเรียนได้ เจ้าของธุรกิจรายย่อยเพิ่มจำนวนขึ้น เช่น ธุรกิจฟาร์มปลาขยายตัวตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งมีทั้งงานที่สโมสร เรือใบ ท่าเทียบเรือ งานดูแลรักษาความสะอาดตามชายหาด สาธารณะ

การวางแผนพัฒนาของชุมชน ในอนาคตคณะกรรมการท้องถิ่นมุ่งดำเนินงานตามแผนหลักและระยะยาวให้สอดคล้องกลมกลืนกันโดยมุ่งรักษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและทาง

ธรรมชาติให้สภาพชีววิทยาในท้องทะเล แม้มีปัญหาด้านการจราจรติดขัดในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และเทศกาลก็ได้พยายามสร้างช่องทางการจราจรเพิ่มขึ้น ปัญหาเรื่องสัดส่วนของผู้อยู่อาศัยในชุมชนทำงานในชุมชน กับผู้อยู่ชุมชนแต่ทำงานที่อื่น เป็นหัวข้อพิจารณาการให้เกิดสมดุล เพราะมีการย้ายสนามบินแห่งใหม่ขึ้น ก็จะมีจำนวนพนักงานของสายการบินที่ทำงานน้อยลง จำเป็นต้องมีการแก้ปัญหาดังกล่าว ในการหางานในชุมชนให้กับคนเหล่านั้น

ชุมชน Saikung เป็นแนวคิดแบบ Ecotourism

9. เกาหลี : Song up หมู่บ้านชุมชนวิถีชาวบ้าน เกาะ Cheju

ตั้งอยู่บนเกาะใหญ่ที่สุดของเกาหลีใต้ ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้ภูเขาฮารากกลางเกาะ Cheju เป็นภูเขาไฟสงบแล้ว สูง 1,950 เมตร หมู่บ้าน Song up ในอดีตผูกพันกับภูเขาไฟแห่งนี้มาช้านานแล้ว การพัฒนาในยุคต้น ๆ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีคนอาศัยบนเกาะ Cheju มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งที่มีภูมิศาสตร์เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐาน อุณหภูมิเฉลี่ย 16 องศาเซลเซียสทั้งปีมีความหลากหลายด้านชีวภาพแบบต่าง ๆ ตั้งแต่แบบข้าวโลกจนถึงกิ่งอบอุ้นแห้ง เป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างแผ่นดินใหญ่เอเชียกับอาณาจักรโบราณเกาหลีกว่า 2000 ปีแล้ว เมื่อกองทัพมองโกลรุกรานเกาหลีใต้ ได้ทิ้งวัฒนธรรมการไถมาให้กับชาวเกาะที่ยังหลงเหลือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวจนปัจจุบัน ในปี ค.ศ. 1948 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกาะ Cheju ยกฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งของเกาะ Cheju ผูกพันกับลักษณะเด่น 3 ประการอันได้แก่ ฉายาว่าเป็นเกาะแห่งลม เพราะตั้งระหว่างทะเลญี่ปุ่น จีนตะวันออก ทะเลเหลือง ไม่มีวันใดที่ไม่มีลมพัดแรง ก้อนหินถือเป็นเอกลักษณ์อีกด้านหนึ่ง มีทั้งโขดหินใหญ่น้อยและหินร่วนหล่นตามธรรมชาติ บางส่วนจากธารน้ำแข็งที่ไหลย้อน จึงมองเห็นอาคารบ้านเรือน ซึ่งประติมากรรมด้วยหินที่มีอยู่ทั่วไป หิน Basalt นำมาใช้ตกแต่งบ้านเรือนและกำแพง หญิงชาวเกาะเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดของเกาะนี้ ประชากรบนเกาะ 550,000 คน แต่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งถือเป็นลักษณะทางสังคมวิทยาและชีววิทยาของชุมชนชายฝั่งทะเลที่พบว่าอายุเฉลี่ยชายจะสั้นกว่าหญิงมาก โดยเฉพาะหญิงชาวเกาะจะถูกเรียกว่านักดำน้ำ (haen-yo : เฮียนโย) เพราะลักษณะทางธรรมชาติของสตรีชาตินี้มีแผ่นไขมันทั้งตัวซึ่งป้องกันความเย็นจากกระแสน้ำ พวกเธอต้องดำลึก 2 เมตรและอยู่ใต้น้ำได้นาน 5 นาทีจึงกลายเป็นรูปแบบของสังคมชาวเกาะที่ชายทำงานบ้าน ดูแลเด็ก หญิงออกเก็บหอยสาหร่ายทะเล เกิดเป็นสังคมที่หญิงเป็นใหญ่ (Female dominant Society)

หมู่บ้านวัฒนธรรม Song up เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ทางเหนือ 8 กิโลเมตรของหมู่บ้านขนาดเล็ก ๆ ชื่อเพียงซองลี (Pyoson – ri) ก่อตั้งในปี 1423 และมีคนอาศัยจนถึงปัจจุบัน เป็นแหล่งรวมอาคารบ้านเรือนแบบเก่าที่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี มีจำนวน 70 หลังใน 380 หลัง ที่ได้รับการระบุให้เป็นมรดกของชาติ ประกอบด้วยสถานศึกษา โรงเรียนท้องถิ่น ซึ่งจะเชื่อมต่อกับ

ศาลสักการะ (วิหารในลัทธิขงจื้อ) อาคารที่ทำการรัฐบาล หุ่นผึ้งศพ โรงโม่ ป้อมเก็บอาวุธ และ หมูหินแกะสลักที่เรียกว่าหินตาหินยาย ถือเป็นเทพเจ้าปกป้องรักษาชุมชน ภาพรวมชุมชนแห่งนี้ถือเป็นภาพชีวิตที่เป็นตัวอย่างของคนบนภูเขา การนำเสนอวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิต ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ โดยใช้บริการของบริษัททัวร์ day Tour ซึ่งจะแวะพักที่ชุมชนแห่งนี้เพียงแห่งเดียว แต่ใช้เวลาหลายชั่วโมง ส่วนใหญ่แวะรับประทานอาหารมื้อค่ำ มื้อกลางวัน จุดสำคัญมาชมอาคารโบราณ จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้และภาพถ่ายชีวิตในสมัยโบราณที่เคลื่อนไหวเหมือนจริง ชาวบ้านแต่งกายดำเนินชีวิตเหมือนในอดีต ในปี ค.ศ. 1996 ประชากรในชุมชนมีน้อยกว่า 1,500 คน อาศัยอยู่ใน 426 หลังคาเรือน มีพื้นที่ทั้งชุมชน 100,000 ตารางเมตร มีพื้นที่สงวนที่กำลังขยายตัวให้ครอบคลุมกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอีก 800,000 ตารางเมตร กิจกรรมหลักคือตลาดในท้องถิ่นซึ่งเป็นตลาดนัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ปัจจุบันพบว่าประชากรจำนวน 40 เปอร์เซ็นต์ ในชุมชนนี้เป็นคนไม่ได้เกิดที่นี่ แต่เข้ามาอยู่อาศัยเพื่อทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ขยายตัวไปกับกิจกรรมการเกษตรใกล้ชุมชน ปัจจุบันผู้หญิงและเด็กมีส่วนตอบสนองในธุรกิจท่องเที่ยวมาก มีการรื้อฟื้นงานย้อมสีโบราณโดยใช้เปลือกลูกพลับ มีการทำเสื้อผ้าและของพื้นเมืองขายนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินใช้จ่ายในครอบครัวตลอดทั้งปี เกิดการกระจายรายได้และมีการพัฒนาภูมิปัญญาเก่า ๆ ออกแสดงและขายให้แก่ผู้มาเยือน ในปี ค.ศ. 1980 รัฐบาลของเกาะ Cheju ประกาศให้ชุมชนนี้เป็นแหล่งวัฒนธรรม รัฐบาลกลางจัดงบอุดหนุน 1.6 ล้านบาท มุ่งเพื่อสงวนชุมชนนี้เป็นชุมชนตัวอย่างสืบสานอารยธรรมโบราณให้ได้มากที่สุด เช่น ออกค่าใช้จ่ายให้กับบ้านที่ต้องการเปลี่ยนหลังคาจากกระเบื้องดินเผา ที่มามุงหลังคาด้วยแผ่นหญ้าอัดแน่นตามรูปแบบของการก่อสร้างสมัยโบราณรวมออกทุนสร้างกำแพง ถนนเหมือนสมัยโบราณควบคุมไม่ให้ต่อเติมอาคารผิดไปจากโครงสร้างเดิม

มีการแต่งตั้งคณะทำงานเลือกจากสมาชิกในชุมชนนี้ 4 กลุ่ม เช่น กลุ่มสตรีเยาวชน ผู้เฒ่า ผู้อาวุโส คอยเป็นปากเสียงให้คำแนะนำและตักเตือนในกิจกรรมด้านท่องเที่ยวที่ดำเนินอยู่

บทเรียนที่ได้จากชุมชน Song up

- ดิเลิศาการพัฒนาท่องเที่ยวเน้นชุมชนท้องถิ่นทำงานด้วยเงินอุดหนุนรัฐบาลกลาง ลงลึกรายละเอียดรักษาภาพลักษณ์ของชีวิตในอดีต โดยให้ความสำคัญสูงสุดแก่การดำเนินงานที่มีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ของการนำเสนอของผู้คน

- ผู้นำชุมชนทำงานร่วมกับรัฐบาลในฐานะผู้อุดหนุนการเงินและคุ้มครอง เน้นถึงความจำเป็นในการตัดสินใจร่วมกัน 4 กลุ่ม เป็นผู้เลือกที่จะตัดสินใจอนาคตของชุมชนเอง

- เป็น Real Folk Village ในอดีต ต้อนรับนักท่องเที่ยวในบรรยากาศเหมือนกับอยู่ในอดีต เป็นตัวแทนที่แท้จริงของชุมชนในอดีต

- ต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวอย่างลึกจากบริษัททัวร์ก่อนนักท่องเที่ยวมาถึงชุมชน

ชุมชน Song up เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

10. ประเทศโบลิเวีย

จุดสนใจของการท่องเที่ยวที่โบลิเวีย คือ เทือกเขาแอนดีส ชาวเขาเผ่าอินคา และเมืองประวัติศาสตร์ รัฐบาลให้ความสนใจที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตป่าที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนท้องถิ่น โครงการนี้เริ่มเมื่อปี 2542 แต่ว่าต้องยุติลงด้วยเหตุผลเรื่องการเงินที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมากไม่คุ้มกับผลตอบแทน และอาจล้มเหลวทางการตลาด เนื่องจากพื้นที่ ๆ จะพัฒนา (Guarayos และ Nuflo de Chavz ในเขต Santa Cruz) อยู่ในเขตที่เข้าถึงยาก ต้องทำเส้นทางเข้าไป นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน ในขณะที่สถานการณ์ในพื้นที่ก็มีเรื่องการตัดไม้ และคนท้องถิ่นก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการลักษณะการดำรงชีวิต เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ที่แห่งใหม่เมื่อพัฒนาแล้วอาจให้สาระและกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างไปจากเดิม แต่นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาท่องเที่ยวยาวนานกว่าและจ่ายแพงกว่า แหล่งท่องเที่ยวใหม่จึงค่อนข้างที่จะหาจุดเด่นที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเดิมไม่ได้ ไม่มีเหตุผลและเหตุจูงใจให้นักท่องเที่ยวยอมจ่ายในราคาที่สูงกว่า ทำให้โครงการนี้ต้องล้มเลิกไป

กรณีโบลิเวียเป็นแนวคิดแบบ Ecotourism

11. ประเทศเอกวาดอร์

จุดเด่นของการท่องเที่ยวประเทศนี้คือป่าเมซอน และคนชนเผ่าในหมู่บ้าน Santa mariannita ทางทิศตะวันตกของเทือกเขาแอนดีส ซึ่งชุมชนได้เริ่มเรื่องนี้ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน foundation Maquipucuna (FM) ที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นช่องทางที่จะสร้างรายได้และป้องกันรักษาผืนป่า โดยมีการสร้าง Eco-lodge โดยองค์กรพัฒนาเอกชนให้เงินทุนสนับสนุนและชาวบ้านมีส่วนร่วมในการสมทบแรงงานในการสร้าง ซึ่ง Eco-lodge สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และรายได้นั้นมีส่วนสนับสนุนเรื่องศูนย์สุขภาพของชุมชน สร้างฟาร์มเลี้ยงผึ้งให้กับชุมชน โครงการนี้เริ่มในปี 2542 กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเนื่องมาจากชาวบ้านมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของที่พัก มีนักท่องเที่ยวเข้ามา และมีรายได้เข้าสู่สาธารณะประโยชน์ของชุมชน

กรณีเอกวาดอร์เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

12. ประเทศเซนต์ ลูเซีย

เกาะขนาดเล็กในทะเลแคริบเบียน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่รัฐบาลเข้ามามีบทบาทกำหนดเป็นนโยบาย มีการปฏิรูปการท่องเที่ยวใหม่ พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย จากเดิมที่มีการแบ่งแยกเขตสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ชุมชน และองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐเกิดเป็นเครือข่ายที่ช่วยตอบปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น การกระจายรายได้ และความร่วมมือของภาคีที่เกี่ยวข้องเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับมหภาค

กรณีเซนต์ ลูเซียเป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism

13. แกมเบีย

เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอีกแห่งหนึ่งใกล้ทวีปยุโรป รายได้จากการท่องเที่ยว้น้อยมากที่จะตกถึงมือของคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่กับชายหาดและโรงแรมหรูหรากว่าการท่องเที่ยวที่นี้เป็นอีกแห่งหนึ่งซึ่งเดินไปตามสูตร See Sun Sand Sex โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการขายบริการทางเพศเพียงแต่ที่นี้กลายเป็นผู้หญิงผิวขาวเข้ามาซื้อบริการหนุ่มผิวดำ เกิดการปรึกษาหารือกันหลายส่วนทั้งรัฐบาล การท่องเที่ยวแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน เกิดนโยบายและแผนการทำงานที่จะดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว สร้างทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวแทนที่จะอยู่เฉพาะชายหาด ให้เข้ามาเที่ยวชุมชน เป็นการสร้างงานให้กับชาวบ้าน และให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เกิดพัฒนาเป็นสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวที่ดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวที่กระจายรายได้สู่คนท้องถิ่น

กรณีแกมเบียเป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism

14. ประเทศแอฟริกาใต้

การท่องเที่ยวแอฟริกาใต้ ร่วมกับการรณรงค์เรื่อง Fair Trade Tourism กับองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศอังกฤษ ที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ และจ่ายเงินในราคาที่เป็นธรรมให้กับคนในท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐได้ทำการประชาสัมพันธ์โดยการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ สนับสนุนธุรกิจชุมชน และผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในกิจกรรมที่พัก เช่น Eco-lodge โครงการนี้เริ่มในปี 2541 พบว่า ชุมชนและคนท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมาย Makuleke and Manyeleti ยังขาดความพร้อมเรื่องทักษะและความรู้ ชาวบ้านยังมีระดับการศึกษาน้อย ทำให้ความเข้าใจในโครงการและการมีส่วนร่วมมีข้อจำกัด

กรณีแอฟริกาใต้เป็นแนวคิดแบบ Pro – Poor Tourism ที่ยังไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นได้

15. ประเทศนามิเบีย

แหล่งท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า Torra Conservancy เป็นการดำเนินงานโดยคนผิวขาว ซึ่งโดยประวัติศาสตร์ที่นี้เคยเป็นประเทศอาณานิคมมาก่อน ซึ่งคนผิวขาวยังมีบทบาทและอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งยึดกุมธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งหมด นับตั้งแต่ปี 2543 ชาวบ้านต้องการเข้ามามีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้กระทั่งสิทธิในการอยู่อาศัยในเขตป่าชาวบ้านก็ยังไม่ได้รับการยอมรับ แต่การท่องเที่ยวก็ยังเข้าไปในถิ่นที่อยู่ของชุมชน อันเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวบ้านมีการรวมตัวและต้องการเข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยว

กรณีนามิเบียเป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism ที่ยังไม่ได้รับการรับรองถึงสิทธิชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

16. ประเทศแทนซาเนีย

การท่องเที่ยวชุมชนเกิดขึ้นเมื่อ 2538 ในปี 2544 ได้มีการขยายตัวจากชุมชนเริ่มต้นเป็น 10 ชุมชนทั่วประเทศ เป็นการดำเนินงานในธุรกิจขนาดเล็ก มีความหลากหลายเส้นทาง ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนที่น่าพึงพอใจ ถือได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยสำคัญ คือ การที่เมืองค์กรพัฒนาเอกชน (SNV) เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ และมีแนวโน้มที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง มีฐานการผลิตที่พึ่งตนเอง มีความเท่าเทียมกันในการทำงาน และมีทุนในการทำงานที่สามารถดำเนินการธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

กรณีแทนซาเนียเป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

17. ประเทศเนปาล

Annapurna Conservation Area เป็นเขตอนุรักษ์บนเทือกเขาหิมาลัย เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนเผ่าหลายกลุ่ม และเป็นเส้นทาง trekking ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของเนปาล โดยจะมีโรงแรมขนาดเล็ก และ camp site ไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ส่วนลูกหาบนักท่องเที่ยวต้องจ้างตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเส้นทาง โดยนักท่องเที่ยวดูต้องลงทะเบียนและเสียค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ ซึ่งค่าธรรมเนียมนี้จะนำไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ ทั้งในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และการอนุรักษ์ป่า เป็นการจัดการพื้นที่ขนาดใหญ่ โดยมีองค์กรพัฒนาเอกชนชื่อ The King

Mahendra Trust for nature Conservation (KMTNC) เป็นผู้ประสานงานหลักในพื้นที่ ในปี 2529 โดยเรียกชื่อโครงการพัฒนาในบริเวณนี้ว่า ACAP (Annapurna conservation Area Project) มีแนวคิดการทำงานในระยะเริ่มต้นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น มีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางเดิน (Trekking trail) ไฟฟ้าพลังน้ำ น้ำดื่มที่สะอาด ห้องส้วมสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ องค์การพัฒนาเอกชนยังมีบทบาทค่อนข้างมากในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่และการตัดสินใจ ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมหลักในเรื่องการพัฒนาชุมชน เช่น ถนน สะพาน อนามัย ศูนย์เด็กเล็ก และการเป็นคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ

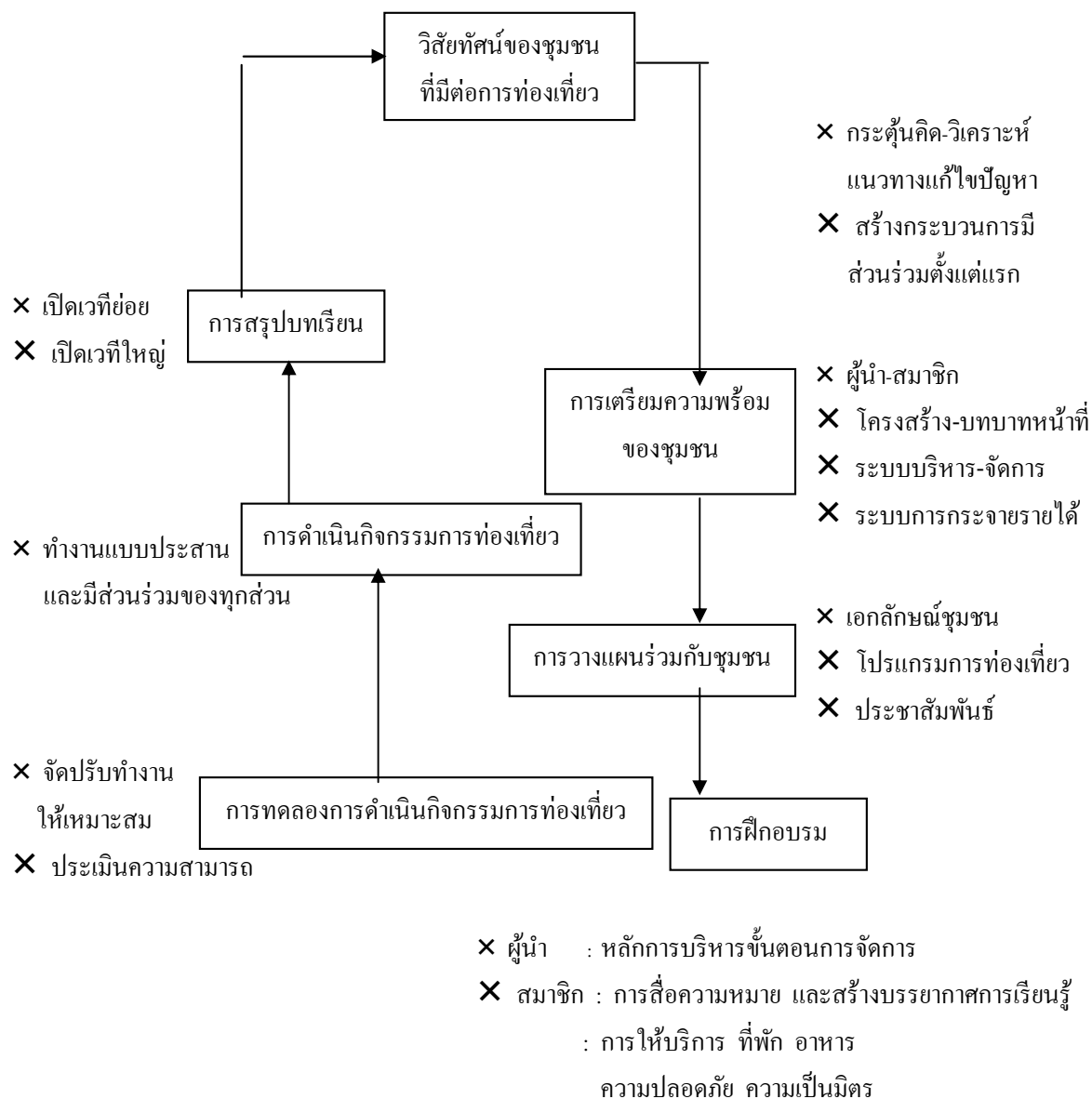
กรณีเนปาลเป็นแนวคิดแบบ Ecotourism

18. ฟิลิปปินส์

ชุมชนอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ในแต่ละปีจะมีนกอพยพหลายชนิดมาที่เกาะ Olango ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ใกล้กับเกาะ Cebu ซึ่งเป็นเกาะขนาดใหญ่ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ เป็นการริเริ่มโดยโครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ในปี 2542 ซึ่งเป็นโครงการในการสนับสนุนของรัฐบาลเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง และสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในพื้นที่ นอกจากนี้เกาะแห่งนี้ยังอยู่ในบริเวณที่มีการท่องเที่ยว ซึ่งหากมีการพัฒนามากก็สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีอยู่ แม้ว่าโครงการนี้จะเป็นการริเริ่มจากองค์กรพัฒนาเอกชน (ได้เงินอุดหนุนจากรัฐ) แต่ในกระบวนการคิด-วิเคราะห์ สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว การตัดสินใจ และการดำเนินงานชุมชนเข้ามามีบทบาทในทุกกระบวนการ องค์กรพัฒนาเอกชนเป็นพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา และสามารถเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจการท่องเที่ยวได้ และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐ ชาวบ้านก็มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาวประมงในวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และเพื่อไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวเข้ามาจนเกินขีดความสามารถในการรองรับ ทางชุมชนได้มีข้อตกลงกับบริษัทนำเที่ยวในเรื่องของการจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยว และมีช่วงวันที่เปิดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชาวบ้านสามารถพร้อมในการต้อนรับ ส่วนวันอื่น ๆ ชาวบ้านก็จะออกหาปลาตามวิถีปกติที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

กรณีฟิลิปปินส์เป็นแนวคิดแบบ Community Based Tourism

จากกรณีศึกษาทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศสามารถสรุปเป็นวงจรการทำงานของการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนได้ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 วงจรการทำงานของการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

และ จากวงจรทำงานในชุมชนเรายังสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนการทำงานใหญ่ ๆ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน
3. ขั้นสรุปบทเรียนและพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชน

2.2 หน่วยงานที่จัดการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทย

จากการสืบค้นหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีหน่วยงานหลายแห่งมีโครงการส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการจัดการท่องเที่ยว รูปแบบของการส่งเสริมสนับสนุนจะเป็นการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานและชุมชน ยังไม่มีหน่วยงานใดที่มีหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการเฉพาะที่จะทำหน้าที่ประสานงานและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน ข้อมูลที่รวบรวมสามารถสรุปภาพรวมของหน่วยงานและโครงการที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานดูแลเรื่อง การท่องเที่ยวโดยตรง ได้ดำเนินการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน โดยจะเป็น ผู้ให้ความรู้ ให้ประสบการณ์ แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ตลอดจน ให้การสนับสนุนงบประมาณผ่านกลไกของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ มีการจัดการตั้ง “คณะกรรมการ ประสานงานเชิงบูรณาการระหว่างกระทรวงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์การพัฒนา” รับผิดชอบการพิจารณากันกรองโครงการแผนงาน / กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเชิง บูรณาการด้านการท่องเที่ยวจากส่วนราชการภูมิภาคและจากส่วนราชการท้องถิ่น

2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดูแลด้านการตลาดและส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นผู้ให้การ สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน โดยกำหนดเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการ การท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืน

3. กรมการพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน เคยจัดทำโครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยว” ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยเน้นส่งเสริมหมู่บ้านที่มี ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสวิถีการผลิต แต่ก็มีบางชุมชนซึ่งนำเอาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนหรือละแวกใกล้เคียงมาเป็นจุดขายโดยจัดให้มี การท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ มีการจัดตั้งคณะกรรมการในหมู่บ้านที่ดูแลเรื่องการท่องเที่ยว แต่ไม่มี การรายงานถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวว่าได้กลับคืนสู่ชุมชนและทรัพยากรท่องเที่ยว หรือไม่ โครงการนี้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ชุมชนเป้าหมายใน 75 จังหวัด จังหวัดละ 1-6 หมู่บ้าน ที่รายงานกลับมาและสามารถตรวจสอบได้มีจำนวน 108 แห่ง

4. กรมประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์โดยกองส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ดำเนินการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านชาวเขาในพื้นที่ 13 จังหวัด 33 หมู่บ้าน เมื่อปี 2543

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวเขาได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งหมายถึงวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและป่าไม้ เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรและการสร้างรายได้ควบคู่กัน ขณะนี้มีการดำเนินการในพื้นที่นำร่องจำนวน 2 หมู่บ้าน โดยจะจัดสร้างศูนย์วัฒนธรรมชาวเขาหมู่บ้าน 33 แห่งและที่พักแบบพื้นบ้าน 16 แห่ง หากพิจารณาแล้วจะพบว่าโครงการนี้เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนชาวเขาแต่ในขณะเดียวกัน เนื่องจากที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขามักมีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนั้นจึงค่อนข้างกำลังอยู่ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการท่องเที่ยววัฒนธรรม

5. มูลนิธิองค์กรพัฒนาเอกชน มูลนิธิและองค์กรพัฒนามูลนิธิเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการส่งเสริมชุมชนให้มีการจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่รู้จักสภาพพื้นที่ค่อนข้างดี และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนเป็นทุนเดิม โครงการการท่องเที่ยวชุมชนส่วนใหญ่เป็นโครงการที่แฝงอยู่ในหลายองค์กร ทั้งองค์กรในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น จากการสอบถามโครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติซึ่งเพิ่งแยกตัวออกมาจากมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม พบว่าพื้นที่ที่โครงการเข้าไปส่งเสริมมีด้วยกัน 5 แห่งจากเดิมที่เคยทำ 13 แห่ง ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้ชุมชนมีความพร้อมจริง ๆ จึงจะดำเนินการ นอกจากนี้รูปแบบการท่องเที่ยวจะเน้นการเยี่ยมชมวิถีชีวิตที่ผสมผสานกับประเพณี วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ถ้าหากว่าชุมชนนั้นมีทรัพยากรที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว และรูปแบบกิจกรรมจะเปลี่ยนไปตามเทศกาล ประเพณีและช่วงฤดูกาล

6. กรมป่าไม้ กรมป่าไม้ในฐานะของหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศและมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพซึ่งเป็นทรัพยากรหลักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ให้ความสำคัญกับการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางกรมป่าไม้ได้เริ่มวางแผนโครงการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้จะต้องมีการประเมินรูปแบบลักษณะ ผลดีผลเสียโดยการจัดทำโครงการนำร่องส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเสียก่อนแต่ในขณะนี้กลุ่มอุทยานแห่งชาตินครพิงค์ได้เริ่มดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วมที่ชุมชนบ้านแม่กลางหลวงอุทยานแห่งดอยอินทนนท์

7. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยชุดโครงการการท่องเที่ยวชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นผู้ทำวิจัย ผลจากการวิจัยกระตุ้นปลุกจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของทรัพยากร และส่งผลให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรซึ่งนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ให้มีความสมดุลมากขึ้น นอกจากนี้ผลงานวิจัยช่วยให้ชาวบ้านเรียนรู้การจัดการรายได้ และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่คนทุกกลุ่มในชุมชนในด้านการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของ

ตนเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มพลังชุมชนที่จะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

2.3. ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

2.3.1. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System)

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) เป็นระบบย่อยหนึ่งใน
ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ โดยที่ระบบสนับสนุนการตัดสินใจจะช่วยผู้บริหารในเรื่องการ
ตัดสินใจในเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางธุรกิจที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน หรือกึ่งโครงสร้าง ระบบ
สนับสนุนการตัดสินใจอาจจะใช้กับบุคคลเดียวหรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเป็นกลุ่ม นอกจากนั้น
ยังมีระบบสนับสนุนผู้บริหารเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ได้เริ่มขึ้นในช่วง ปี ค .ศ.1970 โดยมีหลายบริษัทเริ่มที่จะพัฒนา
ระบบสารสนเทศเพื่อที่จะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจปัญหาที่ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน หรือกึ่ง
โครงสร้างโดยข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงตลอด ซึ่งระบบสารสนเทศเดิมที่ใช้ในลักษณะระบบการ
ประมวลผลรายการ (Transaction processing system) ไม่สามารถกระทำได้ นอกจากนั้นยังมี
วัตถุประสงค์เพื่อลดแรงงาน ต้นทุนที่ต่ำลงและยังช่วยในเรื่องการวิเคราะห์การสร้างตัวแบบ (Model)
เพื่ออธิบายปัญหาและตัดสินใจปัญหาต่างๆ จนกระทั่งปี ค .ศ.1980 ความพยายามในการใช้ระบบนี้
เพื่อช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจได้แพร่ออกไป ยังกลุ่มและองค์กรต่างๆ

2.3.2 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ การ
รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสร้างตัวแบบที่ซับซ้อน ภายใต้ซอฟต์แวร์เดียวกัน
นอกจากนั้น ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ยังเป็นการประสานการทำงานระหว่างบุคลากรกับ
เทคโนโลยีทางด้านซอฟต์แวร์ โดยเป็นการกระทำโต้ตอบกัน เพื่อแก้ปัญหาแบบไม่มีโครงสร้าง และอยู่
ภายใต้การควบคุมของผู้ใช้ตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดขั้นตอนหรืออาจกล่าวได้ว่า ระบบสนับสนุนการ
ตัดสินใจ เป็นระบบที่โต้ตอบกันโดยใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อหาคำตอบที่ง่าย สะดวก รวดเร็วจากปัญหาที่
ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน ดังนั้นระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ จึงประกอบด้วยชุดเครื่องมือ ข้อมูล
ตัวแบบ (Model) และทรัพยากรอื่นๆ ที่ผู้ใช้หรือนักวิเคราะห์นำมาใช้ในการประเมินผลและแก้ไข
ปัญหา ดังนั้นหลักการของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จึงเป็นการให้เครื่องมือที่จำเป็นแก่ผู้บริหาร
ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีรูปแบบที่ซับซ้อน แต่มีวิธีการปฏิบัติที่ยืดหยุ่น DSS จึงถูกออกแบบเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่เพียงแต่การตอบสนองในเรื่องความต้องการของข้อมูลเท่านั้น
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการขยายตัวขององค์การธุรกิจช่วงทศวรรษ 1970 ทำให้หลายหน่วยงานในสหรัฐอเมริกา ได้เริ่มพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีขนาดและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลและแบบจำลองในการตัดสินใจต่างๆ ตลอดจนพัฒนาให้ระบบสามารถสื่อสารตอบโต้อย่างฉับพลันกับผู้ใช้ เพื่อช่วยในการตัดสินใจในปัญหาแบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง โดยที่แนวความคิดนี้ได้เป็นรากฐานของการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems)

ตั้งแต่เริ่มการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมาย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น

Gerrity (1971) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ คือ การผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างความมีเหตุผลของมนุษย์กับเทคโนโลยีสารสนเทศและชุดคำสั่งที่นำมาใช้ได้ตอบเพื่อแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน ความหมายนี้จะอธิบายภาพรวมเชิงปรัชญา ซึ่งครอบคลุมลักษณะพื้นฐานของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ แต่ยังไม่สามารถให้คำอธิบายลักษณะของปัญหาที่จะต้องแก้ไขโดยอาศัย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เข้าช่วย หรือให้ภาพที่ชัดเจนของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

Kroenke และ Hatch (1994) ได้นำความหมายเดิมมาปรับปรุงและเสนอว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ คือ ระบบโต้ตอบฉับพลันที่สนับสนุนโดยคอมพิวเตอร์ซึ่งนำมาช่วยอำนวยความสะดวกในการตัดสินใจแบบไม่มีโครงสร้าง ในความหมายนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านวิจารณ์ว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สมควรที่จะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจปัญหาทั้งแบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ไม่เพียงเฉพาะปัญหาแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น

Laudon และ Laudon (1994) อธิบายว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในระดับบริหารของแต่ละองค์การ โดยระบบจะประกอบด้วยข้อมูลและแบบจำลองในการตัดสินใจที่ซับซ้อน เพื่อนำมาสนับสนุนการตัดสินใจปัญหาแบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

ดังนั้นสรุปความหมายของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ได้ว่า คือ ระบบสารสนเทศที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้โดยที่ระบบนี้จะรวบรวมข้อมูล และแบบจำลองในการตัดสินใจที่สำคัญ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจปัญหาแบบกึ่งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง

2.3.3.รูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

1. การตัดสินใจประมวลผลและเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหาร เพื่อใช้ทำความเข้าใจและเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

2. ประเมินทางเลือกที่เหมาะสม ภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือกให้สอดคล้องกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่สุด

ปกติระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะช่วยผู้บริหารทดสอบทางเลือกในการตัดสินใจ โดยตั้งคำถาม “ถ้า)....แล้ว.....What....if....)” อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เทคโนโลยีของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ยังช่วยให้ผู้บริหารมีทางเลือกที่จะตอบสนองต่อปัญหาอย่างหลากหลาย มีต้องถูกจำกัดโดยทางเลือกที่เป็นไปได้เพียงไม่กี่ลักษณะเนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลา หรือเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ประการสำคัญ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะไม่ทำการตัดสินใจแทนผู้บริหาร แต่จะประมวลผลและนำเสนอข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจ ขณะที่ผู้บริหารจะต้องกระทำการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา เหตุผล ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ของตนเองเป็นหลัก

2.3.4.การจัดการกับการตัดสินใจ

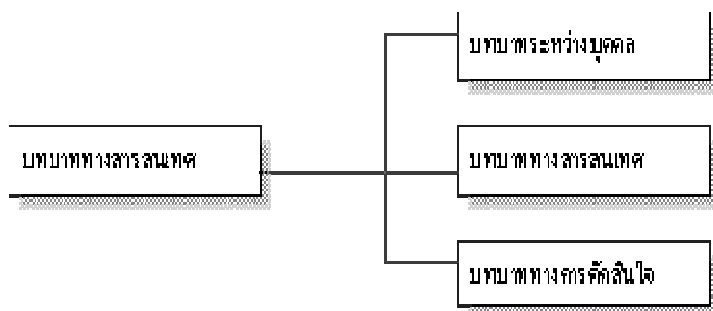
เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้จัดการในแต่ละองค์การจะต้องทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมากมาย เช่น การเข้าประชุม การวางแผนงาน การติดต่อกับลูกค้า จัดงานเลี้ยงเปิดตัวสินค้า แม้กระทั่งในบางครั้งอาจจะต้องเป็นประธานในงานบวชหรืองานแต่งงานของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยที่

Henri Fayol ชาวฝรั่งเศสได้กล่าวถึงหน้าที่หลักในการจัดการ (Management Functions) ไว้ ประการด้วยกัน คือ การวางแผน 5(Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การประสานงาน (Coordinating) การตัดสินใจ (Deciding) และการควบคุม)Controlling)

- การควบคุม
- การวางแผน
- การจัดองค์การ
- การตัดสินใจ
- การประสานงาน

หน้าที่ทางการจัดการ

ในขณะที่ Mintzberg (1971) ได้กล่าวถึงบทบาททางการจัดการ (Managerial Roles) ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ที่ผู้จัดการสมควรจะกระทำขณะปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์การ โดยที่กิจกรรมเหล่านี้สามารถถูกจัดออกเป็น กลุ่ม คือ บทบาทระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) บทบาททางสารสนเทศ (Informational Roles) และบทบาททางการตัดสินใจ (Decisional Roles)

ภาพที่ 6 แสดงบทบาทของระบบสารสนเทศกับการจัดการ

บทบาทของผู้จัดการ

การตัดสินใจเป็นหน้าที่และบทบาทหลักสำคัญของผู้บริหาร การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จ หรือประสบความล้มเหลวในการดำเนินกิจการต่างๆ นับว่ามีส่วนขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ในการเลือกโอกาสหรือแก้ปัญหาของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และเหมาะสม ในแต่ละสถานการณ์ย่อมจะสามารถนำพาองค์กรให้ปฏิบัติงานได้ด้วยดี และ ประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารตัดสินใจผิดพลาดหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็อาจจะทำให้องค์กรประสบปัญหาหรือความหายนะขึ้นได้ ประการสำคัญผู้บริหารที่ สามารถตัดสินใจอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับ การยอมรับใน ความสามารถและได้รับการส่งเสริมให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นไป

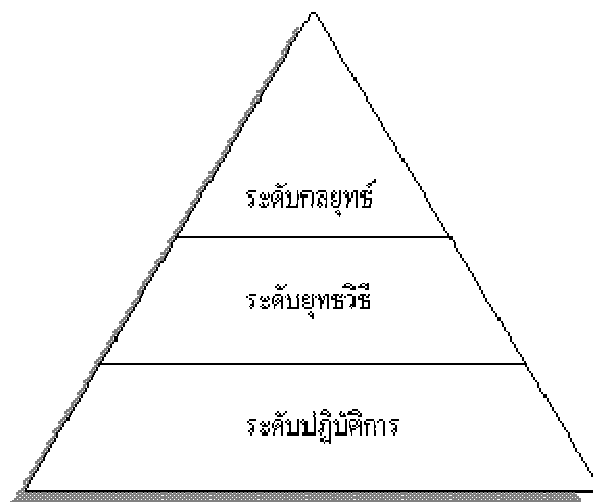
ระดับของการตัดสินใจภายในองค์กร

ปกติเราสามารถแบ่งระดับชั้นของผู้บริหาร (Management Levels) ในลักษณะเป็นลำดับ ชั้น (Hierarchy) ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมปิรามิด (Pyramid) ตามหลักการบริหารที่ใช้กันอยู่ ทั่วไป ซึ่งสามารถประยุกต์กับการจำแนกระดับของการตัดสินใจของผู้บริหารภายในองค์กร (Levels of Decision Making) ได้เป็น ระดับ ดังนี้ 3

1. การตัดสินใจระดับกลยุทธ์ (Strategic Decision Making) เป็นการตัดสินใจของผู้บริหาร ระดับสูงในองค์กร ซึ่งจะให้ความสนใจต่ออนาคตหรือสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น อันได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ องค์กร การกำหนดนโยบายและเป้าหมายระยะยาว การลงทุนในธุรกิจใหม่ การขยายโรงงาน เป็นต้น การตัดสินใจระดับกลยุทธ์มักจะเกี่ยวข้องกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งต้อง อาศัยข้อมูลจากทั้งภายนอกและภายในองค์กรตลอดจนประสบการณ์ของผู้บริหารประกอบการ พิจารณา

2. การตัดสินใจระดับยุทธวิธี (Tactical Decision Making) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง โดยที่การตัดสินใจในระดับนี้มักจะเกี่ยวข้องกับการจัดการ เพื่อให้งานต่างๆ เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูง เช่น การกำหนดยุทธวิธีทางการตลาด การตัดสินใจในแผนการเงินระยะกลาง หรือการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหวัง

3. การตัดสินใจระดับปฏิบัติการ (Operational Decision Making) หัวหน้างานระดับต้น มักจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในระดับนี้ ซึ่งมักจะเป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ที่มักจะเป็นงานประจำที่มีขั้นตอนซ้ำๆ และได้รับการกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน โดยที่หัวหน้างานจะพยายามควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนงานที่วางไว้ เช่น การมอบหมายงานให้พนักงานแต่ละคน การวางแผนควบคุมการผลิตระยะสั้น การวางแผนเบิกจ่ายวัสดุ และการดูแลยอดขายประจำวัน

ภาพที่ 7 แสดงระดับการจัดตัดสินใจภายในองค์กร

ระดับของการตัดสินใจภายในองค์กร

จากรูปจะเห็นว่าผู้จัดการในแต่ละระดับจะต้องตัดสินใจในปัญหาที่แตกต่างกันโดยผู้บริหารระดับสูงต้องตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตขององค์กรซึ่งยากต่อการพยากรณ์และทำความเข้าใจ ผู้จัดการระดับกลางจะเป็นผู้ถ่ายทอดความคิดและนโยบายของผู้บริหารระดับสูงลงสู่ระดับปฏิบัติการ โดยจัดทำแผนระยะยาวและควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่สามารถกระทำได้ขณะที่หัวหน้างานระดับปฏิบัติการจะตัดสินใจในปัญหาประจำวันของหน่วยงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกไม่มากนักและมีขั้นตอนการตัดสินใจที่ชัดเจนและไม่ซับซ้อน การตัดสินใจของผู้จัดการในแต่ละระดับต่างมีลักษณะร่วมกันคือ ต้องการความถูกต้อง ชัดเจน และทันต่อสถานการณ์

2.3.5. ส่วนประกอบของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

1. อุปกรณ์ เป็นส่วนประกอบแรกและเป็นโครงสร้างพื้นฐานของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบสนับสนุนการตัดสินใจจะสามารถแบ่งออกเป็น กลุ่ม 3 ด้วยกันคือ

1.1 อุปกรณ์ประมวลผล ประกอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งในสมัยเริ่มแรกจะใช้คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ (Mainframe) หรือมินิคอมพิวเตอร์ (Mini Computer) ในสำนักงานเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันองค์การส่วนมากหันมาใช้ระบบเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) แทนเนื่องจากมีราคาถูก มีประสิทธิภาพดี และสะดวกต่อการใช้งาน ตลอดจนผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในงานสารสนเทศสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารรุ่นใหม่ที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ สามารถที่จะพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ขึ้นบนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลโดยใช้ชุดคำสั่งประเภทฐานข้อมูล และ Spread Sheet ประกอบ

1.2 อุปกรณ์สื่อสาร ประกอบด้วยระบบสื่อสารต่างๆ เช่น ระบบเครือข่ายเฉพาะพื้นที่ (LAN) ได้ถูกนำเข้ามาประยุกต์ เพื่อทำการสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศของ DSS โดยในบางครั้งอาจจะใช้การประชุมโดยอาศัยสื่อวิดีโอ (Video Conference) หรือการประชุมทางไกล (Teleconference) ประกอบ เนื่องจากผู้มีหน้าที่ตัดสินใจอาจอยู่กันคนละพื้นที่

1.3 อุปกรณ์แสดงผล ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์แสดงผลเช่น จอภาพที่มีความละเอียดสูง เครื่องพิมพ์อย่างดี และอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ เพื่อช่วยถ่ายทอดข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนสร้างความเข้าใจในสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ และช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2. ระบบการทำงาน มีนักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นว่า ระบบการทำงานเป็นส่วนประกอบหลักของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เพราะถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่จะทำให้ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ทำงานได้ตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งระบบการทำงานจะประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ ส่วนคือ 3

2.1 ฐานข้อมูล (Database) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะไม่มีหน้าที่สร้าง ค้นหา หรือปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลขององค์การ เนื่องจากระบบข้อมูลขององค์การเป็นระบบขนาดใหญ่มีข้อมูลหลากหลายและเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายประเภท แต่ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจจะมีฐานข้อมูลของตัวเอง ซึ่งจะมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลที่สำคัญจากอดีตถึงปัจจุบันและนำมาจัดเก็บเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกเก็บไว้อย่างสมบูรณ์ ครอบคลุม และแน่นอน เพื่อการนำไปประมวลผลประกอบการตัดสินใจ ขณะเดียวกัน DSS อาจจะต้องเชื่อมกับระบบฐานข้อมูลขององค์การ เพื่อดึงข้อมูลสำคัญบางประเภทมาใช้งาน

2.2 ฐานแบบจำลอง (Model Base) มีหน้าที่รวบรวมแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และแบบจำลองในการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ปกติ DSS จะถูกพัฒนาขึ้นมาตามจุดประสงค์เฉพาะอย่าง ดังนั้น ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะประกอบด้วยแบบจำลองที่ต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้

2.3 ระบบชุดคำสั่งของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS Software System) เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการโต้ตอบระหว่างผู้ใช้กับฐานข้อมูลและฐานแบบจำลอง โดยระบบชุดคำสั่งของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะมีหน้าที่จัดการ ควบคุมการพัฒนา จัดเก็บ และเรียกใช้แบบจำลองต่างๆ โดยระบบชุดคำสั่ง ของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะมีหน้าที่จัดการ ควบคุมการพัฒนา จัดเก็บ และเรียกใช้แบบจำลองต่างๆเพื่อนำมาประมวลผลกับข้อมูลจากฐานข้อมูล นอกจากนี้ระบบชุดคำสั่งยังมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ในการโต้ตอบกับระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ของส่วนประกอบทั้ง ส่วนคือ 3

- ผู้ใช้
- ฐานแบบจำลอง
- ฐานข้อมูล

3. ข้อมูล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ทันสมัย และได้รับการออกแบบการทำงานให้สอดคล้องกันและเหมาะสมกับการใช้งานมากเพียงใด ถ้าข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผลไม่มีคุณภาพเพียงพอแล้วก็จะไม่สามารถช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยังอาจจะสร้างปัญหา หรือความผิดพลาดในการตัดสินใจขึ้นได้ ข้อมูลที่จะนำมาใช้กับ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะแตกต่างจากข้อมูลในระบบสารสนเทศอื่น โดยที่ข้อมูล ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่เหมาะสม สมควรที่จะมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 3.1 มีปริมาณพอเหมาะแก่การนำไปใช้งาน
- 3.2 มีความถูกต้องและทันสมัยในระดับที่เหมาะสมกับความต้องการ
- 3.3 สามารถนำมาใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และครบถ้วน
- 3.4 มีความยืดหยุ่นและสามารถนำมาจัดรูปแบบ เพื่อการวิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสม

4. บุคลากร เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เนื่องจากบุคคลจะเกี่ยวข้องกับ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ตั้งแต่ การกำหนดเป้าหมายและความต้องการ การพัฒนา ออกแบบ และการใช้ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ซึ่งสามารถแบ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ออกเป็น กลุ่มดังนี้ 2

4.1 ผู้ใช้ (End user) เป็นผู้ใช้งานโดยตรงของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ได้แก่ ผู้บริหารในระดับต่างๆตลอดจนนักวิเคราะห์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านธุรกิจที่ต้องการข้อมูลสำหรับประกอบการตัดสินใจในปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2 ผู้สนับสนุนระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (DSS Support) ได้แก่ ผู้ควบคุมดูแลรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ผู้พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ผู้จัดการข้อมูลและที่ปรึกษาเกี่ยวกับระบบ เพื่อให้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ มีความสมบูรณ์ และสามารถดำเนินงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของผู้ใช้

เราจะเห็นว่าหัวใจสำคัญของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่ดีจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถเหมาะสมที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถทำงานได้อย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3.6. คุณสมบัติของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ทำให้ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สามารถช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยนำข้อมูลที่จำเป็น แบบจำลองในการตัดสินใจที่สำคัญ และชุดคำสั่งที่ง่ายต่อการใช้งานรวมเข้าเป็นระบบเดียว เพื่อสะดวกต่อในการใช้งานของผู้ใช้ โดยที่ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่เหมาะสมควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เนื่องจากผู้ใช้อาจมีทักษะทางสารสนเทศที่จำกัด ความเร่งด่วนในการใช้งานและความต้องการของปัญหา ทำให้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจต้องมีความสะดวกต่อผู้ใช้
2. สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยที่ระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่ดีต้องสามารถสื่อสารกับผู้ใช้อย่างฉับพลัน โดยตอบสนองความต้องการและโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ทันเวลา โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ต้องการความรวดเร็วในการแก้ปัญหา
3. มีข้อมูลและแบบจำลองสำหรับสนับสนุนการตัดสินใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของปัญหา
4. สนับสนุนการตัดสินใจแบบกึ่งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง ซึ่งแตกต่างจากระบบสารสนเทศสำหรับปฏิบัติงานที่จัดการข้อมูลสำหรับงานประจำวันเท่านั้น
5. มีความยืดหยุ่นที่จะสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใช้ เนื่องจากลักษณะของปัญหาที่มีความไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ นอกจากนี้ผู้จัดการจะเผชิญหน้ากับปัญหา ที่มีความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงทางสถานการณ์ นอกจากนี้ผู้จัดการจะเผชิญกับปัญหาในหลายลักษณะจึงต้องการระบบสารสนเทศที่ช่วยจัดรูปข้อมูลที่ซับซ้อนและง่ายต่อการตัดสินใจ

คุณสมบัติของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ในการทำงานของระบบ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ ปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากหลายองค์การสนับสนุนให้มีการพัฒนาหรือซื้อระบบสารสนเทศที่ช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีประสิทธิภาพขึ้น

2.3.7. ความแตกต่างระหว่าง ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ กับระบบสารสนเทศอื่น

1. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ให้ความสำคัญกับการนำสารสนเทศไปประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้ มิใช่การรวบรวม การหมุนเวียน และการเรียกใช้ข้อมูลในงานประจำวันเหมือนระบบสารสนเทศสำหรับการปฏิบัติการ

2. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ถูกพัฒนาให้สามารถจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในปัญหาทั้งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง ซึ่งมักจะเป็นปัญหาของผู้จัดการระดับกลางและผู้บริหารระดับสูง ขณะที่ระบบสารสนเทศในสำนักงานจะเกี่ยวข้องกับการทำงานประจำวันของพนักงาน หรือหัวหน้างานระดับต้น

3. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ถูกพัฒนาให้เหมาะสมกับการแก้ปัญหาของผู้ใช้ โดยต้องมีความยืดหยุ่น สมบูรณ์และสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งแตกต่างจากระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงานที่เก็บรวบรวม จัดระเบียบ และจัดการสารสนเทศทั่วไปขององค์การ

4. ปัจจุบัน DSS มีแนวโน้มที่จะถูกพัฒนาขึ้นให้เหมาะสมกับการใช้งานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เนื่องจากการขยายตัวของการใช้งานคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในกลุ่มบุคคลระดับต่างๆขององค์การ รวมทั้งบุคลากรในระดับผู้บริหารขององค์การที่มีความสนใจและมีความรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น

5. ผู้ใช้มีส่วนสำคัญในการออกแบบและการพัฒนา DSS เนื่องจากปัญหาในการตัดสินใจจะมีลักษณะที่เฉพาะตัว ตลอดจนผู้ใช้แต่ละคนจะเกี่ยวข้องกับปัญหา หรือมีความถนัดในการใช้งานระบบสารสนเทศที่ต่างกัน ประกอบกับผู้ใช้ส่วนมากจะมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศสูงขึ้น ปัจจุบันการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะนิยมใช้วิธีการทดลองปฏิบัติแบบตอบโต้ (Interactive) หรือการทำต้นแบบ (Prototyping Approach) เพื่อทดลองใช้และพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะเป็นที่พอใจของผู้ใช้

เราสามารถสรุปว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะแตกต่างจากระบบสารสนเทศสำหรับการปฏิบัติการที่แลกเปลี่ยนเก็บรวบรวม และประมวลผลข้อมูล คือ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะจัดการกับข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่เหมาะสมกับการตัดสินใจของผู้ใช้ โดย DSS จะใช้ข้อมูลที่ประมวลผลจากระบบการปฏิบัติการมาจัดระเบียบ และวิเคราะห์ตามคำสั่งและความสนใจของปัญหานั้น นอกจากนี้ DSS ยังช่วยเร่งพัฒนาการและความเข้าใจในศักยภาพในการทำงานของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ครอบคลุมมากกว่าการปฏิบัติงานประจำวัน

2.3.7. ประเภทของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

ภายหลังจากเริ่มต้นพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ในทศวรรษ 1970 ได้มีผู้พยายาม จำแนกประเภทของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน ตัวอย่างเช่น

Alter (1980) ได้ศึกษาการใช้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ในองค์กรต่างๆ โดยแบ่งการใช้ DSS ตามคุณสมบัติและระดับการใช้งานเป็นกลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. File Drawer Systems
2. Data Analysis Systems
3. Analysis Information Systems
4. Accounting Models
5. Representational Models
6. Optimization Models
7. Suggestion Models

จะเห็นว่า ถึงแม้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะถูกจัดเป็นกลุ่มต่างๆ แต่ก็จะมีลักษณะร่วมกัน คือ DSS จะเปลี่ยนแปลง เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ โดยปรับตัวตามระบบการทำงาน และสถานการณ์ซึ่ง Alter จำแนก ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ออกตามคุณสมบัติของแต่ละระบบ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ แบบให้ความสำคัญกับข้อมูล (Data - Oriented DSS) เป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่ให้ความสำคัญกับเครื่องมือในการจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบทางสถิติ ตลอดจนการจัดข้อมูลในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้ทำความเข้าใจสารสนเทศ และสามารถตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ แบบให้ความสำคัญกับแบบจำลอง (Model - Based DSS) เป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่ให้ความสำคัญกับแบบจำลองการประมวลปัญหา โดยเฉพาะแบบจำลอง พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) และแบบจำลองการวิจัยขั้นดำเนินงาน (Operation Research Model) ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถวิเคราะห์ปัญหา และปรับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

2.3.8 การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

การพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะมีความแตกต่างจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการโดยทั่วไป เนื่องจาก ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้นสำหรับผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม โดย ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะต้องการข้อมูลในปริมาณที่เหมาะสมและตามความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งมีปริมาณน้อยแต่เจาะจงกว่าระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ แต่ ระบบ

สนับสนุนการตัดสินใจ ต้องอาศัยแบบจำลองการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งสลับซับซ้อนกว่าระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการมาก นอกจากนี้ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยส่วนมากจะถูกออกแบบมาอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้ในการสนับสนุนและการแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง ซึ่งต้องการความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เหมาะสม ดังนั้นการพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้วย ซึ่งเราจะกล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาระบบ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) เป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะกำหนดถึงปัญหา ตลอดจนวิเคราะห์หาขั้นตอนที่สำคัญในการตัดสินใจแก้ปัญหานั้นๆ โดยผู้ที่จะใช้ระบบสมควรที่จะมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ที่จะรับทราบและเกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน จึงสามารถกำหนดและสรุปปัญหาอย่างครอบคลุม จากนั้นกลุ่มผู้วิเคราะห์ระบบจะศึกษาถึงความเหมาะสมและความพอเพียงของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ตลอดจนลักษณะของปัญหาว่าเหมาะกับการใช้ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ช่วยหรือไม่ ก่อนที่ข้ามไปยังขั้นตอนต่อไป

2. การออกแบบระบบ (System Design) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะเป็นระบบสารสนเทศที่มีความพิเศษในตัวเองที่สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปเรื่อยๆ ผู้ออกแบบควรจะออกแบบให้ระบบ มีความยืดหยุ่นสูงสามารถปรับตัวได้ตามความเหมาะสมและมีความสะดวกต่อผู้ใช้ประการสำคัญ DSS จะเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งโครงสร้าง หรือไม่มีโครงสร้าง ซึ่งยากต่อการกำหนดรายละเอียดและกำหนดแนวทางการตัดสินใจล่วงหน้า โดยเฉพาะการกำหนดคุณสมบัติของระบบและตรรกะของการตัดสินใจ การพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จึงนิยมใช้วิธี “การพัฒนาการจากต้นแบบ (Evolutionary Prototyping Approach)” โดยสร้างต้นแบบ (Prototype) ขึ้นเพื่อการศึกษาและทดลองใช้งานในขณะเดียวกัน จากนั้นจึงพัฒนาให้ระบบต้นแบบมีความสมบูรณ์ขึ้น ประการสำคัญการทำต้นแบบขึ้นมาทดลองใช้งานทำให้การออกแบบรัดกุม และช่วยลดความผิดพลาด เมื่อนำระบบไปประยุกต์ใช้งานจริง

3. การนำไปใช้ (Implementation) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะแตกต่างจากระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการโดยทั่วไปที่ผู้ใช้งานมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบจากแรกเริ่มต้นจนถึงสภาวะปัจจุบันและจะพัฒนาต่อไปในอนาคต ดังนั้นนักพัฒนาระบบสมควรที่จะเก็บรายละเอียดและข้อมูลของระบบไว้อย่างดีเพื่อที่จะนำมาใช้อ้างอิงในอนาคต นอกจากนี้การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการทำงานของระบบนับเป็นสิ่งสำคัญในการตรวจสอบการทำงานของระบบหลังการนำไปใช้งาน โดยที่ผู้ออกแบบสมควรประเมินปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขระบบในอนาคต

เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ผู้ใช้สามารถพัฒนาความก้าวหน้าของระบบสนับสนุนการตัดสินใจบนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โดยใช้ชุดคำสั่งประเภท Spread Sheet เช่น Excel เป็นพื้นฐาน โดยสร้างแบบจำลองการตัดสินใจและปรับเปลี่ยนข้อมูลของตัวแปรแต่ละตัว เพื่อทดสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เช่น การปรับราคาสินค้าจะมีผลต่อยอดขายอย่างไร เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้สามารถนำแบบจำลองสำหรับการตัดสินใจมาทดสอบปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง (Simulated Situation) จนกว่าจะสามารถให้ผลลัพธ์ที่พอใจ ซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบและการพัฒนาการของ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับการใช้งานทางธุรกิจในอนาคต

2.3.9. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับกลุ่ม

การพัฒนา ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ในช่วงแรกมีจุดประสงค์ เพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ ของผู้ใช้แต่ละคนในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1980 ได้มีนักวิชาการที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหลายท่านริเริ่มแนวความคิดที่จะนำ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เข้ามาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของกลุ่มหรือองค์การ เนื่องมาจากในปัจจุบัน การตัดสินใจปัญหาส่วนใหญ่ภายในแต่ละองค์การมักจะใช้ความเห็นของคณะกรรมการหรือ คณะทำงานเป็นหลัก เพราะปัญหาจะมีความซับซ้อน ทำให้บุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถพิจารณาอย่างรอบคอบและทำการตัดสินใจได้อย่างสมบูรณ์

เราสามารถกล่าว โดยสรุปว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับกลุ่ม (Group Decision Support Systems) หรือที่เรียกว่า GDSS เป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกพัฒนาขึ้นมา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตัดสินใจของกลุ่ม การที่ GDSS จะถูกนำมาใช้อย่างประสบความสำเร็จต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ

1. อุปกรณ์ (Hardware) ที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกันตามหลัก “การยศาสตร์ (Ergonomics)” จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการสร้างความสอดคล้องระหว่างอุปกรณ์และผู้ใช้ในการทำงาน โดยผู้ออกแบบควรคำนึงถึงรายละเอียดต่างๆ ตั้งแต่ ห้องประชุม โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์

2. ชุดคำสั่ง (Software) ต้องมีลักษณะเหมาะสมในการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล บ่งชี้ความจำเป็นก่อนหลังในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ช่วยส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะหาข้อสรุปของปัญหา โดยที่เราอาจเรียกชุดคำสั่งสำหรับ GDSS แบบกลุ่มว่า ชุดคำสั่งสำหรับกลุ่ม" (Group Ware)" ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Questionnaire) ระบบรวบรวมและจัดระบบความคิด (Idea Organizer) เครื่องมือระดมความคิดทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Brainstorming Tool) เครื่องมือช่วยกำหนดนโยบาย (Policy Formation Tool) และพจนานุกรมสำหรับกลุ่ม (Group Dictionaries)

3. บุคลากร จะรวมถึงสมาชิกของกลุ่มตลอดจนผู้สนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ทำให้การทำงาน และการตัดสินใจของกลุ่มดำเนินไปอย่างเรียบร้อย โดยบุคลากรเหล่านี้จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับ DSS และศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหนึ่ง

พัฒนาการของเทคโนโลยี GDSS ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร โดยช่วยขยายบทบาทของระบบคอมพิวเตอร์จากการเก็บรวบรวมและการประมวลผลข้อมูล เป็นการสนับสนุนการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคล ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการประสานงาน และสร้างความมั่นใจว่าสมาชิกแต่ละคนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร ประการสำคัญ GDSS ช่วยพัฒนาให้การดำเนินงานขององค์กรก้าวหน้ากว่าในอดีต เช่น ช่วยให้สมาชิกที่อยู่ห่างไกลกันสามารถร่วมงานกัน ช่วยให้การรวบรวมและจัดองค์ความรู้ขององค์กรมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ประโยชน์ของ GDSS

ตั้งแต่เริ่มการพัฒนา GDSS ได้มีผู้กล่าวถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อการดำเนินงานขององค์กร เช่น หนังสือพิมพ์ Wall Street Journal ได้ลงบทความเกี่ยวกับ DSS และชุดคำสั่งสำหรับกลุ่มว่า จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจ โดยเฉพาะการลดขั้นตอนและลำดับขั้นในองค์กร ซึ่งจะมีทั้งข้อดีและข้อเสียแก่ธุรกิจและสมาชิกขององค์กร จากการศึกษาพบว่า GDSS มีส่วนช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการเตรียมความพร้อมในการประชุม
2. มีการจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศที่เหมาะสมในการประชุม
3. สร้างบรรยากาศในการร่วมมือกันระหว่างสมาชิก
4. สนับสนุนการมีส่วนร่วมและกระตุ้นการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก
5. มีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหา
6. ช่วยให้การประชุมบรรลุผลในระยะเวลาที่สมควร
7. มีหลักฐานการประชุมแน่ชัด

เราจะเห็นได้ว่า GDSS สามารถที่จะช่วยเพิ่มความสามารถ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานของกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะประหยัดเวลาในการตัดสินใจ ตลอดจนช่วยลดจำนวนครั้งในการประชุม ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มสามารถใช้เวลาไปทำกิจกรรมอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรได้ นอกจากนี้ GDSS ยังช่วยให้ผลการประชุมมีความถูกต้องและความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ปัจจุบันหลายองค์กรเริ่มตระหนักถึงประโยชน์ประการสำคัญของ GDSS คือ การรวบรวมความรู้และความเชี่ยวชาญจากสมาชิกในส่วนต่างๆ ขององค์กร เพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญระหว่างสมาชิก ดังจะเห็นได้จากบริษัท

ระดับโลก (Global Firm) และบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ (Business Consulting Firm) ขนาดใหญ่ที่มีกิจกรรมครอบคลุมไปทั่วโลกจะติดตั้ง GDSS ไว้ในท้องที่ต่างๆ เพื่อช่วยการตัดสินใจและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกที่อยู่ห่างไกลกัน ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถใช้ความรู้และความชำนาญของสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการขององค์การเรียนรู้ "Learning Organization)" ที่องค์กรต้องเรียนรู้ผ่านการประสานงาน การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง

สรุป

การตัดสินใจของผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความมั่นคง และพัฒนาการขององค์กร เนื่องจากผู้บริหารจะต้องตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรขององค์กรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน ตลอดจนต้องตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งเราจะเห็นความสำคัญได้จากงานวิจัยด้านการจัดการที่ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้บริหารตั้งแต่ปี 1950 เป็นต้นมา ซึ่งเราสามารถแบ่งการตัดสินใจของผู้บริหารภายในองค์กรได้เป็น 3 ระดับ คือการตัดสินใจระดับกลยุทธ์ การตัดสินใจระดับยุทธวิธี และการตัดสินใจระดับปฏิบัติการ

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ หรือที่เรียกว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นระบบสารสนเทศที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ โดยที่ระบบนี้จะรวบรวมข้อมูลและแบบจำลองในการตัดสินใจที่สำคัญ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจในปัญหาแบบกึ่งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง องค์กรที่ดีปกติ DSS จะไม่ทำการตัดสินใจแทนผู้บริหาร แต่จะนำเสนอข้อมูลที่เป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจ ในขณะที่ผู้บริหารจะต้องกระทำการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา เหตุผล ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ของตน เราสามารถจำแนกส่วนประกอบของ DSS ออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับ DSS แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ อุปกรณ์ประมวลผล อุปกรณ์สื่อสาร อุปกรณ์แสดงผล
2. ระบบการทำงานเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการที่จะทำให้ DSS ทำงานได้ตามวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ฐานข้อมูล ฐานแบบจำลอง และชุดคำสั่งของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ
3. ข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนของ DSS ไม่ว่า DSS จะประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ทันสมัย และได้รับการออกแบบระบบการทำงานให้สอดคล้องกันมากเพียงใด ถ้าข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผลไม่มีคุณภาพเพียงพอแล้ว DSS ก็จะไม่สามารถช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้ได้ อย่างเหมาะสม หรืออาจจะสร้างปัญหาในการตัดสินใจได้

4. บุคลากรจะเกี่ยวข้องกับ DSS ตั้งแต่การพัฒนา การออกแบบ และการใช้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยที่เราสามารถแบ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ DSS ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุนระบบ DSS

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับกลุ่ม หรือที่เรียกว่า GDSS เป็นระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตัดสินใจของกลุ่ม GDSS สำหรับกลุ่มประกอบด้วยอุปกรณ์ ตั้งแต่ ระบบคอมพิวเตอร์ ห้องประชุม ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกในการสื่อสาร เพื่อให้การประสานงานภายในกลุ่มมีประสิทธิภาพ โดยที่อุปกรณ์แต่ละประเภทจะถูกออกแบบและดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้งาน นอกจากนี้ GDSS ต้องมีส่วนประกอบสำคัญ คือ ชุดคำสั่งพิเศษที่ช่วยกำหนดขอบเขต ประเมินทางเลือกของปัญหา และประสานงานให้สมาชิกสามารถตัดสินใจในปัญหาร่วมกัน หรือที่เรียกว่า ชุดคำสั่งสำหรับกลุ่ม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคณะ (2545) ได้สรุป โครงการวิจัยการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมตำบลกรุงชิง โดยมีผลการศึกษาคือ 1. จะต้องได้โครงการของทำงานพร้อมคณะกรรมการบริหารเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนกรุงชิง 2. ได้สร้างขีดความสามารถโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ชาวบ้านเรียนรู้ วิธีการค้นหาคำตอบของชุมชน โดยกระบวนการวิจัยท้องถิ่น ภายใต้อายุที่ประสิทธิภาพ 4. การสร้างรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. เกิดการบูรณาการแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

รัตนวดี จุลพันธุ์ (2549) ได้สรุปการวิจัย การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี โดยมีผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะล้านในระดับต่ำ และเมื่อทำการศึกษาลึกลงไปอีกพบว่า อาชีพ ประสบการณ์ในการอบรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สถานภาพทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นไม่ค่อยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดการประสานความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับ

หน่วยงานภาครัฐ ปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ รวมทั้ง หน่วยงานรัฐไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานรัฐควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะล้านให้ประชาชนได้รับทราบมากขึ้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้มากขึ้นโดยการจัดอบรม ประชุมหรือกิจกรรม รวมทั้ง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น

ทัศนีย์ อารมณกุลเลี้ยง (2549) ได้สรุป การวิจัยและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ 1. องค์ประกอบด้านศักยภาพของชุมชนและทรัพยากรที่มีความพร้อม ความตั้งใจของบุคคล โอกาส และเวลาในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 2. องค์ประกอบด้านที่ตั้ง เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของชาวไทยและชาวต่างชาติ 3. ความชัดเจนของแนวคิด การมีส่วนร่วม บทบาทและคุณค่าความสำคัญของการวิจัย 4. ความมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

นาย ไกรสิทธิ์ สิทธิโชค (2550) ได้สรุป งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดเชียงราย ระยะที่ 1 สำหรับ สถานการณ์การท่องเที่ยวที่ผ่านมาของจังหวัดเชียงรายได้สร้างให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในหลากหลายด้าน ได้แก่

1. ด้านการกระจายตัวของรายได้ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาไม่กระจายสู่ชุมชนอย่างแท้จริง
2. ปัญหาในเชิงนโยบายของภาครัฐที่มีการประชาสัมพันธ์แต่ยังไม่มี การสนับสนุนชาวบ้านหรือเสริมศักยภาพให้ชาวบ้าน
3. ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่ยังไม่มีการพัฒนาดีพอและต่อเนื่องจากภาครัฐ
4. ด้านความพร้อมของชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาบางชุมชนยังไม่มีอำนาจในการต่อรองกับบริษัททัวร์ และถูกเอาเปรียบจากคนนอก
5. ด้านธุรกิจการค้าทางเพศ เช่น ชาวบ้านบางส่วนนิยมมีสามีชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นค่านิยมใหม่
6. ผลกระทบด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง โดยเกิดพฤติกรรมเลียนแบบนักท่องเที่ยวในกรณีที่ชุมชนยังไม่มีเตรียมความพร้อม
7. ด้านสิ่งแวดล้อม การขยายพื้นที่ ถนนรุกล้ำพื้นที่ป่า การพัฒนาที่เข้าไปสู่ในชุมชน เช่น ไฟฟ้าที่เข้าไปมีประโยชน์แต่ในบางที่มีการจัดวางตำแหน่งไม่ดี เช่น การตั้งเสาไฟฟ้าในสถานที่โล่งซึ่งซ้ำ
8. ด้านสิทธิชุมชน กับกระแสการพัฒนาของรัฐ

9. ด้านนโยบายการพัฒนาของจังหวัด แกมบังคับให้ทุก อบต. ค้นหาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์ โดยขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดการเตรียมความพร้อมของชุมชน และขาดการวิเคราะห์เพื่อวางแผนและจัดการและพัฒนาแหล่งที่ไม่เหมาะสม

ส่วนในด้านการจัดการนั้นที่ผ่านมา พบว่ายังเป็นลักษณะของการจัดการแบบต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือในการประสานความร่วมมือร่วมกัน เนื่องจาก เชียงราย เป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทย มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว เป็นจังหวัดหนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวชนเผ่าที่หลากหลายชนเผ่า นอกจากนี้ เชียงรายยังเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้เป็นทางผ่านหรือเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านในเขตลุ่มน้ำแม่โขง มีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ “เชียงรายเป็นประตูทองของวัฒนธรรมล้านนาและการค้าสู่สากล” จึงทำให้จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่นายทุน นักธุรกิจ เข้ามาประกอบธุรกิจมากขึ้น เห็นได้จากการซื้อขายที่ดิน สร้างรีสอร์ท โรงแรม ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดเป็นการจัดการโดยภาคธุรกิจสร้างประโยชน์และกำไรในกลุ่มเฉพาะเท่านั้น ชุมชนในฐานะเป็นคนท้องถิ่น ขาดการมีส่วนร่วม ไม่เท่าทันข้อมูลข่าวสาร ขาดประสบการณ์ ยิ่งทำให้รูปแบบจัดการท่องเที่ยวชุมชน ที่คนท้องถิ่นควรเป็นเจ้าของ ยิ่งเลือนราง ดังนั้นโครงการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้น จากการรวมตัวประชุมหลายครั้งของนักวิจัย ผู้นำชุมชนที่สนใจจัดการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จากจังหวัดเชียงราย เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยสร้างเสริมศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวบูรณาการมาตรฐาน และศึกษาหาแนวทางสร้างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมของจังหวัดเชียงราย เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ศึกษา ปกป้อง สร้างเศรษฐกิจและสามารถกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

บุษบา สิทธิการและคณะ (2549) ได้ศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจ เกี่ยวกับผลกระทบการท่องเที่ยวต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทั้งในมิติด้านบวกและลบ คือ

มิติด้านบวก คือ ชุมชนมีรายได้และอาชีพ เนื่องจากภาพรวมของการท่องเที่ยวจะส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวและประกอบอาชีพที่หลากหลายโดยเฉพาะการบริการทางการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบระบบการศึกษาที่ดีขึ้นในชุมชนการท่องเที่ยว

มิติด้านลบ ได้แก่ความสัมพันธ์ทางสังคมที่มักเปลี่ยนแปลงไปจากการพึ่งการอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชน การเอาตัวรอดและการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ส่งผลทำให้เกิดสังคมไร้ระเบียบ การกระจายรายได้เกิดการกระจุกตัวเฉพาะ กลุ่มทุน กลุ่มอำนาจเท่านั้น และส่งผลต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น

กฤตภัทร ธำปาบุตร และคณะ (2551) ได้ศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชายแดนไทย-ลาว กรณีศึกษาชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำโขง ด้านสะพานมิตรภาพไทยลาว จังหวัดหนองคาย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวจะต้องประกอบด้วย หน่วยงาน 3 หน่วยงานคือ ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และสถานศึกษา โดยที่เมื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมแล้วจะพบว่า ชุมชนการท่องเที่ยวจะสร้างประสบการณ์ในการท่องเที่ยวควบคู่กับการศึกษาภูมิปัญญา องค์ความรู้ในหลากหลายมิติ เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ศาสนา ให้แก่นักท่องเที่ยว

ประกอบศิริ ภักดีพินิจและคณะ (2553) ทำการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองชายแดนภูซางอย่างยั่งยืน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองภูซาง คือ น้ำตกภูซาง บ่อน้ำอุ่นซับ เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกภูซาง น้ำตกห้วยโป่งผา ภูซมดาว ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นประเพณีและวิถีชีวิตของคนภายในชุมชนบ้านฮวกโดยมีการท่องเที่ยวเมืองชายแดนเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว คือ ตลาดนัดชายแดนไทย ลาว และการเดินทางข้ามไปเที่ยวเมืองลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมากับกลุ่มครอบครัวและทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวของเมืองชายแดนภูซางจากเพื่อน/ญาติ/คนรู้จักแนะนำ รองลงมาคือสื่ออินเทอร์เน็ต สิ่งดึงดูดใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาเยือน คือ 1) ตลาดนัดชายแดนไทยกับลาว 2) วิถีชีวิตของผู้คนชนบท 3) ความเป็นมิตรไมตรีจากเจ้าบ้าน 4) โฮมสเตย์บ้านฮวกกับการสัมผัสวิถีชุมชน 5) งานตัดบตรสองแผ่นดินและการสัมผัสดินแดนประเทศเพื่อนบ้าน 6) งานหัตถกรรม ผ้าทอและของที่ระลึกแบบพื้นเมืองประจำถิ่น ชัดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวด้านที่พักในบ้านฮวก รองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 44 คน/วัน ด้านร้านอาหาร และเครื่องดื่มภายในบ้านฮวก รองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 888 คน/วัน ด้านพื้นที่เล่นน้ำบริเวณน้ำตกภูซางรองรับนักท่องเที่ยวได้ 2,214 คน/วัน เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกภูซางรองรับนักท่องเที่ยวได้ 165 คน/วัน พื้นที่ปิกนิกบริเวณน้ำตกภูซางรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3,654 คน/วัน พื้นที่ลานชมทิวทัศน์ภูซมดาวรองรับนักท่องเที่ยวได้ 1,350 คน/วัน พื้นที่เล่นน้ำบริเวณน้ำตกห้วยโป่งผารองรับนักท่องเที่ยวได้ 1,080 คน/วัน ลานจอดรถสามารถจอดรถยนต์ส่วนบุคคลได้ 357 คัน/วัน รถทัวร์ได้ 217 คัน/วัน และรถจักรยานยนต์ได้ 1,813 คัน/วัน ที่พักในอุทยานรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น 2,411 คน/วัน ห้องสุขาบริเวณอุทยานแห่งชาติภูซาง จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3,567 คน/วัน ห้องอาบน้ำ รองรับนักท่องเที่ยวได้ 432 คน/วัน ร้านอาหารและเครื่องดื่มบริเวณอุทยานแห่งชาติภูซางได้ รองรับนักท่องเที่ยวได้ 1,391 คน/วัน การสร้างเครือข่ายชุมชนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นฝ่ายต่างๆ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนบ้านฮวก 2) กลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) กลุ่มธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว จำแนกเป็นกลุ่มย่อยคือ กลุ่มโฮมสเตย์ ที่พัก ร้านอาหาร กลุ่มผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กลุ่มมัคคุเทศก์และกิจกรรมการแสดง กลุ่มคมนาคม

ขนส่ง กลุ่มชมรมพาแอ่วเมืองลาว กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4) กลุ่มการต้อนรับของชุมชน 5) กลุ่มพัฒนาการตลาดประชาสัมพันธ์และกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาจุดแข็งของทรัพยากรการท่องเที่ยวให้โดดเด่นชัดเจน 2) การพัฒนาภาคธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวเชิงรุก 3) การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงรุก 4) การปรับเปลี่ยนภายในระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวและในส่วนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองชายแดนภูซาง มี 3 แนวทางหลักในการพัฒนา คือ 1) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว 2) การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว 3) การพัฒนาทางกายภาพชุมชน

ปรมินทร์ อริเดช และคณะ (2549) ได้ศึกษา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน จังหวัดเชียงราย : กรณีเปรียบเทียบเชียงรายกับนครคุนหมิง ได้สรุปผลการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในจังหวัดเชียงรายพบว่า โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นด้วยจากหน่วยงานภาครัฐ ให้ทุนการทำวิจัยด้านการท่องเที่ยว และได้ความร่วมมือจากหน่วยงานสนับสนุนคือ องค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ส่งผลทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการอย่างมีระบบ และมีการจัดตั้งกลุ่ม หรือ องค์กรการท่องเที่ยวชุมชนด้วยความสมัครใจของชุมชน

3. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ส่วนคือ 1) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน) และ 2) หน่วยงานภายในชุมชนเอง (คณะกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำทางวัฒนธรรม)

4. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในนครคุนหมิง มีระดับการทำงานที่สนับสนุนอยู่ 3 ระดับ คือ

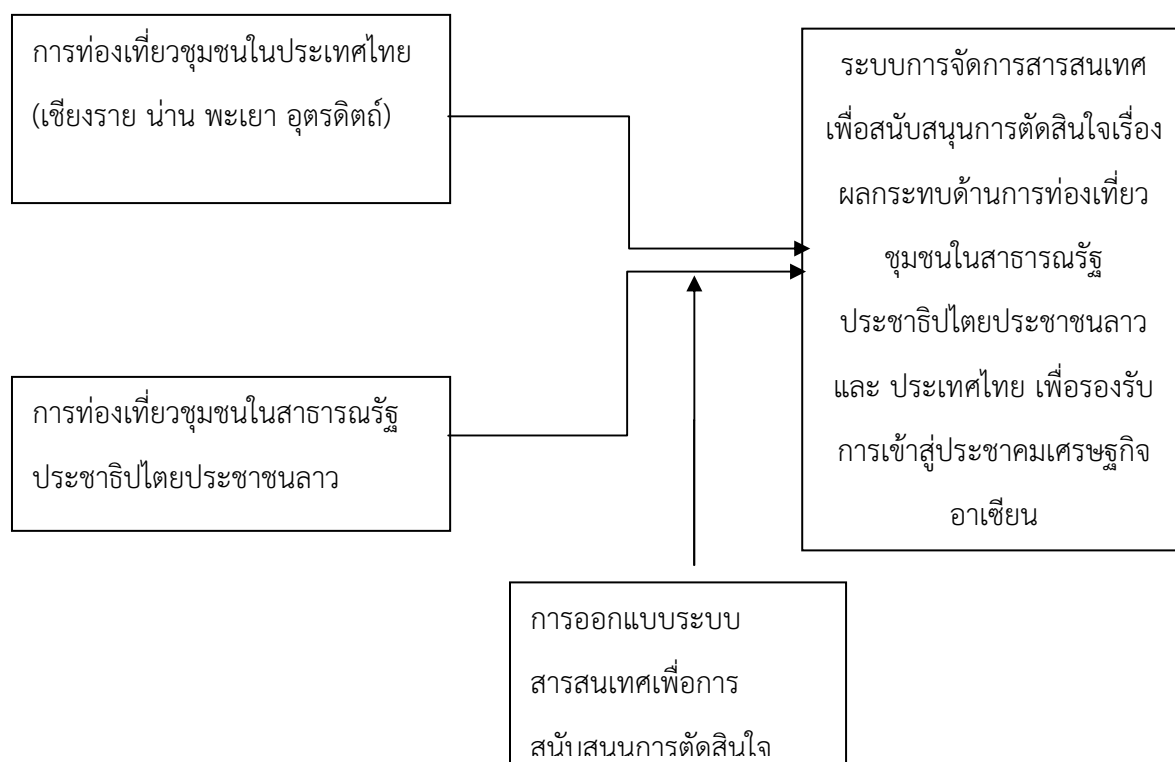
4.1 ระดับรัฐบาลของมณฑล ที่จะส่งบุคลากรมาเป็นที่ปรึกษา และร่วมการพัฒนาเชิงพื้นที่

4.2 ระดับรัฐบาลท้องถิ่น จะทำงานร่วมกับระดับรัฐบาลกลางและระดับหมู่บ้าน และจะรับผิดชอบในเรื่องการดูแล การสนับสนุนการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยว งานวัฒนธรรม งานของชาติพันธุ์ กลุ่มสตรี และกลุ่มเกษตรกร

4.3 ระดับหมู่บ้าน เป็นหน่วยงานที่จะเริ่มต้นจากการคิด ระดมสมอง การดำเนินงานต่างๆ จนเกิดการท่องเที่ยวชุมชนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับรัฐบาลของมณฑล และรัฐบาลท้องถิ่น

รวีภา หอมเศรษฐี (2541) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพของการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญในนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ คือ การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม การเอาเปรียบนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับราคาของสินค้าและบริการ การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ และ ความไม่ปลอดภัยในการท่องเที่ยว

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 สถานที่ดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่องระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ดำเนินการวิจัย ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ โดยจะศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเชียงราย หรือท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดน่าน
2. ภาคเอกชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย โดยสัมภาษณ์กับเจ้าของ/ผู้จัดการของบริษัทท่องเที่ยว หรือ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว
3. ประชาชนในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา แขวงอุดมไชย และแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดน่าน โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น จำหน่ายสินค้าที่ระลึก หรือนำชมสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

3.3 เครื่องมือและความเชื่อมั่น

แบบสัมภาษณ์

- 1.1 ทำการทดสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ด้านผลกระทบฯ ที่ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจ สอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระและมาตรวัดในข้อคำถามให้เกิดความ

ครอบคลุมและครบถ้วนในประเด็นที่ศึกษาวิจัยเพื่อนำไปใช้จริง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruency: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535: 124)

3.4 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือและได้ทำการปรับปรุงได้อย่างถูกต้อง ไปจัดเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และชุมชนการท่องเที่ยว ในประเทศไทยและประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยในประเทศไทยดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนหมู่บ้านละ 40 คนและใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนหมู่บ้านละ 30 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพประกอบการวิเคราะห์ สัมภาษณ์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงประเด็นผลกระทบของการท่องเที่ยวในพื้นที่ 4 ด้าน ได้แก่

มิติด้านสังคม	- ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นภายในชุมชนท้องถิ่น - ความเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน
มิติด้านวัฒนธรรม	- ความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนท้องถิ่น - การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนท้องถิ่น
มิติด้านเศรษฐกิจ	- ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อภาคครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น - การท่องเที่ยวชุมชนกับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
มิติด้านสิ่งแวดล้อม	- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) การหาค่าร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ย (mean)

3.6 ขั้นตอนการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

1. Algorithm ในการคิดประเมินของแบบสอบถามแบบตัวเลือก

1. เมื่อผู้ใช้ทั่วไป หรือ นักวิจัย ได้ทำการกรอกแบบสอบถาม ระบบจะทำการบันทึกแบบสอบถามที่ได้ทำการกรอกลงในฐานข้อมูล

2. ทางระบบจะทำการคิดส่วนในแต่ละส่วนของแบบสอบถามแบบตัวเลือก ซึ่งในแบบสอบถามที่กรอกนี้จะมีทั้งหมด 9 ส่วน คือ ลักษณะทั่วไป, สิ่งดึงดูดใจ, ราคาและสภาพแวดล้อม, การพักผ่อน / ผ่อนคลาย, ประชากรและการเมือง, เศรษฐกิจ/โครงสร้างพื้นฐาน, วัฒนธรรม, สังคม, ชื่อเสียง ซึ่งในแต่ละส่วนจะถูกนำมาเปรียบเทียบคะแนนรวมแต่ละส่วนว่าผู้กรอกแบบสอบถามให้ความสำคัญในส่วนใดมากที่สุด โดยออกมาเป็นการประเมินเป็นกราฟที่คิดเป็น% ของทั้งหมดในทั้ง 9 ส่วน

3. แต่ละส่วนทางระบบจะคิดแยกในแต่ละข้อของส่วนนั้น ว่ามีผู้กรอกแบบสอบถามให้ความสำคัญในข้อใดมากที่สุดของส่วนนั้น อย่างเช่น ในส่วนสิ่งดึงดูดใจมีทั้งหมด 6 ข้อ ก็จะเอาคะแนนคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน แล้วหารจำนวนคนที่ตอบในแต่ละข้อ จึงจะทำให้ได้ผลออกมาเป็นการประเมินเป็นกราฟที่คิดเป็น% ของทั้งหมด ซึ่งจะแบ่งสัดส่วนแต่ละข้อให้เท่ากัน

2. Algorithm ในการคิดประเมินของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

1. เมื่อนักวิจัย หรือ ผู้ดูแลระบบ ได้ทำการกรอกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ โดยในระบบจะมีการกรอกทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสังคม, ด้านวัฒนธรรม, ด้านเศรษฐกิจ, ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในแต่ละด้านจะมีข้อของแต่ละข้อ ให้ทำการกรอกที่แต่ละด้านให้ครบทุกข้อก่อน

2. เมื่อทำการกรอกที่แต่ละด้านครบทุกข้อ นักวิจัยสามารถดูคำตอบทั้งหมดของแต่ละด้านว่ามีคำตอบอะไรบ้างในคำถามนั้น เมื่อดูคำตอบแล้วนักวิจัยสามารถกรอกผลวิเคราะห์ประเมินตามที่นักวิจัยได้สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน

3. นักวิจัยกรอกสรุปผลประเมินในแต่ละด้านของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แล้วก็สามารถดูผลประเมินในแต่ละด้านตามที่นักวิจัยได้สรุป

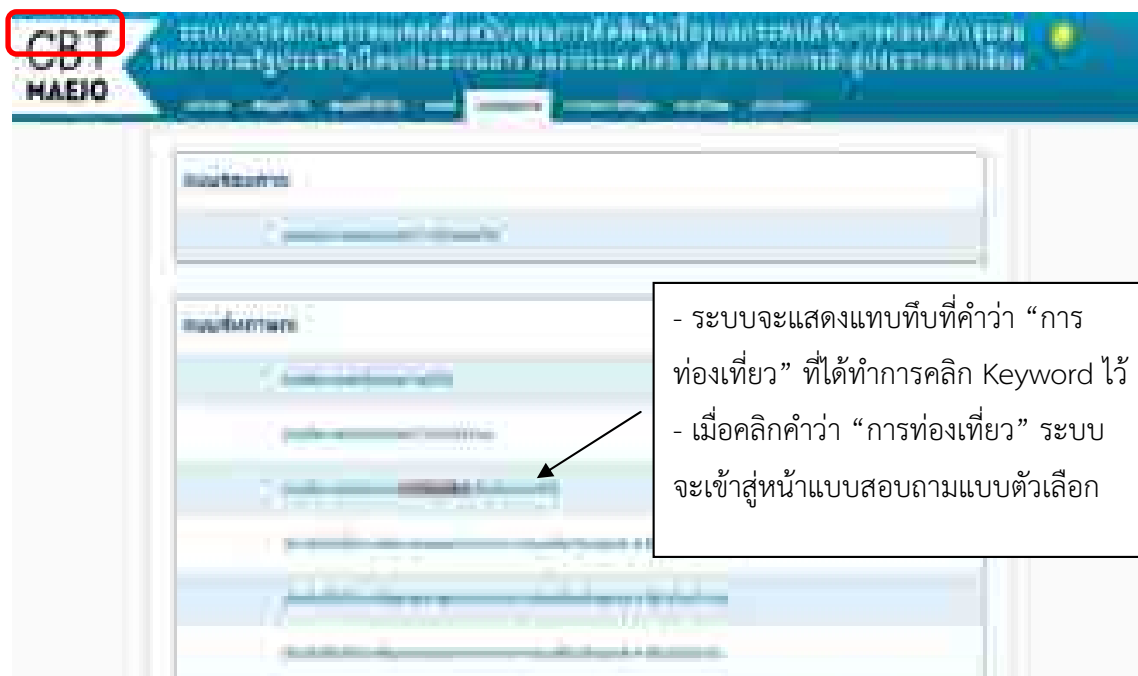
3 การใช้งานระบบ เมื่อต้องการดูข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านต่างๆ โดยใช้คำสำคัญในการค้นหา

3.1 การเลือกคำ Keyword ที่ต้องการดู

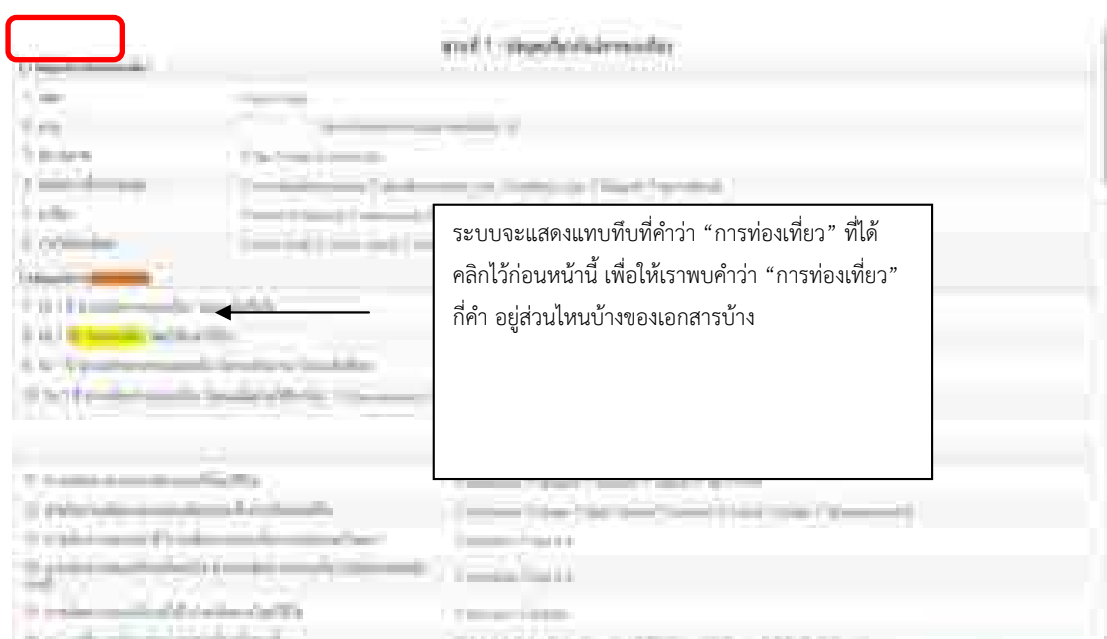

↑
ให้ทำการเลือกคำ Keyword ที่ต้องการที่จะค้นหา เช่น คลิกคำว่า “การท่องเที่ยว”

3.2 แสดงคำ Keyword ที่ต้องการค้นหา

3.3 เมื่อทำการคลิก “การท่องเที่ยว” ระบบจะนำเข้าสู่แบบสอบถามแบบตัวเลือก เพื่อแสดงคำ “Keyword” ที่ได้ค้นหา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

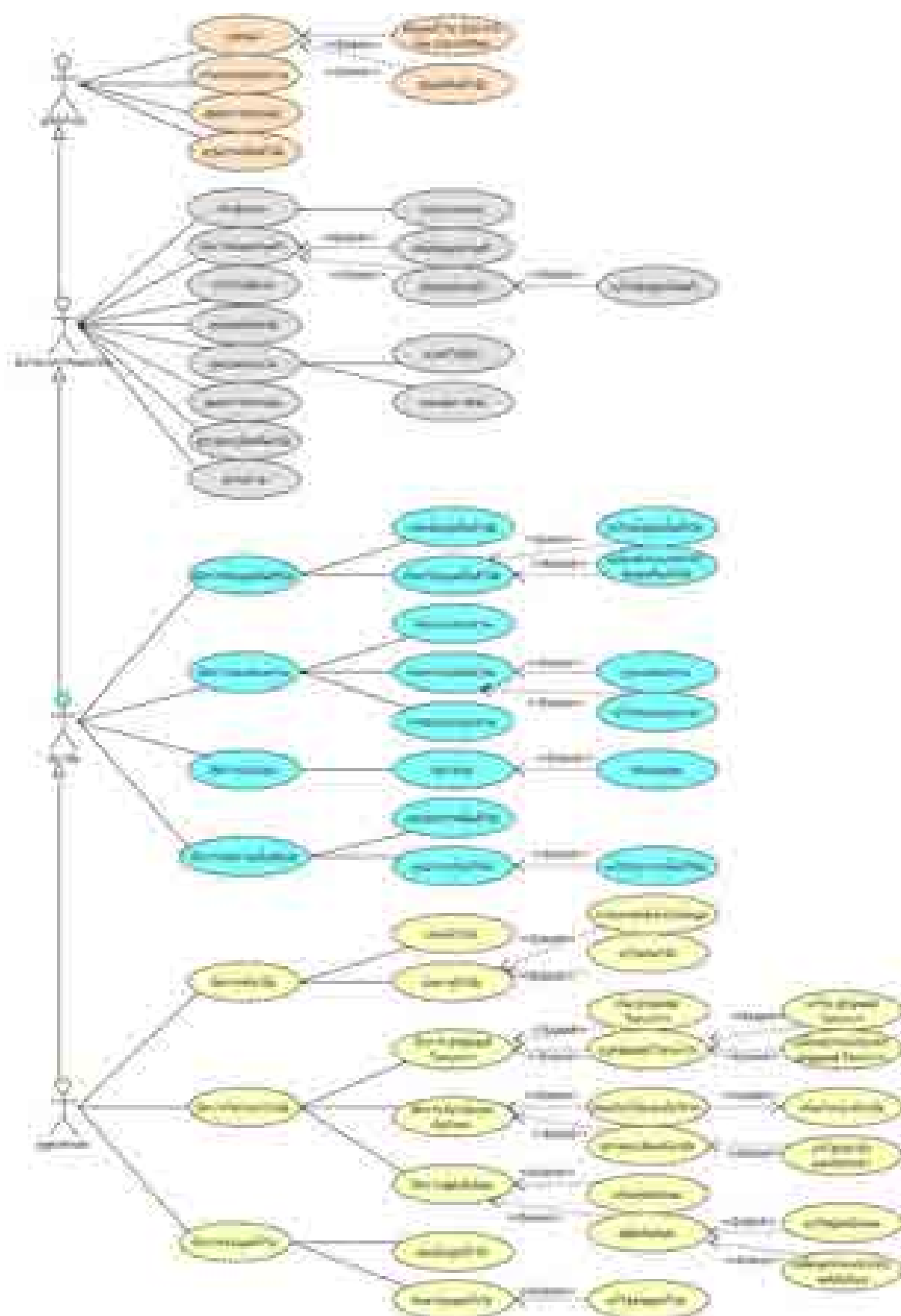
รายงานงานวิจัยโครงการย่อยที่ 4 เรื่อง “ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 หัวข้อคือ

1. เพื่อวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย
3. เพื่อจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย

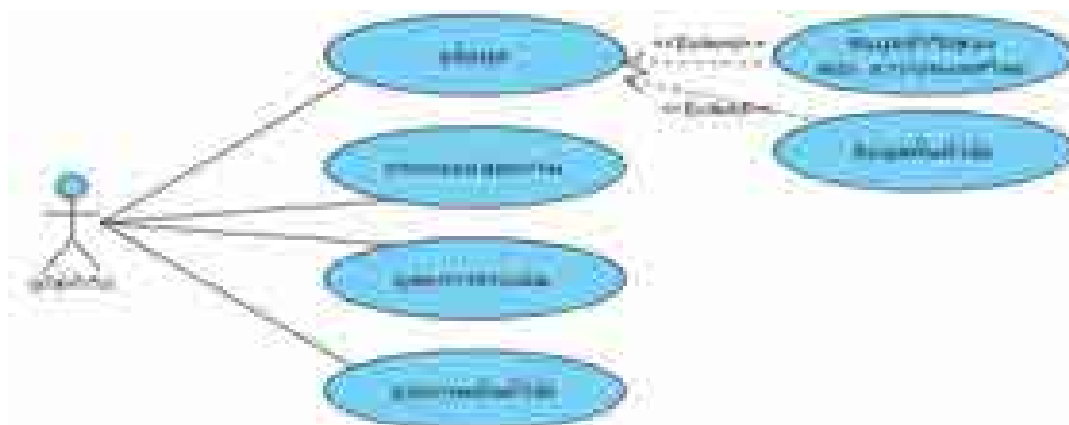
4.1 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย

จากเงื่อนไขการทำวิจัยที่เป็นโครงการใหญ่ และมีโครงการย่อย รวมทั้ง จากการลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้นและเก็บข้อมูลทั้งในพื้นที่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ในประเทศไทย นั้น สามารถนำข้อมูลด้านการทำงานต่างๆ มารวบรวมและวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่ระบบสามารถรองรับการเก็บข้อมูลในทุกพื้นที่ ทั้งที่ลงพื้นที่ไปแล้ว และ จะดำเนินการลงพื้นที่ต่อไปในอนาคตรวมทั้งสามารถประเมินคะแนนของแบบสอบถามได้โดยอัตโนมัติโดยที่นักวิจัยไม่ต้องใช้โปรแกรมอื่นในการวิเคราะห์คะแนนเพิ่มเติมระบบมีดังต่อไปนี้

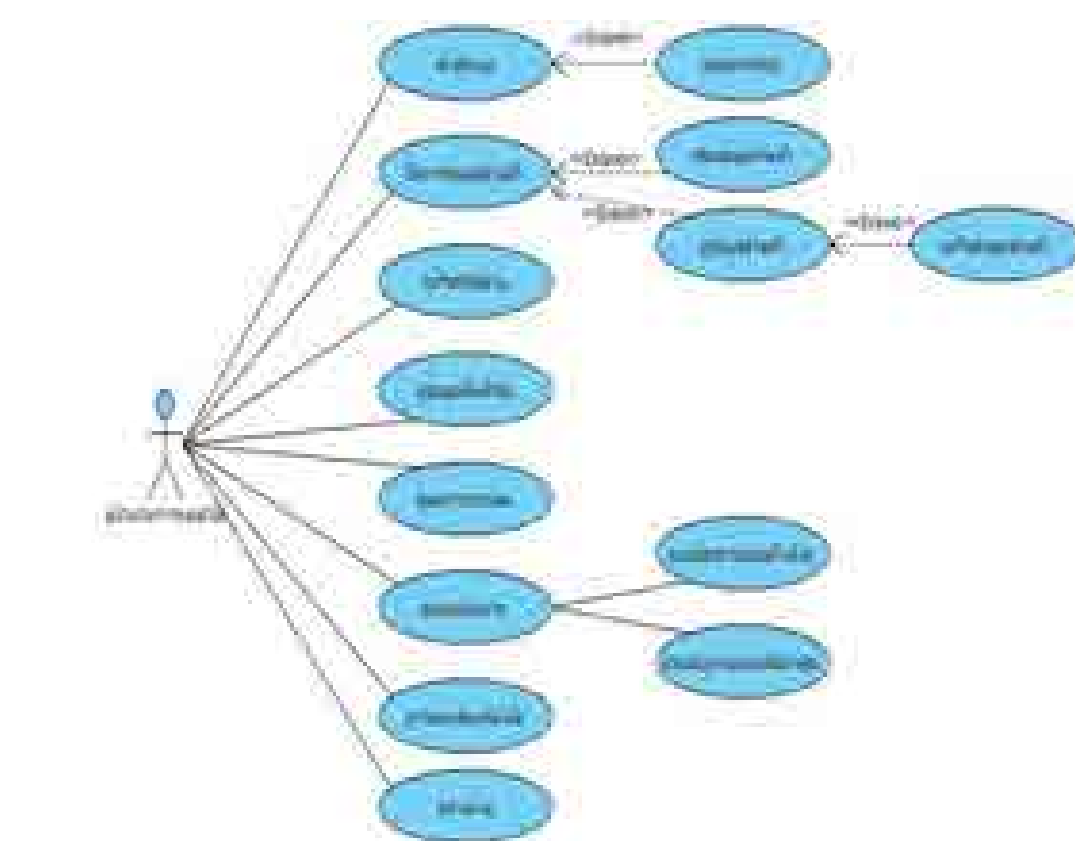
4.1.1 ภาพรวมของระบบ และ ความสามารถในการทำงานในระบบของผู้ใช้งานในระดับต่างๆ

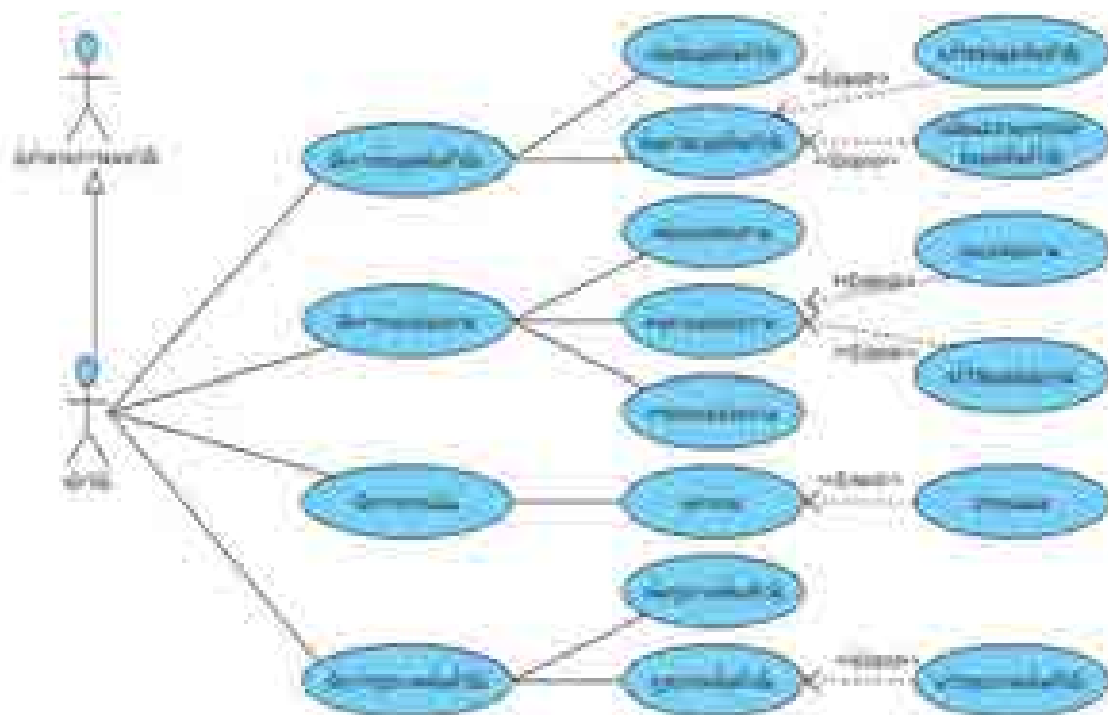
ภาพที่ 8 แผนภาพแสดงการทำงานทั้งหมดของระบบของผู้ใช้งานทุกคน

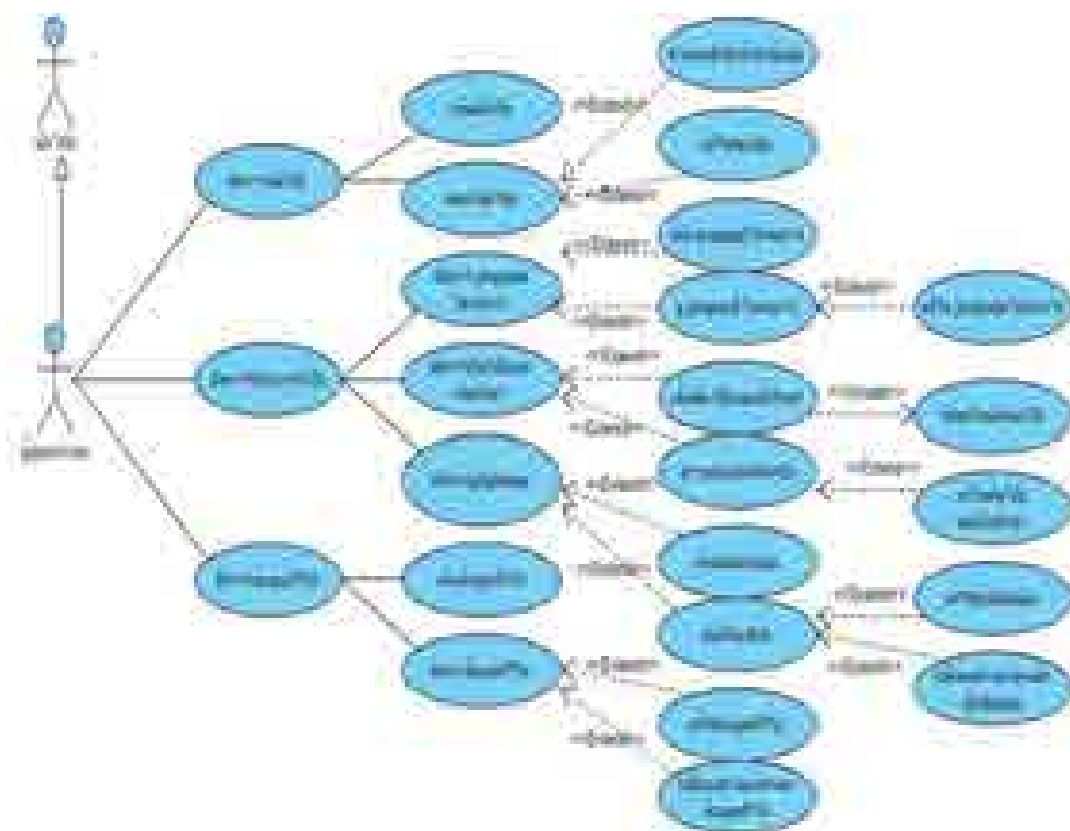
ภาพที่ 9 แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้ใช้ทั่วไป

ภาพที่ 10 แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้อำนวยการแผนวิจัย

ภาพที่ 11 แผนภาพแสดงถึง function การทำงานของนักวิจัย

ภาพที่ 12 แผนภาพแสดงถึง function การทำงานผู้ดูแลระบบ

4.1.2 ระบบโครงสร้างฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลเป็นส่วนที่ทำการเก็บข้อมูลการลงพื้นที่ และ ทำการดึงข้อมูลด้านต่างๆ และ ข้อมูลผลกระทบออกมานำเสนอทางหน้าเว็บไซต์ได้ตามต้องการ

ภาพที่ 13 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ในระบบ

4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย

4.2.1 ผลการศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวนสี่แขวง ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำ และ แขวงบ่อแก้ว

4.2.1.1 แขวงหลวงพระบาง (บ้านผานม, บ้านช่างฆ้อง, บ้านป่าขาม)

การศึกษาผลกระทบทางคณะวิจัยได้ลงพื้นที่ในแขวงหลวงพระบาง ณ บ้านผานม, บ้านช่างฆ้อง, บ้านป่าขาม ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน และผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ถูกสัมภาษณ์ในแขวงหลวงพระบาง ส่วนใหญ่มองว่ามีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเมืองหลวงพระบางได้รับการประกาศจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2538 ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศและเป็นที่รู้จักแพร่หลายในระดับนานาชาติ มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางผ่านจากประเทศไทย จำนวนมาทั้งทางเรือ ทางรถ รวมทั้งทางอากาศ(Loa airline, Thai airways, Bangkok airway) โดยผ่านด่านเข้าออกเมืองจาก จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคายรวมถึงจังหวัดสมุทรปราการ(สนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ) มีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการเดินทาง อย่างไรก็ตามพบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวจีนจากมณฑลยูนนาน (เมืองคุนหมิง) เดินทางด้วยรถยนต์เพิ่มขึ้นทุกปี

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวไทย(ยกเว้นชาวจีน) ได้อาศัยพาหนะการเดินทางแบบคนหลวงพระบางคือใช้รถตู้ รถจักรยาน รถประจำทาง และสามารถแบ่งประเภทนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 แบบคือแบบกรุ๊ปทัวร์ และแบบเดินทางอิสระ ซึ่งไม่ได้สร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยวชุมชนในหลวงพระบางมากนัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความรู้และความเข้าใจในระบบการท่องเที่ยวอย่างดี ผิดกับนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่ขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว เห็นได้จากการที่นักท่องเที่ยวชาวจีน ขับรถมาจากเมืองยูนนานจำนวนมากและไม่ได้เคารพกฎระเบียบสร้างความวุ่นวายให้ระบบการเดินทาง การจราจรในเมืองหลวงพระบาง

เมื่อคณะวิจัยได้สัมภาษณ์ประชาชน ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ พบว่า “การท่องเที่ยวมีผลด้านดี เช่น การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ต้องเผชิญกับผลกระทบจากการที่ค่าครองชีพสูงขึ้น และการที่ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชน ไม่ได้ตกอยู่กับคนในพื้นที่เท่าที่ควร แต่เป็นคนจากนอกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับประโยชน์มากกว่า ชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพหลักจากภาค

การเกษตรมาสู่ภาคการบริการการท่องเที่ยว หรือแม้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอาชีพแต่มีรายได้เสริมจากภาคบริการการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ยังให้ทรรศนะว่า การท่องเที่ยวชุมชนที่แพร่หลายได้ช่วยสร้างความเสมอภาคของเพศชายและเพศหญิงในการร่วมมือกันพัฒนาชุมชนในด้านการท่องเที่ยว” ดังนั้นการท่องเที่ยวของหลวงพระบางส่งผลทางด้านเศรษฐกิจให้กับคนหลวงพระบางและคนต่างถิ่นมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปัญหาที่สำคัญการท่องเที่ยวไม่ได้ช่วยกระจายเศรษฐกิจไปยังทุกพื้นที่ของหลวงพระบางมีคนบางส่วนได้ผลประโยชน์เท่านั้น บางกลุ่มเท่านั้น ดังนั้นปัญหาที่สำคัญคือจะทำการท่องเที่ยวจะสามารถกระจายตัวไปยังทุกคนได้

ในส่วนของการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติด้านวัฒนธรรมนั้น พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนมีพฤติกรรมเลียนแบบนักท่องเที่ยว เช่น การแต่งกายตามแบบตะวันตก จากเดิมที่นุ่งซิ่นกลายเป็นการสวมใส่กางเกงยีนส์ หรือ การเพิ่มขึ้นของสถานบันเทิงสมัยใหม่ ทำให้เยาวชนไม่สนใจที่จะอนุรักษ์หวงแหวนแบบแผนประเพณีดั้งเดิมของตน อีกทั้ง ยังมีปัญหายาเสพติด การค้าประเวณีที่ผิดกฎหมาย และการทะเลาะวิวาทในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จึงเห็นด้วยกับการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรักษาวรรณธรรมอันดีงามของชาวหลวงพระบางผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพราะเห็นว่านักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนหลวงพระบาง เพราะต้องการมาศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิมที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก รวมถึงการรณรงค์และเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดีงามแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ประพฤติปฏิบัติด้วยเช่นกัน กระบวนทัศน์ที่สำคัญของระบบการท่องเที่ยวคือการเตรียมพื้นที่ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก วันนี้หลวงพระบางเป็นเมืองหนึ่งที่แทบจะเรียกได้ว่า เป็นเมืองที่ Free Wifi ทั้งเมืองเนื่องจากทุกร้านค้าทุกที่พัก ในบริเวณเมืองหลวงพระบางมีบริการ ฟรีไวไฟ ทั้งนี้ จากปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนรุ่นใหม่ของหลวงพระบาง (Gen Y และ Gen Z) สามารถเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ได้ง่าย ดังนั้นคนหลวงพระบางเองจะต้องสร้างกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองจากประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้คือกระบวนการสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในหลวงพระบางว่า จะได้ประสบการณ์อย่างไรจะต้องเตรียมตัวอย่าง เป็นเมืองที่เหมาะสมกับตนเอง (นักท่องเที่ยว) หรือไม่เพราะแหล่งท่องเที่ยวทุกแหล่งอาจจะไม่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นหลวงพระบางต้องสร้างระบบประชาสัมพันธ์ที่สามารถสื่อสารให้แก่นักท่องเที่ยวได้

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจและมีผลกระทบมากที่สุดคือ ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงในมิติทางเศรษฐกิจ ประชาชนในพื้นที่เห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนได้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การพัฒนาทักษะภาษาต่างชาติ การพัฒนาคุณภาพของสินค้าที่ระลึกตามความต้องการของตลาด การปรับปรุงที่พัก ร้านอาหาร สำหรับ

นักท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เมื่อขาดการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี ชาวบ้านบางคนละทิ้งอาชีพในภาคการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลัก มาสู่การประกอบธุรกิจในภาคการท่องเที่ยว แต่ไม่มีความเชี่ยวชาญมากพอก็ทำให้ขาดทุน และรายได้ไม่เท่าเดิม รวมถึงการเข้ามาของนายทุน ผู้ประกอบการซึ่งไม่ใช่คนในพื้นที่ หรือเป็นชาวต่างชาติ ทำให้คนในพื้นที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เช่น สินค้าส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในตลาดมืดหรือถนนคนเดินของหลวงพระบาง เป็นผลิตภัณฑ์จากโรงงาน ไม่ได้เป็นสินค้าภายในชุมชนเอง อีกทั้งความกังวลของชาวบ้านที่มีต่อการใช้สกุลเงินต่างชาติ เช่น ดอลลาร์สหรัฐ หยวน หรือบาท อย่างแพร่หลายมากกว่าเงินกีบ นอกจากนี้ยังพบว่าคนหลวงพระบางเองกลายเป็นผู้ใช้แรงงานมากกว่าความเป็นคนในพื้นที่ ทำให้คนหลวงพระบางเองต้องใช้สินค้าราคาแพงเหมือนนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด และเหมือนกันทั่วโลกที่เมืองท่องเที่ยวสินค้าแพง ค่าครองชีพสูง ประเด็นนี้ก็จะทำให้คนหลวงพระบางแทนที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพราะการท่องเที่ยว กลับกลายเป็นยากจนลงเนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ประเด็นสุดท้ายของผลกระทบในมิติด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงหลวงพระบาง คือ ปัญหาการจัดการกับสิ่งปฏิกูลที่เพิ่มมากขึ้นยังไม่มีดีพอ ปริมาณขยะของชุมชนและนักท่องเที่ยวรวมกันแล้วเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาน้ำเน่าเสียตามแหล่งน้ำธรรมชาติ การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อสร้างโรงแรมและร้านอาหาร การจราจรที่แออัดซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของป้ายโฆษณาตามถนนหนทางและย่านชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจคือ ทำอย่างไรที่เมืองหลวงพระบางจะมีการจัดสรรพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ หรือระบบ Zoning เพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวให้กับคนหลวงพระบาง อีกทั้งคนหลวงพระบางจะเป็นกลุ่มบุคคลแรกๆ ที่จะได้รับผลกระทบดังกล่าว

4.2.1.2 แขวงอุดมไซ (บ้านญ้อ, บ้านท่าหมื่น, บ้านนาไล)

การท่องเที่ยวชุมชนส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านสังคมของแขวงอุดมไซในประเด็นหลักๆ อาทิ หน่วยงานราชการได้จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแก่ชาวบ้าน เพราะก่อนหน้านี้ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแขวงอุดมไซยังมีไม่มาก ประชาชนไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการ การต้อนรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งชุมชนเองได้จัดตั้งกองทุนการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการระดมทุนของคนในหมู่บ้าน มีการพัฒนาตลาดจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เตาสำหรับผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพื่อให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชม มีโกดังจัดเก็บสินค้า การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐาน และจุดจอดรถประจำทางของแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้ชาวบ้านยังมองว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวของแขวงจะช่วยให้นักท่องเที่ยวไม่พอพออกไปทำงานในต่างแขวงที่มีโอกาสดีกว่าเช่นแขวงหลวงพระบาง การที่แขวงอุดมไซได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของเมืองหลวงพระบางย่อมทำให้สามารถ

ป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่จากประสบการณ์ของแขวงอุดมไซ พบว่าการเรียนรู้และสร้างระบบการท่องเที่ยวชุมชน ให้เหมาะสมจะทำให้คนของแขวงอุดมไซ สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้วัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง ของตนเอง อย่างไรก็ตามกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันยังจำเป็นต้องให้อาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อความยั่งยืนของคนแขวงอุดมไซต่อไปและสามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลต่อการกระแสการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการท่องเที่ยว

ส่วนความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านวัฒนธรรมนั้น ประชาชนกังวลต่อการที่วัยรุ่นจะเลียนแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติจนเกินงาม และไม่เคร่งครัดต่อบทบาทปฏิบัติของชนเผ่า ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านที่ทำการสำรวจเป็นชนเผ่าลื้อ (หมู่บ้านนาไล) มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ จึงมีความพยายามส่งเสริมให้เกิดการหวงแหนในอัตลักษณ์ของตน มีการฟื้นฟูวัฒนธรรมและพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมลื้อ เพื่อรักษาวัฒนธรรมของตนและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย

ในส่วนของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจของอุดมไซซึ่งเป็นผลพวงจากการท่องเที่ยวชุมชนนั้น พบว่า การที่ที่ตั้งของแขวงอุดมไซเป็นจุดเชื่อมต่อของเส้นทางเหนือ-ใต้ ตะวันออก-ตะวันตก ของประเทศ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมองว่าเป็นโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงระหว่างกัน รวมถึงการท่องเที่ยวชุมชนได้ทำให้ประชาชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจภายในชุมชนมีการขยายตัว ประชาชนกินดีอยู่ดีเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ชาวบ้านเองก็ยังไม่กล้าที่จะละทิ้งอาชีพเดิม คือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะยังกังวลว่ารายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนอาจจะไม่ยั่งยืน

มิติสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนได้ได้สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากนัก อีกทั้งแต่ละหมู่บ้านเองก็มีการรณรงค์ให้รักษาสิ่งแวดล้อมเป็นประจำ มีการสร้างห้องน้ำที่ได้มาตรฐานตามแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น น้ำตกตาดแจ รวมถึงมีนโยบายส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อบริโภคภายในหมู่บ้านและบริการแก่นักท่องเที่ยว

4.2.1.3 แขวงหลวงน้ำทา (บ้านเพียงงาม, บ้านน้ำดี, บ้านน้ำคำ)

ความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านสังคมที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตอันเป็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนในแขวงหลวงน้ำทา มีประเด็นน่าสนใจที่ได้จากการสัมภาษณ์ เช่น การจัดการท่องเที่ยวชุมชนในหมู่บ้านมีการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดตั้งปฏิบัติการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นการรวมตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ของทางราชการและชาวบ้าน เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกันผ่านการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านในการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อด้านวัฒนธรรมนั้น ไม่มีผลกระทบมากนัก เนื่องจาก ภายในชุมชนหมู่บ้าน มีความรู้สึกหวงแหนในวัฒนธรรมของตน (ชนเผ่าแลนแต่น) มีการรณรงค์ผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้านให้คนรุ่นใหม่อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า เห็นได้จากการที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงแต่งกายแบบชนเผ่ากันโดยทั่วไป ซึ่งชาวบ้านเองก็เชื่อว่าเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น

ในด้านผลกระทบต่อมิติทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นว่า มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีถนนที่เชื่อมโยงจากจีน (R3A) ทำให้มีรายได้จากการบริการท่องเที่ยว ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ค่าครองชีพก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งนอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมและตามธรรมชาติที่มีอยู่แล้วนั้น การพัฒนาสินค้าที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความหลากหลายก็เป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง โดยมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น จักสาน ทอผ้า เป็นต้น

ประการสุดท้าย ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนต่อมิติด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนในพื้นที่ให้การดูแลจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกันมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา มีการตัดไม้ทำลายป่ากันอย่างกว้างขวางเพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร แต่ในปัจจุบันมีการอนุรักษ์ป่าไม้ไว้เพื่อการท่องเที่ยวและความยั่งยืนทางธรรมชาติของชุมชน โดยมีการจัดสรรแบ่งเขตการใช้พื้นที่ป่าอย่างเป็นระบบตามแผนปฏิบัติของราชการ นอกจากนี้ระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลก็เป็นระบบ มีการจำแนกประเภทของขยะตามคำแนะนำของแผนกสาธารณสุข หรือการปฏิบัติตามหลัก 3 สะอาด

4.2.1.4 แขวงบ่อแก้ว (บ้านดอนใจ, บ้านน้ำจาง, บ้านปะนะ)

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของแขวงบ่อแก้ว จากการสัมภาษณ์พบว่า มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน การเส้นทางเชื่อมต่อจากถนนหลักกับถนนเข้าหมู่บ้าน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัว จากการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และในส่วนผลกระทบต่อมิติด้านวัฒนธรรมนั้น ชาวบ้านมีการรับมือการเข้ามาของนักท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเท่ากับว่าภายในชุมชนมีการสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมชนเผ่าของตน (เผ่าแลนแต่น) ผ่านการสร้างจิตสำนึกให้รู้จักหวงแหนวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น โดยเฉพาะกับเยาวชนในหมู่บ้าน

ส่วนของการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติด้านเศรษฐกิจนั้น ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชน แม้ว่าจะยังไม่ใช่อาชีพหลักเต็มตัวก็ตาม เกิดการขยายตัวของตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น การจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน นอกจากนี้ หน่วยราชการในพื้นที่และแผนกท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วยังได้

จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนามาตรฐานของสินค้า และจัดหาช่องทางจำหน่ายนอกประเทศ รวมถึงการจัดแสดงสินค้าในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ด้วย และประการสุดท้าย ผลกระทบที่มีต่อมิติทางสิ่งแวดล้อมนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า มีการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน แต่ยังไม่ทั่วถึงและไม่เป็นระบบเท่าที่ควร แต่ในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น ตาดน้ำฝอยน ได้มีการจัดการความสะอาดเป็นอย่างดีจากความร่วมมือของทางการและชาวบ้านในพื้นที่

4.2.2 ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ 4 จังหวัดของประเทศไทย

ในส่วนของผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย ทางคณะผู้วิจัยได้ทำเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ กลุ่มวิสาหกิจและผู้ประกอบการท่องเที่ยวภายในชุมชนในพื้นที่ 4 จังหวัดของภาคเหนือ ได้แก่

1. หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
2. หมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
3. หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี
4. หมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

ซึ่งผลจากการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.2.2.1 จังหวัดเชียงราย : หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและวิถีชีวิตของประชาชนนั้น จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนมิได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงดำเนินชีวิตกันตามปกติ อาชีพหลักอย่างเกษตรกรรมยังคงดำเนินต่อไป ส่วนรายได้เสริมจากการประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้มีอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านก็มีความพร้อมตลอดเวลาที่จะต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว ส่วนความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านวัฒนธรรมนั้น ชาวบ้านต่างมองว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้ทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง แต่กลับช่วยให้เกิดความพยายามของชุมชนในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น เพราะประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้หมู่บ้านท่าขันทองมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ เช่น งานบุญข้าวจี การทอผ้าที่มีลวดลายแบบวัฒนธรรมอีสาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กังวลว่าเยาวชนในหมู่บ้านจะไม่สามารถรักษาวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ได้ เพราะความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

และวัฒนธรรมจากภายนอก แม้ว่าจะมีความพยายามปลูกฝังและถ่ายทอดภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชนก็ตาม

นอกจากนี้ ในส่วนของการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติ ด้านเศรษฐกิจนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้เพิ่มรายรับทางเศรษฐกิจ มากเท่าใดนัก ผลตอบแทนจากนักท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หลักจากการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมยังมีน้อยมาก เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากและไม่ต่อเนื่อง เช่น การให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านที่ไม่ได้มีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว หรือไม่ได้มีการ รวมกลุ่มกันในภาคบริการการท่องเที่ยว ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวชุมชนได้ช่วยทำให้เกิดการรวมกลุ่มของชาวบ้านเพื่อพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายใน ชุมชนด้วยเช่นกัน อาทิ การพัฒนาคุณภาพและลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอ การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากข้าวกล้องให้มีความทันสมัย เป็นต้น และมิติสุดท้ายคือผลกระทบต่อด้าน สิ่งแวดล้อม จากการสอบถามประชาชนในพื้นที่เห็นว่า ภายในชุมชนมีระบบการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมได้ดี มีการจัดเก็บและคัดแยกประเภทของขยะ มีถังขยะตามจุดต่างๆ ของหมู่บ้าน และ ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

4.2.2.2 จังหวัดน่าน : หมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านสังคมที่ส่งต่อวิถีชีวิตอันเป็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนในหมู่บ้านห้วยโก๋น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ผลกระทบในปัจจุบันยังคงมีไม่มาก ยกเว้นตลาดการค้าขายแดนทุกวันเสาร์ที่มีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งจากไทยและลาวเข้ามาจำนวนมาก ส่วนวันธรรมดาอื่นๆ นักท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย แต่ในอนาคตอาจจะมีผลกระทบจากการท่องเที่ยว ชุมชนมากขึ้น เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านมีความกังวลเพิ่มมากขึ้นเมื่อ มีการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ เช่น การแข่งขันทางเศรษฐกิจซึ่งคนในพื้นที่อาจจะไม่ได้ ประโยชน์จากการค้าการลงทุน รถบรรทุกที่ใช้เส้นทางบรรทุกสินค้าเข้าออกชายแดน หรือวิถีชีวิตและ อาชีพที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ปัญหาทางสังคมอย่างยาเสพติด แรงงานข้ามชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ในส่วนของผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้าน วัฒนธรรมนั้น ประชาชนในพื้นที่เห็นว่า ในปัจจุบันชุมชนท้องถิ่นของตนสามารถรักษาจารีตประเพณี และวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ได้เป็นอย่างดี แต่ก็มีมีความกังวลเช่นกันถึงอนาคตเมื่อมีการขยายตัวของ การท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและการปรับตัวเมื่อมี การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ในส่วนของมิติด้านเศรษฐกิจนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการท่องเที่ยวชุมชนจะส่งผลดี ต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ แต่จำกัดอยู่ในพื้นที่บริเวณด่านห้วยโก๋น ซึ่งเป็นเพียงทางผ่านไปยังเมืองหงสา

เมืองหลวงพระบางประเทศลาวและเมืองเดียนเบียนฟูของประเทศเวียดนาม ส่วนพื้นที่ในส่วนอื่นๆ อาจจะไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมาจากคนภายนอก ชุมชน เช่น บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร สถานที่พักแรม เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การประกอบอาชีพหลักยังคงเป็นการเกษตรกรรม เพราะแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในพื้นที่ยังมีไม่มากและไม่มีความโดดเด่น และที่สำคัญที่สุดคือ การบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนยังไม่มีความพร้อม ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ประเด็นสุดท้ายคือ ผลกระทบมิติด้านสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านในชุมชนเห็นว่า มลพิษทางเสียงและมลพิษทางอากาศมีเพิ่มขึ้น อันเป็นผลพวงมาจากการขยายตัวของการค้าชายแดน จำนวนรถบรรทุกสินค้าเพิ่มมากขึ้น ผังการจราจรไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการขยะยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดน และมีการทำลายแหล่งทรัพยากรป่าไม้เพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด ยางพารา เป็นต้น

4.2.2.3 จังหวัดอุดรธานี : หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ในหมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับเมืองเงินทองของประเทศลาวนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า มีความเปลี่ยนแปลงมาก จากเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อกับเขตพรมแดนลาว แม้ว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว แต่ก็ทำให้มีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากภาคการขนส่งและภาคการเกษตร ความเป็นอยู่แต่เดิมที่เคยอยู่กันอย่างสงบเรียบร้อย ก็เริ่มมีความวุ่นวาย เกิดปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย มีความเห็นแก่ตัวและขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกัน มีการขายที่ทำกินให้กับนายทุนต่างถิ่น และทำให้ชาวบ้านไม่มีที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพ และในส่วนของผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชาวบ้านให้ความเห็นว่า คนรุ่นใหม่ขาดการเอาใจใส่ในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สูงอายุ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของทางราชการ มีการจัดประเพณีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งได้ช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสองประเทศ

ในส่วนของความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลจากการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ยังมีไม่มากนัก ชาวบ้านในพื้นที่มองว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีอยู่ยังมีไม่มากและยังขาดศักยภาพมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้ และหน่วยงานราชการท้องถิ่นยังขาดแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาในพื้นที่ เป้าหมายคือ

การข้ามพรมแดนเพื่อไปท่องเที่ยวในประเทศลาว แต่อย่างไรดี มีผู้ประกอบการธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร โดยผู้ประกอบการซึ่งเป็นคนในพื้นที่และผู้ประกอบการต่างถิ่น ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความกังวลว่า ผลประโยชน์จากการเป็นเมืองชายแดน จะตกอยู่กับกลุ่มนายทุนและนักธุรกิจที่ไม่ใช่คนในท้องถิ่น เศรษฐกิจเจริญเติบโตขึ้นจริง แต่ประชาชนในพื้นที่อาจไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

ประเด็นสุดท้ายในส่วนของผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน คือ ความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนให้ความเห็นว่า ด้วยการเป็นเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว ทำให้เป็นเส้นทางสำคัญในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรอย่างข้าวโพด สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างจำนวนมาก เกิดมลพิษทางอากาศจากควันท่อไอเสียรถบรรทุก รถพ่วง ฝุ่นละอองตามท้องถนน และยาฆ่าแมลงที่คลุกพ่นมาบกับข้าวโพด รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนบ่อยครั้ง เนื่องจากการจราจรที่แตกต่างกันของประเทศไทยและลาว นอกจากนี้ ปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลในชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

4.2.2.4 จังหวัดพะเยา : หมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านฮวก จากการสัมภาษณ์พบว่า มีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว คนในชุมชนมีความตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวชุมชน และเห็นว่าจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อหารือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชน ศูนย์จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมชุมชน และตลาดนัดชายแดนไทย-ลาว ทุกวันที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน นอกจากนี้ การประกอบอาชีพของชาวบ้านก็เปลี่ยนแปลงไปบ้าง จากเดิมที่มีอาชีพในภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียว ก็มีการรายได้เสริมจากการบริการการท่องเที่ยว เช่น การขายของที่ระลึกหรือสินค้าหัตถกรรมต่างๆ การเปิดร้านอาหาร การบริการนำเที่ยวไปยังฝั่งลาว เป็นต้น

ในส่วนของผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้สร้างผลกระทบด้านลบมากเท่าใดนัก แต่ยังเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามให้คงอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสความเป็นบ้านฮวกอย่างแท้จริง เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ย่า อาหารท้องถิ่นอย่าง หลามบอน การทอผ้าแบบดั้งเดิม สัตว์ประจำถิ่นอย่างเต่าปูลู เป็นต้น นอกจากนี้ ประเพณีอันดีงามซึ่งทางชุมชนและหน่วยงานราชการทั้งไทยและลาวได้จัดร่วมกัน คือ ประเพณีตักบาตรสองแผ่นดิน ซึ่งจะจัดในช่วงระหว่างช่วงวันขึ้นปีใหม่ ก็ถูกสนับสนุนให้เป็นงานสำคัญของจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวลาวและชาวต่างชาติ และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง

ชุมชนไทย-ลาว ในพื้นที่ที่มีความแน่นแฟ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้คนในชุมชนบ้านฮวกส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และมีความพยายามปลูกฝังให้เยาวชนในหมู่บ้านสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามต่อไป

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงมิติเศรษฐกิจอันเป็นผลจากการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ประชาชนในพื้นที่มองว่า รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว จำกัดอยู่เฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว(ฤดูหนาว) เท่านั้น ซึ่งบางครั้งมีนักท่องเที่ยวมากจนที่พักแรมในพื้นที่ไม่สามารถรองรับได้ แต่ในช่วงเวลาอื่นนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย โฮมสเตย์หรือรีสอร์ทหลายๆ แห่ง ขาดรายได้และต้องปิดกิจการไปชั่วคราว ทำให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นทั้งผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร รถบริการนำเที่ยว ผู้นำเที่ยว เกิดความรู้สึกท้อแท้ ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จึงยังคงประกอบอาชีพในภาคการเกษตรเป็นหลักอยู่ เพราะในพื้นที่เองไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวตลอดปี อีกทั้งนักท่องเที่ยวจากลาวที่เข้ามายังบ้านฮวก แต่เดิมจะมีจำนวนมากโดยเฉพาะวันที่มีตลาดนัดชายแดน แต่ปัจจุบันถนนหนทางมีความสะดวกสบายมากขึ้น ชาวลาวจะเข้าไปท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีความหลากหลายของสินค้ามากกว่า ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน จึงเห็นว่า หน่วยราชการทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัดควรประชาสัมพันธ์หมู่บ้านชายแดนอย่างบ้านฮวกให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น รวมถึงการผลักดันด้านชายแดนบ้านฮวกเป็นด่านศุลกากรถาวร เพราะชาวบ้านมีความพร้อมและตื่นตัวมากกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในส่วนของผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนต่อมิติสิ่งแวดล้อมนั้น ชาวบ้านเห็นว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนยังมีอุปสรรค เช่น การจัดการเกี่ยวกับขยะและสิ่งปฏิกูล การขาดแคลนน้ำเนื่องจากน้ำอุปโภคที่ใช้ในหมู่บ้านมาจากประปาภูเขาซึ่งเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มลพิษทางเสียงและทางอากาศอันเกิดจากยานพาหนะของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

4.3 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ www.CBTMaejo.org ซึ่งคงจะยังรักษาโดเมนเนมนี้ไว้ อย่างน้อย 5 ปี และในลำดับต่อไป จะทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยแม่โจ้มาเชื่อมต่อกับทางเว็บไซต์หลัก ซึ่งจะเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลอีกทางหนึ่ง โดยรายละเอียดหน้าจอหลักของการใช้งานระบบสารสนเทศฯ มีดังนี้

1. หน้าจอแสดงหน้าแรกของผู้ใช้ทั่วไป

ภาพที่ 14 แสดงหน้าแรกของผู้ใช้ทั่วไป

จากภาพที่ 14 หน้าจอหลักของโปรแกรม

หมายเลข 1 เมนูหลัก เมื่อคลิกที่เมนูนี้จะเข้าสู่หน้าแรกของระบบ

หมายเลข 2 เมนูข้อมูลทั่วไป เมื่อคลิกที่เมนูนี้จะแสดงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน สปป.ลาว และประเทศไทย

หมายเลข 3 เมนูข้อมูลพื้นที่วิจัย เมื่อคลิกที่เมนูนี้จะแสดงข้อมูลของพื้นที่วิจัยแต่ละหมู่บ้าน

หมายเลข 4 เมนูแผนที่ เมื่อคลิกที่เมนูนี้สามารถดูแผนที่ได้ และยังสามารถเห็นการปักหมุดของพื้นที่แต่ละหมู่บ้านที่ได้ลงสำรวจ

หมายเลข 5 เมนูแบบสอบถาม เมื่อคลิกที่เมนูนี้สามารถกรอกแบบสอบถามแบบตัวเลือก

หมายเลข 6,10 เมนูวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อคลิกที่เมนูนี้ระบบจะนำไปสู่การแสดงกราฟของการประเมินข้อมูล

หมายเลข 7 เมนูดาวนโหลด เมื่อคลิกเมนูนี้สามารถเข้าไปดาวนโหลดเอกสารโครงการย่อยได้ทั้ง 4 โครงการ

หมายเลข 8 เมนูเข้าสู่ระบบสำหรับผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ เมื่อคลิกเมนูนี้สามารถเข้าไปจัดการเนื้อหาต่างๆ

หมายเลข 9 เมนูวัตถุประสงค์ของโครงการ เมื่อคลิกที่เมนูนี้จะแสดงรายละเอียด proposal ของโครงการ

หมายเลข 11 เมนูรูปภาพ สถานที่ต่างๆ เมื่อคลิกที่เมนูนี้จะแสดงรูปภาพพื้นที่ต่างๆ ที่ได้ลงพื้นที่

2. หน้าจอข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

ภาพที่ 15 แสดงข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

จากภาพที่ 15 หน้าจอข้อมูลทั่วไป

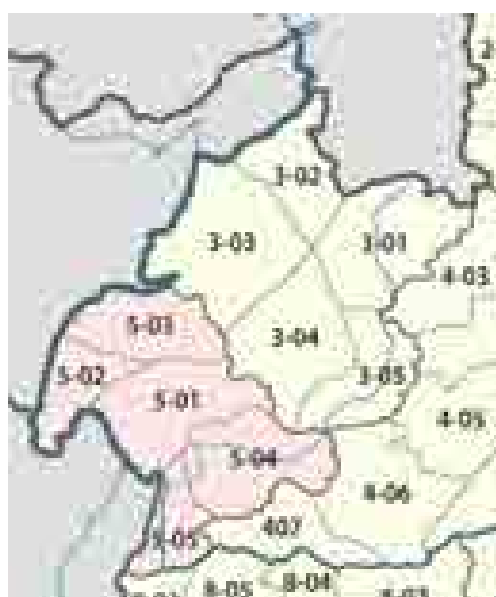
หมายเลข 1 คลิกพื้นที่ที่ต้องการดูข้อมูลทั่วไป ถ้าเป็น สปบ.ลาว ก็จะมีเลือกทั้ง 4 แขวง คือ แขวง บ่อแก้ว, แขวงหลวงน้ำทา, แขวงอุดมชัย, แขวงหลวงพระบาง

หมายเลข 2 แสดงข้อมูลทั่วไปในพื้นที่ที่เลือกดูข้อมูล อย่างเช่น จะเข้าไปดูแขวงบ่อแก้ว ข้อมูลจะแสดงภาพพื้นที่ของแขวงบ่อแก้ว, ข้อมูลทั่วไป, ที่ตั้ง, ภูมิประเทศ, การแบ่งเขตการปกครอง, ประชากร, การท่องเที่ยว, วิถีชีวิตของชาวบ้านชนเผ่าต่างๆ, การเกษตร, การค้า และสถิติการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแขวงบ่อแก้ว

แขวงบ่อแก้ว (Bokeo) : เมืองแห่งชายแดนไทย

แสดงพื้นที่แขวงบ่อแก้ว

แสดงเมืองในแขวงบ่อแก้ว

ข้อมูลที่จะแสดงในระบบ คือ

ข้อมูลทั่วไป

แขวงบ่อแก้วได้แยกมาจากแขวงหัวของเมื่อปี 2526 (แขวงหัวของได้ถูกยุบลงและแบ่งเป็น 2 แขวง) คือพื้นที่แขวงหลวงน้ำทาและบ่อแก้วในปัจจุบัน มาตั้งเป็นแขวงใหม่ แล้วตั้งเมืองห้วยทราย ซึ่งเป็นเมืองเอก

ที่ตั้ง

- 1.ทิศเหนือ ติดกับ แขวงหลวงน้ำทา
- 2.ทิศตะวันออก ติดกับ แขวงอุดมไชย
- 3.ทิศตะวันตก ติดกับ รัฐฉาน ประเทศพม่า
- 4.ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

ภูมิประเทศ

- 1.มีเนื้อที่ทั้งหมด 6,196 ตารางกิโลเมตร หรือ 3.87 ล้านไร่
- 2.เนื้อที่เป็นดอย 90% ของเนื้อที่ทั้งหมด

การแบ่งเขตการปกครอง

มี 5 เมือง คือ เมืองห้วยทราย(ฝั่ง ตรงข้าม อ.เชียงของ), เมืองเมิง, เมืองปากทา, เมืองผาอุดม,เมืองต้นฝั้ง(ฝั่งตรงข้าม อ.เชียงแสน)

ประชากร

- 1.ประชากรมี 149,700 คน (พ.ศ. 2547)
- 2.ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ รองลงมา คือ ทำนา
- 3.มี 3 ชนชาติ 32 ชนเผ่า

การท่องเที่ยว

- 1.วัดจอมแก้วมณีรัตน์
- 2.วัดพระธาตุตากผ้าทอง
- 3.อนุสาวรีย์ของท่านไกรสร พรหมวิหาร อดีตนายกรัฐมนตรียของ สปป.ลาว

วิถีชีวิตของชาวบ้านชนเผ่าต่างๆ

- 1.หมู่บ้านยอหิน ที่มีภูมิปัญญาของชาวไทลื้อ ที่สามารถสร้างบ้านไม้แบบเคลื่อนย้ายได้
- 2.หมู่บ้านตัมเหล่า ซึ่งชาวบ้านมีภูมิปัญญาในเรื่องการต้มเหล้า มีการทอผ้า ทำเครื่องเงิน
- 3.หมู่บ้านน้ำว้าง ชาวเขาเผ่านี้แต่งตัวคล้ายชาวเผ่าเย้า ผู้หญิงนุ่งซิ่นสั้น ใช้สีดำเป็นพื้น ผู้ชายใส่เสื้อเปิดให้เห็นหน้าท้อง
- 4.หมู่บ้านข้าวปุ้น เป็นหมู่บ้านชาวลาวที่ประกอบอาชีพทำขนมจีนกันทั้งหมู่บ้านส่งขายตามแขวงต่างๆ ในประเทศลาว นิยมรับประทานขนมจีนซึ่งนำมาผสมกับน้ำปลาร้า

การเกษตร

ข้าวเหนียว ข้าวโพด กะหล่ำปลี ถั่วเหลือง ยาสูบ อ้อย และไม้ยางพารา

การค้า

- 1.แขวงบ่อแก้ว มีชื่อเสียงด้านอัญมณี (ไพลิน) เปิดให้นักลงทุนต่างชาติมาลงทุนมากขึ้น โดยเศรษฐกิจนอกภาคเกษตรเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นทั้งการทำเหมือง การผลิตสินค้า การก่อสร้าง การท่องเที่ยว
- 2.นักลงทุนไทยไปลงทุนผลิตไม้แปรรูป ก่อสร้าง และทำเหมืองแร่
- 3.นักลงทุนจีนไปลงทุนทำธุรกิจยางพาราโดยจีนเป็นผู้แนะนำวิธีการเพาะปลูก และ รับซื้อผลผลิต นอกจากนี้ มีกลุ่มทุนจีนมาลงทุนก่อสร้างตลาดอินโดจีนที่บริเวณกิโลเมตรที่ 5 เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าจีน ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืช เครื่องจักรกลการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า เสื้อผ้า และจานดาวเทียม เป็นต้น
- 4.นักลงทุนจากเกาหลีเข้ามาทำสัญญาเช่าที่ดินจำนวนหลายร้อยไร่บริเวณใกล้กับสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 เพื่อเตรียมก่อสร้างโรงแรม ขนาดใหญ่และศูนย์จำหน่ายสินค้าปลอดภาษี

ความคิดเห็นนักท่องเที่ยว

- 1.เมืองที่ถูกยอมรับว่ามีความเจริญมากที่สุดเมืองหนึ่ง คือ เมืองต้นผึ้ง เนื่องจากสภาพทางกายภาพของเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปมากในช่วงสิบปีที่ผ่านมา มีการขยายตัวทางโครงสร้างมากมาย อาทิเช่น การก่อสร้างห้างสรรพสินค้า การก่อสร้างถนนเลียบริมฝั่งน้ำโขง และการล้อมต้นไม้ในเขตนั้น เพื่อตัดแปลงเป็นสถานที่ก่อสร้าง สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่าจากฝั่งอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- 2.เมืองที่น่าไปสัมผัส คือ เมืองเมิง ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ทางเหนือของแขวงบ่อแก้วและยังคงมีรูปรอยของประวัติศาสตร์ยุคอาณานิคมอยู่ เพื่อนชาวลาวที่อยู่ห้วยทรายบอกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศชอบไปเที่ยวที่เมืองนี้ ไปดูประวัติศาสตร์ชาวเมืองเมิงส่วนมากเป็นเกษตรกร ทำไร่ และทำนา มีกลุ่มชนชาติพันธุ์อาศัยอยู่ตามภูเขา และหุบเขา

3.การเดินทางที่สะดวกที่สุดคือในฤดูแล้ง เพราะถนนบางช่วงเป็นถนนดิน ที่ไม่มีหินลูกรังในฤดูฝนอาจจะติดหล่มได้โดยง่าย

4.ในปี 2552 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้าแขวงบ่อแก้ว กว่า 100,000 คน เพิ่มขึ้น 20,768 คน หรือ 17.79%

สถิติการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในแขวงบ่อแก้ว ในปี 2012-2013 กว่า 176,141 คน

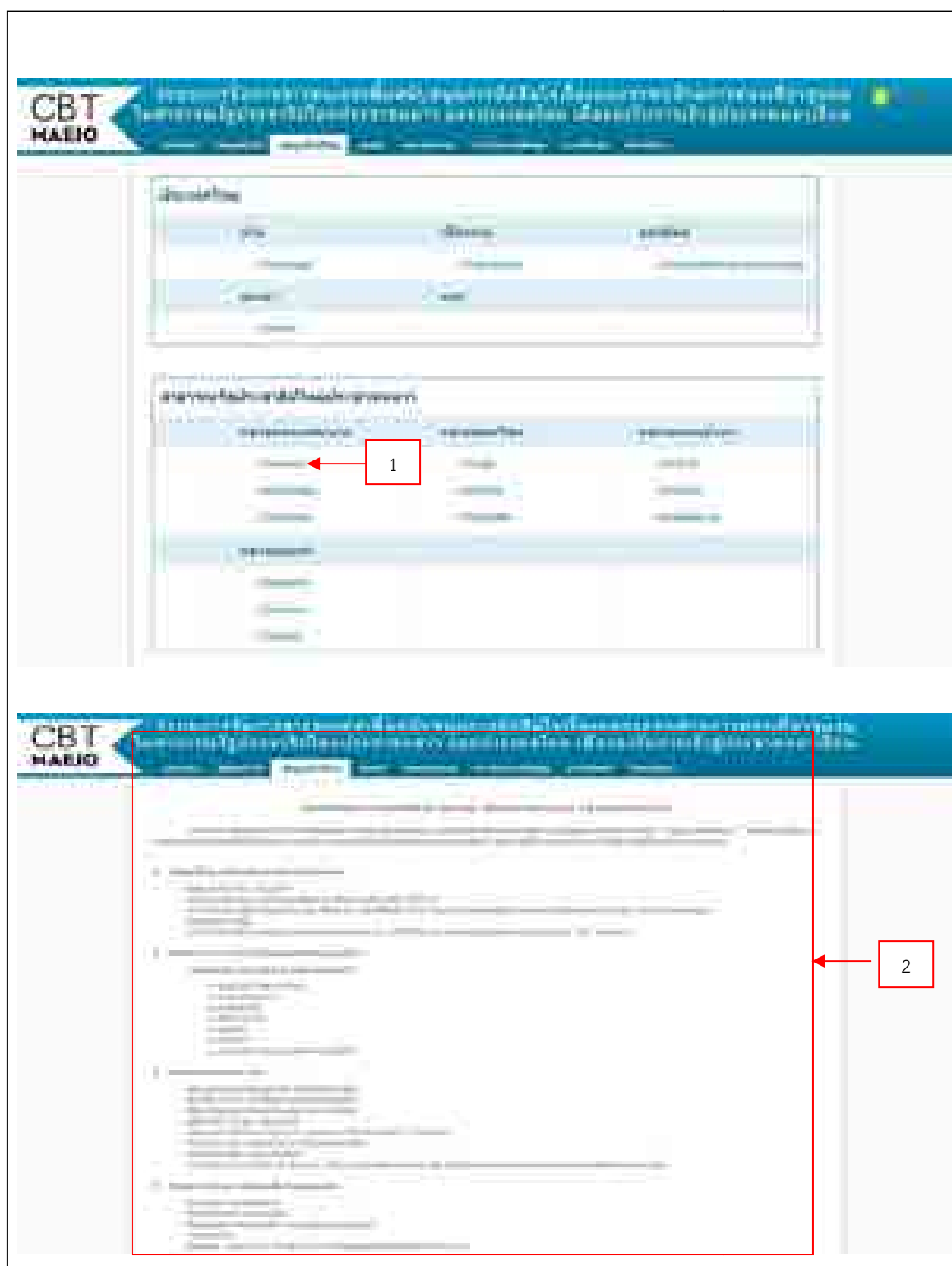
การคาดคะเนสถิตินักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในแขวงบ่อแก้ว ปี 2010-2020

ปี	นักท่องเที่ยวภายใน	นักท่องเที่ยวต่างประเทศ	สถิตินักท่องเที่ยว
2010	32,900	127,000	160,000
2011	34,000	142,000	176,000
2012	35,000	158,000	193,000
2013	36,000	176,000	212,000
2014	39,000	194,000	233,000
2015	40,000	216,000	256,000
2016	44,000	237,000	281,000
2017	45,000	264,000	309,000
2018	46,000	293,000	339,000
2019	50,000	322,000	372,000
2020	52,000	357,000	409,000

รายได้เข้าสู่แขวงบ่อแก้ว

รายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2012-2013 กว่า 37.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3. หน้าจอข้อมูลพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 16 แสดงข้อมูลพื้นที่วิจัย

จากภาพที่ 16 หน้าจอข้อมูลพื้นที่วิจัย

หมายเลข 1 เลือกพื้นที่วิจัยที่ต้องการดูข้อมูล ซึ่งจะมีให้พื้นที่ให้เลือกว่าจะเข้าไปดูในหมู่บ้านใด

ประเทศไทย

จังหวัดน่าน	————>	บ้านห้วยโก๋น
จังหวัดเชียงราย	————>	บ้านท่าขันทอง
จังหวัดอุตรดิตถ์	————>	บ้านม่วงเจ็ดต้น(ด้านพรหมแดน)
จังหวัดพะเยา	————>	บ้านฮวก

สปป.ลาว

แขวงบ่อแก้ว	————>	บ้านผานม, บ้านช่างฆ้อง, บ้านป่าขาม
แขวงอุดมไซ	————>	บ้านญ้อ, บ้านนาไล่, บ้านท่าหมื่น
แขวงหลวงน้ำทา	————>	บ้านน้ำดี, บ้านน้ำคำ, บ้านเพียงงาม
แขวงบ่อแก้ว	————>	บ้านดอนใจ, บ้านน้ำจาง, บ้านปะนะ

หมายเลข 2 แสดงข้อมูลพื้นที่วิจัยที่ต้องการดูออกมา เช่น ต้องการดูในพื้นที่ สปป.ลาว ในแขวงบ่อแก้ว ของหมู่บ้านผานม ข้อมูลจะแสดงให้เห็นรายละเอียดของข้อมูลหมู่บ้าน คือ แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวบ้านผานม, ข้อมูลพื้นฐานโดยสังเขปของบ้านผานม, ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน, จุดเด่นของบ้านผานม, ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน โดยมีรายละเอียดภายในระบบดังนี้

แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวบ้านผานม เมืองหลวงพระบาง แขวงหลวงพระบาง

บ้านผานม เป็นหมู่บ้านชาวไทลื้อที่อพยพจากเมืองสิบสองป็นนา ในปัจจุบันได้รับการยกระดับจากเมืองหลวงพระบางให้เป็น “หมู่บ้านวัฒนธรรม ” โดยมีผ้าทอมือจากบ้านผานมเป็นผ้าทอที่มีชื่อเสียงมาก และมีการรวมกลุ่มตั้งเป็นศูนย์หัตถกรรมแสดงสินค้า หมู่บ้านนี้มี นายแก่งสี แก้ว วิไลจิต เป็นผู้ใหญ่บ้าน (นายบ้าน)

1. ข้อมูลพื้นฐานโดยสังเขปของบ้านผานม :

- มีครอบครัว 263 ครอบครัว
- ประชากรทั้งหมด 1378 คน เป็นชาย 688 คน เป็นหญิง 690 คน
- ชาวบ้านผู้ชายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชผัก ทำไร่ ปลูกข้าว ส่วนผู้หญิงจะประกอบอาชีพทอผ้า (ผ้าไหม, ผ้าฝ้าย) หัตถกรรม
- เป็นชนเผ่าไทลื้อ

- ในปี 2012 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวประมาณ 340,000 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน ไทย เวียดนาม

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนประกอบด้วย :

- ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวด้านศิลปหัตถกรรม
 - o ทอผ้า(ผ้าไหม,ผ้าฝ้าย)
 - o ผ้าแพรวไหมลาว
 - o ผ้าคลุมโต๊ะ
 - o เสื้อ/กระเป๋
 - o โคมไฟ
 - o เหล้าไห
 - o เครื่องเงิน และ แกะสลักจากไม้มะค่า

3. จุดเด่นของบ้านผานม :

- มีเอกลักษณ์ของชนเผ่าลื้อ (วิถีชุมชนไทลื้อ)
- มีอาชีพ ทอผ้า เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว
- มีศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้า
- มีทิวทัศน์ “ผานม” ที่สวยงาม
- เส้นทางเข้าถึงหมู่บ้านสะดวก และห่างจากตัวเมืองเพียง 5 กิโลเมตร
- มีโรงแรม และ เกสต์เฮ้าส์ สำหรับนักท่องเที่ยว
- จะมีประเพณีทำบุญทุกๆเดือน
- ในช่วงสงกรานต์ วันที่ 14 เมษายน จะมีงานประเพณีของชนเผ่าลื้อ โดยมีการแต่งกายของชนเผ่ามารวมตัวกันในงานประเพณี

4. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน :

- มีโรงแรม/ มีเกสต์เฮ้าส์
- มีศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว
- มีศูนย์หัตถกรรมสำหรับจำหน่ายสินค้าของชุมชน
- การแต่งกาย
- ที่ฝั่งศพ “องลี มูโอ” นักเดินทางชาวฝรั่งเศสผู้ค้นพบเมืองหลวงพระบาง

4. หน้าจอรอกแบบสอบถาม

The screenshot displays the CBT MARIO system interface. The top header includes the logo and title. The main content area shows a questionnaire form with three sections:

- Section 1: Personal Information** (ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว)
 - Fields include: Name, Surname, Date (highlighted by box 1), Age, Sex, and Address.
- Section 2: Demographic Information** (ส่วนที่ 2 ข้อมูลประชากร)
 - Fields include: Marital Status, Education Level, Occupation, and Income.
- Section 3: Health Information** (ส่วนที่ 3 ข้อมูลสุขภาพ)
 - Fields include: Blood Pressure (highlighted by box 3), Heart Rate, Blood Sugar, and other health-related metrics.

Red boxes and arrows indicate the following fields:

- Box 1: Date field in Section 1.
- Box 2: Gender field in Section 2.
- Box 3: Blood Pressure field in Section 3.

ภาพที่ 17 แสดงแบบสอบถามแบบตัวเลือก

จากภาพที่ 17 หน้าจอแบบสอบถามแบบตัวเลือก

หมายเลข 1 เลือกพื้นที่หมู่บ้านที่ต้องการทำแบบสอบถามแบบตัวเลือก

ประเทศไทย

- จังหวัดน่าน → บ้านห้วยโก๋น
 จังหวัดเชียงราย → บ้านท่าช้างทอง
 จังหวัดอุดรธานี → บ้านม่วงเจ็ดต้น(ด้านพรมแดน)
 จังหวัดพะเยา → บ้านฮวก

สปป.ลาว

- แขวงบ่อแก้ว → บ้านผานม, บ้านช้างฮ้อย, บ้านป่าขาม
 แขวงอุดมไซ → บ้านญ้อ, บ้านนาไล่, บ้านท่าหมื่น
 แขวงหลวงน้ำทา → บ้านน้ำดี, บ้านน้ำคำ, บ้านเพ็งงาม
 แขวงบ่อแก้ว → บ้านดอนใจ, บ้านน้ำจาง, บ้านปะนะ

หมายเลข 2 พื้นที่แสดงข้อมูลแบบสอบถามแบบตัวเลือก โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 การเดินทางและการพักผ่อน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

2

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

ปี (เกิน 6 เดือน นับเพิ่มเป็น 1 ปี)

3. สถานะ

☐

โสด

☐

แต่งงาน

☐

หม้าย/หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

☐

มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

☐

อนุปริญญา / ปวส.

☐

ปริญญาตรี หรือกำลังศึกษาปริญญาโท

☐

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพหลัก

- ☐ ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ
- ☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- ☐ แม่บ้าน

☐ พนักงานเอกชน

☐ นักเรียน / นักศึกษา

☐ อื่นๆ (ระบุ)

6. รายได้ต่อเดือน

- ☐ ไม่เกิน 10,000 บาท
- ☐ 30,001 – 50,000 บาท
- ☐ 70,001-90,000 บาท

☐ 10,000-30,000 บาท

☐ 50,001-70,000 บาท

☐ มากกว่า 90,000 บาท

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

7. ในปีที่ผ่านมาท่านเคยเดินทางท่องเที่ยวแขวงนี้ (ครั้ง)

8. ระยะเวลาเฉลี่ยการเดินทางท่องเที่ยวแขวงนี้ แต่ละครั้ง (วัน)

9. จำนวนผู้ร่วมเดินทางแขวงนี้ แต่ละครั้ง (ไม่รวมตัวท่าน) (คน)

10. ส่วนใหญ่ ท่านเดินทางท่องเที่ยวแขวงนี้ โดยวิธีใด

☐ เดินทางเอง

☐ ซื้อทัวร์

☐ อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 : การเดินทางและการพักผ่อน

11. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวแขวงนี้ โดยวิธีใด

☐ รถยนต์ส่วนตัว

☐ เรือ

☐ รถไฟ

☐ รถโดยสาร

☐ รถยนต์เช่า

☐ เครื่องบิน

☐ อื่นๆ ระบุ

12. สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้ว คุณพักผ่อนที่ไหนและยาวนานเท่าใด

☐ ไม่พักค้างแรม

☐ โรงแรม

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ รีสอร์ท/บังกะโล

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ เกสต์เฮาส์

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ บ้านญาติ / บ้านเพื่อน

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ organizers' offerings

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ พักในอุทยานแห่งชาติ

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

☐ อื่นๆ ระบุ

○1

○2

○3

○4

○5

○มากกว่า5 คืน

13. ท่านได้วางแผนเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใดบ้าง ในแขวงบ่อแก้ว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ป่า
(โปรดระบุสถานที่)
- ☐ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และ ศาสนสถาน เช่น วัด พิพิธภัณฑสถาน
ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน
(โปรดระบุสถานที่)
- ☐ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี เช่น เทศกาลต่างๆ ตลาดจีน ตลาดเช้า
(โปรดระบุสถานที่)
- ☐ แหล่งท่องเที่ยวทางสังคม เช่น ดำเนินชีวิตหมู่บ้านต่างๆ การทอผ้าของชาวบ้าน
(โปรดระบุสถานที่)
- ☐ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อดูแลและรักษาสุขภาพ เช่น นวดแผนโบราณ
(โปรดระบุสถานที่)
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

14. การเดินทางท่องเที่ยวก่อนหน้านี้ ท่านเดินทางท่องเที่ยวจากประเทศไหนมา

- ☐ ประเทศไทย ☐ สปป.ลาว ☐ อื่นๆ ระบุ

15. การเดินทางท่องเที่ยวครั้งต่อไป ท่านจะเดินทางท่องเที่ยวไปประเทศใดถัดจากนี้

- ☐ ประเทศไทย ☐ สปป.ลาว ☐ อื่นๆ ระบุ

16. การเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านเดินทางโดยวิธีใด

- ☐ เดินทางเอง ☐ ซื้อทัวร์มา ☐ อื่นๆ ระบุ

17. เหตุผลที่ท่านเลือกเดินทางท่องเที่ยวที่แขวงบ่อแก้ว

☐ อันนินูน	☐ พักผ่อน	☐ สถานที่บันเทิง
☐ กีฬา	☐ ท่องเที่ยว	☐ เทศกาล
☐ ช็อปปิ้ง	☐ สัมมนา	☐ อื่นๆ ระบุ ____

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว

18. ข้อมูลจากแหล่งใดที่ทำให้ท่านวางแผนในการท่องเที่ยวครั้งนี้

☐ เพื่อน	☐ ญาติพี่น้อง
☐ Internet / เว็บไซต์	☐ ตัวแทนการท่องเที่ยว (Agent)
☐ โบวัวร์	☐ หนังสือ
☐ ภาพยนตร์	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) ____

19. กรุณาใช้เครื่องหมายในช่องที่ 1-5 (โดยให้ 5 แสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 1 แสดงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ภาพลักษณ์ที่มีผลต่อการท่องเที่ยว	 (5)	 (4)	 (3)	 (2)	 (1)
ประสบการณ์					
1. มีความเป็นมาตรฐานและสะอาด					
2. มีคุณภาพในบางครั้ง					
3. มีความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สิน					
4. มีแหล่งท่องเที่ยวกลางคืนที่สวยงาม					
5. ได้รับความสะดวกที่เหมาะสม					
6. อาหารมีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ					
7. มีแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม					
8. ประชากรมีอัธยาศัยดี					
สิ่งดึงดูดใจ					
9. มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจ					
10. มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ					
11. มีธรรมชาติที่สวยงาม มีเอกลักษณ์					
12. มีศิลปะ การช่างที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์					
13. การสิ่งปลูกสร้างที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์					
14. มีเทศกาลที่เป็นเอกลักษณ์ และดึงดูดใจ					
15. มีศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่าง และเป็นเอกลักษณ์					
16. มีแหล่งธรรมชาติ เช่น ภูเขา ที่สวยงาม					
ราคาและสภาพแวดล้อม					
17. ราคาสินค้ามีความเหมาะสมเป็นมาตรฐาน					
18. มีป้ายติดราคาขายสินค้าทุกร้าน					
19. ชุมชนไม่มีขยะ มีถังสำหรับทิ้งขยะ					
20. อากาศดี					
21. สามารถเดินป่าและเยี่ยมชมธรรมชาติได้					
22. มีการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี					
23. มีมลภาวะทางเสียง					
24. สภาพแวดล้อมทางน้ำของชุมชนดี					
การพักผ่อน / ผ่อนคลาย					
25. ไม่อึดอัดและวุ่นวาย					
26. เป็นสถานที่ที่สามารถพักผ่อนได้ทั้งกายและจิตใจ					

27. เป็นสถานที่หลีกเลี่ยงความวุ่นวายได้					
28. เป็นสถานที่ไม่ต้องคิดถึงหรือกังวลเกี่ยวกับหน้าที่การงานได้					
ประชากรและการเมือง					
29. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว					
30. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนอพยพย้ายถิ่นออกจากชุมชน					
31. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนอพยพย้ายถิ่นเข้ามาในชุมชน					
เศรษฐกิจ					
32. มีการขายสินค้า หรือ บริการการขายสินค้าจำนวนมาก					
33. เครื่องใช้อุปโภค บริโภค มีครบ					
34. สาธารณูปโภคดี(เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะ)					
35. การคมนาคม การเดินทาง สะดวกสบาย					
36. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้คนในชุมชนมีงานทำภายในชุมชนมากขึ้น					
37. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว					
38. การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กภายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น					
39. ค่าใช้จ่ายในการเที่ยว					
วัฒนธรรม					
40. ท่านสามารถเรียนรู้ และปฏิบัติตัวตามวัฒนธรรมใหม่ๆ					
41. ท่านสามารถพบวัฒนธรรม วิถีชีวิตใหม่ๆ					
42. ท่านสามารถเกิดความนิยมชมชอบต่อวัฒนธรรมวิถีชีวิตของสถานที่นี้					
43. ท่านได้รับประสบการณ์ใหม่ๆเมื่อมาท่องเที่ยวที่นี่					
สังคม					
44. ประชากรมีความสนใจและวิถีชีวิตที่คล้ายกัน					
45. ประชากรมีน้ำใจและอัธยาศัยดี					
46. ประชากรมีการปฏิสัมพันธ์และมีความสามัคคีกัน					
47. ประชากรไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข					
ชื่อเสียง					
48. ท่านต้องการให้เพื่อนของท่านมาเที่ยวที่นี่					
49. ท่านอยากจะเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวให้เพื่อนของท่านฟัง					

20. สิ่งใดที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชุมชนของแขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว (เรียงความสำคัญตามลำดับ 1-3)

☐ ถนน	☐ ความสะอาด	☐ พาหนะเดินทาง
☐ ที่พัก	☐ เอกสารท่องเที่ยว	☐ แหล่งท่องเที่ยว
☐ การให้ข้อมูลของเจ้าที่	☐ อื่นๆ โปรดระบุ	____

ข้อเสนอแนะ

หมายเลข 3 ปุ่มตกลงเพื่อบันทึกข้อมูลในการกรอก ปุ่มยกเลิกเพื่อยกเลิกค่าที่กรอกมาทั้งหมด

5. หน้าจอแสดงรูปภาพพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 18 แสดงรูปภาพพื้นที่วิจัย

จากภาพที่ 18 หน้าจอรูปร่างพื้นที่วิจัย

หมายเลข 1 เลือกพื้นที่วิจัยที่ต้องการดูรูปภาพ

ประเทศไทย

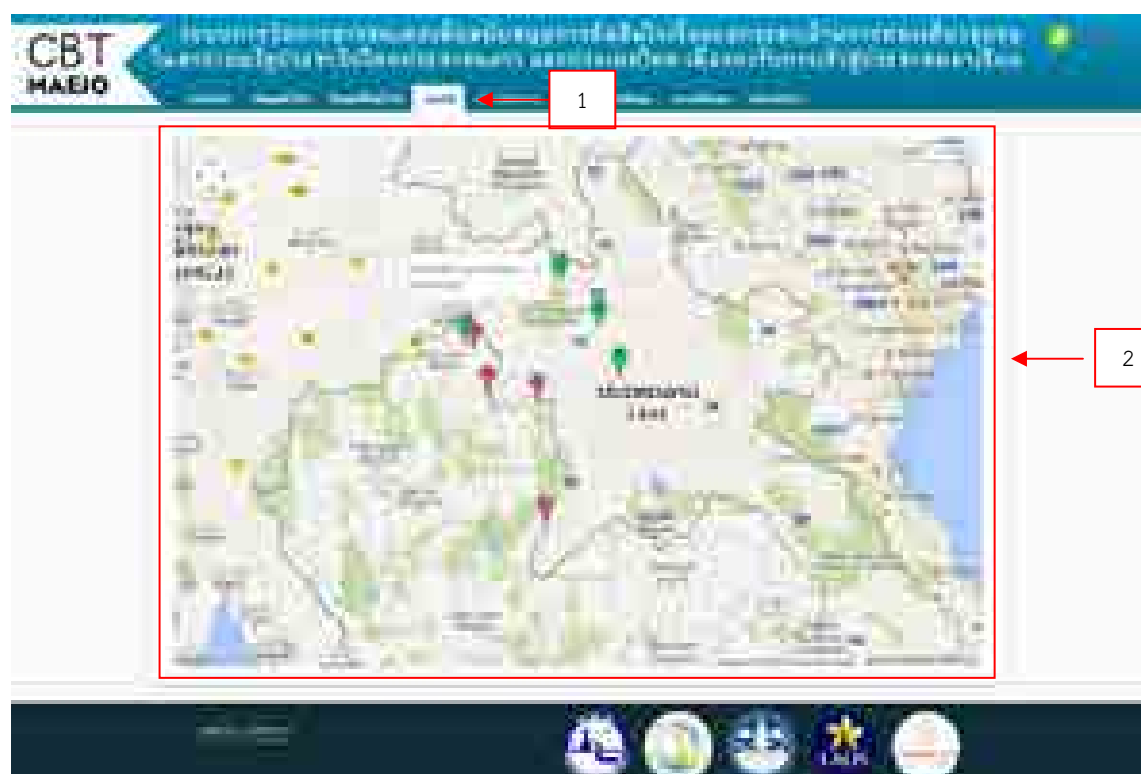
- จังหวัดน่าน —————> บ้านห้วยโก๋น
- จังหวัดเชียงราย —————> บ้านท่าขันทอง
- จังหวัดอุตรดิตถ์ —————> บ้านม่วงเจ็ดต้น(ด้านพรมแดน)
- จังหวัดพะเยา —————> บ้านฮวก

สปป.ลาว

- แขวงบ่อแก้ว —————> บ้านผานม, บ้านช่างฆ้อง, บ้านป่าขาม
- แขวงอุดมไซ —————> บ้านญ้อ, บ้านนาไล่, บ้านท่าหมื่น
- แขวงหลวงน้ำทา —————> บ้านน้ำดี, บ้านน้ำห้า, บ้านเพียงงาม
- แขวงบ่อแก้ว —————> บ้านดอนใจ, บ้านน้ำจาง, บ้านปะนะ

หมายเลข 2 พื้นที่แสดงรูปภาพพื้นที่วิจัยที่ได้เลือกดู

6. หน้าจอแผนที่

ภาพที่ 19 แสดงรูปภาพแผนที่

จากภาพที่ 19 หน้าจอแผนที่

หมายเลข 1 เลือกเมนูแผนที่

หมายเลข 2 แสดงรูปแผนที่ พร้อมทั้งปักหมุดพื้นที่วิจัยแต่ละหมู่บ้านทั้งประเทศไทยและ สปป.ลาว

7. หน้าจอดาวนโหลดเอกสาร

ภาพที่ 20 แสดงรูปภาพดาวนโหลดเอกสาร

จากภาพที่ 20 หน้าจอดาวนโหลดเอกสาร

หมายเลข 1 เลือกเมนูดาวนโหลด

หมายเลข 2 ทำการคลิกดาวนโหลดเอกสารโครงการที่ต้องการ ระบบจะบันทึกเอกสารเป็นไฟล์ PDF
เช่น ต้องการดาวนโหลดเอกสารโครงการย่อยที่ 1 จะแสดงรายละเอียดดังนี้

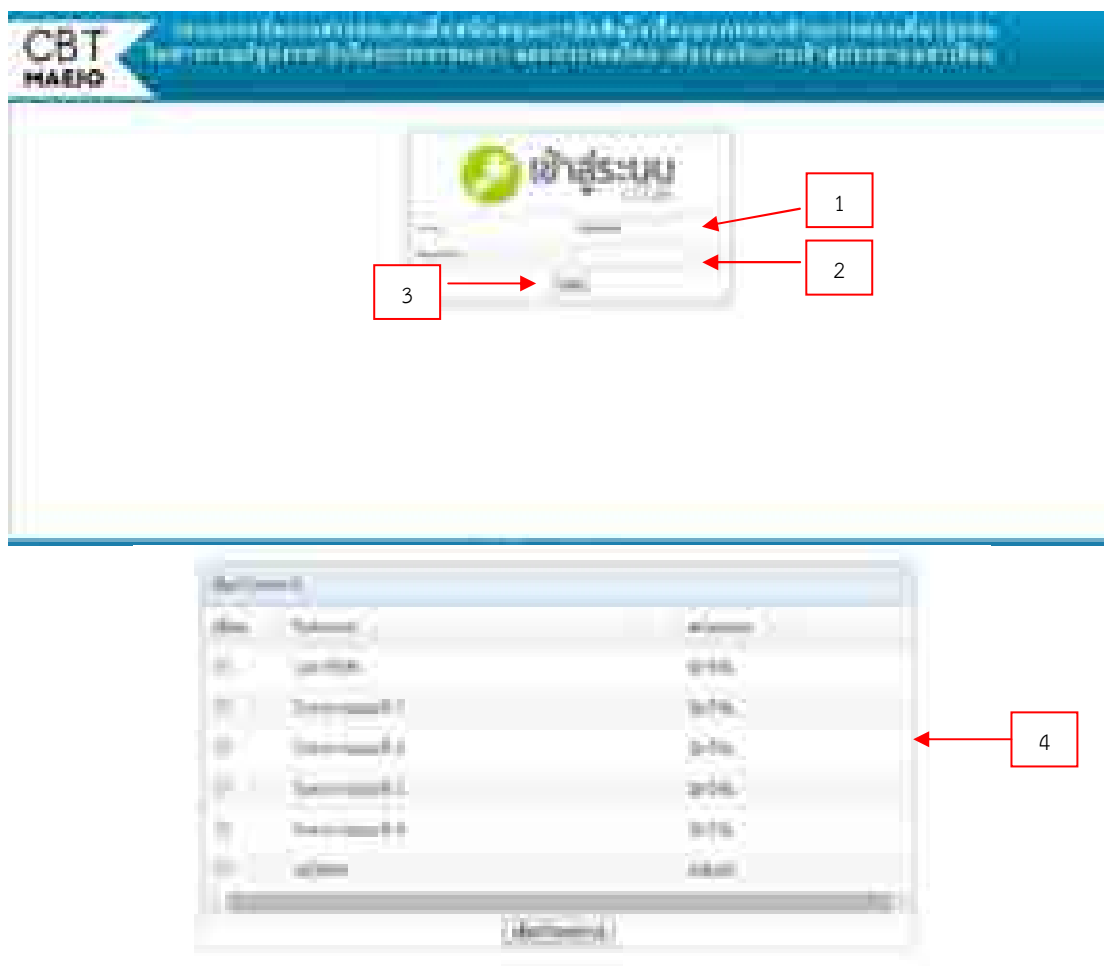
โครงการย่อยที่ 1

ภาพลักษณ์และกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวชุมชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. โครงการย่อยที่ 1

ให้คลิกตรงโครงการย่อยที่ 1 ระบบก็จะให้บันทึกเอกสารลงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ต้องการดาวน์โหลด ซึ่งจะดาวน์โหลดเป็นไฟล์ PDF โดยอัตโนมัติ

8. หน้าจอเข้าสู่ระบบของผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 21 แสดงการเข้าสู่ระบบของผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

จากภาพที่ 21 หน้าจอเข้าสู่ระบบของผู้บริหารแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

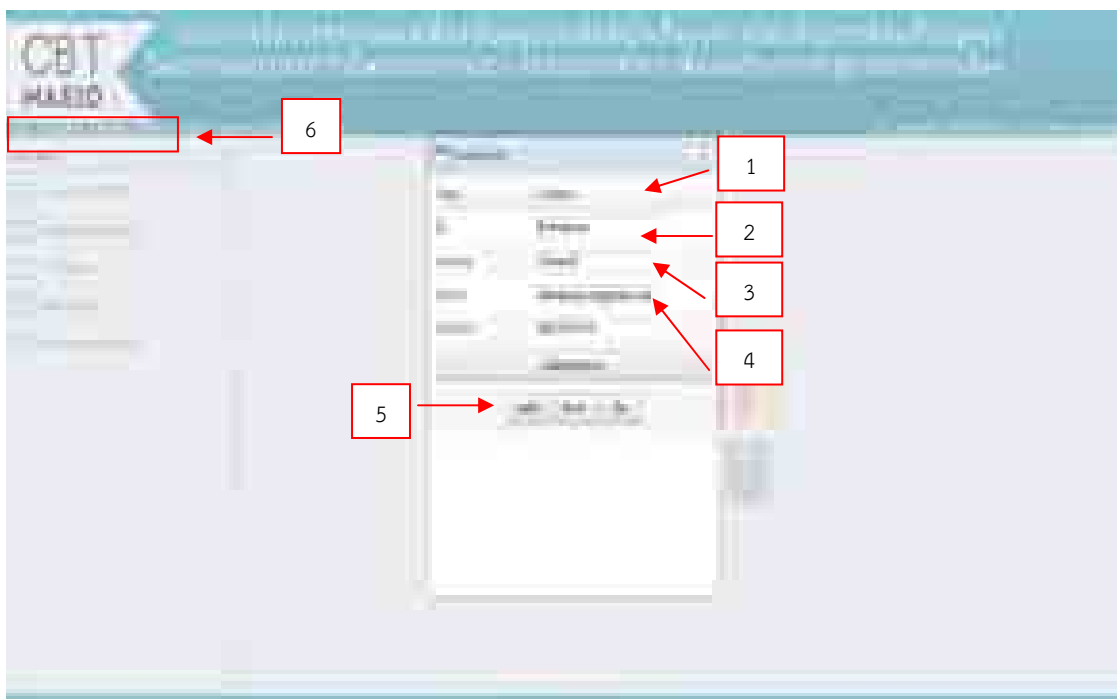
หมายเลข 1 ช่องกรอกอีเมลสำหรับผู้บริหารแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

หมายเลข 2 ช่องกรอกรหัสผ่านสำหรับผู้บริหารแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

หมายเลข 3 ปุ่ม Login เพื่อเข้าใช้งานในระบบ ปุ่มยกเลิกเพื่อยกเลิกค่าที่กรอกมาทั้งหมด

หมายเลข 4 เลือกโครงการ ซึ่งจะมีให้เลือก 4 โครงการย่อย คือ โครงการย่อยที่ 1, โครงการย่อยที่ 2, โครงการย่อยที่ 3, โครงการย่อยที่ 4 และ ADMIN เมื่อเลือกโครงการที่ต้องการจะเข้า ก็ทำการคลิกปุ่ม “เลือกโครงการ”

9. หน้าจอเพิ่มข้อมูลส่วนตัว

ภาพที่ 22 แสดงการเพิ่มข้อมูลส่วนตัว

จากภาพที่ 22 หน้าจอเพิ่มข้อมูลส่วนตัว

หมายเลข 1 ช่องกรอกชื่อ เช่น Teerapong

หมายเลข 2 ช่องกรอกนามสกุล เช่น Tuntawin

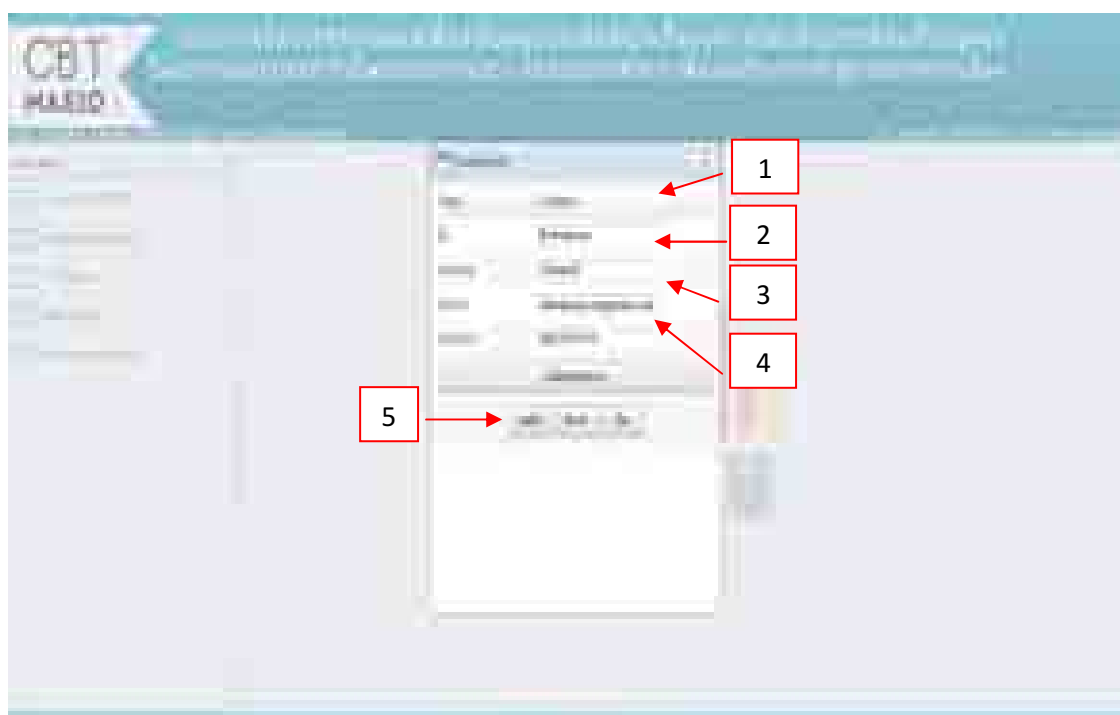
หมายเลข 3 ช่องกรอกอีเมล เช่น teerapong@gmail.com

หมายเลข 4 ช่องกรอกเบอร์โทร เช่น 0821912xxx

หมายเลข 5 ปุ่มบันทึกเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนตัว ปุ่มคืนค่าเพื่อยกเลิกค่าที่กรอกมาทั้งหมด ปุ่มปิดเพื่อปิดหน้าข้อมูลส่วนตัว

หมายเลข 6 แสดงชื่อผู้ใช้ พร้อมตำแหน่งของผู้ใช้ว่าเป็น ผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ เช่น User : Teerapong Tuntawin [นักวิจัย]

10. หน้าจอแก้ไขข้อมูลส่วนตัว

ภาพที่ 23 แสดงการแก้ไขข้อมูลส่วนตัว

จากภาพที่ 23 หน้าจอแก้ไขข้อมูลส่วนตัว

หมายเลข 1 ช่องกรอกแก้ไขชื่อ

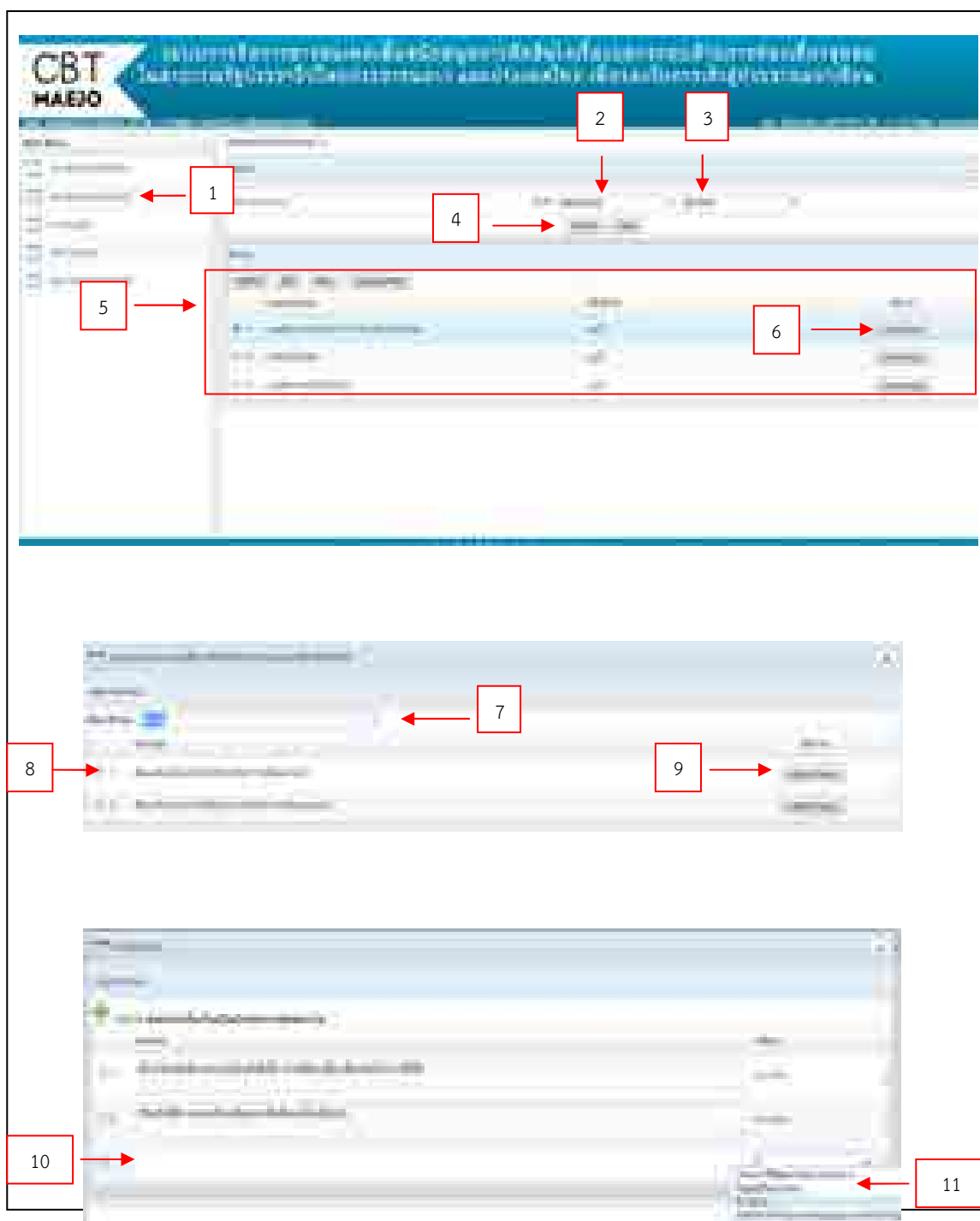
หมายเลข 2 ช่องกรอกแก้ไขนามสกุล

หมายเลข 3 ช่องกรอกแก้ไขอีเมล

หมายเลข 4 ช่องกรอกแก้ไขเบอร์โทร

หมายเลข 5 ปุ่มบันทึกเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนตัว ปุ่มคืนค่าเพื่อยกเลิกค่าที่กรอกมาทั้งหมด ปุ่มปิดเพื่อปิดหน้าข้อมูลส่วนตัว

11. หน้าจอกรอกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

ภาพที่ 24 แสดงการกรอกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

จากภาพที่ 24 หน้าจอรอกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 1 เลือกแบบสอบถาม(ถามตอบ) เพื่อเข้าสู่หน้าการค้นหาแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 2 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือกประเทศไทย

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือกจังหวัดพะเยา

หมายเลข 4 ปุ่มสำหรับค้นหาแบบสอบถาม(ถามตอบ) และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ

หมายเลข 5 พื้นที่แสดงข้อมูลแบบสอบถามที่ค้นหาเจอ เช่น เจอแบบสัมภาษณ์การท่องเที่ยว
ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงชุมชน 4 มิติ

หมายเลข 6 ปุ่มสำหรับเข้าไปกรอกคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 7 ช่องระบุหัวข้อใหญ่ของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ เพื่อจะแสดงคำถามของหัวข้อใหญ่
แต่ละหัวข้อ โดยจะมีให้เลือก 4 หัวข้อใหญ่ คือ ด้านสังคม, ด้านวัฒนธรรม, ด้าน
เศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ถ้าเลือกหัวข้อ ด้านสังคม

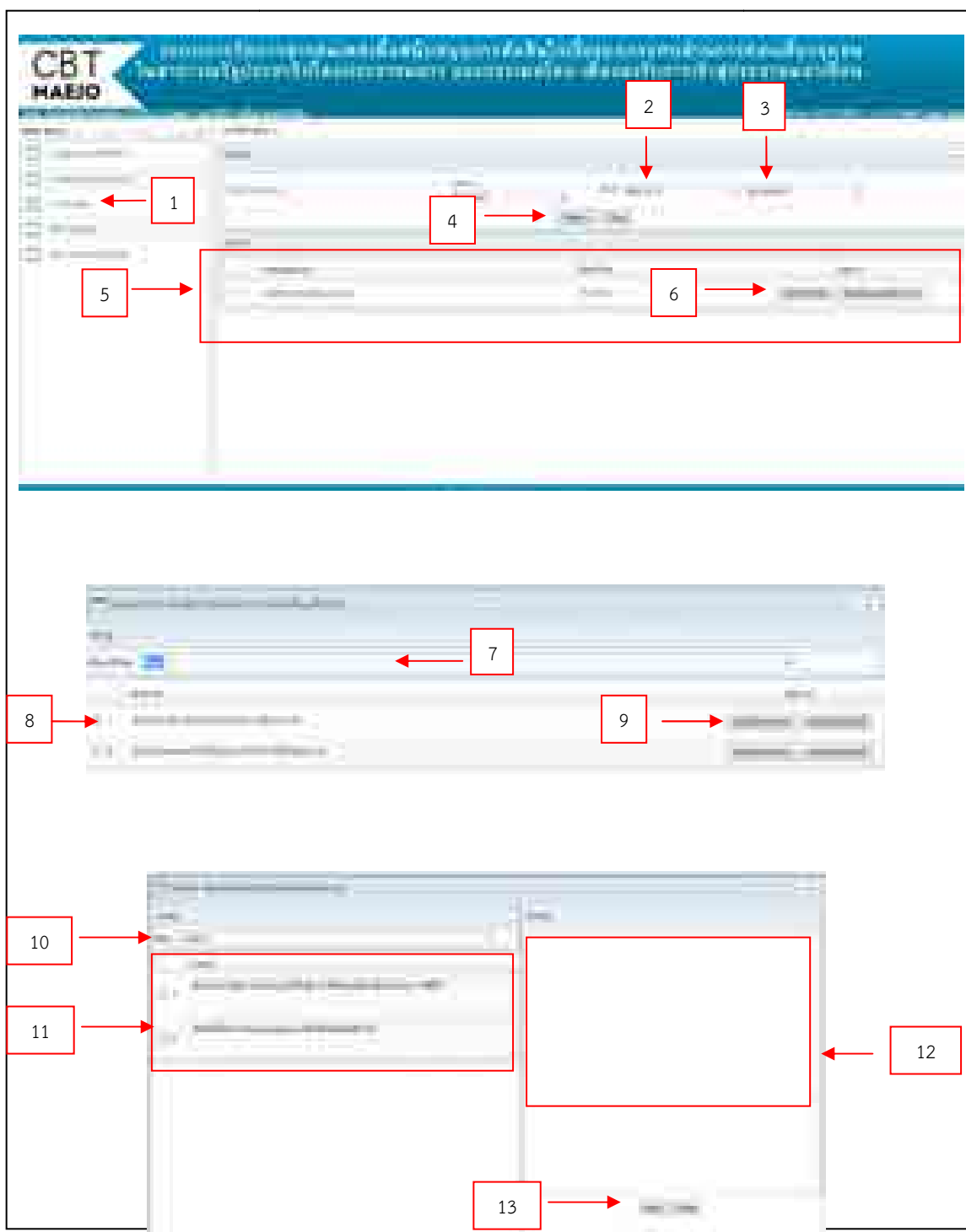
หมายเลข 8 ระบุคำถาม เพื่อเลือกกรอกคำตอบในคำถามข้อนั้น เช่น เลือกตอบคำถามในด้านสังคม
ข้อที่ 1 ที่ว่า ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน/หมู่บ้าน/ท้องถิ่น/
ชนบท

หมายเลข 9 ปุ่มสำหรับเข้าไปกรอกคำตอบ เพื่อเข้าสู่หน้ากรอกคำตอบ เมื่อเลือกหัวข้อใหญ่แต่ละ
ด้านและคำถาม

หมายเลข 10 ช่องกรอกคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ เช่น ได้ตอบคำถามของคนที่ 3 ว่า มี
การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เช่น การพัฒนาตลาดชุมชน เห็นว่ามีการขยายตัวในเรื่อง
การผลิตสินค้าหัตถกรรมของเผ่าลื้อ ได้รับการช่วยเหลือจากอำนาจการปกครอง เช่น
แผนกท่องเที่ยวแขวง มีการจัดฝึกอบรม และจำหน่ายสินค้า

หมายเลข 11 ช่องระบุผู้ตอบคำถามว่าเป็นบุคคลใด ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ/หน่วยงานราชการ, กลุ่ม
ธุรกิจ/เอกชน, ชาวบ้าน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มแม่บ้าน/องค์กรในชุมชน เช่น เลือก
เป็นชาวบ้าน

12. หน้าจอการประเมินแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

ภาพที่ 25 แสดงคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

จากภาพที่ 25 หน้าจอแสดงคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 1 เลือกรับประเมิน เพื่อเข้าสู่หน้าการค้นหาแบบสอบถาม

หมายเลข 2 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือก สปป.ลาว

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือก แขวงบ่อแก้ว

หมายเลข 4 ปุ่มสำหรับค้นหาแบบสอบถาม(ถามตอบ) และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ

หมายเลข 5 พื้นที่แสดงข้อมูลแบบสอบถามที่ค้นหาเจอ คือ แบบสัมภาษณ์แขวงบ่อแก้ว

หมายเลข 6 ปุ่มสำหรับเข้าไปดูผลประเมินและคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ คือ ปุ่มประเมิน
หัวข้อ

หมายเลข 7 ช่องระบุหัวข้อใหญ่ของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ เพื่อจะแสดงคำถามของหัวข้อใหญ่
แต่ละหัวข้อ ซึ่งให้เลือก 4 ด้าน คือ ด้านสังคม, ด้านวัฒนธรรม, ด้านเศรษฐกิจ และ ด้าน
สิ่งแวดล้อม เช่น ตัวอย่างได้เลือก ด้านสังคม

หมายเลข 8 ระบุคำถาม เพื่อเลือกกรอกคำตอบในคำถามข้อนั้น

หมายเลข 9 ปุ่มสำหรับเข้าไปดูผลประเมินและคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

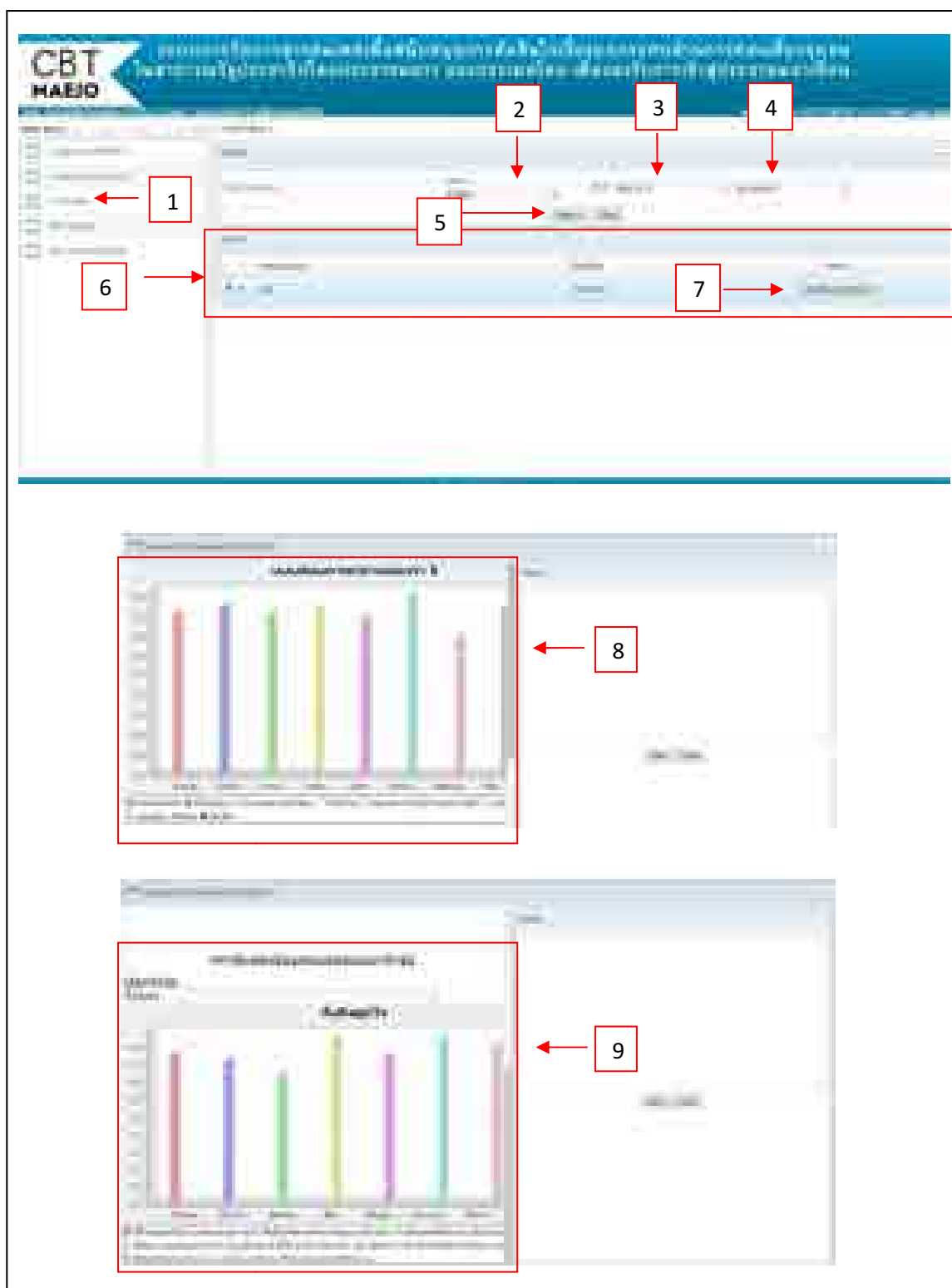
หมายเลข 10 ช่องระบุผู้ตอบคำถามว่าเป็นบุคคลใด ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ/หน่วยงานราชการ, กลุ่ม
ธุรกิจ/เอกชน, ชาวบ้าน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มแม่บ้าน/องค์กรในชุมชน

หมายเลข 11 แสดงคำตอบของแต่ละบุคคลทั้งหมด ของแต่ละหัวข้อ แต่ละคำถาม

หมายเลข 12 แสดงผลประเมินของคำถามทั้งหมดที่เกิดจากการที่นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้
เป็นผลประเมินรวมของคำถาม

หมายเลข 13 ปุ่มบันทึกข้อมูลที่ได้กรอกข้อมูลลงไป

13. หน้าจอแสดงผลประเมิน(คำตอบ)แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

ภาพที่ 26 แสดงคำตอบแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

จากภาพที่ 26 หน้าจอผลประเมิน(คำตอบ)แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 1 เลือกรูปการประเมิน เพื่อเข้าสู่หน้าการค้นหาแบบสอบถาม

หมายเลข 2 เลือกรูปแบบของแบบสอบถามที่ต้องการดูผลประเมิน จะมีรูปแบบแบบสอบถามทั้ง 2 แบบ คือ แบบสอบถามแบบตัวเลือก และ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

หมายเลข 4 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

หมายเลข 5 ปุ่มสำหรับค้นหาแบบสอบถาม(ถามตอบ) และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ

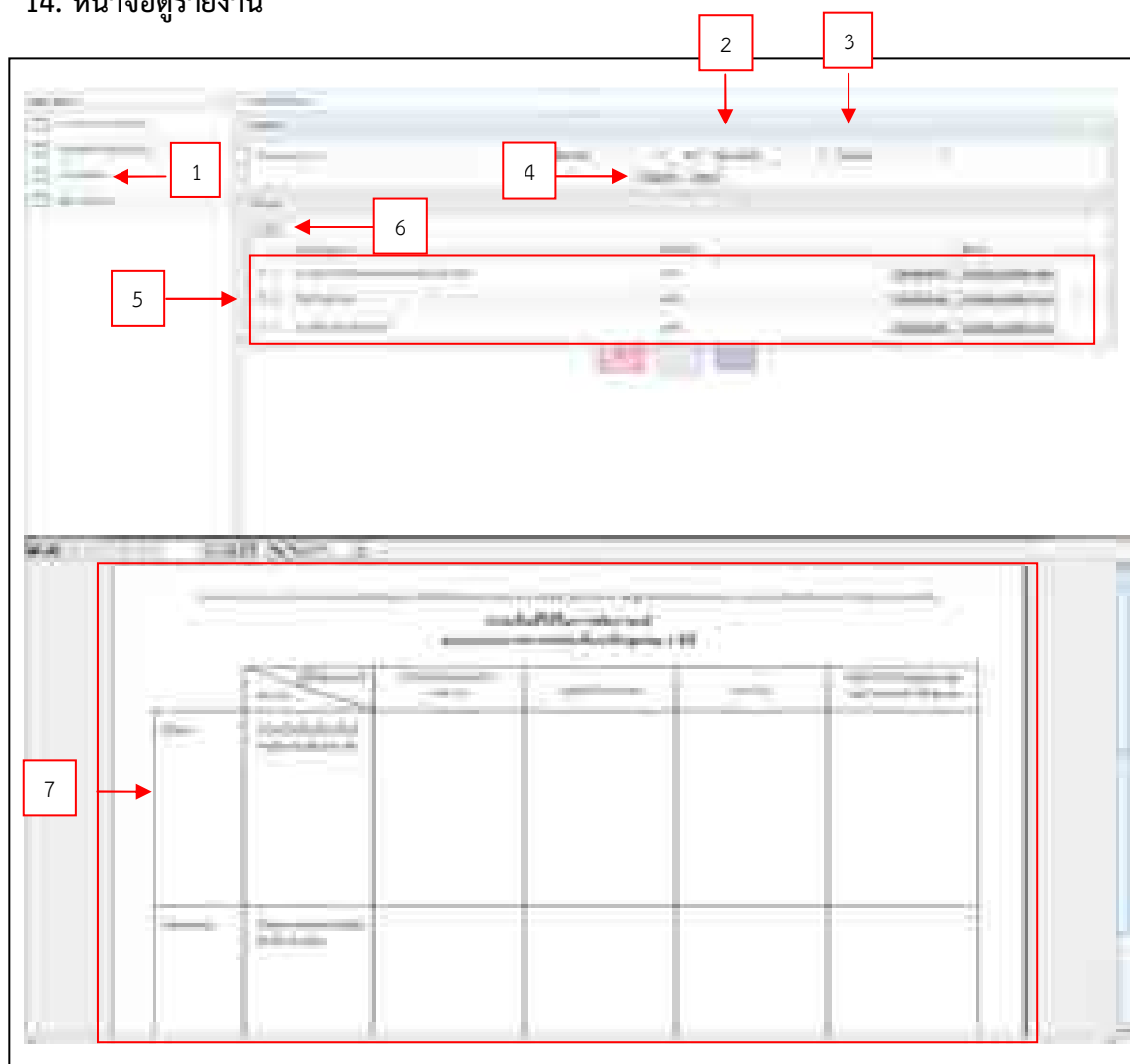
หมายเลข 6 พื้นที่แสดงข้อมูลแบบสอบถามที่ค้นหาเจอ

หมายเลข 7 ปุ่มสำหรับเข้าไปดูผลประเมินคำตอบของแบบสอบถามแบบตัวเลือกที่แสดงเป็นผลกราฟในแต่ละหัวข้อ

หมายเลข 8 แสดงผลการประเมินของแบบสอบถามแบบตัวเลือก โดยแสดงผลประเมินเป็นกราฟซึ่งแสดงในหัวข้อหลักใหญ่ๆของแบบสอบถาม

หมายเลข 9 แสดงผลการประเมินของแบบสอบถามแบบตัวเลือก โดยแสดงผลประเมินเป็นกราฟซึ่งแสดงในหัวข้อย่อยๆของหัวข้อใหญ่

14. หน้าจอดูรายงาน

ภาพที่ 27 แสดงการดูรายงาน

จากภาพที่ 27 หน้าจอแสดงดูรายงาน

หมายเลข 1 เลือกการประเมิน เพื่อเข้าสู่หน้าการค้นหาแบบสอบถาม

หมายเลข 2 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

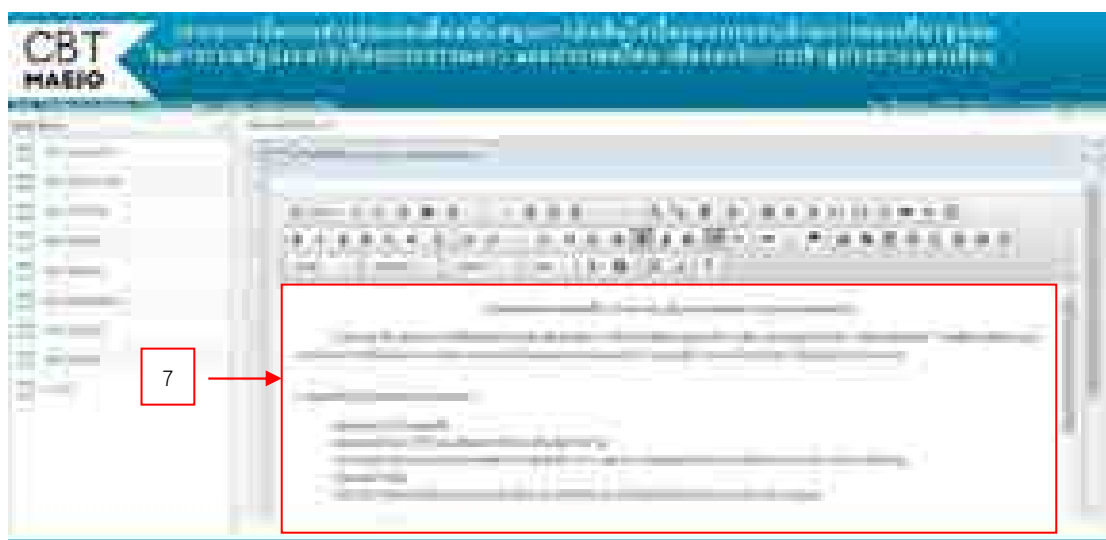
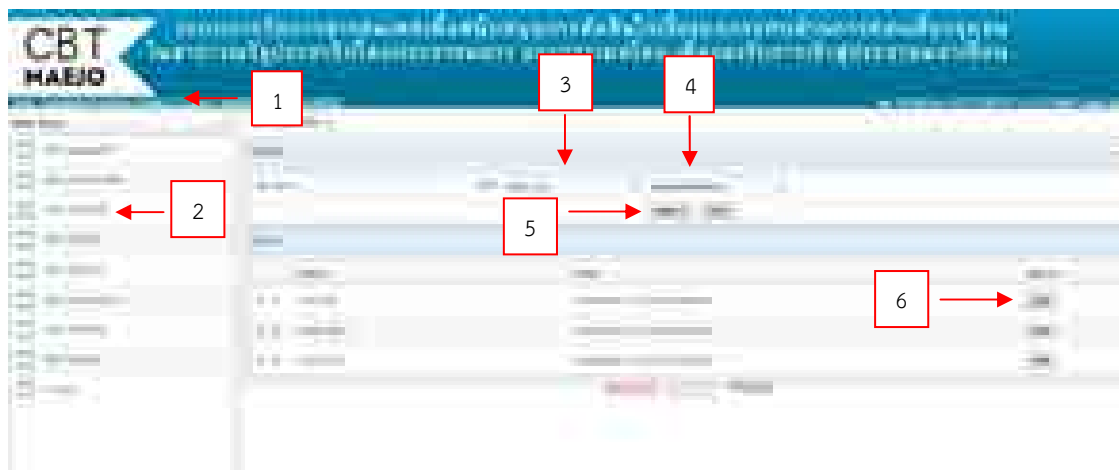
หมายเลข 4 ปุ่มสำหรับค้นหาแบบสอบถาม(ถามตอบ) และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ

หมายเลข 5 พื้นที่แสดงข้อมูลแบบสอบถามที่ค้นหาเจอ

หมายเลข 6 ปุ่ม view เพื่อสำหรับเปิดดูรายงานของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

หมายเลข 7 พื้นที่แสดงรายงานประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์

15. หน้าจอเพิ่ม,แก้ไขข้อมูลพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 28 แสดงเพิ่มข้อมูลพื้นที่วิจัย

จากภาพที่ 28 หน้าจอเพิ่มข้อมูลพื้นที่วิจัย

หมายเลข 1 แสดงชื่อผู้ใช้งาน พร้อมตำแหน่งของผู้ใช้ว่าเป็น ผู้อำนวยการแผนวิจัย, นักวิจัย, ผู้ดูแลระบบ

หมายเลข 2 เลือกจัดการพื้นที่วิจัยเพื่อเข้าสู่เพิ่ม, ค้นหา, แก้ไข ข้อมูลพื้นที่วิจัยของพื้นที่ใหม่ที่ ต้องการเพิ่มเข้ามา

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือกพื้นที่ สปป.ลาว

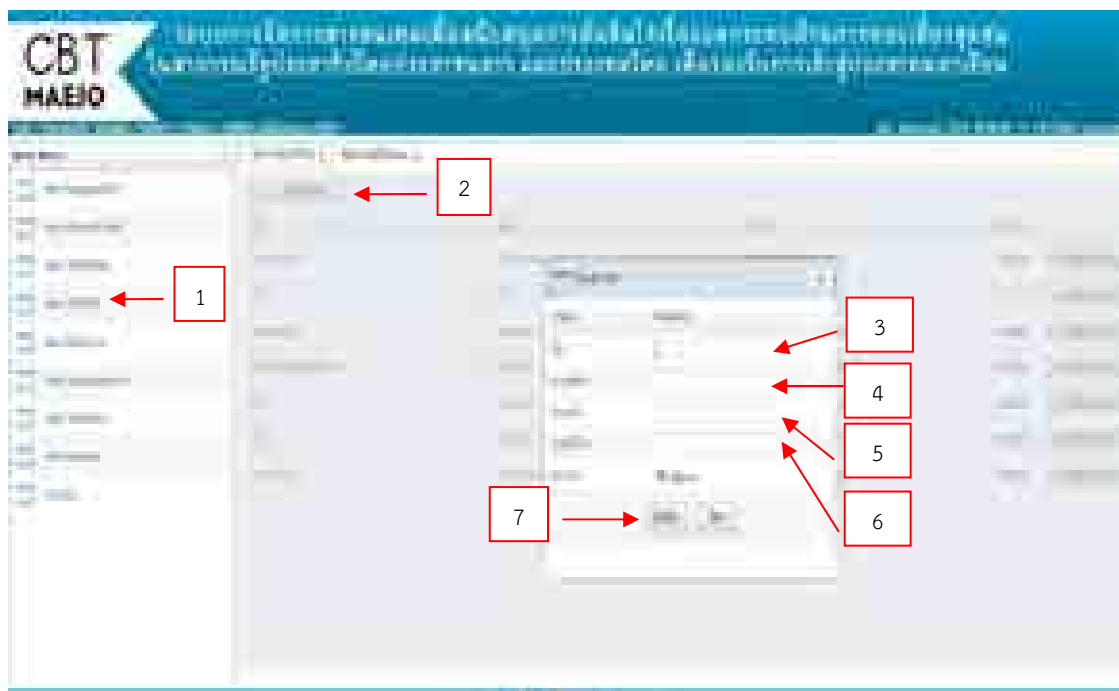
หมายเลข 4 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น
เลือกแขวงหลวงพระบาง

หมายเลข 5 ปุ่มสำหรับค้นหาแบบสอบถาม(ถามตอบ) และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ เมื่อทำการค้นหา
(Search) ระบบแสดงชื่อหมู่บ้านของแขวงหลวงพระบาง ก็คือ บ้านผานม, บ้านช่างฆ้อง
และบ้านป่าขาม

หมายเลข 6 ปุ่ม edit เพื่อเข้าสู่การแก้ไขข้อมูลพื้นที่วิจัยที่ต้องการแก้ไขข้อมูล เช่น เลือกบ้านผานม
ให้คลิกปุ่ม “edit” ของบ้านผานม

หมายเลข 7 พื้นที่แสดงช่องเพิ่มข้อมูลพื้นที่วิจัย ระบบจะแสดงข้อมูลเดิมที่เคยบันทึกในครั้งแรกของ
พื้นที่วิจัยของบ้านผานม แล้วให้แก้ไขข้อมูลเพิ่มเติมลงไปได้ เมื่อเพิ่มข้อมูลหรือแก้ไข
ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้ทำการบันทึกข้อมูลล่าสุด

16. หน้าจอเพิ่มนักวิจัย

ภาพที่ 29 แสดงเพิ่มนักวิจัย

จากภาพที่ 29 หน้าจอเพิ่มนักวิจัย

หมายเลข 1 เลือกจัดการผู้ใช้งาน เพื่อเข้าสู่เพิ่ม, ค้นหา, แก้ไข ข้อมูลนักวิจัย

หมายเลข 2 ปุ่มบันทึกเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนตัว หรือเพิ่มนักวิจัยในแต่ละโครงการ

หมายเลข 3 ช่องกรอกชื่อ เช่น นุชรี

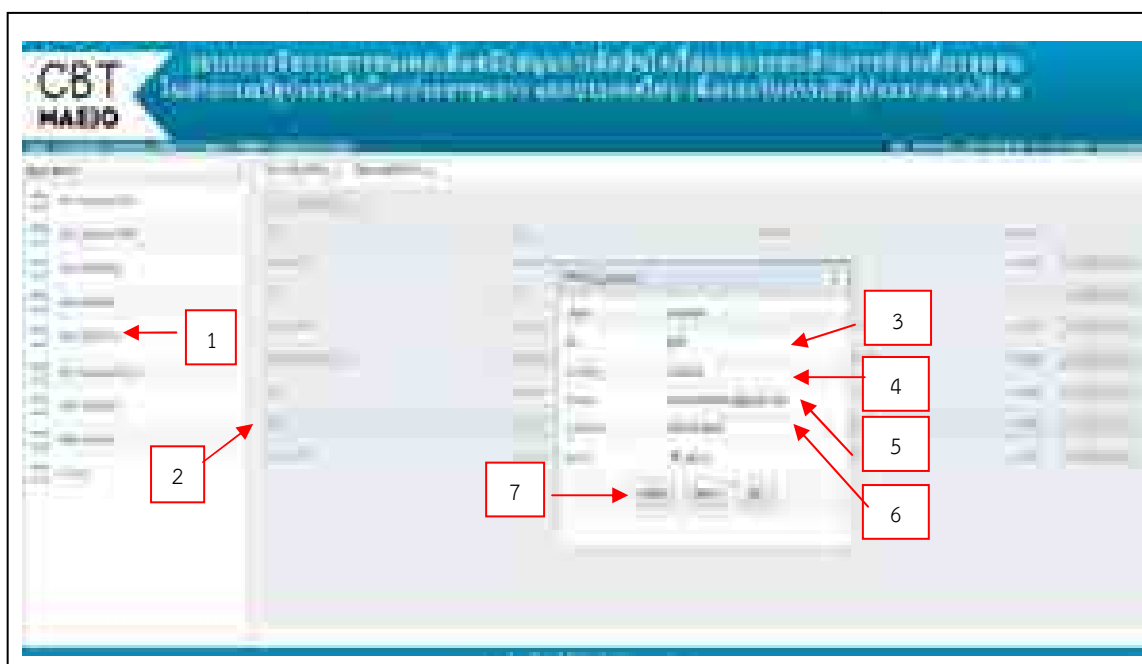
หมายเลข 4 ช่องกรอกนามสกุล เช่น วงศ์ชมพู

หมายเลข 5 ช่องกรอกอีเมล เช่น nuncharee@gmail.com

หมายเลข 6 ช่องกรอกเบอร์โทร เช่น 0812233445

หมายเลข 7 ปุ่มบันทึกเพื่อบันทึกข้อมูลนักวิจัย ปุ่มปิดเพื่อปิดหน้าข้อมูลนักวิจัย

17. หน้าจอแก้ไขข้อมูลนักวิจัย

ภาพที่ 30 แสดงการแก้ไขข้อมูลนักวิจัย

จากภาพที่ 30 หน้าจอแก้ไขข้อมูลนักวิจัย

หมายเลข 1 เลือกจัดการผู้ใช้งาน เพื่อเข้าสู่เพิ่ม, ค้นหา, แก้ไข ข้อมูลนักวิจัย

หมายเลข 2 เลือกชื่อที่ต้องการแก้ไขข้อมูล

หมายเลข 3 ช่องกรอกแก้ไขชื่อ

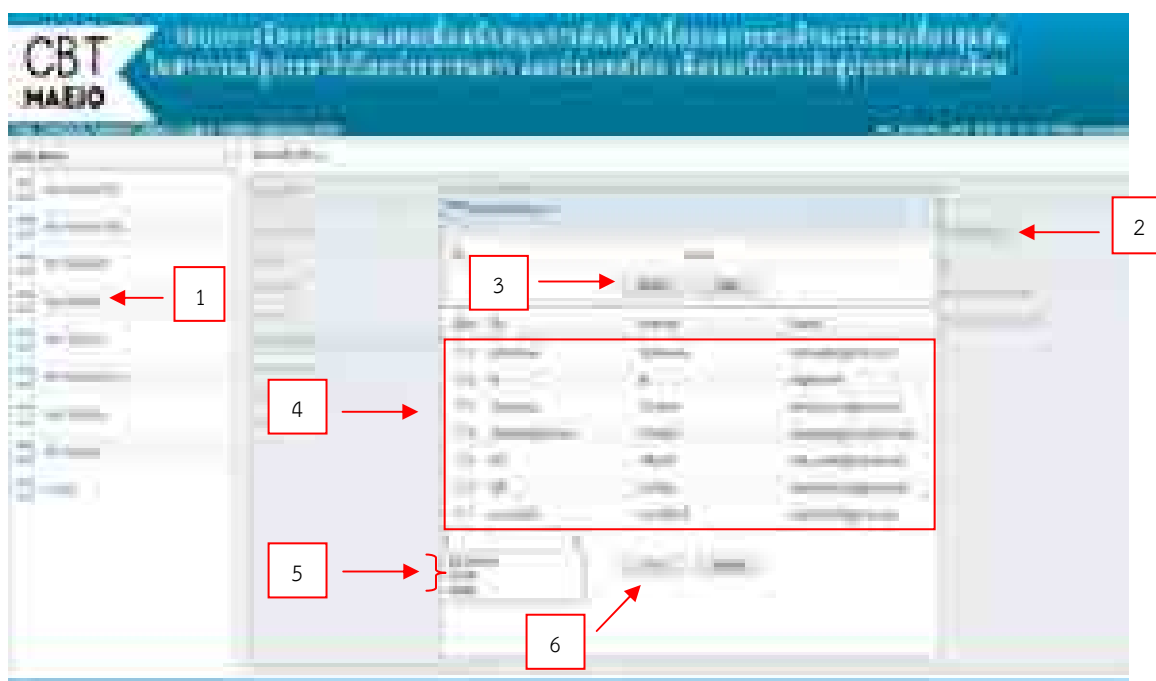
หมายเลข 4 ช่องกรอกแก้ไขนามสกุล

หมายเลข 5 ช่องกรอกแก้ไขอีเมล เช่น nuncharee.fon@gmail.com

หมายเลข 6 ช่องกรอกแก้ไขเบอร์โทร เช่น 0907518266

หมายเลข 7 ปุ่มบันทึกเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนตัว ปุ่มคืนค่าเพื่อยกเลิกค่าที่กรอกมาทั้งหมด ปุ่มปิดเพื่อปิดหน้าข้อมูลส่วนตัว

18. หน้าจอกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล

ภาพที่ 31 แสดงกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล

จากภาพที่ 31 หน้าจอกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล

หมายเลข 1 เลือกจัดการผู้ที่มีวิจัย เพื่อเข้าไปจัดการการกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของทีมวิจัย

หมายเลข 2 ปุ่มเพิ่มนักวิจัยสู่โครงการ เพื่อกำหนดนักวิจัยแล้วกำหนดสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของนักวิจัยภายในทีมโครงการ

หมายเลข 3 ปุ่มค้นหานักวิจัยภายในโครงการ

หมายเลข 4 พื้นที่แสดงชื่อนักวิจัยภายในโครงการที่ได้ทำการค้นหา เช่น ข้อมูลแสดงสมาชิกของโครงการ 7 คน คือ

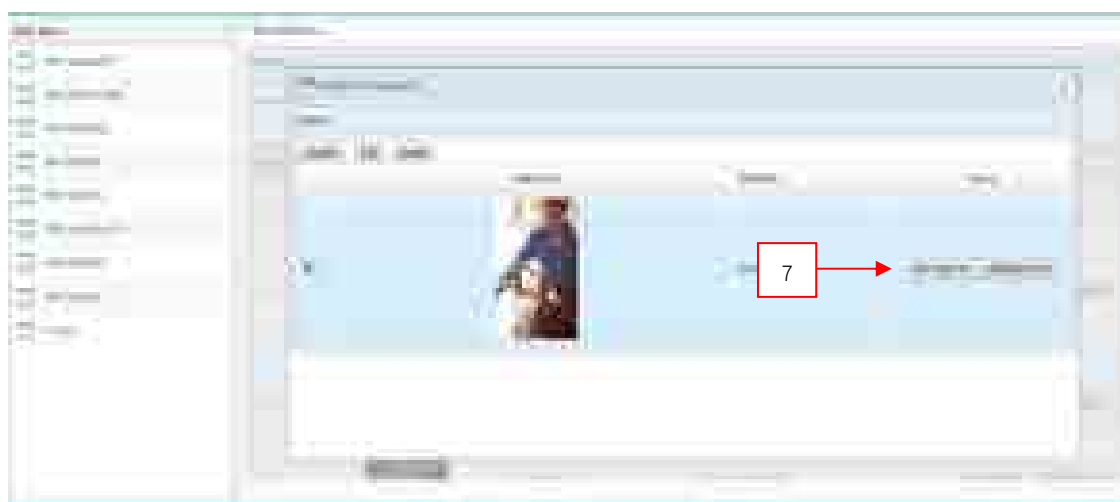
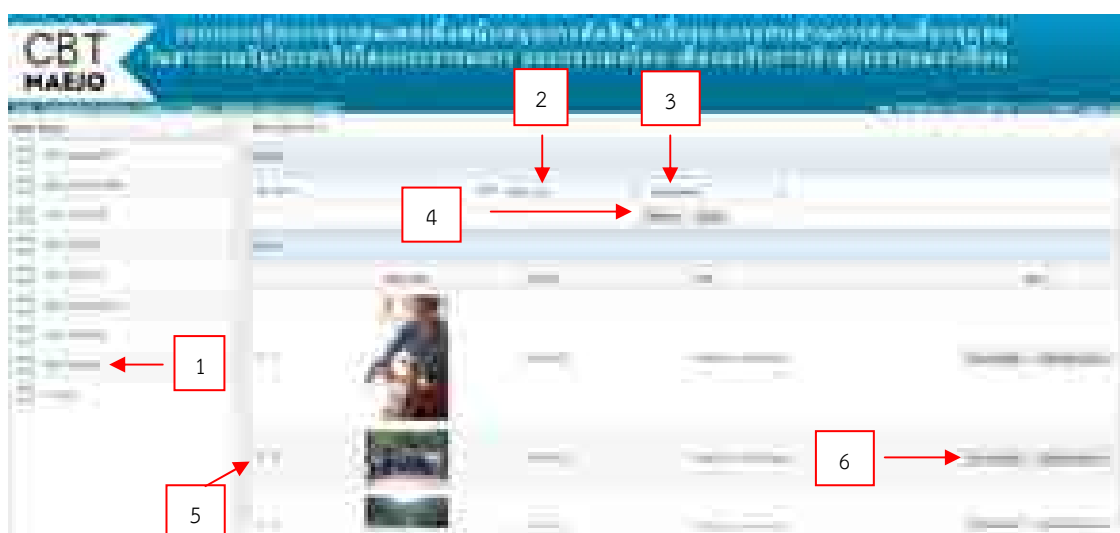
- AdminUser Webmaster
- Ok ok
- Teerapong Tuntawin

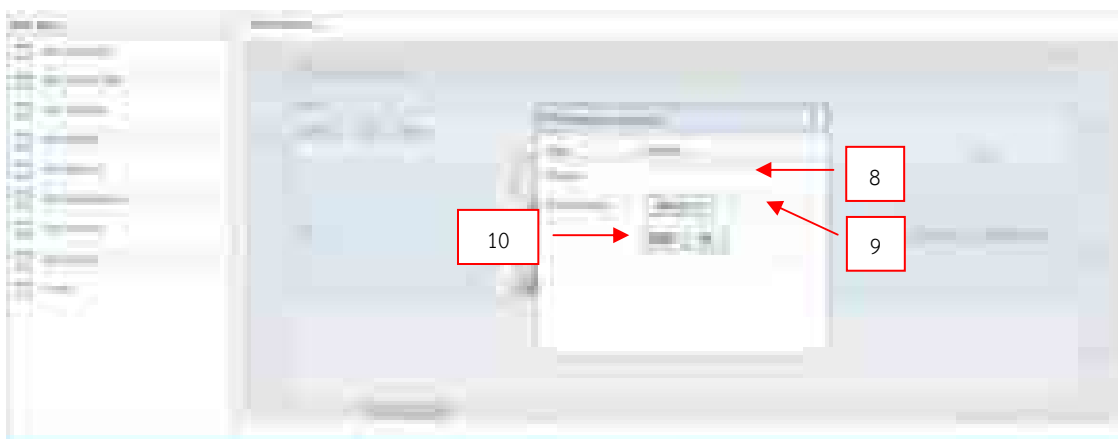
- Teerapong(MyCos) Tuntawin
- กิตติ เครื่องไฟท์
- นุชรี วงศ์ชมภู
- อาจารย์โทนี่

หมายเลข 5 ช่องระบุตำแหน่งของทีมวิจัยแต่ละคนที่ต้องการค้นหาและกำหนดสิทธิ์ของสมาชิก เช่น จะกำหนดให้ Teerapong Tuntawin เป็นนักวิจัย ก็ให้เลือกช่อง นักวิจัย

หมายเลข 6 ปุ่ม Save เพื่อบันทึกข้อมูลที่ได้กำหนดทั้งหมดไว้เพื่อบันทึกลงฐานข้อมูล ปุ่ม Cancel เพื่อยกเลิกข้อมูลที่ได้กำหนดทั้งหมด

19. หน้าจอเพิ่มรูปภาพพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 32 แสดงการเพิ่มรูปภาพพื้นที่วิจัย

จากภาพที่ 32 หน้าจอเพิ่มรูปภาพพื้นที่วิจัย

หมายเลข 1 เลือกจัดการรูปภาพ เพื่อเข้าไปจัดการรูปภาพพื้นที่วิจัย ทั้งเพิ่ม, ดู, ค้นหา, แก้ไขรูปภาพพื้นที่วิจัย

หมายเลข 2 ช่องระบุพื้นที่ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น เลือกพื้นที่ สปป.ลาว

หมายเลข 3 ช่องระบุพื้นที่ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย เช่น เลือกพื้นที่ แขวงบ่อแก้ว

หมายเลข 4 ปุ่มสำหรับค้นหาพื้นที่วิจัย และปุ่มยกเลิกค่าที่ระบุ

หมายเลข 5 ระบุพื้นที่หมู่บ้านที่ต้องการเพิ่มรูปภาพ โดยระบบจะแสดงพื้นที่ที่เราได้ทำการค้นหา เช่น เราได้เลือกพื้นที่ สปป.ลาว แขวงบ่อแก้ว ระบบก็จะแสดงรูปภาพ 3 หมู่บ้าน คือ บ้านดอนใจ, บ้านน้ำจาง และบ้านปะนะ

หมายเลข 6 ปุ่มสำหรับการจัดการอัลบั้ม

หมายเลข 7 ปุ่มสำหรับจัดการรูปภาพในอัลบั้มนั้นๆ

หมายเลข 8 ระบุชื่ออัลบั้มที่ต้องการตั้งชื่อ เช่น บ้านน้ำจาง

หมายเลข 9 ปุ่มสำหรับเพิ่มรูปภาพเป็นภาพหน้าปกของอัลบั้ม เช่น ให้เลือกรูปภาพในคอมพิวเตอร์ ส่วนตัวมา 1 รูป เพื่อแสดงเป็นรูปหน้าปกของอัลบั้มบ้านน้ำจาง

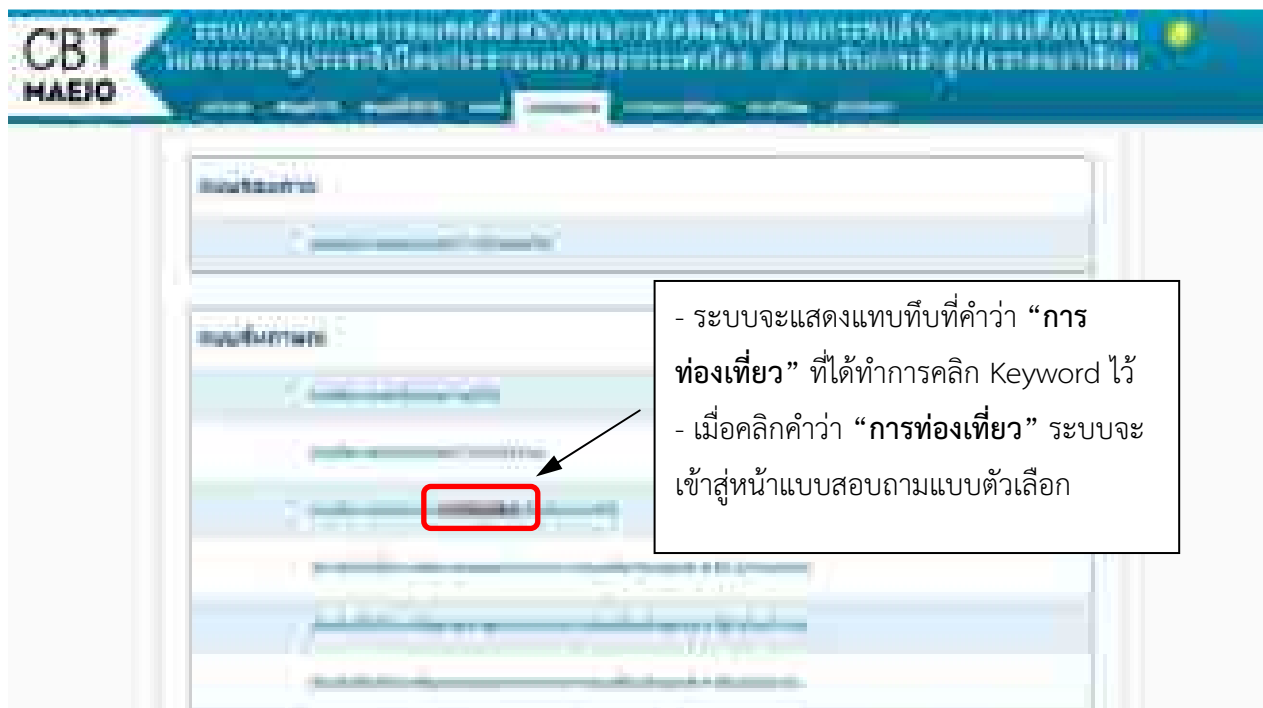
หมายเลข 10 ปุ่มบันทึกการเพิ่มรูปภาพพื้นที่วิจัย

20. การเลือกคำ Keyword ที่ต้องการดู

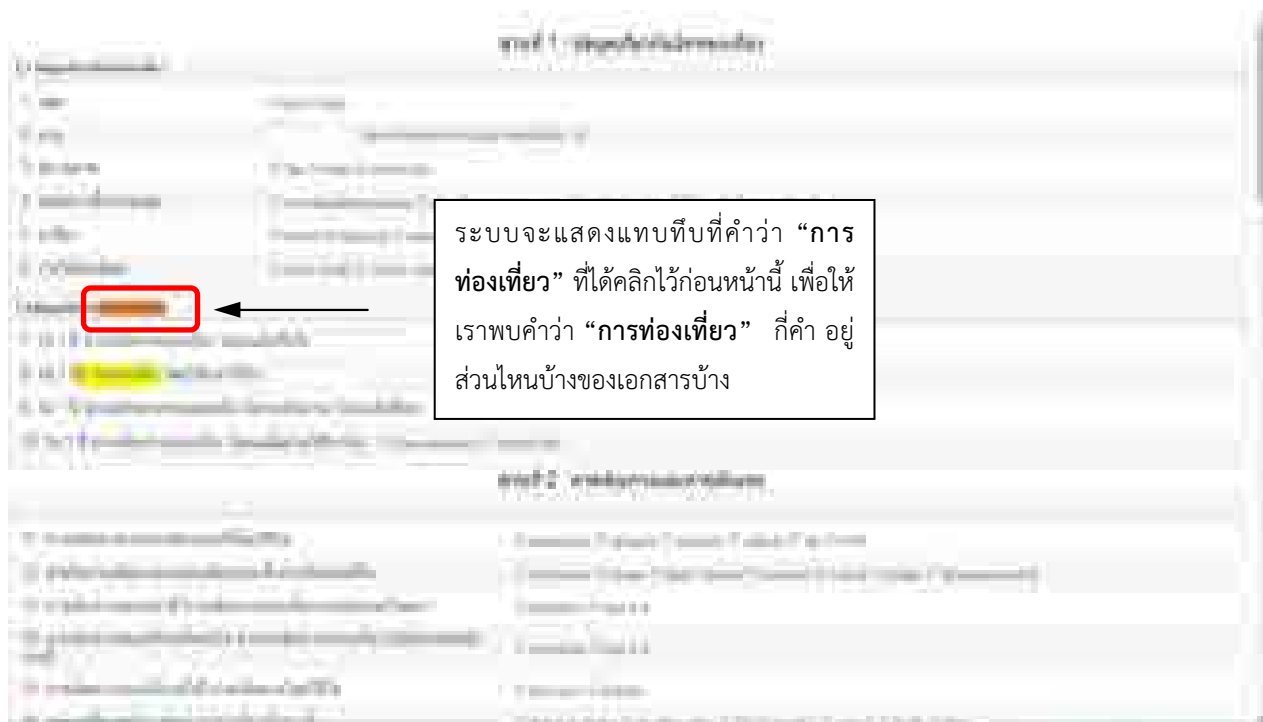

ให้ทำการเลือกคำ Keyword ที่
ต้องการที่จะค้นหา เช่น คลิกคำว่า
“การท่องเที่ยว”

แสดงคำ Keyword ที่ต้องการค้นหา

เมื่อทำการคลิก “การท่องเที่ยว” ระบบจะนำเข้าสู่แบบสอบถามแบบตัวเลือก เพื่อแสดงคำ “Keyword” ที่ได้ค้นหา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานงานวิจัยโครงการย่อยที่ 4 เรื่อง “ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” สามารถสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศ การศึกษาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism database) พร้อมกับการลงพื้นที่จริงทำให้ นักวิจัยสามารถเขียนระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ โดยสามารถแบ่งวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้

1. แผนการทำงานของระบบของผู้ใช้งานทุกคน (ผู้ดูแลระบบ นักวิจัย ผู้อำนวยการแผนการวิจัย และผู้ใช้งานทั่วไป) โดยและหน่วยย่อยจะสามารถกำหนดสิทธิและความสามารถขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ดำเนินการแผนงานในการพิจารณาความเหมาะสม

2. ระบบโครงข่ายฐานข้อมูล โดยโครงสร้างของฐานข้อมูลเป็นระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวที่กำหนด ข้อมูลการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบทางบวกและลบ โดยสามารถแสดงผลผ่านหน้าเว็บไซต์ นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวยังสามารถเติม หากมีข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ (ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว) โดยทำการเปรียบเทียบกับผลการศึกษาครั้งก่อน ซึ่งจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวได้ทันทีและสามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวทันต่อเวลา เพราะสถานการณ์การท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3. การนำเสนอและการนำเข้า ข้อมูลระบบฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว จะผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้ทุกคน (ผู้ดูแลระบบ นักวิจัย ผู้อำนวยการแผนการวิจัย และผู้ใช้งานทั่วไป) สามารถนำเข้าข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลจากที่ไหนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องกลับมาสำนักงานเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทำงานได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย แขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ แขวงหลวงน้ำทา และ แขวงบ่อแก้ว

1.1 แขวงหลวงพระบาง

ผลกระทบทางด้านสังคม

- ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น
- การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
- การแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

- การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล โดยการศึกษาข้อมูลอันดีงามของวัฒนธรรมชุมชนที่มีความแตกต่างหลากหลาย
- การปลูกจิตสำนึกให้แก่ชุมชน เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชน

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

- การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ชุมชน จากภาคบริการการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น โฮมแพค โรงแรม ร้านอาหาร ร้านหัตถกรรม ภาคการขนส่ง เป็นต้น
- ค่าครองชีพในตัวเมืองหลวงพระบางสูงขึ้น
- การเคลื่อนย้ายแรงงานจากแขวงอื่นๆ เข้าสู่แขวง

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

- การปรับปรุงทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม โดยมีการดูแลตรวจตราอย่างเข้มงวด
- การเพิ่มขึ้นของขยะและสิ่งปฏิกูล ซึ่งเป็นผลจากการจัดการที่ยังไม่ดีพอ และปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2 แฉางอูตมไซ

ผลกระทบทางด้านสังคม

- การสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน
- การฟื้นฟูวัฒนธรรมเพื่อเป็นแหล่งดึงดูดการท่องเที่ยว
- การช่วยเหลือจากบริษัทท่องเที่ยวมากขึ้น
- การเรียนรู้วัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- กองทุนหมู่บ้านจากการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

- การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวัฒนธรรมในชุมชนกับนักท่องเที่ยว
- การสร้างผู้นำเที่ยวภายในชุมชนเพิ่มขึ้น
- การเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติของคนในพื้นที่

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

- ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยว มีการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น
- การผลักดันให้ชุมชนผลิตสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น การเปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองแก่นักท่องเที่ยว และสร้างรายได้แก่ชุมชน
- กองทุนหมู่บ้านที่ได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในหมู่บ้าน
- การสร้างเครือข่ายของการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

- ชุมชนมีการจัดการสุขอนามัยที่ดี เช่น การสร้างห้องน้ำ การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม

1.3 แฉงหลวงน้ำทา

ผลกระทบทางด้านสังคม

- ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีการแบ่งปันความคิดเห็นกับชุมชนอื่น
- ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี มีระบบการจัดการ มีระเบียบแบบแผน มีการพัฒนา มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสร้างกิจกรรมบูรณาการด้านการท่องเที่ยว
- ผู้ประกอบการภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวในชุมชน
- การเกิดอาชีพเสริมเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

- การเลียนแบบจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเช่น การแต่งกายเลียนแบบชาวต่างชาติมากขึ้น
- การปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนได้รับรู้ถึงจุดเด่นจุดด้อยของการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการท่องเที่ยวเพื่อรากเหง้าวัฒนธรรมดั้งเดิม
- การประสานกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือเพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของตน

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

- ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว
- การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในหมู่บ้านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- ชุมชนมีความเข้มแข็งในการปกป้องรักษาธรรมชาติ มีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นๆ มากขึ้นและให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมรับผิดชอบมากขึ้น

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

- การอนุรักษ์ป่าเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว การแบ่งปันเขตคุ้มครองและการเข้าใช้ป่าไม่ตามแผนของทางรัฐบาล
- บางพื้นที่เกิดมลพิษทางอากาศที่มาจากควันรถและมลพิษทางเสียง ที่ส่งผลต่อสัตว์ป่า
- การอบรมเกี่ยวกับการจัดการกับสิ่งปฏิกูล

1.4 แขวงบ่อแก้ว

ผลกระทบทางด้านสังคม

- การผลิตสินค้าของที่ระลึกจากชาวบ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากแผนกท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้ว
- การผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าในท้องถิ่นซึ่งสามารถดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว
- การจัดงานตลาดนัดทุกเดือน
- การฝึกอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับชาวบ้าน
- การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกมากขึ้น

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

- การเปลี่ยนแปลงในด้านการแต่งกายของคนรุ่นใหม่ รวมถึง ภาษาที่ใช้ในการพูดก็มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก คนพูดภาษาชนเผ่าน้อยลง
- การจัดงานเทศกาลที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละปี
- การส่งเสริมให้มีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีให้มีความยั่งยืน โดยเฉพาะกับคนรุ่นใหม่

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

- การสร้างอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน การผลิตสินค้าของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว
- การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกที่ได้มาตรฐานและใช้วัสดุภายในท้องถิ่น
- การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
- รายได้จากการเก็บเงินเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

- การจัดการขยะ หรือ มลพิษภายในหมู่บ้าน ยังไม่มีการจัดการที่ดี (เฉพาะบ้านดอนใจ)

2. ประเทศไทย ประกอบด้วย อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

2.1 จังหวัดเชียงราย : หมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและวิถีชีวิตของประชาชนนั้น การท่องเที่ยวชุมชนมิได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงดำเนินชีวิตกันตามปกติ อาชีพหลักอย่างเกษตรกรรมยังคงดำเนินต่อไป ส่วนรายได้เสริมจากการประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้มีอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านก็มีความพร้อมตลอดเวลาที่จะต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว

ส่วนความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านวัฒนธรรมนั้น ชาวบ้านต่างมองว่า การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้ทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง แต่กลับช่วยให้เกิดความพยายามของชุมชนในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น เพราะประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้หมู่บ้านท่าขันทองมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ เช่น งานบุญข้าวจี การทอผ้าที่มีลวดลายแบบวัฒนธรรมอีสาน

ผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้เพิ่มรายรับทางเศรษฐกิจมากเท่าใดนัก ผลตอบแทนจากนักท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมยังมีน้อยมาก เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากและไม่ต่อเนื่อง เช่น การให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านที่ไม่ได้มีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว หรือไม่ได้มีการรวมกลุ่มกันในภาคบริการการท่องเที่ยว ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวชุมชน

2.2 จังหวัดน่าน : หมู่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ความเปลี่ยนแปลงในมิติด้านสังคมที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตอันเป็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนในหมู่บ้านห้วยโก๋น ผลกระทบในปัจจุบันยังคงมีไม่มาก ยกเว้นตลาดการค้าขายแดนทุกวันเสาร์ที่มีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งจากไทยและลาวเข้ามาจำนวนมาก ส่วนวัฒนธรรมตาอื่นๆ นักท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย แต่ในอนาคตอาจจะมีผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านมีความกังวลเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ เช่น การแข่งขันทางเศรษฐกิจซึ่งคนในพื้นที่อาจจะไม่ได้ประโยชน์จากการค้าการลงทุนบรรทุกที่ใช้เส้นทางบรรทุกสินค้าเข้าออกชายแดน หรือวิถีชีวิตและอาชีพที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ปัญหาทางสังคมอย่างยาเสพติด แรงงานข้ามชาติ เป็นต้น

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม ในปัจจุบันชุมชนท้องถิ่นของตนสามารถรักษาจารีตประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ได้เป็นอย่างดี แต่ก็มี ความกังวลเช่นกันถึงอนาคตเมื่อมีการขยายตัวของการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มี ความรู้ความเข้าใจและการปรับตัวเมื่อมีการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ.2558

ส่วนของมิติด้านเศรษฐกิจนั้น การท่องเที่ยวชุมชนจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ แต่จำกัดอยู่ในพื้นที่บริเวณด่านห้วยโก๋น ซึ่งเป็นเพียงทางผ่านไปยังเมืองหงสา เมืองหลวงพระบางประเทศลาวและเมืองเดียนเบียนฟูของประเทศเวียดนาม ส่วนพื้นที่ในส่วนอื่นๆ อาจจะไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมาจากคนภายนอกชุมชน เช่น บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร สถานที่พักแรม เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ยังเห็นว่า การประกอบอาชีพหลักยังคงเป็นการเกษตรกรรม เพราะแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในพื้นที่ยังมีไม่มากและ ไม่มีความโดดเด่น และที่สำคัญที่สุดคือ การบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนยังไม่มีความพร้อม ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ผลกระทบมิติด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษทางเสียงและมลพิษทางอากาศมีเพิ่มขึ้น อันเป็นผลพวงมาจากการขยายตัวของการค้าชายแดน จำนวนรถบรรทุกสินค้าเพิ่มมากขึ้น ผังการจราจรไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการขยะยังไม่ดีพอ โดยเฉพาะบริเวณด่านชายแดน และมีการทำลายแหล่งทรัพยากรป่าไม้เพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด ยางพารา เป็นต้น

2.3 จังหวัดอุดรดิตถ์ : หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับเมืองเงินทองของประเทศลาว มีความเปลี่ยนแปลงมาก จากเส้นทางคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อกับเขตพรมแดนลาว แม้ว่าจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว แต่ก็ทำให้มีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากภาคการขนส่งและภาคการเกษตร ความเป็นอยู่แต่เดิมที่เคยอยู่กันอย่างสงบเรียบง่าย ก็เริ่มมีความวุ่นวาย เกิดปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย มีความเห็นแก่ตัวและขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกัน มีการขายที่ทำกินให้กับนายทุนต่างถิ่น และทำให้ชาวบ้านไม่มีที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพ

ส่วนของผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงมิติวัฒนธรรมของท้องถิ่น คนรุ่นใหม่ขาดการเอาใจใส่ในวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สูงอายุ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของทางราชการ มีการจัดประเพณีแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งได้ช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสองประเทศ

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลจากการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่หมู่บ้านม่วงเจ็ดต้น ยังมีไม่มากนัก แหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีอยู่ยังมีไม่มากและยังขาดศักยภาพมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้ และหน่วยงานราชการท้องถิ่นยังขาดแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาในพื้นที่ เป้าหมายคือการข้ามพรมแดนเพื่อไปท่องเที่ยวในประเทศลาว แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ประกอบการธุรกิจบริการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร โดยผู้ประกอบการซึ่งเป็นคนในพื้นที่และผู้ประกอบการต่างถิ่น ทั้งนี้

ความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม การเป็นเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว ทำให้เป็นเส้นทางสำคัญในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรอย่างข้าวโพด สินค้าและวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างจำนวนมาก เกิดมลพิษทางอากาศจากควันท่อไอเสียรถบรรทุก รถพ่วง ฝุ่นละอองตามท้องถนน และยาฆ่ามอดที่คลุกพ่นมากับข้าวโพด รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนบ่อยครั้ง เนื่องจากการจราจรที่แตกต่างกันของประเทศไทยและลาว นอกจากนี้ ปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลในชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

2.4 จังหวัดพะเยา : หมู่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในชุมชน และวิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านฮวก มีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศลาว คนในชุมชนมีความตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวชุมชน และเห็นว่าจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อหารือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชน ศูนย์จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมชุมชน และตลาดนัดชายแดนไทย-ลาว ทุกวันที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน นอกจากนี้ การประกอบอาชีพของชาวบ้านก็เปลี่ยนแปลงไปบ้าง จากเดิมที่มีอาชีพในภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียว ก็มีการรายได้เสริมจากการบริการการท่องเที่ยว เช่น การขายของที่ระลึกหรือสินค้าหัตถกรรมต่างๆ การเปิดร้านอาหาร การบริการนำเที่ยวไปยังฝั่งลาว เป็นต้น

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชุมชนไม่ได้สร้างผลกระทบด้านลบมากเท่าใดนัก แต่ยังเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามให้คงอยู่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นบ้านฮวกอย่างแท้จริง เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ย่า อาหารท้องถิ่นอย่าง หลามบอน การทอผ้าแบบดั้งเดิม สัตว์ประจำถิ่นอย่างเต่าปูลู เป็นต้น นอกจากนี้ประเพณีอันดีงามซึ่งทางชุมชนและหน่วยงานราชการทั้งไทยและลาวได้จัดร่วมกัน คือ ประเพณีตักบาตรสองแผ่นดิน ซึ่งจะจัดในช่วงระหว่างช่วงวันขึ้นปีใหม่ ก็ถูกสนับสนุนให้เป็นงานสำคัญของจังหวัด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวลาวและ

ชาวต่างชาติ และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนไทย-ลาว ในพื้นที่ที่มีความแน่นแฟ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้คนในชุมชนบ้านฮวกส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และมีความพยายามปลูกฝังให้เยาวชนในหมู่บ้านสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามต่อไป

ความเปลี่ยนแปลงมิติเศรษฐกิจอันเป็นผลจากการท่องเที่ยวชุมชนนั้น รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว จำกัดอยู่เฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว(ฤดูหนาว) เท่านั้น ซึ่งบางครั้งมีนักท่องเที่ยวมากจนที่พักแรมในพื้นที่ไม่สามารถรองรับได้ แต่ในช่วงเวลาอื่นนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย โฮมสเตย์หรือรีสอร์ทหลายๆ แห่ง ขาดรายได้และต้องปิดกิจการไปชั่วคราว ทำให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นทั้งผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร รถบริการนำเที่ยว ผู้นำเที่ยว เกิดความรู้สึกท้อแท้ ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จึงยังคงประกอบอาชีพในภาคการเกษตรเป็นหลักอยู่ เพราะในพื้นที่เองไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวตลอดปี อีกทั้งนักท่องเที่ยวจากลาวที่ข้ามมายังบ้านฮวก แต่เดิมจะมีจำนวนมากโดยเฉพาะวันที่มีตลาดนัดชายแดน แต่ปัจจุบันถนนหนทางมีความสะดวกสบายมากขึ้น ชาวลาวจะเข้าไปท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีความหลากหลายของสินค้ามากกว่า

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวชุมชนต่อมิติสิ่งแวดล้อม เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนยังมีอุปสรรค เช่น การจัดการเกี่ยวกับขยะและสิ่งปฏิกูล การขาดแคลนน้ำเนื่องจากน้ำอุปโภคที่ใช้ในหมู่บ้านมาจากประปาภูเขาซึ่งเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มลพิษทางเสียงและทางอากาศอันเกิดจากยานพาหนะของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ www.CBTMaejo.org ซึ่งคงจะยังรักษาโดเมนเนมนี้ไว้ อย่างน้อย 5 ปี และในลำดับต่อไป จะทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยแม่โจ้มาเชื่อมต่อกับทางเว็บไซต์หลัก ซึ่งจะเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลอีกทางหนึ่ง

5.2 อธิปรายผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง “ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” เป็นการสร้างระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวชุมชนในเขตพื้นที่ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงกันผ่านด่านชายแดนของประเทศไทยทั้ง 4 จังหวัดในเขตภาคเหนือ

การศึกษาข้อมูลในวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่วิเคราะห์ระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย ทำให้ทราบถึงโครงสร้างของระบบฐานข้อมูลที่น่าสนใจและวิเคราะห์ในอนาคต รวมถึงสามารถออกแบบระบบให้ตรงกับความต้องการเพราะระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชนจะเป็นฐานข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวหากมีการเปลี่ยนแปลง โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าการคำนวณใหม่ อีกทั้งยังเป็นส่วนหลักของระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านการท่องเที่ยว ในการจะลงตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว

ดังนั้นระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน จึงเป็นมีความสำคัญโดยเฉพาะระบบที่ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกประเภทอย่างเต็มประสิทธิภาพ และสามารถใช้งานได้ง่ายเป็นมิตร ต่อผู้ใช้งาน

การศึกษาข้อมูลในวัตถุประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย เป็นการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาข้อมูลหลักในการระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ระบบสามารถกำหนดค่าในการสร้างตัวแปรหากมีการศึกษาครั้งต่อไป เมื่อมีค่าเปลี่ยนแปลงในทางลบระบบจะแจ้งเตือนขึ้นมา และการที่กำหนดพื้นที่ในการศึกษา ใน 8 เมืองท่องเที่ยวชายแดนของทั้งสองประเทศเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 แห่งยังมีความอุดมสมบูรณ์ด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการลงฐานข้อมูลเพราะหากการท่องเที่ยวชายแดนพัฒนาขึ้นมาขึ้น รวมทั้งการเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก หนึ่งปีข้างหน้า จะช่วยให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและสามารถพยากรณ์อนาคตได้

การศึกษาข้อมูลในวัตถุประสงค์ที่ 3 จัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่วิจัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย เป็นการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจบนระบบฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน และข้อมูลด้านการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ ซึ่งระบบนี้สามารถพยากรณ์เหตุการณ์ที่

คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ และให้ผู้บริหารสามารถไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจการดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยวได้

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ระบบการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

1. การนำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชน สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนอื่นได้ แต่ข้อมูลที่เริ่มต้นของการท่องเที่ยวชุมชนจะต้องถือว่าที่นำข้อมูลเข้าในปัจจุบันเป็นข้อมูลพื้นฐาน ดังนั้นในอนาคตเมื่อนำเข้าข้อมูล จะมีการเปรียบเทียบกับปีเริ่มต้น (ปีปัจจุบัน) ไม่สามารถย้อนในอดีตได้
2. การนำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชน ผู้ดูแลระบบต้องได้รับการอบรมให้เข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบระบบเพื่อให้สามารถในการแก้ไขปัญหาของระบบหรือสามารถเพิ่มเติมฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้
3. การนำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชน ผู้อำนวยการแผนการวิจัยจะต้องได้รับการอบรมเพื่อเข้าใจการบริหารข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของระบบตรงต่อความต้องการ
4. การนำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องผลกระทบด้านการท่องเที่ยวชุมชน นักวิจัยต้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับฐานข้อมูลทรัพยากรที่ต้องนำไปใช้และสามารถจัดเก็บได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำเข้าได้ อย่างถูกต้อง
5. ในอนาคตควรพัฒนาระบบสามารถลงใน Mobile Device อื่นเช่นบน มือถือ เทปเล็ตเพื่อสะดวกในการลงข้อมูลและสามารถแสดงผลได้รวดเร็วกว่าผ่านเว็บไซต์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทางด้านนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใดต้องมีการเฝ้าระวังไม่ให้ทำลายแหล่งท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยวกลุ่มใดต้องได้รับการอบรมก่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเพื่อป้องกันแหล่งท่องเที่ยว
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อค้นหาคำศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเฝ้าติดตามเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมการท่องเที่ยวในทางลบ

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2548. “กลยุทธ์การส่งเสริมตลาดต่างประเทศ” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.tat.or.th/thai/tat_plan.php .
- _____. 2548. “Tourism Statistics” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php .
- _____. 2549. ผลการวิจัยเรื่อง โครงการศึกษาวิจัยเพื่อหาความต้องการฝึกอบรมด้านการตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. 2552. “จุลสารการท่องเที่ยว” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.etatjournal.com/upload/211/1_thaisit_Q2_2008.pdf
- _____. 2552. “จุลสารการท่องเที่ยว” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.etatjournal.com/upload/257/asian_tourism_outlook.pdf
- กรมการท่องเที่ยว. 2554: “สถิตินักท่องเที่ยว” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.tourism.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=2610&Itemid=25
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2546. รายงานประจำปี 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ครรชิต มัลลียงศ์. 2539. ฐานปัญญาไทยในโลกสากล. ราชบัณฑิตสถาน กระทรวงศึกษาธิการและศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. 2548. การวางแผนการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกษตรศาสตร์.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. 2549. การบริหารตลาด. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล. 2545. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธีรยุทธ วัฒนาสุขโชค. 2548. การบริหารเชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย โพธิ์สีดา. 2549. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ประกาศิต ทองเจือเพชร. 2544. ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พิษณุ จงสถิตยวัฒนา. 2548. การบริหารการตลาด .กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- เนคเทค (NECTEC). 2545. ไอทีปริทัศน์. งานประชาสัมพันธ์และมัลติมีเดีย. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ธนวรรณ แสงสุวรรณ, อติลา พงศ์ยี่หล้า, อุไรวรรณ แยมเนียม, ยุทธนา ธรรมเจริญและยงยุทธ พงษ์ศิริ
พันธ์. 2546. การจัดการตลาด. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. 2552. รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนัก
ระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ศุภลักษณ์ อังครางกูร. 2548. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2542. กลยุทธ์การตลาด : การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มแอนด์ไซเท็ก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2548. เครือข่ายวิสาหกิจ (คลัสเตอร์) เพื่อ
ยกระดับความสามารถในการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการต่างประเทศ. 2549. รายงานสถิติการประทับลงตรา
ต่างประเทศ. เชียงใหม่: ม.ป.พ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2543. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cooper, Chris. , Gilvert, David. ,Fyall, Alan. , Fletcher, John. ,and Wanhill, Stephen. 2005.
Tourism: Principles and Practices. 3rd ed. London: Pearson Education.
- [Equitable Tourism Options \(EQUATIONS\)](http://www.equitabletourism.org). Aug 2005. “A WTO-GATS-Tourism Impact
Assessment Framework for Developing Countries”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://www. equitabletourism.org](http://www.equitabletourism.org).
- Goeldner, Charles R. and Ritchie, J.R. Brent. 2009. Tourism: Principles, Practices,
Philosophies. 10th ed. NewYork: John Wiley & Sons.
- GHall, C.Michael and Page, Stephen J.. 2002. The geography of tourism and recreation.
2nd ed. Kentucky: Routledge.
- Holloway, J Christopher. 2004. Marketing for Tourism. 4th ed. London: Prentice Hall
International.
- Kinichi, Angelo and Williams, Brain K. .Management a practical introduction. 2006.
London: Mc Graw Hill.

- Kotler, Philip, Bowen, John and Makens, James C.. 2006. Marketing for Hospitality and Tourism. 4th ed. New Jersey: Prentice Hall International.
- Kotler, Philip .2006. Marketing Management. 11th ed. London: Prentice Hall International.
- March, Roger St George and Woodside, Arch G. .2005. Tourism Behavior: Travelers' Decisions and Actions. Massachusetts: Pul CABI.
- Morrison, Alastair M. 2001. Hospitality and Travel Marketing. 3rd ed. NewYork: Delmar.
- Ross, Glenn F.. 1998. The Psychology of Tourism. 2nd ed. Melbourne: Hospitality Press.
- Swarbrooke, John and Horner, Susan. 2005. Consumer behaviour in tourism. 2nd ed. London: Butterworth-Heinemann
- Torkildesn, George . 1992. Leisure and recreation Management. 3rd ed. Kentucky: Routledge.
- Walker, John R.1999. Introduction to Hospitality Management. 2nd ed. Harlow: Prentice Hall.
- Weaver, David and Opperamann, Martin. 2000. Tourism Mangement. Queensland: John Wiley & Sons.
- World Travel & Tourism Council .1999. "Thailand's Travel & Tourism, Economic Driver for the 21st Century". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.wttc.org>.
- Yamane, Taro. 1973. Statistic: An Introduction Analysis. 3nd ed. Tokyo: Herper International Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ด้าด้าด้าด้าด้า (Data Dictionary)

ดาต้าดิกชันนารี (Data Dictionary)

ดาต้าดิกชันนารี(Data Dictionary) เป็นตารางแสดงรายละเอียดของตัวอยู่ในระบบฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบว่าในฐานข้อมูลมีการจัดเก็บและจัดการข้อมูลอย่างไร ง่ายต่อการเพิ่ม-ลบในระบบประกอบด้วยตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: userinfo

File name : userinfo						
Description : ข้อมูลส่วนตัว						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	USER_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสผู้ใช้	Primary Key
2	FIRSTNAME	VARCHAR	150	ตัวอักษร	ชื่อผู้ใช้	Not Null
3	LASTNAME	VARCHAR	150	ตัวอักษร	นามสกุลผู้ใช้	Not Null
4	EMAIL	VARCHAR	150	ตัวอักษร	อีเมลผู้ใช้	Not Null
5	PASSWORD	VARCHAR	30	ตัวอักษร	รหัสผ่าน	Not Null
6	TEL	VARCHAR	15	ตัวอักษร	เบอร์โทรศัพท์	Not Null
7	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
8	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสร้างข้อมูล	Null
9	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างข้อมูล	Null
10	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตข้อมูล	Null
11	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาอัปเดตข้อมูล	Null

ตารางที่ 2 ตารางแสดงคําดังขึ้นนารี: user_project_detials

File name : user_project_detials						
Description : ข้อมูลรายละเอียดของโครงการ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	USER_PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสผู้ใช้โครงการ	Primary Key
2	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null
3	USER_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสผู้ใช้	Not Null
4	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตข้อมูล	Null
5	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาอัปเดตข้อมูล	Null
6	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
7	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสร้างข้อมูล	Null
8	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างข้อมูล	Null
9	PROJECT_ROLE_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสตำแหน่งในทีม	Not Null

ตารางที่ 3 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: projects

File name : projects						
Description : ข้อมูลโครงการ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Primary Key
2	PROJECT_Name	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อโครงการ	Not Null
3	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสร้างโครงการ	Null
4	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างโครงการ	Null
5	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตโครงการ	Null
6	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาอัปเดตโครงการ	Null
7	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null

ตารางที่ 4 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: project_role

File name : project_role						
Description : ข้อมูลตำแหน่งในทีม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	PROJECT_ROLE_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสตำแหน่งในทีม	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	PROJECT_ROLE_NAME	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อตำแหน่งในทีม	Not Null

ตารางที่ 5 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: project_permission

File name : project_permission						
Description : ข้อมูลกำหนดสิทธิ์ของโครงการ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	project_permission_id	INT	11	ตัวเลข	รหัสสิทธิ์โครงการ	Primary Key
2	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null
3	permission_id	INT	11	ตัวอักษร	รหัสกำหนดสิทธิ์	Not Null

ตารางที่ 6 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: permissions

File name : permission						
Description : ข้อมูลกำหนดสิทธิ์						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	permission_id	INT	11	ตัวเลข	รหัสกำหนดสิทธิ์	Primary Key
2	permission_name	VARCHAR	200	ตัวอักษร	ชื่อกำหนดสิทธิ์	Not Null

ตารางที่ 7 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: menu

File name : menu						
Description : ข้อมูลเมนู						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	MENU_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมนู	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะเมนู	Not Null
3	MENUCODE	VARCHAR	255	ตัวอักษร	รหัสเมนู	Not Null
4	MENULINK	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ลิงค์เมนู	Not Null
5	MENUNAME	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อเมนู	Not Null
6	MENUSEQ	INT	11	ตัวเลข	ลำดับเมนู	Not Null
7	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสร้างเมนู	Not Null
8	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างเมนู	Not Null
9	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตเมนู	Not Null
10	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาอัปเดตเมนู	Not Null

ตารางที่ 8 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: project_menu_details

File name : project_menu_details						
Description : ข้อมูลรายละเอียดเมนูแต่ละโครงการ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	PROJECT_MENU_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมนูโครงการ	Primary Key
2	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสร้างข้อมูล	Null
3	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างข้อมูล	Null
4	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตข้อมูล	Null
4	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาอัปเดตข้อมูล	Null
5	MENU_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมนู	Not Null
6	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null

ตารางที่ 9 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: project_sponser

File name : project_sponser						
Description : ข้อมูลผู้สนับสนุนโครงการ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	project_sponsor_id	INT	11	ตัวเลข	รหัสผู้สนับสนุน	Primary Key
2	sponsor_name	BIGINT	250	ตัวเลข	ชื่อผู้สนับสนุน	Not Null
3	sponsor_image	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	รูปภาพผู้สนับสนุน	Null
3	project_id	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null

ตารางที่ 10 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: album_image

File name : album_image						
Description : ข้อมูลอัลบั้มรูปภาพ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	ALBUM_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสอัลบั้มรูปภาพ	Primary Key
2	ALBUM_NAME	VARCHAR	250	ตัวอักษร	ชื่ออัลบั้มรูปภาพ	Not Null
3	AREA_ID	BIGINT	11	ตัวเลข	รหัสพื้นที่วิจัย	Not Null
4	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null

ตารางที่ 11 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: Image

File name : Image						
Description : ข้อมูลรูปภาพ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	IMAGE_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสรูปภาพ	Primary Key
2	IMAGE_PATH	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	ที่อยู่รูปภาพ	Not Null
3	ALBUM_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสอัลบั้มรูปภาพ	Not Null
4	title	VARCHAR	250	ตัวอักษร	คำอธิบายรูปภาพ	Null
5	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null

ตารางที่ 12 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: research_area

File name : research_area						
Description : ข้อมูลพื้นที่วิจัย						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	RESEARCH_AREA_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสพื้นที่วิจัย	Primary Key
2	LOCALITY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสที่ตั้งพื้นที่	Not Null
3	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการพื้นที่	Not Null
4	COMMENT	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	แสดงความคิดเห็น	Null
5	latitude	VARCHAR	20	ตัวอักษร	ตำแหน่งเส้นรุ้ง	Null
6	longitude	VARCHAR	20	ตัวอักษร	ตำแหน่งเส้นแวง	Null
7	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
8	Document	VARCHAR	50	ตัวอักษร	เอกสารอัปโหลด	Not
9	research_data	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	ข้อมูลพื้นที่	Not Null

ตารางที่ 13 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: surveys

File name : surveys						
Description : ข้อมูลของแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแบบสอบถาม	Primary Key
2	SURVEY_NAME	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อแบบสอบถาม	Not Null
3	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างแบบสอบถาม	Null
4	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างสอบถาม	Null
5	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตสอบถาม	Null
6	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตแบบสอบถาม	Null
7	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null
8	DISCRIPTION	TEXT	-	ตัวอักษร	รายละเอียดแบบสอบถาม	Not Null
9	START_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาเริ่มต้น	Null
10	END_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่เวลาสิ้นสุด	Null
11	TEMPLATE	INT	11	ตัวเลข	รูปแบบแบบสอบถาม	Not Null

ตารางที่ 14 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_project

File name : survey_project						
Description : ข้อมูลของแบบสอบถามในโครงการวิจัย						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_PROJECT_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสผู้ใช้	Primary Key
2	SURVEY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแบบสอบถาม	Not Null
3	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null
4	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างข้อมูล	Null
5	CREATED_BY	VARCHAR	250	ตัวอักษร	บุคคลสร้างข้อมูล	Null
6	UPDATE_BY	VARCHAR	250	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตข้อมูล	Null
7	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตข้อมูล	Null

ตารางที่ 15 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_template

File name : survey_template						
Description : ข้อมูลของรูปแบบแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	TEMPLATE_ID	INT	11	ตัวเลข	รหัสรูปแบบสอบถาม	Primary Key
2	TEMPLATE_NAME	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อรูปแบบสอบถาม	Not Null
3	VALUE	VARCHAR	10	ตัวอักษร		
4	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างรูปแบบ	Null
5	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างรูปแบบ	Null
6	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตรูปแบบ	Null
7	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตรูปแบบ	Null
8	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 16 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_topic

File name : survey_topic						
Description : ข้อมูลของหัวข้อแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_TOPIC_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสหัวข้อ	Primary Key
2	TOPIC_NAME_EN	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้ออังกฤษ	Not Null
3	TOPIC_NAME_TH	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อไทย	Not Null
4	TOPIC_NAME_LAO	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อภาษาลาว	Not Null
5	SURVEY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแบบสอบถาม	Not Null
6	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างหัวข้อ	Null
7	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างหัวข้อ	Null
8	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตหัวข้อ	Null
9	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตหัวข้อ	Null
10	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 17 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_question

File name : survey_question						
Description : ข้อมูลของคำถามแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_QUESTION_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสคำถามแบบสอบถาม	Primary Key
2	TOPIC_NAME_EN	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อคำถามอังกฤษ	Not Null
3	TOPIC_NAME_TH	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อคำถามไทย	Not Null
4	TOPIC_NAME_LAO	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อคำถามลาว	Not Null
5	SURVEY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแบบสอบถาม	Not Null
6	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างคำถาม	Null
7	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้าง	Null
8	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดต	Null
9	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตคำถาม	Null
10	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 18 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_answer_res_detial

File name : survey_answer_res_detial						
Description : ข้อมูลคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_ANSWER_RES_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสคำตอบ	Primary Key
2	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่สร้าง	Null
3	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ผู้สร้าง	Null
4	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ผู้แก้ไข	Null
5	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่แก้ไข	Null
6	SURVEY_ANSWER_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสคำตอบ	Not Null
7	RESPONDENTS_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสผู้ตอบ	Not Null

ตารางที่ 19 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: survey_answer

File name : survey_answer						
Description : ข้อมูลของคำตอบแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	SURVEY_ANSWER_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสคำตอบ	Primary Key
2	ANSWER_NAME	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อคำตอบ	Not Null
3	SURVEY_QUESTION_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสคำถาม	Not Null

ตารางที่ 20 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: general_key

File name : general_key						
Description : ข้อมูลของคีย์ข้อมูล						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	general_id	INT	11	ตัวเลข	รหัสข้อมูล	Primary Key
2	general_key	VARCHAR	50	ตัวอักษร	คีย์ข้อมูล	Not Null
3	general_text	VARCHAR	250	ตัวอักษร	ข้อความข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 21 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: general_detial

File name : general_detial						
Description : ข้อมูลรายละเอียดทั่วไป						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	general_detial_id	INT	11	ตัวเลข	รหัสข้อมูล รายละเอียด	Primary Key
2	general_detial	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	รายละเอียดทั่วไป	Not Null
3	general_key	INT	11	ตัวเลข	คีย์ข้อมูล	Not Null
4	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่สร้าง	Null
5	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ผู้สร้าง	Null
6	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ผู้แก้ไข	Null
7	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	วันที่แก้ไข	Null
8	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null

ตารางที่ 22 ตารางแสดงคําดำดึกชั้นนารี: respondents_key

File name : respondents_key						
Description : ข้อมูลของหัวข้อแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	RESPONDENTS_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสหัวข้อ	Primary Key
2	KEY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้ออังกฤษ	Not Null
3	KEY_NAME_EN	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อไทย	Not Null
4	KEY_NAME_TH	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อไทย	Not Null
5	KEY_NAME_LAO	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อภาษาลาว	Not Null
6	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างหัวข้อ	Null
7	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างหัวข้อ	Null
8	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตหัวข้อ	Null
9	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตหัวข้อ	Null
10	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 23 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: respondents_detial

File name : respondents_detial						
Description : ข้อมูลของหัวข้อแบบสอบถาม						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	RESPONDENTS_DETIAL_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสหัวข้อ	Primary Key
2	RESPONDENTS_KEY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้ออังกฤษ	Not Null
3	DETIAL_EN	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อไทย	Not Null
4	DETIAL_TH	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อไทย	Not Null
5	DETIAL_LAO	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ชื่อหัวข้อภาษาลาว	Not Null
6	CREATED_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	สร้างหัวข้อ	Null
7	CREATED_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลสร้างหัวข้อ	Null
8	UPDATE_BY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	บุคคลอัปเดตหัวข้อ	Null
9	UPDATE_DATE	DATETIME	-	วันที่เวลา	อัปเดตหัวข้อ	Null
10	ADDITIONAL_DETAIL_01	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 1	Null
11	ADDITIONAL_DETAIL_02	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 2	Null
12	ADDITIONAL_DETAIL_03	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 3	Null
13	ADDITIONAL_DETAIL_04	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 4	Null
14	ADDITIONAL_DETAIL_05	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 5	Null
15	ADDITIONAL_DETAIL_06	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 6	Null
16	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะข้อมูล	Not Null

ตารางที่ 24 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_locality

File name : area_locality						
Description : ข้อมูลของหมู่บ้าน						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	LOCALITY_ID	INT	20	ตัวเลข	รหัสหมู่บ้าน	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	LOCALITY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	หมู่บ้าน	Not Null
4	DISTRICT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสตำบล	Not Null
5	CITY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมือง	Not Null
6	research_area	LONGTEXT	-	ตัวอักษร	ข้อมูลพื้นที่วิจัย	Not Null

ตารางที่ 25 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_district

File name : area_district						
Description : ข้อมูลของตำบล						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	DISTRICT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสตำบล	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	DISTRICT	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ตำบล	Not Null
4	CITY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมือง	Not Null

ตารางที่ 26 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_city

File name : area_city						
Description : ข้อมูลของเมือง/อำเภอ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	CITY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสเมือง	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	CITY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	เมือง	Not Null
4	PROVINCE_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแขวง	Not Null

ตารางที่ 27 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_province

File name : area_province						
Description : ข้อมูลของแขวง/จังหวัด						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	PROVINCE_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแขวง	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	PROVINCE	VARCHAR	255	ตัวอักษร	แขวง	Not Null
4	COUNTRY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสประเทศ	Not Null

ตารางที่ 28 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_country

File name : area_country						
Description : ข้อมูลของประเทศ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	COUNTRY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสประเทศ	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	COUNTRY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ประเทศ	Not Null

ตารางที่ 29 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี : area_country

File name : area_country						
Description : ข้อมูลของประเทศ						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	COUNTRY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสประเทศ	Primary Key
2	ActiveFlage	VARCHAR	1	ตัวอักษร	สถานะ	Not Null
3	COUNTRY	VARCHAR	255	ตัวอักษร	ประเทศ	Not Null

ตารางที่ 30 ตารางแสดงดาต้าดิกชันนารี: evaluation

File name : evaluation						
Description : วิเคราะห์ผลการประเมิน						
No.	Field Name	Type	Length	Format	Description	Constrain
1	EVALUATION_ID	BIGINT	11	ตัวเลข	รหัสการวิเคราะห์	Primary Key
2	PROJECT_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสโครงการ	Not Null
3	SURVEY_ID	BIGINT	20	ตัวเลข	รหัสแบบสอบถาม	Not Null
4	EVAL_COMMENT	TEXT	-	ตัวอักษร	ผลการวิเคราะห์	Null

ภาคผนวก ข

การนำผลงานวิจัยไปนำเสนอในงานประชุมวิชาการนานาชาติ

**The 3rd International Symposium on Business and Social Science
July 22 - 24, 2014, Renaissance Sapporo Hotel**

Invitation Letter

May 5, 2014

Paper ID: **IBS – 5229**

Paper Title: **The Impacts of Community-based Tourism to the Locals : Luang Prabang, Luang Namtha, Oudomxay, and Bokeo Provinces, Laos PDR.**

Paper Author(s): **Chalitda Madhyamapunish**

Dear Sir/Madam,

Thanks for very much for being interested in 2014 International Symposium on Business and Social Sciences (ISBSS). You and your colleagues are warmly welcomed to participate in the conference during July 22 - July 24, 2014 at Sapporo Renaissance, Hokkaido, Japan. On conclusion of the blindly review process, we are pleased to inform you that your paper is accepted for *Oral Presentation*.

Please Sign In from the official website (<http://www.isbss.org/>) and click on <Paper Management> to complete the registration with payment. Presenter's registration must be received on or before **May 31, 2014** to validate one's attendance, otherwise the submitted paper will not be included in the conference program/proceedings.

On behalf of the 2014 ISBSS Program Committee, I invite you to immediately mark this event on your calendar and make your plans to attend this conference from July 22 to July 24, 2014 in Hokkaido, Japan.

Best Regards,

ISBSS Program Committee

isbs@isbs.org

Organizer: <http://www.prohsf.org/>

Conference Venue: Sapporo Renaissance, Japan

Venue Address: 1-1 Toyohira Kio 1 Chome,

Toyohira-ku, Sapporo 062-0904, Japan

The Impacts of Community-based Tourism to the Locals : Luang Prabang, Luang Namtha, Oudomxay, and Bokeo Provinces, Loas PDR.

Chalitda Madhyamapurush and Jirapong Chaichawwong

Faculty of Science and School of Administrative Studies (respectively)

Maejo University, Chiangmai, Thailand 50290

mchalitda@gmail.com or chalitda@mju.ac.th, notecmu@hotmail.com or jirapong@mju.ac.th

Flooding number of tourists are coming into Loas PDR. They come to see, to learn, to understand, and to live like the locals. The attractions that brought them there are the unseen or untouched sites. Most of these sites are in a rural area or a small village because they wanted to touch the freshnesses of the unique life style. Almost entirely of the communities had not been well-prepared for tourists, and unexpected such a collateral effects to their communities.

This study has a purpose to find out both pros and cons of the community-based tourism impacts with the focus groups. The analytical methods of this study will use both qualitative and quantitative approaches to conclude within four issues: society, economic, environment, and culture. The three selected villages of each province of the four provinces (twelve villages in total) had been researched and data collected. According to the conclusion, optimum and potential solutions will be figured and passed on to the stakeholders (villagers and government sectors). The desired end result should be beneficial to the locals, and be able to maintain their ways of life at the same time; "sustainable community-based tourism uniquenesses and sufficient profit to the locals."

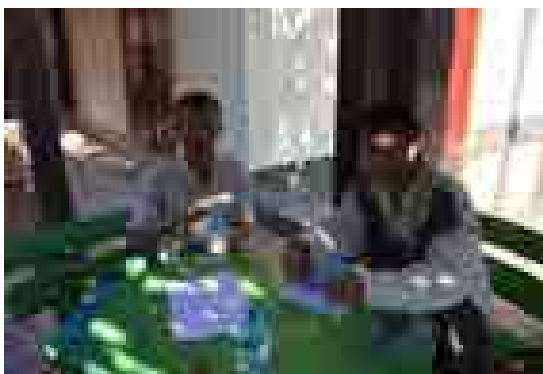
keywords: Community-based tourism, Sustainability, Impacts, Loas PDR

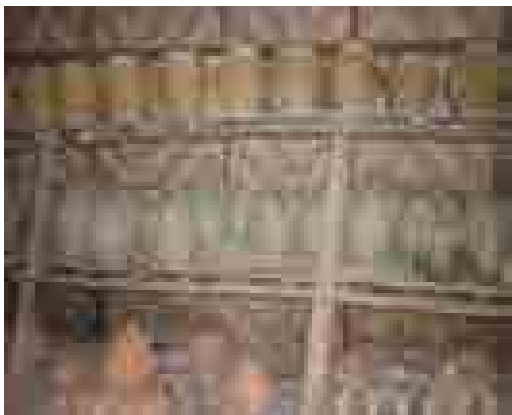

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบในการลงพื้นที่วิจัย

1. แขวงหลวงพระบาง

2. แขวงอุดมไชย

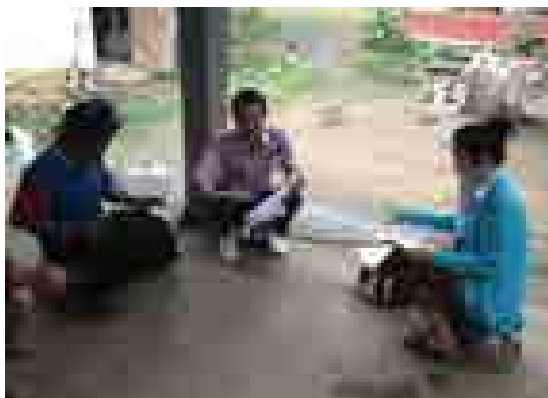
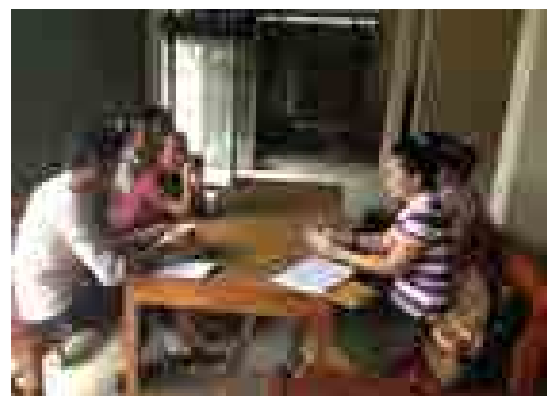
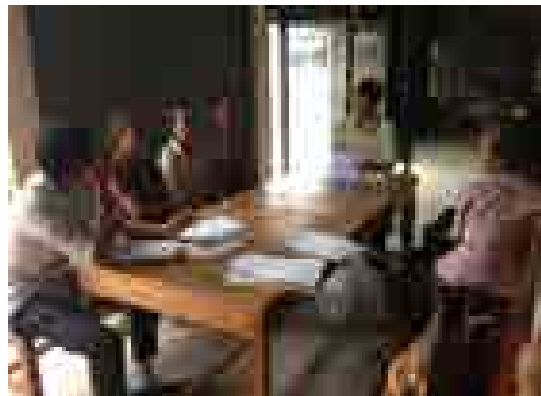
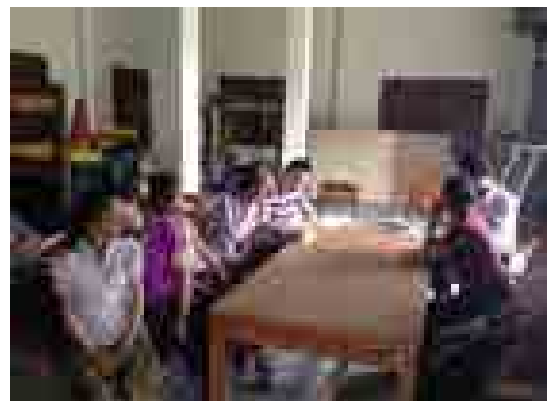
3.

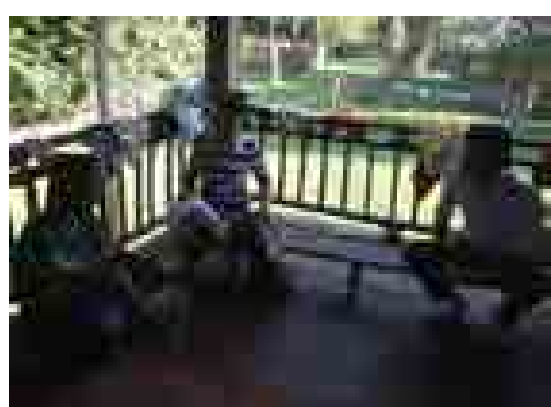
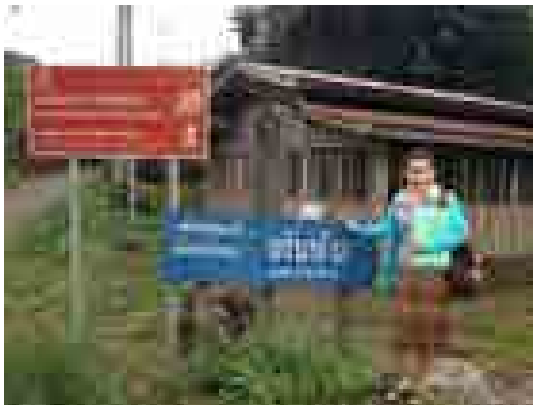
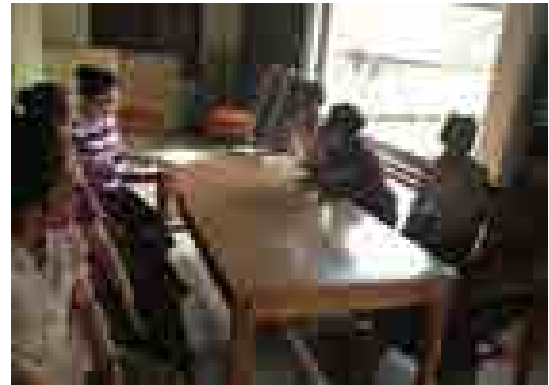

3. แหวงหลวงน้ำทา

4. แขวงบ่อแก้ว

ภาคผนวก ง
ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(2012-2020)

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติของสปป.ลาว (2012-2020)

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวของสปป.ลาว ระหว่างค.ศ.2001-2011

สปป.ลาว มองตัวเองเป็น Landlinked Country มีทรัพยากรทางธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีเสถียรภาพทางการเมือง มีความสงบสุข

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น จาก 670,000 คน ในปี 2000 มาเป็นเกินกว่า 1 ล้านคนในปี 2005 และในปี 2010 มีนักท่องเที่ยวมากถึง 2.5 ล้านคน ด้วยจำนวนระยะเวลาท่องเที่ยว 7 วัน ภาคการท่องเที่ยวสร้างรายได้เป็นอันดับสองของประเทศรองจากภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ หรือประมาณ 7.5% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ นอกจากนี้ ทางสปป.ลาว คาดการณ์ว่าภายในปี 2015 และ 2020 จำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเป็น 3.7 ล้านคน และ 4.3 ล้านคน ตามลำดับ และสร้างรายได้ 550-760 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี

กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติหลักๆ ได้แก่

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน - ไทย และเวียดนาม

กลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก - จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย

กลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกา - ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมนี สหรัฐอเมริกา

นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวลาว = ภาคการท่องเที่ยวจัดเป็น 1 ใน 11 องค์ประกอบสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้ประกาศยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม หรือเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงการลงทุนในโครงสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ถนนทางหลวงเชื่อมต่อเหนือ-กลาง-ใต้ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนลาวในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการบริการสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน การสร้างผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวใหม่ๆ ในหลายพื้นที่ของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งที่พัก แหล่งบันเทิง คาสิโน สนามกอล์ฟ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว (2012-2020)

พื้นฐานของการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กอปรกับประสบการณ์ในอดีต สปป.ลาวได้ SWOT Analysis ตัวเอง ดังต่อไปนี้

1. จุดแข็ง

- สปป.ลาว เต็มไปด้วยแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความ ในหลายๆ พื้นที่ของประเทศ สปป.ลาวมีป่าไม้มากถึง 41% ของพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวน 20 แห่ง มีป่าไม้สัก มีแม่น้ำหลายสาย ถ้าหลายแห่ง ด้วยแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สปป.ลาว จึงถูกเรียกขานว่า “Jewel of the Mekong”

- ในด้านวัฒนธรรม สปป.ลาว มีชนเผ่าต่างๆ จำนวนมากที่อยู่อาศัยร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งแต่ละชนเผ่าสามารถธำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ว่าจะเป็นภาษา การแต่งกาย คนลาวได้ชื่อว่ามีมนุษยสัมพันธ์ดี และเป็นมิตรกับผู้มาเยือน ซึ่งหนึ่งในเสน่ห์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ก็คือ เทศกาลตามปฏิทินจันทรคติซึ่งมีตลอดปี นอกจากนี้ชาวลาวยังมีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งได้กลายมาเป็นมรดกโลกอย่าง เมืองหลวงพระบาง และปราสาทวัดภู หรือ สถานที่ท่องเที่ยวที่ชาวลาวภาคภูมิใจอย่าง พง์ไหหิน พระธาตุหลวง พระธาตุศรีโคตตะบอง พระธาตุอิงฮัง ฯลฯ

- แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เช่น ถ้ำเวียงไซ จังหวัดหัวพัน เส้นทางประวัติศาสตร์ของโฮจิมินห์ เป็นต้น

- บรรยากาศทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ ซึ่งส่งผลดีต่อการท่องเที่ยว

- แม้ว่าสปป.ลาวจะเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล แต่ประเทศเต็มไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวอันเอกอุ ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ซึ่ง ณ ปัจจุบัน สปป.ลาว มีพื้นที่จำนวน 5 แห่งที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว คือ นครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง เชียงขวาง สะหวันนะเขต และจำปาสัก

2. จุดอ่อน

- ข้อจำกัดด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ดี โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมทางบกทั้งเส้นทางในประเทศและเส้นทางเชื่อมโยงภายในภูมิภาค หรือเส้นทางการเดินทางโดยเครื่องบิน แม้ว่าจะมีเส้นทางการบินที่หลากหลาย แต่ก็มีปัญหาในการประกอบการระหว่างฤดูกาลท่องเที่ยวกับนอกฤดูกาลท่องเที่ยว

- ลาวยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในระดับโลก ขาดงบประมาณในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การเข้าร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ

- เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านของสปป.ลาว แล้วนั้น ศักยภาพด้านการบริการท่องเที่ยวของลาวยังต่ำ

- สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อบ้านยังไม่มีดีเท่าที่ควร

- ธุรกิจบริการท่องเที่ยวภายในประเทศยังคงไม่เข้มแข็ง ขาดทุน ประสบการณ์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคการท่องเที่ยวอย่างมาก
- ความไม่สมดุลระหว่างการเติบโตของการท่องเที่ยวและบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่มีความชำนาญ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ระดับสูง
- นโยบายและกฎระเบียบของกระบวนการเข้าเมืองยังไม่แน่นอน ซึ่งเป็นประเด็นระหว่างอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวและความมั่นคงของประเทศ
- ช่องว่างที่ชัดเจนระหว่างจังหวัดที่การเติบโตทางการท่องเที่ยวมีสูงกว่าจังหวัดอื่นๆ
- การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพในการจัดการธุรกิจบริการท่องเที่ยว
- ผลกระทบเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์
- การประสานงานระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผนการท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพ

3. โอกาส

- ที่ตั้งอยู่ใจกลางของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และเป็นจุดเชื่อมโยงการเดินทางกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ ตะวันออก-ตะวันตก
- ตามการคาดการณ์ขององค์การการท่องเที่ยวโลกที่ว่า ภายในปี 2020 จีนและอินเดียจะเป็นประเทศที่มีการเติบโตด้านการท่องเที่ยวสูงที่สุดในโลกตามลำดับนั้น ซึ่งทั้งสองประเทศจะเป็นตลาดนักท่องเที่ยวที่สำคัญสำหรับสปป.ลาว
- การบูรณาการนโยบายเศรษฐกิจแห่งชาติสำหรับการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะช่วยสนับสนุนการเติบโตของภาคการท่องเที่ยวลาว
- การเพิ่มโอกาสและการสร้างบรรยากาศเพื่อดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนภายในประเทศและต่างชาติผ่านนโยบายส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยว ซึ่งผลดีต่อการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว
- ด้วยข้อจำกัดในมาตรฐานของสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยว ลาวควรต้องประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างการเชื่อมโยงจุดหมายปลายทางและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวร่วมกัน

4. อุปสรรค

- ปัญหาการเมืองที่ไม่แน่นอนของประเทศเพื่อนบ้าน (ไทย?) ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย การแพร่ระบาดของโรคภัยไข้เจ็บ
- ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา

- ปัญหายาเสพติด การค้าประเวณี ความวุ่นวายทางการเมืองซึ่งทำลายภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในภูมิภาค
- การท่องเที่ยวในภูมิภาคมีการแข่งขันกันสูง สปป.ลาว ซึ่งมีความพร้อมน้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ขาดประสบการณ์ ทักษะ เทคโนโลยี ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ
- แม้ว่าจะมีที่ตั้งอยู่ในใจกลางของภูมิภาค แต่ลาวไม่ได้ประโยชน์มากเท่าที่ควรจากการมีพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องสาธารณูปโภคและการบริการซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวพำนักอยู่เป็นระยะเวลาอันสั้นหรือไม่ก็เพื่อการแวะผ่านก่อนไปยังประเทศอื่น

3. วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของ การพัฒนาการท่องเที่ยวของสปป.ลาว ระหว่างค.ศ.2001-2011

3.1 วิสัยทัศน์ : วิสัยทัศน์สำหรับการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติมีดังต่อไปนี้

- การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในระดับโลก
- การบูรณาการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาคและสากล ซึ่งจะช่วยให้ลาวกลายเป็นประเทศเศรษฐกิจชั้นนำ
- การลดความยากจนด้วยการท่องเที่ยวซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของนโยบายการพัฒนาประเทศ

3.2 วัตถุประสงค์ :

- เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประเทศ สร้างงานสำหรับประชาชน และดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีการใช้จ่ายสูง รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม
- เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้มีความยั่งยืนบนฐานการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่
- เพื่อสนับสนุนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ในการวิจัย การลงทุนและการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- เพื่อเพิ่มปริมาณการลงทุนจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการยกระดับประเทศให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และเพื่อเพิ่มผลิตภัณธ์ด้านการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย ตลอดจนปกป้องรักษาคุณลักษณะเด่นของการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

- เพื่อระบุและกำหนดแหล่งท่องเที่ยว การจัดโซนนิ่ง และพัฒนาสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งสามารถเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆ ของลาว
- เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของธุรกิจการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของนโยบายรัฐบาล
- เพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรฐานและกฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยว
- เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวลาวภายใต้แคมเปญ “Lao Visit Lao”
- เพื่อเข้าใจตลาดหลักของการท่องเที่ยวลาว ตลอดจนขยายตลาดการท่องเที่ยวใหม่ๆ
- เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางด้านการท่องเที่ยว จะมีการปรับปรุงการฝึกอบรม หลักสูตรด้านการท่องเที่ยวอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- เพื่อจัดตั้งเครือข่ายซึ่งจะช่วยประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การสร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันการศึกษาด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวระยะสั้นและระยะยาว การดึงดูดแหล่งทุนจากภายนอกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว

4. เป้าหมายการพัฒนา (2011-2020)

4.1 เพื่อบรรลุเป้าหมายนักท่องเที่ยวจำนวน 4 ล้านคน พำนักร้อยอย่างน้อย 10 วัน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 760 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2020 จะต้องมียุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเมืองละ 1 แห่ง (one-district one-tourism product) รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ

4.2 ความพยายามเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ 25 แห่งภายในปี 2020 รวมถึงการสำรวจและพัฒนาโซนนิ่งแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 40 แห่ง และปรับปรุงคุณภาพและการบริการแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 10 แห่ง

4.3 ภายในปี 2020 การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวต้องแล้วเสร็จสมบูรณ์จำนวน 200 แห่ง รวมถึงจัดการปักปันเขตแดนในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จำนวน 30 แห่ง การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับจังหวัดและตามด่านพรมแดนระหว่างประเทศหลักๆ

4.4 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพิ่มมากขึ้นกว่า 100 แห่ง ภายในปี 2020

4.5 ภายในปี 2020 สร้างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3,000 ตำแหน่ง

4.6 การจัดตั้งสถาบันการท่องเที่ยวภายในปี 2015 เพื่อสร้างมาตรฐานการฝึกอบรมการท่องเที่ยวทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4.7 ภายในปี 2020 พัฒนาระเบียบ กติกา มาตรฐานสำหรับการจัดการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของอาเซียน

4.8 การประกาศใช้กฎหมายการท่องเที่ยวให้มีผลบังคับใช้โดยทั่วไป

4.9 การจัดมาตรฐานและประเภทของธุรกิจการท่องเที่ยวในระดับชาติ

4.10 ภายในปี 2020 พัฒนาระบบเว็บไซต์การท่องเที่ยวลาวให้ได้ประสิทธิภาพ และเพิ่มจำนวนตัวแทนด้านการท่องเที่ยวในอย่างน้อย 10 ประเทศ

4.11 การเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ASEAN Tourism 2013 และการจัดแคมเปญ Visit Lao ปี 2017

4.12 จัดหาและติดตั้งตู้คือสัทซกรีนตามศูนย์บริการการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด และตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

4.13 จัดหาเครื่องมือเครื่องมือเอกสารต่างๆ ที่ได้คุณภาพ เช่น แผนที่ โบชัวร์ ไกด์บุ๊ก โปสเตอร์ ซีดี ดีวีดี สปอตโฆษณาส่งเสริมการท่องเที่ยว ฯลฯ เพื่อนำเสนอในสื่อระดับชาติและนานาชาติ

5. ยุทธศาสตร์

5.1 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว สร้างโอกาสในการจ้างงานสำหรับคนในพื้นที่ และดึงดูดนักท่องเที่ยวกระเป๋าหนัก สามารถทำได้โดย

- ทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ
- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สาธารณูปโภค โดยเฉพาะเส้นทางหลวง ปรับปรุงคุณภาพและบริการ
- ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ สร้างบุคลากรการท่องเที่ยว
- ตรวจสอบและประเมินแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวและโครงการต่างๆ

5.2 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

- ยกระดับขีดความสามารถและการประสานงานการท่องเที่ยวระหว่างรัฐบาล หน่วยงานเอกชน ในการบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรและแหล่งอนุรักษ์ทางการท่องเที่ยว
- ร่างและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติ หลักการ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา ecotourism บนฐานของชุมชน

5.3 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อลดความยากจน การพัฒนาที่ยั่งยืน และจัดตั้งเครือข่ายสำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถทำได้โดย

- พัฒนาผลิตภัณฑ์ One-district One-tourism
- พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
- การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานและเพิ่มอุปทานของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวท้องถิ่น
- พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง

5.4 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการข้อมูล สถิติ การท่องเที่ยวที่ถูกต้อง แม่นยำ และมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการวิจัย การลงทุน การโปรโมตยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

- การพัฒนาระบบกลไกการเก็บข้อมูลที่ทันสมัย
- ยกระดับทรัพยากรมนุษย์
- ปรับปรุงการประสานงานของหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับชาติ
- จัดทำวิจัยการท่องเที่ยว

5.5 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการเพิ่มการลงทุนการท่องเที่ยว ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

- สนับสนุนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนลงทุนในสาธารณูปโภคการท่องเที่ยว สร้างบรรยากาศลงทุนที่ดี
- พัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าแก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของตลาด
- สำรวจโอกาสสำหรับการลงทุนของภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว แหล่งบันเทิง ที่พัก
- จัดตั้ง One Door Service เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจที่สนใจลงทุนด้านการท่องเที่ยว

5.6 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการระบุและจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเด่นของแต่ละจังหวัด
- กำหนดเส้นเขตแดนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านโดยความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น
- ปรับปรุงคุณภาพบริการท่องเที่ยว และสร้างความผูกพันกับธรรมชาติและเอกลักษณ์ท้องถิ่น

5.7 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนากิจกรรม ผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว

- สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งพักระหว่างจังหวัดสำคัญหรือประเทศเพื่อนบ้าน

- สำรวจ วิจัย วางแผนการท่องเที่ยวที่เหมาะสม บนฐานความต้องการของนักท่องเที่ยว
- พัฒนาศาสตร์การตลาดของการท่องเที่ยว ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค

5.8 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการยกระดับประสิทธิภาพของภาครัฐกิจการท่องเที่ยว ทั้งในเรื่องของนโยบาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ร่างกฎกติกาและมาตรฐานการท่องเที่ยวในระดับเดียวกับมาตรฐานของอาเซียน
- ปรับปรุงกฎกติกาให้มีความทันสมัยและเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- การมีมาตรฐานของที่พักโรงแรม
- การมีมาตรฐานของร้านอาหารและสถานบันเทิง
- การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- ประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยว

5.9 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการนำกฎกติกา ระเบียบ ข้อบังคับการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ
ใช้

- ประกาศใช้กฎหมายการท่องเที่ยวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- พิมพ์และเผยแพร่ตัวบทกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

5.10 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการรณรงค์ตามสโลแกน Lao Visit Lao เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

- ปรับปรุงศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยวให้ทันสมัย
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านสื่อทั้งในและต่างประเทศ เข้าร่วมงานแฟร์ด้านการท่องเที่ยว
- จัดอีเวนต์การท่องเที่ยว ร่วมมือกับบริษัททัวร์ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และแผนกท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ในการส่งเสริมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ให้อยู่ในปฏิทินการท่องเที่ยว
- พิมพ์และเผยแพร่เอกสาร จัดแถลงข่าว ผ่านช่องทางสื่อทั้งในและต่างประเทศ

5.11 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการเข้าใจตลาดท่องเที่ยว และขยายตลาดท่องเที่ยวใหม่ๆ

- วิจัยตลาดปัจจุบัน และดำเนินการสำรวจตลาดใหม่
- สำรวจตลาดการท่องเที่ยวในและต่างประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้
- พัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในพื้นที่
- จัดโปรโมชั่นส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาคและต่างประเทศ
- ประสานงานเพื่อโฆษณาการท่องเที่ยวในต่างประเทศ

5.12 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคการท่องเที่ยว

- สร้างหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ระยะยาว สำหรับบุคลากรภาครัฐ และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมถึงปรับปรุงหลักสูตรตลอดเวลา

5.13 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ สร้างสถาบันการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสำหรับการจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

- พัฒนาความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายในการศึกษาการท่องเที่ยว
- ปรับปรุงการจัดการบริการการท่องเที่ยว และทักษะที่เกี่ยวข้อง สำหรับสถาบันด้านการท่องเที่ยว
- ดึงดูดแหล่งทุนจากองค์การภายนอกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- สนับสนุนการนำข้อตกลงด้านการท่องเที่ยวไปปฏิบัติใช้ และรับรู้ถึงมาตรฐานการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

5.14 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของผลิตภัณฑ์ One-district One-tourism

- พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในทุกจังหวัด
- พัฒนาแหล่งพักผ่อนระหว่างทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ

5.15 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนา 25 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ การจัดโซนนิ่งแหล่งท่องเที่ยว 40 แห่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวจำนวน 10 แห่ง ภายในปี 2020

- ประสานงานกับจังหวัดที่ถูกยกให้มีความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว รวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนตอบสนองยุทธศาสตร์

5.16 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงเว็บไซต์การท่องเที่ยวลาวกับอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง อาเซียน และ PATA ภายในปี 2020 และขยายตัวแทนส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างน้อยใน 10 ประเทศ

- ปรับปรุงเว็บไซต์การท่องเที่ยวลาวและเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ข้างต้น
- ร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน กลุ่ม GMS และ PATA ในการสังเคราะห์ตลาดและโปรโมชันร่วมกัน
- ใช้สถานเอกอัครราชทูตลาวเป็นตัวประสานเพื่อขยายตัวแทนการท่องเที่ยวในต่างประเทศ

5.17 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัด ASEAN TOURISM FORUM 2013 และปีการท่องเที่ยวลาวครั้งที่ 3 ในปี 2017

- เพิ่มขีดความสามารถ มาตรฐาน และความพร้อมของเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในการจัดอีเวนต์ดังกล่าว
- พัฒนาแผน แผนปฏิบัติการ และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอีเวนต์ดังกล่าว
- จัดอีเวนต์เพื่อเชื่อมโยงภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ภาคเอกชนต่างๆ เพื่อรับประกันความสำเร็จ

5.18 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดหาแหล่งทรัพยากรข้อมูล เอกสาร เครื่องมือ ที่เพียงพอต่อการเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

- ประสานงานกับท่องเที่ยวจังหวัดและภาคเอกชนในการออกแบบสื่อการท่องเที่ยวที่ทันสมัย น่าสนใจ
- สำรวจข้อมูลที่ผิดพลาดหรืออาจจะตกหล่นเพื่อความถูกต้อง
- จัดทำแผนงบประมาณ และหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งบริการการท่องเที่ยวที่ใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอผ่านจอทัชสกรีนตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ

6. กรอบนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติใช้ (Policy Framework)

1. กระตุ้นและสนับสนุนการลงทุนโดยภาครัฐและภาคธุรกิจ
2. เน้นย้ำความสำคัญของการปรับปรุงจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่มีอยู่
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งความสะดวก สะดวก ปลอดภัย ได้มาตรฐาน มีคุณภาพของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
5. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเดิมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่

6. ดึงดูดแหล่งทุนจากภายนอกและผู้บริจาคเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ
7. เปิดรับการลงทุนด้านการท่องเที่ยวจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ
8. ยกเว้นภาษี 5 ปี สำหรับการลงทุนในภาคการท่องเที่ยว
9. เน้นย้ำถึงความสำคัญของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวในที่ต่างๆ ได้
10. สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อขจัดความขัดแย้งและการพัฒนาอย่างยั่งยืน สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของประชาชน
11. สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความเข้มแข็งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีระบบกลไกที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีกฎระเบียบ กติกาด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ที่ชัดเจน
12. สนับสนุนมาตรฐานการท่องเที่ยวของประเทศให้ได้มาตรฐานของอาเซียน
13. กระตุ้นธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่นเพื่อจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับจังหวัดต่างๆ หรือประเทศในภูมิภาค
14. ขยายความร่วมมือกับภายนอก หน่วยงานต่างชาติ ให้ลาวเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว
15. ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของตน
16. สนับสนุนหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่นในการจัดกิจกรรม เทศกาลวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
17. กระตุ้นการท่องเที่ยวลาวผ่านสื่อต่างๆ
18. แผนกท่องเที่ยว วัฒนธรรม และแกล่งข้าว จัดแคมเปญรณรงค์ส่งเสริมปีแห่งการท่องเที่ยวลาว
19. ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว เพิ่มทักษะและขีดความสามารถ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมทั้งระยะสั้นระยะยาว